Дара
Корній
Тала
Владмирова
Зозулята
зими
kraft foods
Коронація
слова
ІНТЕР
Хто розкриє таємницю
загиблих дітей?
Клуб
сімейного
дозвілля

Дара
Корній
Тала
Владмирова

Зозулята зими

РОМАН

ХАРКІВ
2014
КЛУБ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР
К67

торрент-трекер
оцифровано
Hurtom
www.hurtom.com

Дизайнер обкладинки *Сергій Ткачов*

© Замойська М. І., Тарасенко Т. В., 2014
© DepositPhotos /Astroid, wildman, SolominViktor, Mactrunk, elenathewise, обкладинка, 2014
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2014
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2014

ISBN 978-966-14-6542-7

Діти на снігу

Картина зимового міста у романі Дари Корній і Тали Владмирової нагадує графіті — яскраві грубуваті мазки фантазії на понурім облупленім фасаді будівлі, що ніколи не стане пам'яткою архітектури. Олів'є та шампанське передноворічної пори, кривобокі ялинки, що осипають квартири хвоєю, феєрверки, телевізор, есемески цілу ніч — так годиться святкувати, щоб у перший день Нового року ходити з важкою головою й налитими кров'ю очима, — це і є та стіна, на якій проступають химери потойбічного світу. *Очікуваного дива* у цьому місті не буде. Це — очевидно.

Усе, що я відчувала при прочитанні роману, можна окреслити кількома словами: вампіри, відьми та потерчата не такі страшні як реальність, яка тут напрочуд впізнавана, й настільки звична, що більшість із нас покірно сприймає її як абсолютне зло. А що вдієш проти абсолютного зла? Навіть не намагайся пручатись. Ще Монтень говорив, що правда завжди одна, а брехня має безліч форм. Не треба нас у цьому навіть переконувати, ми з цим живемо вже давно.

Я пригадую повість ізраїльського фантаста Песаха Амнуеля «День перший, день останній», у якому світ потрохи очищується через те, що грішники отримують «по ділах своїх»: вони просто зникають на очах інших. Спершу ті, що згрішили більше, потім решта. Бог має список. Він, нарешті, починає виконувати свою роботу.

А в романі «Зозулята зими» подібний список складає людина, яка прагне помсти, бо милосердя і прощення їй не властиві.

Що ж, буває й таке диво: коли всім байдуже, комусь одному раптом стає не все одно, і в нього в руках випадково опинились ресурси для здійснення помсти. Але не поспішайте аплодувати герою-меснику. Очищуючи місто від убивць, ледарів, повій, ця людина (не будемо розкривати інтригу) здійснює акт помсти руками скривджених дітей-сиріт, якими маніпулюють духи-потерчата, відомі нам здебільшого з драми «Лісова пісня» Лесі Українки. Не всі дітки після смерті стають ангелами. Не тому, що вони встигли нагрішити, декому просто доведеться чекати, поки не буде покарано тих, хто їх скривдив.

Моторошна реальність. Десь зачаїлась істота, яка смикає маріонеток помсти за мотузочки, і, врешті, коли її виявлять, припиняться убивства великих світу сього, еліти, як вони самі себе називають, всесильної касти людей, для яких не існує законів. Таке може трапитися лише в країні, де справедливість не для всіх. Ні Стівен Кінг, ні Дін Кунц не напишуть чогось подібного про рідну Америку. У них і не буде такого фіналу. Ну вбили, ну перестали вбивати, нам до цього нема справи. Ось що дійсно страшно. Чи подивишся в дзеркало, чи визирнеш у вікно — все саме так. Людина людині і не друг, і не ворог, людина людині — ніхто.

Творча інтуїція авторок помножена на материнський інстинкт мала б принести успіх цій непростій книзі, яка, попри містичні барви, є цікавим документом нашої доби, бо називає речі їхніми іменами, а не заколисує читача романтичними ілюзіями. У такому багатоголоссі, бо структура роману складається з монологів окремих дійових осіб, пов'язаних дуже складними стосунками, можна надибати, вельми цікаві судження аж ніяк не в чорно-білій гамі. Саме ці люди (і не зовсім люди) надають зимі барв, яскравих і теплих. І їм байдуже, чи хтось оцінить ці зусилля. Головне, нам усім разом дочекатись весни.

Галина Пагутяк

Частина перша

Місток між старим і новим роком

Олег

А нехай його! Оце халепа.

І звинуватити нема кого, ну, хіба що себе.

Скільки разів чув про раціональний розподіл праці й не заперечував ніколи цієї тези. Знав же, що не варто чекати від охоронця вміння рахувати — з цим ласкаво просимо до бухгалтера. А якщо не до бухгалтера, то мусиш перевірити усе сам.

А я чомусь вирішив, що наш охоронець Василь пороху хоч і не винайде, зате до *одинадцяти* полічити второпає. Помилився, завдання виявилося надто складним: пальців на руках лишень десять.

І що отримуємо в результаті?!

А ось що. Довкола під прицілами телекамер гасає *одинадцятеро* малюків: і дошкільнят, і молодших школярів. А яскравих пакунків із подарунками у нас — *десять*.

Ех, Васю-Васю! Як то кажуть, «підвів мене під монастир». Бо наш коханий шеф, коли зараз йому не пощастить побавитися з маленятами у справжнього Санта Клауса, спустить за це шкіру з довіреного помічника, тобто з мене.

І якщо я матиму хоч трохи часу перед звільненням, то вже *дуже постараюся* попсувати кров Василю. Хоч би за його сьогоднішню бадьору скоромовку: «Журналюжки камери-мікрофони приготували. Батьки усіх десятьох малявок причепурили, тобто прилизали-причесали, і типу наказали — бути ґречними, бо... Ну, хай начуваються... А, ще! Машину, ту, що в подарунок, пригнали і перевірили. Усе буде *хокей*!».

От тобі й хокей. *Чорт!* Є в мене дурна звичка прокручувати отак у голові найгірший із можливих сценаріїв, хай навіть проблемка ледь замайорить на обрії. Ніби на відкуп вертихвістці-долі. Але по тому, ніби на противагу народжується й сценарій, як вирішити саму проблему.

Це ж і зараз таке-от швидесенько зметикувалося. Дмитро, новий водій шефа, вже гайнув до найближчого кіоску з іграшками. *Хлопчисько*, звісно, куди йому до досвідченого попередника Михайловича, але цяцьку якусь купити, думаю, зможе.

Якщо Дмитро не схибить, то ніхто з малюків не залишиться ображеним, принаймні, не під час зйомки новинного сюжету, проплаченого до останньої секунди.

Звично влаштовуюсь так, аби мати змогу реально оцінювати «експозицію» і не потрапляти зайве на очі операторів.

Нічогенька така собі історія. Мелодраматична. Голова дуже-дуже поважної в місті фірми перед Новим роком дарує багатодітній родині мікроавтобус. Щасливі посмішки на фоні дорогого, у прямому сенсі слова, подарунку.

Добре, що сніг із неба не сипле, — техніці працювати буде легше.

Знімаємо.

Саме зараз матуся родини зі сльозами вдячності розповідає, як їм потрібна та автівка, як вона зверталася з проханням до міськадміністрації та в інші державні інстанції, але все даремно. Її не хотіли слухати, відкараскувалися наче від божевільної. Та, слава Богу, цей світ не без добрих людей... І так далі, і тому подібне.

Оператори з двох конкуруючих місцевих телеканалів, на диво злагоджено, беруть крупний план.

А що, хіба не правда? Глядачів таке пробирає до самого нутра: симпатична й сором'язлива жіночка середніх років щиро говорить про важкі виверти долі-недолі. Вона належить до тих, що викликають беззастережну довіру, тобто така, як більшість наших незаможних жінок: занедбана зовнішність, сумні згаслі очі, кутики вуст завжди опущені, зморшки на чолі. От якби вона мала хоч трохи часу на себе, то вже, напевне, виглядала б хай і не красунею, але досить привабливою.

Поруч — мовчазний високий чолов'яга. Татко. Глава сімейства себто. Кожне промовлене дружиною слово підтверджує активним киванням. Мати тримає за руки наймолодших — худеньку білявку, що тільки-но, либонь, навчилася ходити, та вертлявого дворічного хлопчину (викапаний циганчук).

Добре, що ця дивна сімейна парочка хоч чорношкірого малюка не всиновила. Далеко не всім партнерам шефа сподобалася б аж така відверта демонстрація політкоректності. Хоча, якщо поміркувати, бажання *звичайних*, на перший погляд, людей усиновити-вдочерити сімох чужих дітлахів до своїх трьох власних, нормальним не назвеш. Сімох! Саме так! І зараз думають ще про восьме. Ох, коли і хто наплутав із документами?! Звідки взялося оте **одинадцяте**? Бо ж не вчора вони собі ще одненького звідкілясь притягли?!

Ух ти! На «знімальному майданчику» — безлад! Мале циганча вхитряється-таки висмикнути руку з маминої долоні

й присмоктатися до операторів, радше, до їхньої техніки. Звісно, хіба малому доводилося раніше бачити такі цяцьки? Цікаво ж!

Але дівча (приблизно *семи років*) перехоплює бешкетника, міцно бере за руку, щось шепоче на вушко, аби той не плутався під ногами. Молодець, дівчинко, варто буде тобі підсунути, коли вручатимуть, найсимпатичніший подарунок.

Дітлахи широко посміхаються і зовсім не ніяковіють перед камерами. Певна річ, не вперше спілкуються із журналістами та благодійниками. Цікаво, що з них виросте при такому «вихованні»? Хоча... Холера, якраз і не дуже цікаво, бо хіба то мій клопіт?

Значно більше непокоїть шеф. У нього час розписаний посекундно, навіть для Іринки, спадкоємиці, не завжди знайдеться хоч півгодинки. І, по правді, річ не тільки не у заклопотаності. Не вміє й не збирається він учитися любові. «Любов, нехай і до найріднішого, робить людину слабкою». То його кредо! Та недарма оповідають легенди про його майстерність тримати фасон. Он, стоїть, ласкаво посміхається, одне чи то навіть двійко малят гладить по голівках...

Останній із наявних подарунків шеф вручає дівчинці. Таке собі типове дівчисько із проблемної родини. Біологічні батьки, очевидно, алкаші або наркомани. Бліде личко, рідке волосся мишачого кольору, надто ранні прищі на лобі. Навряд чи їй живеться класно у сімейному дитбудинку. Очі без натяку на щасливі вогники. Таким всюди погано. Бо вони навіть зовнішньо приречені на знущання. Кожним півкроком, поглядом, півусміхом, наче вибачаються за те, що існують.

Без подарунку залишилося одне-єдине дитя. Заминочка. Шеф робить гарну гримасу при паскудній грі, відчуваючи, що щось іде не за сценарієм. Він картинно щиро посміхається на всі свої вставні, хай і дорогі, зуби і щось там *торочить* про диво різдвяного свята та чудо народження Ісуса. О Бо-

же! До чого тут Ісус? Але ж, кому, як не мені, знати, що шеф уміє переконливо молоти язиком. Заслухаєшся!

Але не цього разу. Бо дівчатко, що залишилося без подарунка, зліплене з іншого тіста. Така собі симпатична семирічна русявка. Кучерики ледь не картинно вибиваються з-під трохи поношеної, але ще яскраво-червоної новорічної шапочки; усмішка трохи щербата, але така щира, що журналісти роблять стійку, оцінивши фотогенічність та невимушеність малої.

Звісно, журналюги, куплені з тельбухами, однак професіонали. Інакше, чи витрачали б наш шановний шеф гроші на їх купівлю?

А такі-от дівчатка часто потрапляють у передноворічні сюжети, розповідаючи про те, що вони попрохали у Діда Мороза чи в Святого Миколая для себе і для рідних, чи як святкують Різдво у їхніх родинах. Тож, певно, профі зараз прикидають, чи не можна трохи плівки витратити на потрібні синхрони — коротенькі, в одне-два речення інтерв'ю. У принципі, то їхній клопіт, аби лише не за рахунок замовленого сюжету.

Ху! Водій Дмитро з'являється вчасно. Мовчки пхає мені до рук барвистого м'яча у шовковій сітці. Звісно, ввічливості йому бракує, але не кмітливості: такий презент можна дарувати й дівчинці, й хлопцеві.

Тицяю м'яч шефу, той — малій. От тобі й найкращий подарунок! І схоже, тій м'яч і справді подобається. Значно більше, ніж плюшеві звірі та ляльки братиків та сестричок. Принаймні, вона щасливо посміхається, зиркає навколо сяючими оченятами: чи усі бачать, як їй поталанило?! І раптом стає дуже серйозною:

— Мстиславе Маврикійовичу! — О-па! Дівчатко навіть не затнулося, хоч дехто із дорослих у перший робочий день, на втіху більш досвідченим колегам, ламає собі язика на такому

імені. — Спасибі Вам велике-превелике! Хай і у Вас свята будуть дуже-дуже гарними! А оце-от, будь ласка, передайте Вашій донечці Іринці як подарунок, добре? Це — від усіх нас.

На маленькій долоньці дівчинки — пластилінова білочка. Ой-йой, цікаво, а де рукавичка? Нікого не турбує, що мала застудиться? Та всім якось не до цього. Вся увага і камер, і майбутніх глядачів на подарунок. Не шедевр, щиро кажучи, але хіба це важливо? Репортери навіть підбадьорилися, прикидаючи, що платний чи не платний сюжет, а з нього можна виліпити цілком пристойну різдвяну історію.

Мстислав Маврикійович удає розчулення, дякує за подарунок. Дівчинка теж задоволена собою. Аж розчервонілася від втіхи. Скромно опускає очі й починає одягати рукавички, врешті витягнуті з кишені. Теж правильно, нема чого гарну річ пластиліном бруднити.

Репортерка «Нашого міста» — довгонога жіночка, що вдало маскується під типову білявку із чоловічих анекдотів — уже присіла перед малою навпочіпки. Дівча охоче щебече:

— Я — Віруся... Я живу в мами Тані й татка Толі недавно, але дуже люблю їх та всіх братиків і сестричок. У мене була гарна мама, але вона пішла до Діви Марії на небо, тепер вона звідти наглядає за мною і...

Щось неприємно дряпає мене усередині.

Невже *дійсно* варто напихати малих такими байками?! Чи їм і справді так легше...

Мала провадить:

— ...і матуся на небі тішиться, що мені добре. Мама Таня теж завжди називає мене Вірусею, а більше ніхто так не називає... — губи малої здригаються, але лише на мить. Вона підносить руку у пухнастій червоній рукавичці із вишитою білою сніжинкою і невміло робить вигляд, що просто поправляє неслухняне волосся.

Про що тільки думає ота фарбована журналістка-дурепа?! Ото вже..! Чи вона хоче зіпсувати усім глядачам новорічний настрій? Але Віруся ще не закінчила:

— Я дуже люблю Різдво, бо тоді янголи ходять землею і збуваються усі-усі бажання. Хай і ваші бажання збудуться!

Завіса.

Спектакль закінчився. Чому не чути овацій?

Доволі ж вдало завершено виставу, попри несподівану імпровізацію.

Ось тільки для повної гармонії варто послати кудись подалі неприємне передчуття.

Можливо, то останні події в місті так на мене вплинули. Купа наче випадкових та непередбачуваних смертей, нещасних випадків... І серед конкурентів, і поміж друзів шефа. Ех, стаю параноїком, хоча слиньком себе ніколи не вважав. Жену від себе подалі темні думки. Але як не випускай з хати дим через віконце і двері, коли чадить камін, поки не буде тяги в димарі — не попустить...

* * *

Після акції картина здається ідилічною. Шеф у машині задумливо розглядає пластилінову криволапу білочку, яка тримає в лапах велику білу квітку. І... О, диво! Шеф раптом усміхається кутиком тонких вуст:

— Олежику, черкни, друже, там собі десь дані цієї Вірусі. Раптом знадобиться комашня для реклами чи для іміджевого заходу. Ну, тобто можна використати. Далеко дівка піде! Хм, може, ще й артисткою стане. Бачив, якими переляканими очима на неї матуся-квокуся дивилася? Чиста імпровізація з боку дрібноти. Хе, а імідж-відділ не дарма хліб їсть, — «пан Мстислав» (для «своїх», звісно, та й то не для всіх) задоволено хмикає.

Потім усе ж стискує долоню. Як завжди — жорстко, без натяку на сумніви. Сентименти, то для хлюпиків.

Водій Дмитро кидає швидкий огудний погляд у дзеркало заднього виду. Ох-ох, які ніжності! Чи хлопець справді думав, що шеф повезе отакий простяцький пластиліновий «гостинець» своїй спадкоємиці? Та в ігровій кімнаті доньки шефа вже скоро ступити ніде буде — стільки там найвигадливіших іграшок. Куди там оцьому пластиліновому одороблу!?

Ху! Чого це я причепився до новенького? Може, тому, що й мені раптом здалося, ніби побачив в прогнозованій реакції шефа щось уже зовсім гидке. Холера! Непрофесійна реакція, одначе.

— Б... — Від поблажливого настрою шефа й сліду не залишилося.

Він аж підстрибнув від несподіванки. Хто знає, навіщо було вставляти в пластилінову фігурку шматок дроту? А мо', то вчителька в школі проінструктувала (типу — надійніше буде, як каркас, чи що), коли малі готували на уроці трудового навчання подарунки рідним.

Крапля крові, немов у жорстокій насмішці, розпливається зім'ятою пластиліновою квіткою. Пальці шефа також червоні.

Мовчки стискаю плече Дмитра: зупинись! Цікаво, що думає хлоп'я, незворушно спостерігаючи, як я копирсаюся в аптечці? Якщо вирішить, що шеф — слабак, то це буде найбільшою помилкою в його житті, або й останньою.

Мстислав Маврикійович далеко не тюхтій. Не раз брав участь у... вельми специфічних переговорах, на яких показувати слабкість варто тільки тоді, коли заздалегідь подбаєш про місце на кладовищі. А от зараз він боїться, по-справжньому наляканий. Звісно, не через кілька крапель власної крові.

У кожного — своя фобія. На очах нашого шефа помер у страшних муках від зараження крові його рідний дядько. То-

ді пан Мстислав був ще дошкільням. Якщо згадати про рівень медицини в глухих радянських селах у 50-х роках XX століття — то хіба це диво? Та шеф чомусь переконав себе, що такі муки колись можуть спіткати і його. Типу — це спадково.

В аптечці з антисептиків тільки йод. І той протермінований. Щось Михайлич, колишній водій шефа, зовсім розслабився був. Та звісно ж! Його пику всі даївці міста знають, бо ж він — водій такого цабе! Чи не тому і в аварію втрапив, вже, мабуть, думав, що Бог доріг також в ДАІ працює та його боїться. От і довелося нашвидкуруч «передавати» машину жовтодзьобику. А аптечка? Ага, хто там у неї буде зазирати, чи кому вона тре'...

Аж, бачиш, знадобилася.

Тільки мить вагаюся, чи не звеліти Дмитру загальмувати біля найближчої аптеки. Та, якщо чесно, мені набридли такі шефові вибрики.

Що там тієї подряпини? До чергового весілля шефа (четвертого, якщо рахувати стосунки із матір'ю його одиначки) загоїться. А мені не завадить зробити так, аби Дмитро відчував до мене глибоку вдячність. Бо коли що, то на ньому все окошиться, а не на хворому попереднику, котрий не подбав про аптечку.

Зрештою, мені і без свіжого йоду вистачає клопоту! Он, Новий рік на носі. Аби ще у новорічну ніч не довелося кудись пхатися...

Ех... Ж-и-т-т-я...

Руслана

Засніжений зимовий степ. Навіть жовтавий місяць, що зараз уповні, здається, мерзне, бо щось дуже вже охоче кутається в шматки сірих хмар. Самотня подорожня вперто переставляє ноги узбіччям порожнього шосе, інколи ковзаючись на тонкій льодяній скоринці. Це — я.

До найближчого міста десь кілометрів п'ятнадцять.

Крок, ще крок.

Ох ти! Пощастило втриматися на ногах. Дивитися треба, куди ступаєш, роззяво!

Ще крок... І вже до міста на той крок стає ближче. О, так-так. Бла-бла-бла. Розумниця, блін...

Ніч. Степ. Зима. Сніг. Місяць уповні.

Класика жанру. Ну, хіба що не вистачає жалібно-злого вовчого виття, яке щомиті наближається до загубленої в полі людини. А, мо', й срібного кинджалу в кишені мого чорного зимового пальта.

Хоча ні, вовкулаки — то персонажі геть іншої історії. На щастя, тієї, де головна героїня — точно не я.

У мене зброя є, та не кинджал, звісно, а газовий балончик. Дешевий, китайський. Хтозна, чи буде з нього якась користь, та ще й на морозі. Сподіваюся, що перевіряти не доведеться, бо ніч не звичайна, а новорічна. Більшість потенційних нападників, ґвалтівників, серійних убивць зараз святкують. Може, й у гучному товаристві. Ну в крайньому випадку сидять самотньо перед телевізором, перемикають безглуздо канали в телику, наливаються не так горілкою, як ненавистю

до білого й небілого світу, якому посеред свят нема жодної справи до чиєїсь самоти.

Стоп. Та блін... Це — також зовсім інша й чужа історія. І куди тебе вічно в роздумах заносить, дівко, га? Власного ж клопоту вистачає з головою. Бо занесло ж сюди тебе не коли-небудь, а саме 31 грудня.

О-о, невже все ще 31-е!? Бо мені чомусь здається, що я теліпаюся цією зимовою дорогою не одну годину і Новий рік міг вже й розпочатися. Що ж я тут роблю, вкотре себе запитую? Ех, історія тут трохи дивна. І зовсім не в самотності справа. Бо там, у квартирі брата Ромки — моєму прихистку віднедавна — зараз гуляє велика і добре розгарячіла компанія. Голосна музика. Не менш гучні розмови, коли ніхто нікого не чує. Стіл, переповнений їжею, котра вже втратила святковий глянець після втамування першого голоду.

Навіть ялинка є, хай і трохи облізла, бо ж купував її сам Роман, а йому тільки доручи щось! Під нею — кілька яскравих пакунків. Серед них один — підписаний моїм почерком. Після кількох слів привітання та перерахування адресатів, яким ті добрі слова та презенти мають дістатися, ламкі літери складаються ще у два рядки: «*Ромо, не хвилюйся. Мені треба трохи прогулятися. Скоро повернуся*».

Останнє речення — нахабна брехня.

І зовсім неважко передбачити смішки друзів Ромки:

— А що? *Мала* підросла і, певно, зараз зустрічає Новий рік із кавалером. Ну що, вип'ємо, щоб ми зустріли не гірше?

Може, Ромка навіть пообіцяє тому кавалеру «якщо шо» у новому році ноги повисмикувати. Так, Роман — непоганий брат.

Інша справа, що я — не зовсім гарна сестра.

Бо мені справді «треба» відлучитися. Коли була зовсім малою, думала, що таке буває як не в усіх, то у більшості: звідкись з являлося непоборне бажання просто встати і піти.

Майже не чутний голос, інколи вкрадливий, інколи надто різкий, майже грізно нашіптував, силував — «йди, йди, йди». Думала тоді, що більшість людей навчилася не слухати цього поклику, відкараскуватися від нього плеєрами, порожніми балачками, набридлими звуками телевізорів, буденними справами, як миття посуду чи прасування.

Згодом зрозуміла: тут справа не в «умінні відкараскуватися». Просто *Я* — напівбожевільна.

Однак, оте «треба і піти» навіть у мене буває різне.

Бо зараз я не боюся замерзнути чи впасти і зламати ногу. О ні, такі звичайні людські неприємності не для мене. Не зараз, коли отой поклик всередині звучить не як наказ, а тихо і майже винувато. Хоч забивай на *прохання* і повертайся за святковий стіл. Який, до речі, вже знаходиться майже за півсотні кілометрів.

Так, оті кілометри я долала не пішки і не розважалася автостопом у новорічну ніч. Потрібний мені автобусний рейс не відмінили. Виявилося, що водій зважився на поїздку заради кількох пасажирів, які будь-що вирішили відсвяткувати Новий рік у іншому місті, і край.

Автобус банально здох посеред дороги. Водій активно заовтузився біля мотора, пасажири незадоволено загули в салоні. Хтось гарячково намагався додзвонитися з мобільного до родичів. Марна справа, хіба можна пробитися крізь суцільний шквал привітань? Лишень випадково.

І ніхто не звернув уваги на невисоку людську фігурку, яка, всупереч здоровому глузду, вирушила вперед. То була Я.

* * *

Я побачила *її* посеред засніженого поля. І не злякалася.

Бо «злякалася» — то неправильне слово для паркої хвилі паніки, яка накрила мене з головою. Чесне слово, будь-який

жахливчик із голівудських фільмів, та що там жахлик, навіть реальна з'ява найсправжнісінького вовка чи й вовкулаки, приголомшили б менше.

І це не був привид, хоча б і йому я менше здивувалася! Бо Привид — то щось напівпрозоре, біле, що лине над поверхнею землі. Наче є і наче його немає зовсім. Може і привидітися. А тут... Таке — реальне. Дівчатко років семи, у трохи затісному коричневому кожушку та шапочці, схожій на ковпачок Санта Клауса. Останнє неприємно вразило, ніби цинічна насмішка над чимось звичним і милим.

Мала сиділа на якомусь камені — звідки тут посеред степу великий камінь?! Тьху, знайшла про що думати? Дівча схилилося, сховавши руки в кишені, певно, дуже замерзло. Оце фокус! Отака дрібнота самотою посеред зимового поля?!

Навколо нікого. Якщо хтось і зможе їй допомогти, то, очевидно, лише я.

От, дідько! Ненавиджу відповідальність у всіх її проявах. Настільки ненавиджу, що ладна інколи перемучитися, але не звертати увагу на оті прохання-накази голосу-невидимки. Я ж не наймалася в янголи-охоронці, нє? Та ще й незрозуміло наразі, до кого.

Є у мене приятель, що зліз з голки, все ж бувають у нашому світі дива. Так-от, ломка у його описі досить схожа на мої відчуття, коли бунтую проти *прохань* турботливого невидимки, сподіваючись, що колись зможу зіпсувати репутацію гарної дівчинки, ладної прийти на допомогу в тяжку хвилину.

Але я не така моральна потвора, щоб пройти повз дитинча, яке от-от засне на морозі.

Раптово відчуваю холод кожною клітиною тіла. І чоботи, які ніколи не підводили мене раніше, миттю виявляються промоклими наскрізь. Може, це я вже марю, замерзаючи посеред поля? Скоріше, то відчуття дитини мені передаються.

Дуже обережно беру дівча за руки. Б-р-р, які холодні, невже навіть рукавиць немає?! Але начебто не відморожені.

Дівчинка отямилася, намагається вирватися:

— Я не хочу, не хочу так! Чуєте?! Не хочу!

— Я теж, — зізнаюся чесно.

Швидко розстібаю пальто, скидаю верхній светр, миттю застібаюся — погода не сприяє стриптизу, навіть такому помірному. Закутую дівча в теплу одяганку. При цьому не перестаю говорити якісь дурниці, мовляв, усе зараз буде добре, хай вона тільки трохи зачекає.

Ті чортові дитячі рукавички — гарні, пухнасті із вигаптуваною білою сніжинкою — таки знайшлися в кишені.

Чому ж ти їх не одягала, дурненька? Та тепер усе буде добре. Не бійся.

Що добре?! Що?!

Гарячково клацаю клавішами мобільного. Тут, певно, треба відразу телефонувати у службу порятунку: допоможіть, я десь посеред степу, між двома містами наткнулася на напівзамерзлу дівчинку! Машини у мене нема, що я сама тут роблю — не знаю. Ау!

Дивно, але щодо першої допомоги замерзлим чомусь відразу пригадується десь вичитане про собак-рятувальників, що не бояться холоду. От і альпійський монастир Святого Августина славиться на весь світ своїми сенбернарами. Ці рятувальники віднайшли в горах більше двох тисяч потерпілих. Я, звісно, не сенбернар, однак на дещо таки здатна.

І кава у термосі, котра лежить у моєму наплічнику, стала у пригоді. На жаль, на денці. Бачила колись дурний інетівський тест на альтруїзм. Там питання на зразок того, чи ладні ви віддати останні краплі води в пустелі незнайомій людині, якщо їй інакше гаплик, а у вас поки є шанс?

Так-ото, тест в Інтернеті я блискуче завалила і не надто засмутилася. Бо хто ж знав, що одного разу я й справді посеред зими віддам останні гарячі краплини малолітній знайді.

Не вірю, що дитина могла забрести сюди сама, тобто з власної волі. За цією пригодою обов'язково стоять дорослі покидьки. Хіба вони не справжнісінькі вбивці: кинути дитя посеред зими, вночі й на морозі?! Хе! Але тоді до вбивць треба залічити й отого чергового зі станції порятунку, якому я разів сто дзвонила і який собі кудись завіявся, увімкнувши автовідповідач. А може, і тих, хто в цю мить кривлячись, бо не хочеться, але треба, роблять дзвінок ввічливості напівзнайомій людині, бурмочуть стандартні привітання, а мене вибиває із мережі.

Я — дурепа! Яке щастя, що збагнула це вчасно!

Не могла я відійти надто далеко від автобуса, до нього точно ближче, ніж до міста. Треба якось дотягти мою «здобич» до нього: там аптечка, там тепло. Й головне, там кілька дорослих, відповідальність розподіляється між нами.

— Йдемо, сонечко, йдемо. Тут недалеко. Не можна сидіти і спати, йдемо. Не бійся, я швидше здохну, ніж дам тебе образити, — м-да, сильна обіцянка, але щира. Бо можу зараз вчепитися у горлянку будь-кому, хто спробує мені завадити. Не від сміливості, від безсилої злості.

Дивно, дівчинка наче й худесенька, але чомусь така важка. Мені доводиться її майже волокти, а я й сама не велетень. Може, тому оте дурне прізвисько *Мала* не відчепилося від мене навіть зараз, коли школа залишилася далеко позаду.

— Не хочу до них, не хочу до людей, — ледь чутно бурмоче дитина, але покірно переставляє ноженята.

У мене хвора уява. Якби вирішила описати оцю сцену — хто знає, може, раптом мені спаде коли на думку погратися в письменницю — обов'язково додала б, що героїня раптом

подумала: а чи не веде туди, до людей, маленького вампіра чи ще якусь нечисть?

Але не настільки ж я божевільна, щоб насправді запідозрити, що тягну за собою, усе міцніше стискаючи рученя і з радістю відчуваючи, що воно ніби трохи зігрівається, нічну хижачку, ладну хлебтати мою кров.

— У нас нема іншого виходу, сонечко. Нам інакше не вижити. Холодно дуже! Ще трохи...

Зі слухом у мене все чудово, принаймні набагато краще, аніж із зором, що вже добре зіпсований комп'ютером. Тож почула звук мотору здалеку, кинулася назустріч йому. От, певно, натерпівся водій отого чорного мерса, коли я вилетіла на дорогу. Майже під колеса.

Бідолаха ще не знав, що його неприємності лише починаються... Я, до речі, теж.

Олег

Ас за кермом — точно не про мене. Добре хоч, що тверезий. І це — у новорічну ніч! Аж якось незручно зізнаватися, бо ж ніби слов'янин за народженням. Але факти — річ вперта.

Тож хай та ідіотка, яка ледь не під колеса мені кинулася, потім на всі гроші свічки в церкві ставить. Це якщо я їй зараз своїми руками голову не відкручу.

Хоч то так, для красного слівця. От буду я виповзати на слизьку дорогу, на тріскучий мороз, аби провчити якусь недотепу. Так, проїхали, варто заспокоїтися. Найкраще було б «проїхати» у прямому значенні, повз неї.

Але новорічна ніч, як-не-як, тож і диво не забарилося: у мене ворухнулися залишки совісті. Що ця дурепа робить тут у благенькому пальтечку серед зимової ночі? Заблукала чи, не дай Боже, десь поруч трапилася аварія, і доведеться витрачати час на спілкування із лікарями та ментами?

— Сідай! — хай йому, навіть холодніше, ніж думав. А я ж тільки ледь прочинив дверцята автівки.

— Я не сама... — хриплуватий голос у відповідь.

Так і знав. П'яний кавалер десь в заметі причаївся? Воно мені треба було?!

— Ну! Хто там ще з тобою?! Вас багато?

— Ось тут, — вона вертить головою кудись вбік і вниз.

Нащось примружуюсь, хоч із зором у мене поки порядок. І це ж до яких діоптрій треба довести свої очі, аби не помітити ще одну людську постать?!

— Де? — виходжу із машини, не вимкнувши мотор. Хоча сам собі обіцяв не виходити.

Пригадую мимохідь попередження рідної міліції: будьте обережні, аби змусити вас вийти із транспорту, зловмисники вдаються інколи до досить складних комбінацій. Отак, певно, дурні й ловляться.

Дівчисько — хай тобі, зовсім дівчисько! Мені ще зараз валандатися із малоліткою не вистачало!.. Дівча розгублено дивиться на мене, потім чомусь починає роззиратися на всі боки. При цьому вона бліда настільки, що здається от-от втратить свідомість.

— Але ж вона була тут, от тільки-но, мала, років семи. І я не знала, що мені з нею робити, бо вона змерзла. А хіба когось зараз покличеш на допомогу? Де ж вона? Невже втекла? Треба відшукати...

У голосі дівчини навіть не розгубленість. Розпач.

Наркоманка, що зловила глюк? Не схоже. Тим більше не п'яниця. Бо без запаху. І що тоді? Хм, тоді божевільна.

Мене завжди вважали пестунчиком долі. Так-от, останніми днями у мене виникло стійке відчуття, що моє везіння завершилося. Буває? Авжеж! Ліміт вичерпано. Але ж не настільки!

Косую на машину: от цікаво, вистачить у мене здорового егоїзму мовчки сісти в мерс і газонути, від'їжджаючи подалі звідси? Докори сумління можна і стерпіти, аби не вляпатися у *справжні* неприємності.

Перевірити це на практиці мені не довелося. Мотор автівки раптом затнувся, чхнув і зовсім змовк. Звісно, педаль газу та гальмівну я не сплутаю і у страшному сні, але не певен, що зможу швидко замінити колесо. Про більш складні технічні маніпуляції годі мовити. Цікаво, скільки здеруть із мене у якійсь ремонтній фірмі за виклик у новорічну ніч?

— Чого витріщилася?! Хочеш, щоб я разом із тобою шукав якусь там дитину?! Де вона тут могла загубитися чи втекти?! Дорогенька, а ти через холоднечу нічого випадково не наплутала?

Останнє питання — риторичне. Місяць у небі яскравий, хмари відійшли, під ногами — сяючий сніг. Хай ніч, але видно навкруги добре. Не встигло б замерзле дитинча відійти настільки, що його зовсім не розгледіти. Факт!

А та блаженна і не намагається сперечатися з очевидним!

Пильно дивиться на мене. Махає рукою майже приречено. І сунеться кудись углиб степу, озираючись на всі боки. Звісно, безрезультатно.

Нема там нікого, немає і, думаю, бути не може.

Мене вистачає ненадовго. Таки рушаю слідом. А я ж зодягався не для пішого зимового переходу.

Наздогнав дівку. Схопив за плече, тріпнув добряче, зганяючи злість. Потім дотумкав, що при такій погоді краще влаштовувати виховні розбірки хоч під якимсь дахом.

Що мені вже й зовсім не сподобалося, так це кинутий жужмом светр біля автівки. Ледве не наступив на нього.

Був би розманіженою панночкою, точно став би заїкатися: на чорному фоні светра, за фабульним задумом, повинні обов'язково полум'яніти червоні цятки крові. Ага, зараз, у місячному сяйві, вимащений снігом светр таки здавався вкритий чимось гидким. Кров — не кров? Та, щоб його! Де здоровий глузд? Трилерів я принципово не дивлюся. Мені гострих відчуттів і в житті вистачає.

Що? Тут? Відбувалося?!

Нахилився, підняв. Засунув чомусь руку всередину. Там він здався мені теплим та сухим, ніби його щойно скинули. Прихопив із собою. Як доказ, чи що?

Завжди казав, що добрі справи без наслідків не залишаються. Та навіжена дівка навіть пробувала пручатися, коли я заштовхував її до машини.

Кинув ідіотці ліжник, що пилюжився на задньому сидінні ледь не три місяці, був навіть трохи вимащений травою. Певно, ще з того вихідного, коли випадково Нінель... Стоп. Я вже повнолітній. Тож нікого не повинно цікавити що і навіщо я зберігаю у своїй машині та як його використовую.

Зараз таке моє недбальство, бо таки треба було витягти цю брудну ганчірку із салону та заштовхати до пральної машинки, стало у пригоді. Моя «знахідка» стукотіла зубами, хоч, певно, не так від холоднечі, як від стресу. Добре хоча б те, що коли вливав у неї чай із термосу, не пручалася.

Тільки трохи мляво все ще намагалася переконати мене, що оте дитинча серед степу не привиділося їй, а таки існувало і навіть розмовляло. Воно мені треба, сперечатися? Ну, бачила. Дехто он інопланетян бачить.

Певно, це, врешті, зрозуміла й вона. Трохи заспокоїлася. Чи не вперше глянула мені просто в очі.

Отепер вона виглядала більш-менш нормальною. Навіть симпатичною здалася. Ну, звісно, як на чий смак. Є чоловіки, яким подобаються отакі — ледь не прозорі, худорляві дівчата. Модель, чи що? Хоча навряд. Зростом не вийшла. І ще — там професія такий відбиток накладає, що хоч у лахміття зодягни, а відчувається звичка позувати на людях. А ця...

Стоп. Знайшов час думати про зовнішність дівчиська. От зараз вона спитає щось геть безглузде. Типу: вважаєш мене божевільною? Цікаво, чи образиться, якщо почує у відповідь правду?

Хоч божевільним слід вважати й мене, за компанію. Бо хто, маючи хоч трохи оливи в голові, буде намагатися додзвонитися до ремонтників посеред новорічної ночі?! Он, здається,

кілометрах в трьох чи в чотирьох звідси ночує якийсь автобус. Піти скооперуватися із водієм, чи що?!

До речі, певно, містики у появі дівчини серед степу нема: приїхала на автобусі, а коли той поламався, вирішила добиратися далі пішки. Навіщо, то вже інше питання, яке, врешті, мене не обходить.

— Ти до міста їхав?

Питання не блискуче, але усе ж належить до «нормальних», тож мовчки киваю.

— Мені не віриш! — І це не схоже на запитання. Швидше ствердження. — Тож, певно, мав би поспішати, але...

— Хм! Але у мене машина поламана! Зламалася при екстреній зупинці, коли думав, як на тебе не наїхати! От, бачиш? — для наочності, чи що, ще раз провертаю ключ запалення.

І що б ви думали? Мотор — всупереч усьому, що я знаю про свій мерс, а характер у нього капосний! — заводиться відразу. В його чмиханні мені вчувається неприкрита насмішка: що, розумако, якби не супутниця, то просидів би тут до ранку, повільно замерзав би, так і не спробувавши ще раз увімкнути двигун.

— Що ж! Востаннє питаю, — не надто переймаючись тим, що оте «востаннє» звучить вперше, повертаю голову до дівчини: — Таки зі мною поїдеш чи будеш примарну дитину розшукувати?

Від запитання вона здригається, та я не чекаю відповіді й газую з місця так, що колеса вищать.

— Ремінь пристебни! — Не те, що я такий прихильник усяких правил, але схоже, що супутниця не надто звикла до швидкої їзди, бо ледь не впала на мене при повороті.

Вона не реагує. Період просвітлення закінчився, чи як? Ні, бачте, дехто надто заклопотаний тим, що розглядає пух-

насту дитячу рукавичку, прикрашену вишитою сніжинкою. Із кишені витягла, звідки ж ще тут такий непотріб візьметься?

Щось пов'язане із тією дитячою вдяганкою крутиться в голові. Ніби нещодавно бачив схожу. Але де, де? Здається, знаю...

Роздуми уриває дзвінок мобільного. Цікаво, хто ж це прорвався посеред шквалу дзвінків в новорічну ніч?

«Хто» я побачив відразу, лише зиркнув на телефон. Не стримався, чортихнувся вголос. Нічого, перед цією незнайомкою можна.

Нащось кинув погляд на годинник перед тим, як натиснути на кнопку «відповісти». *Тринадцять хвилин на першу.*

Нічогенько так починається Новий рік, бо як його зустрінеш, то так уже поведеться аж до наступного.

Руслана

Не люблю піжонів. Не дуже оригінальна заява. Ніхто із моїх знайомих поки що не стверджував протилежного.

А хлопець — чи все ж *молодий чоловік*, йому якось більше пасує саме таке назвисько, — за кермом мерсу належить саме до цієї когорти. Неозброєним оком видно.

Та зараз комизитися нема чого. Не думаю, що так просто знайти того, хто, переконаний у божевіллі першого-ліпшого стрічного, буде таку «знахідку» відпоювати гарячим чаєм ще й прихопить із собою, явно спізнюючись кудись на важливу зустріч.

Кохання з першого погляду пролітає. Варто лише глянути на себе у дзеркало заднього виду. Мною зараз навіть збоченець навряд чи зацікавився б.

Певно, мій янгол-охоронець, що навряд чи у захваті від своєї підопічної, таки розстарався на Новий рік, підкинув доброго самаритянина.

Не надто оригінальні роздуми, правда? Але добре забивають голову. Створюють ілюзію: я можу не думати про те, що лякає найбільше. А це навіть не дитяча рукавичка, затиснута в долоні, а мій власний светр, закинутий супутником на заднє сидіння. Смішно боятися улюбленої одежини, еге ж?

Але як побачила її кинуту на сніг, то зрозуміла: моєї допомоги ніхто не потребує і я можу йти під три чорти. А як же те дівчатко, буде замерзати далі, ховаючись від сторонніх очей?

Хоча... Хто сказав, що привиди мають бути прозорими? Невже ті голівудські розумники їх особисто бачили?! Але

ж... чи можуть привиди мерзнути? Хіба у них є кров чи бодай тіло? Це ж фантоми!

Господи, яка дурня в голову лізе!

Я навіть зраділа, коли у супутника (цікаво, ми навіть не познайомилися, тільки зараз зрозуміла) задзвякав мобільний. Мабуть, слова про піжона доведеться забирати назад: мелодія без наворотів. Ледь не стандарт. Так само, як і трубка. Зручний прилад, багатофункціональний, але не із найдорожчих і без зайвих викрутасів. Це я, колишня продавчиня з мобільного салону, вже напевне знаю.

— Олеже, де тебе чорти носять?!

Співрозмовник верещить у свою слухавку так, що добре чути й мені. Хлопця ж він, певно, ледь не оглушив, але точно не злякав. Отже, мого рятівника звати Олег!

— Катаюся. Люблю, знаєте, Новий рік посеред холодного та порожнього степу в машині зустрічати. Шеф у курсі, де я і чого.

— А ти у курсі, що Мстислава у лікарню забрали просто від святкового столу, га?!

— Стиште децибели, шановний! — настільки спокійно, що я відчуваю мимовільну повагу, радить Олег. — Я в курсі, що Мстислав Маврикійович захворів. Усі люди час від часу хворіють. І це нормально. Тільки не в усіх у розпорядженні найкрутіші лікарі міста. У тій особливій лікарні гарантовано ніхто сьогодні і краплини не випив. Це інші страх заливають дешевим алкоголем.

Співрозмовник Олега змовкає. Певно, чекав на геть іншу реакцію, ледь не на паніку.

А я бачу, що хлопець переконаний: усе не так погано. Бо.. Усе набагато гірше. Навіть пальці лівиці, що стискають кермо, побіліли від напруги. Чи то, може, він не надто вправний водій і йому важко вести отакі розмови на слизькій трасі?

Найліпше для мене зараз вдавати із себе глухоніму клінічну дебілку, якій плювати на чужу розмову. Але, всупереч розумній думці, обережно забираю у супутника телефон. Тепер сама тримаю мобілку біля його вуха. Здається, Олег відчуває полегкість, навіть вдячно хитнув головою.

— Ну, звісно, коли шефа забирає «швидка» просто із новорічного прийому — то дрібниці. Особливо, коли лікарі не певні, чи не везуть його простісінько в реанімацію. А ти не подумав, скільки людей із присутніх схочуть скористатися своїм везінням і наказати підлеглим пошукати документи в офісі хворого?!

Голос у слухавці не перестає горланити.

— Тих, хто додумається до цього, буде небагато. Менше, ніж тих, хто випадково почує від Вас таку пораду і скористається нею. Зараз біля Вас багато сторонніх?

Трубка секунду німує. Що ж, здорове нахабство — друге щастя. Олег перехоплює ініціативу:

— От що, на місці я буду десь за годину, — і, не чекаючи заперечень, провадить далі. — Раніше не вийде, я не збираюся кінчати життя самогубством в автокатастрофі. Варто, звісно, постежити за офісом і когось із охорони гукнути на підстраховку. Але не надто переймайтеся: наш шеф точно не дурень і нічого *справді важливого* в офісі не тримає.

І щось в його голосі змушує співбесідника спершу підтвердити, що зрозуміло, мовляв, а потім уже додати пару слів про щенят, що полюбляють демонструвати крутість. Олег мовчки забирає у мене мобільний і натискає на відбій.

Потім зупиняє машину. Мить мовчки дивиться перед собою, на засніжену дорогу. Врешті видає:

— Схоже, геть паскудно рік починається? А ще кажуть, як його зустрінеш, так цілий рік і житимеш.

Розвертається до мене, чомусь розглядає аж надто похмуро.

— Що ж, леді, наразі у мене до вас два питання, — правильно витлумачивши вираз мого обличчя, раптом усміхається. Вперше. Сумно, але все ж: — Чого тебе носить у мороз степом і чи ти й справді там кого бачила — твоя справа. А те, що ти щойно почула і встигла забути (правда ж, встигла?) — то тільки мій клопіт. Мені цікаво інше, як до тебе звертатися і де висадити в місті?

Від несподіванки кажу чисту правду:

— Руслана. А де висадити? Ну, хоч при в'їзді, якщо там до вокзалу не надто далеко! — А й справді, що мені робити у незнайомому місті вночі?

Тим більше, що раптом розумію: моя «голосова» параноя відступила. Чого, куди мене несло — вже не важливо... Місія виконана? Наче... Бо голос відступив. Тільки ще не второпала — провалена вона чи ні. Тепер можу йти куди завгодно. І як завжди після моїх вибриків, дуже хочеться спати.

— Тебе що, навіть друзі не чекають десь за святковим столом?! Вирішила помилуватися у новорічну ніч зовсім чужим містом? — Таким тоном, ніби йдеться про бозна-яке збочення, уточнює він. Чи, може, це значить: «Де ти взялася на мою голову, екстремалко шмарката»?

Звично, напрошується відповідь, що його, здається, теж не дуже визирають вірні друзі біля святкової ялинки. Видаю це із себе та впевнено посміхаюся, переконливо додаючи при цьому:

— А ти, Олеже, не дуже переймайся моїми проблемами, гаразд? Я сама можу з ними впоратися.

Олег

Аякже! Сама вона може впоратися, диво дивнеє! Проходили вже таке. Чули тобто. І навіть повірили тоді. Он із Євкою. А результат?

Від спогадів стає моторошно. І вже, напевно, я б добряче накричав на цю «самостійну». Але дівка випереджає мене у найнахабніший і найнадійніший спосіб. Просто засинає на своєму сидінні, трохи скорцюбившись під ліжником.

Сіра шапка збилася. По спинці сидіння розсипалося темне пряме волосся. І нічого вона не схожа на мою Єву-Евеліну. То здалося від нервів. А ще наївно думав, що вже спогади не болять? Будити її не стану. Виховний момент залишаємо на потім. Хай відсипається.

Дивно життя інколи повертає. Ось і зараз. М-да, наскільки пам'ятаю, в подарунок *Сплячу красуню в круту тачку* я собі на Новий рік не замовляв, навіть шмаркатим підлітком.

Та, зрештою, не з неї почалися мої неприємності.

Схоже, ще з того часу, коли мені ледь не водночас зателефонували керівники обох міських телекомпаній.

Першим був пан Козаченко. Він щось там довго мимрив, типу спершу цікавився здоров'ям та справами вельмишановного Мстислава Маврикійовича і його дорогого сімейства. Уже думав, що він от-от перейде на домашніх цуциків. Та раптом чоловік захвилювався і спитав простісінько в лоба, а як почуваюся я сам?

Я щиро запевнив шановного, що не лише я почуваюся добре, але й більшість підлеглих Мстислава Маврикійовича

теж. Тож якщо хтось там із доброзичливців повідомив про початок епідемії на нашій фірмі чи в її філіях, то це, м'яко кажучи, дуже велике перебільшення.

Натяк отямив тюхтія настільки, що він без подальших зволікань виклав суть проблеми. З'ясовується, що він не наважується турбувати шефа через таку дрібницю, бо стільниковий апарат Мстислава Маврикійовича вимкнутий (де ж логіка? — але то таке), тож, може, я буду ласкавий...

Відразу після цього зателефонував пан Лісовий. Містом ходять вперті чутки, що головний медіа-конкурент пана Козаченка, той самий пан Лісовий свого часу мав вельми успішну військову кар'єру. (Дурниці, якщо вірити нашому аналітичному відділу). Але, щоб ті чутки тримати на плаву, сам пан Лісовий полюбляє вдавати із себе простодушного вояку, що тільки волею випадку опинився в медіабізнесі, однак впевнено втримується на самісінькому вершечку в масштабах нашого міста. Той мекати-бекати не став. Рубонув із плеча:

— Олеже Дмитровичу! Мої ідіоти ледь не запороли проплачений Мстиславом Маврикійовичем сюжет. Кадровики беруть на роботу чортзна-кого! Добре, монтажники більш-менш при своєму розумі, підрізали, підчистили. Тепер усе в нормі. Щаслива родина на фоні подарованої машини. Діти із подарунками, всі посміхаються-дякують. От тільки дівка, якій останньою цяцьку дарували, чомусь увесь час не у фокусі. Ще й запис, коли мала щось балакає про щасливе Різдво, шипить так, наче мікрофон ще за царя Гороха купили.

Запитую нахабно:

— Хочете, щоб я особисто повідомив Мстислава Маврикійовича, що сюжет доведеться перезнімати?

— А таки хочу, — не став таїтися пан Лісовий. — Чи, може, навіть не так. Переконай його, що сюжет і так у нормі, кажу ж, монтажники у нас аси, не те, що... Там у масових сценах як не приглядатися, неспеціалісти браку не побачать.

Ну, не буде показано, як дівчині пакунок тицяють і все. Так інших же обдарованих повно, підкладку іншу зробимо та й по всьому...

Я мовчу. Правда, до шефа мені з моїм мовчанням таки далеко! Отой може ні пари з вуст не зронити, а співрозмовник виразно почує: «Це Ви, пане, сподіваюся, жартуєте?». Але, певно, і ми дещо можемо, бо Лісовий змінює тон:

— Не хочу потрапляти під гарячу руку, що й казати. Але ж і тебе підставляю не задурно. Звісно, вільних грошей, таких, аби тебе зацікавили, у мене немає, але певною інформацією володію. Крім того, у пір'я вберешся, вирішиш сам зайнятися політикою чи там бізнесом, перший піар-сюжет за півціни.

Отут я остовпів: це що, мою кар'єру за моєю спиною вибудовують?! Так одного разу й про власне вигідне одруження із місцевих ЗМІ дізнаюся!

Однак я таки взявся «розрулити» ситуацію. Бо чи не єдиний у місті знав напевне: зараз шеф не надто перейматиметься тим, що два канали-конкуренти повідомили про схожі проблеми. Здається, що у них обидва оператори завчасно вирішили відсвяткувати Новий рік, та ще й вкупі!

М-да, не пощастило тій... як там її? Вірунці, здається? Не для дівчати, певно, лаври кінозірки.

* * *

Якби по-путньому, то шеф мав би потрапити до лікарні у той же день, коли йому зле стало. Полежав би трохи, попсував нерви персоналу приватної клініки, збив температуру — та й був би зараз здоровісінький. А я б не переймався тим, що робити у новорічну ніч із його паперами.

Та яке там пуття! Крові ми, бачте, боїмося, а на температуру високу увагу не звертаємо. Жменя антибіотиків удень — і нам не страшна жодна застуда.

Кухарка запевняє, що шеф ледь не розлученням погрожував, коли законна дружина запропонувала лікаря викликати. Ненавиджу оті *кухонні* теревені, бо й думати не хочеться, що там насправді говорять поза очі про мене?!

Шеф, звісно, наполіг на своєму. Ніяких лікарів та лікарень! Тим більше, що йому наче стало легше. Хіба що слабкість клята! «Авжеж, — думаю, — пігулки жменями жерти, то не лишень слабкість розвинеться. Тут і виразку можна заробити». От через слабкість шеф в нагальних справах у сусіднє місто й не попхався, відправив мене. Звісно, без жодного супроводу, аби не привертати зайвої уваги.

— Це — бомба, Олежику, справжнісінька бомба! Компромат залізний! — очі пана Мстислава виблискували так, що було неприємно дивитися. Чи й справді розхворівся, чи радіє майбутній перемозі над заклятим конкурентом?

Крім того, з яких це я пір для нього «Олежик»? Олег чи Олег Дмитрович, ну останнє при відвідувачах: «більш детально про це Вам розповість Олег Дмитрович, залиште йому свої координати». Раз чи двічі йолопом називали, однак не Олежиком!

Шеф веде далі:

— Отой Тихон Іванович, коли правдою виявиться хоч половина з того, що мені казали, таки справжнісінький покидьок!

«Ну, це ніби й не новина у нашому місті», — міркую собі, а пан Мстислав тим часом продовжує:

— На що вже я, Олежику, не янгол, але у порівнянні з ним ледь не святий! — І він робить ефектну паузу, задоволено пропікаючи мене своїм «фірмовим» поглядом.

Здається, шеф трохи розчарований, що я просто зараз не похлинувся чаєм. Чи не заради такого можливого ефекту секретарці звеліли піднести мені чашку із гарячим напоєм,

мотивуючи це тим, що мені аж ніяк не час хворіти. А гаряче — то така собі профілактика від зимових нездужань.

— Значить так, голубе! — О, знову новий епітет. — Новорічна ніч новорічною, але навряд чи ти віриш у Діда Мороза чи святого Миколая, як і я, до речі. А от премію отримаєш справді святкову. Буду тобі за Святого. Ага, це, звісно, коли обійдеться без проколів. Пістолет можеш отримати у Василя, якщо хочеш. Бо за тими ж доказами можуть полювати досить серйозні люди.

Від пістолета я категорично відмовився. Єдине, на що той гарантовано знадобиться, то у «випадку чого» пустити собі кулю в скроню. На це, якщо логічно подумати, моїх стрілецьких здібностей мало б вистачити. А зрештою, і це не факт.

Так що доведеться експлуатувати образ інтелігентного хлопчика, що звик мати справу з комп'ютерами та течками з паперами. Перевірено. А ще цей інтелігентний хлопчик звик під час роботи не демонструвати свої емоції. Жодні.

Тож я чемно зберіг цілком нейтральний вираз обличчя навіть тоді, коли дізнався, що компроматну «бомбу» отримуватиму від мерця.

* * *

Тобто, звісно, на момент останніх перемовин із шефом «власник» компромату ще був живим.

А вже мені довелося вести бесіду з простоволосою, трішки напідпитку, жіночкою. Й наче у святковому, але дуже запраному вбранні. Вона старанно палила в грубці якісь фотокартки. Схоже, то були світлини її співмешканця. Ще з тих часів, коли він був молодим, здоровим і мав змогу обирати собі набагато ліпших супутниць.

Та жіночі ревнощі доволі легко змінюють хід історії. І якби вона спершу виконала волю покійного і відразу, щойно його тіло забрали до моргу (уявляю, як «зраділи» напередодні

свята медики зі «швидкої»!) кинула у грубу туго напханий чорний конверт, у котрому зазвичай, зберігають плівку для рентгену, то...

Після такої заяви у мене виникла підозра: а чи справді її співмешканець добровільно «відмучився саме під свято» чи, може, йому підсобили за допомогою, наприклад, пігулок? Хоч якби довелося лежати ледь не паралізованим у неприбраній брудній кімнаті майже сільського (дарма, що міська околиця) будинку, а з близьких-рідних — лишень оця місцева п'яничка, то, хто й знає, чи смерть для нього найгірший вихід.

Цікаво, що саме покійник збирався купити за гроші шефа? Здоров'я? Кілька зайвих років життя?

Останнє питання мало на диво просту відповідь: шефа випередили. Ото зрадіє, як дізнається! Вчора, виявляється, до будинку під'їхала машина «на колір така самісінька, як Ваша, але більш крута». З неї вийшло двоє, «гарно вбрані, краще, ніж Ви, тільки в усе чорне: з голови до ніг».

«І крутіші за мене», — підказав я.

Конверт виклично темнів переді мною на брудному пластику столу. Простягни руку — і бери. Чи ж я із жіночкою не впораюся? І гроші зекономлю. От тільки така економія може боком вилізти. Раптом вона зберегла контакти отих «двох учорашніх»?

— Та ні, не крутіші, — вона спробувала заклично посміхнутися. Вийшло не дуже. — Тобто там відразу видно, що бандити. Бо Ви чоловік інший: ввічливий, культурний, і ще сильний. Далеко підете. Ви не думайте, я не просто так патякаю! Я вмію бачити й приховане! У мене в роду справжні відьми були.

«Ну, це й не дивно», — звісно, цю репліку я втримаю при собі, як і думку про те, що навряд чи пращурки були б у захваті від такого нащадка.

Жіночка ж торочить своєї далі:

— Так-от, у тих в чорному така погана ця... нергит-тика, — ледь спіткнувшись на важкому слові, повагом провадила «відьма», — чорна-чорнісінька! Недарма Митько не хотів із ними зв'язуватися. Хоч і гроші вони давали непогані.

А це вже цікаво: що ж то за такі прибульці були, коли навіть непогані гроші їхню енергетику не покращили? Що ж до Митька, він, якщо я правильно розібрався в ситуації, зв'язався з ними чи з їхніми попередниками кілька років тому, коли ще міг вільно пересуватися. А потім чомусь передумав. Та ще й прихопив таємничі документи.

Останнє, як на мене, відгонить відвертою фантастикою. Та в цю історію глибше я добровільно не полізу.

— А ото напередодні вночі йому зовсім зле стало. Все кидався, щось про дітлахів лепетав. А може, у нього від якої хвойди малі були? Бо все повторював, що нема йому прощення перед тими спиногризами, бо через це його й до пекла не візьмуть, тобто на землю проженуть примарою тинятися. Хе! Коби усі отак переймалися напризволяще покинутими дітлахами... Потім враз стих, я думала, йому краще... До магазину побігла хліба-крупів купити, повернулася, наварила їсти. Та й хотіла розбудити, аж тут...

Я — весь увага і співчуття. Вона ладна говорити довго, а часу в мене не багацько. Та все ж витрачаю свої хвилини на п'яні теревені. Щось мені не подобається у цій історії.

Здавалося б, усе просто: захотів полікуватися каліка, дістав із схованки те, що приберіг на справді чорний день. Знайшов покупця. Інформація дійшла до конкурентів. Цікаво, як? Хтось із втаємничених здурів і вірить, що йому так легко зрада з рук зійде?! Конкуренти приїхали, але чомусь не порішили свідка на місці? Чи таки порішили?

Чого тоді не приперли, як слід, жінку-п'яницю? Невже упевнені були, що вона нічого не знає? Ой, щось не віриться?!

Стоп! Досить роздумів. Час діяти.

Рішуче викладаю на стіл пачку грошей. Усі відведені на купівлю «бомби». Певен, що це — медвежа послуга для цієї, типу, «відьмачки». Або з горя чи від щастя нап'ється до смерті, або ж хтось із місцевих маргіналів придушить, коли дізнається про такі грошові набутки. Хоча... Може, ці гроші для неї й шанс розпочати нове життя.

Кажу неголосно, але дуже розбірливо:

— Ось. Беріть. Тут на дорогу і на те, аби влаштуватися на новому місці. Зрозумійте, якщо залишитеся тут, то ті *чорні* прийдуть знову. А конверт я забираю. Навіть не так: конверт Ви зараз спалите, так і казати будете, як хто спитає. «Спалила і все!» А я вміст конверту запакую в щось інше.

До речі, ніколи не варто недооцінювати п'яничок. Ледь напружившись, вона змогла пригадати номер, отої, крутішої за мою автівки. Досить відомий номер у нашому місті. Не дуже й здивувався! Ох, пані Марино, ведете подвійну гру, шановна.

Перекладаю файли, окремі аркуші, диски, якісь плівки у кольоровий пакет із Санта Клаусом. Ліпшого в хаті не знайшлося. Так і теліпався до машини із кольоровим пакунком, на якому казковий бородань тицяє малій дівчинці ведмежа. Персонажі посміхаються і виглядають цілком щасливими.

Чого не скажеш про мене. Звісно, у мене є певний досвід вирішування проблем у сучасному місті. Так-от, здебільшого вони аж ніяк не відгонять детективними серіалами. Ох, занадто багато у всій цій ситуації театральності.

А ще, мене чогось дратує спогад про те, яким поглядом дивилася мені в спину ота жіночка. Нащо мені її вдячність? Я ж не Святий чи то пак не Дід Мороз. У мене інше амплуа.

* * *

От, скажімо, на мене чекає о третій ночі візит до офіса, де гарантовано нема нічого крамольного. Ну, може, з точки зору

податкової і знайдеться щось цікавеньке. Але ж податківці теж люди, тож хай відпочивають у святкову ніч — усім спокійніше.

Але зараз герої-охоронці мусять на мене зачекати. Перед візитом туди треба прибрати з машини усе зайве. Скажімо, пакет із компроматом або сонне дівча, яке здатне бачити чортівню в порожньому зимовому полі.

Не знаю, на які умови експлуатації розраховані дешеві китайські мобілки. Але, певно, не на морозну новорічну ніч та ще й із забутою вдома чи десь-інде підзарядкою. Телефон дівки-знайди вперто мовчав попри всі спроби його реанімувати. Сімка відмовилася оживати і у моєму телефоні.

Тож втілити у життя геніальну за простотою ідею, подзвонивши родичам цієї Руслани, виявилося не так легко. Світити зайвий раз свій мобільний номер, призначений виключно для «своїх», не хотілося. Звичайну трубку я залишив вдома — не до привітань зараз випадкових знайомих, ладних бажати щастя усім на світі, кого згадають під час застілля.

Тому відкоригований план дій виглядав так: зателефонувати родичам дівчини із квартири. А там домовитися, що я вже вдень привезу її на автовокзал і посаджу в потрібний автобус. Чи хай самі приїздять за нею, якщо втратили пильність і дозволили божевільній заразі тинятися, де заманеться.

Доведеться прилаштувати її на своєму дивані у вітальні, хай досипає. Пакет — у сховок, такий, що не всякий професіонал знайде. Ключі, звісно, з собою. Нічого, дівчисько посидить трохи і замкнене — то на користь. Бо знову кудись помандрує! А сам — гайда до офіса.

Звичайно, можна було б і висадити її на в'їзді в місто. Але добрі справи, хай і не бувають безкарні, не повинні пропадати дурно. Здається, у дівки дар вплутуватися в неприєм-

ності. П'яних бовдурів у місті, особливо тепер, вистачає. А мені зараз, схоже, і так головний біль гарантований.

Трохи стиснув плече супутниці: прокидайся, чи що? Довгі вії здригнулися, хоч ледь чутне сопіння стало голоснішим. За роль Сплячої красуні я б їй точно «Оскара» не присудив. Ну, хай ще трохи поприкидається — сам не у настрої балакати.

Завернув у свій провулок і загальмував так, що ледь не вписався головою у лобове скло. Добре, хоч дівча було пристебнуте, а то б точно довелося звертатися за лікарською допомогою. Тим більше, що й телефонувати чи їхати нікуди б не довелося: відразу кілька машин «швидкої» з'юрмилися на вузенькій вуличці. Стояла тут для чогось і міліція. Певно, налякані люди викликали усіх гамузом.

Із голосним завиванням під'їхала ще й пожежна машина. Останнє — це добре. Бо горів мій будинок.

Із вікон на другому поверсі валили густі клуби диму. Машинально порахував вікна від кута будинку. Так, зрозуміло: пожежа у моїй квартирі.

Руслана

«Нетипова реакція на пожежу у власній квартирі». Ця фраза, наче взята із якогось фільму про дурнуватого американського психоаналітика, миттєво знайшлася в голові. А що, хіба ні? Реакція Олега була таки нетиповою.

— Ох ти..! Як же невчасно!

А хіба таке лихо може трапитися вчасно?! Хоч змушена погодитися: новорічна ніч — найневдаліша для таких «гостинців» пора. Чи, може, у нього якраз учора завершився термін дії страхового полісу на квартиру, а новий не встиг оформити? Чи у квартирі, яку зараз пожежники старанно заливають їдкою піною, на днях з'явилося щось надзвичайно цінне?

А може, то шок? Чому ж тоді Олег спокійнісінько продовжує стирчати у машині, не кидається до збудженого натовпу людей, певно, сусідів та міліціонерів, розпитуючи, що тут відбувається.

Доста гратися у доморощеного Шерлока Холмса. Варто подумати, чи можу хоч чимось допомогти бідоласі?

Мабуть, він краєм ока відстежував мої рухи, бо раптом стрепенувся, відвів очі від пожежної машини. І щосили вгатив кулаком по керму. Так, що аж засичав. Ой! Так збити пальці з одного удару — треба примудритися.

Олег намагається розбитою рукою вихопити із кишені мобільного. З другої спроби це йому вдалося. Але слухавку він тримає в лівій руці. Правиця нервово стискає коліно.

Дуже обережно, аби не зробити гірше, торкаюся його правого зап'ястя. От чим краще літо: менше накручено одежі на

людях, у випадку чого не доводиться долати усі ті шари сорочок, светрів, курток... Хоч гріх скаржитися, бачила я вбраних і тепліше, ніж Олег.

В очах супутника невимовлене: «відчепись!», — майже миттєво змінюється подивом.

Невже цього разу подіяло так швидко і йому вже не боляче? А цікавий ти хлопець, Олеже. Сам хоч здогадуєшся про це?

Звісно мовчу. Йому теж не до розмов: на тому кінці, ну, не дроту... чорт, мені якось намагалися пояснити, як діє мобільний зв'язок — дарма витратили час, літр пива на трьох (це включаючи й мене) і кілька аркушів паперу. Так от, на другому боці *чогось там* абонент нарешті підіймає слухавку, тобто натискає на кнопку прийому.

Олег усе ж мовчки киває мені. Певне, це значить «спасибі».

Потай стираю краплини холодного поту, що всіяли верхню губу, і трохи демонстративно відвертаюся до вікна. «Швидка допомога» з мого боку майже імпульсивна, але й така потребує деяких фізичних зусиль, тож Олегові ліпше на бачити моєї реакції.

За вікном голосить жінка середнього віку, в дорогій шубі, накинутій на рожевий, мов у ляльки Барбі, халат. У її руці — закіптюжене фарфорове янголя.

На мить стискається горло: раптом згадується дитинство: «*Мамо, а янголів-охоронців хто охороняє?*» — «*Господи! Які дурниці тобі лізуть у голову?! Ти б краще дитячу кімнату прибрала!*»...

У голові ледь макітриться. Добре, що Олег, коли перенаштовував мобільний, подбав, щоб його розмови не були доступні для сторонніх. Тож відповідей його співрозмовника мені не чути і в нього немає підстав думати, що дізнаюся щось зайве.

— Василю? Ти біля офіса? Серий, тобто Сергій Федорович, із тобою? О'кей, це ж добре, що нічого не трапилося. Премію тобі все одно випишуть. Передай йому, будь ласка, слухавку, бо він, економний, вибрав такого оператора, що й у нормальних умовах не додзвонишся. Що? — Через неприродний спокій вперше пробивається емоція, тобто щире здивування. — А-а-а! О, так, тебе теж із Новим роком.

— Сергію Федоровичу? Та є у мене годинник і про обіцянку я не забув. Та, думаю, якби хто дуже схотів, то офіс вже б давно пограбував. У мене поважна причина затримки. Пожежа у моїй квартирі... — Пауза. Олег дозволяє собі трохи підвищити голос. — Ні, не жарти, звісно. Що? Тобто «а раптом я сам випадково...»?! Ага, ще скажіть: «праску забув вимкнути». А я про що ж? Свої сорочки я власноруч не прасую. Та й, якби сам підпалив, уже б догоріло. А так — все тільки в розвої. Ні, зараз запитаю у міліції. Не знаю, хто викликав, теж запитаю. А що мені накажете робити?! Під ногами у спеців плутатися і з порожнім відром нічною вулицею бігати й несамовито верещати, що це саме я той бідний-нещасний, який без даху над головою залишився?! Тут пожежників повен двір, хай гасять.

Вдих-видих, розмовляє далі:

— Та ні. Дім Мстислава Маврикійовича ніхто не підпалюватиме, вони ж не божевільні, отак підставлятися. Ну, тоді нехай хтось з охорони там покрутиться про всяк випадок... А Василь хай краще перевірить ще раз, хто із обслуги влаштувався до нас відносно недавно із, типу, супернадійними рекомендаціями. І особливо прискіпливо слід перевірити тих, у кого зараз новорічні канікули.

— Дідько, та не знаю, чого мене без квартири залишили?! Мо', думали, що там сховано щось важливе! Насправді? Звідки? Яка документація у мене вдома?! Розклад Мстислава Маврикійовича на найближчий тиждень і візитівниця

з контактами? О'кей, побалакаємо при зустрічі. Мені зараз треба піти розпитати, що там з підпалом, аби сусіди не дивувалися — чому це потерпілому все одно? А Ви як думаєте?! Ні, не все одно! — Олег різко уриває чужі припущення.

Натиснувши на відбій, він на мить заплющує очі.

— Добре, що шефова донька з нянькою в Англії. Дурний тур, звісно, «Різдво в замку для справжніх малих леді», сюсі-пусі, тьфу! А от, скажи ж ти, згодилося. Хоч за дрібноту цю не треба зараз хвилюватися. А дружина шановного шефа, мабуть, саме зараз у лікарні, заламує театрально руки та благально зазирає в очі лікарю: «Скажіть правду, що з ним? Я без нього не житиму!». Хе! Актриса... Зірка місцевого театру, — останнє звучить як брудна лайка. Але підсумок цього монологу мене остаточно вражає: — Так що, як і запалять його будинок, не страшно, все одно застрахований.

Поки я приходжу до тями: це що, місцева традиція, підпалювати будинки конкурентів під Новий рік, якій уже й не дивується ніхто?! — Олег звичним жестом пригладжує модно підстрижене волосся, перевіряє, чи застебнута куртка.

Тільки шрам-ниточка біля правого кутика вуст ледь помітно посмикується. Ех, Олеже, і ти не залізний! Тоді невдоволено кривиться, зиркнувши на пошкоджену руку. Хоч тепер може здатися, що травму він отримав як мінімум зо два-три дні тому, найприскіпливіша міліція не причепиться. Типу — чи не з'ясовував з ким стосунки сьогодні. Якусь мить пильно дивиться на мене.

— Руслано, — у його голосі з'являються скрадливі нотки. Щулюсь, немов від холодного вітру: зараз буде прохання, яке мені не дуже сподобається. Звідкись у його руках з'являється новорічний пакет. — Руслано, допоможи, будь ласка. Бачиш оцей пакет із Сантою? Там папери, тобто документація на один бізнес-проект, — моїми губами ковзає тінь усмішки: нічого собі обкладинка для бізнес-проекту! —

Раптом менти забажають зробити обшук у цій машині, хто їх знає. Щось незрозуміле довкола коїться. То може, вирішать, що я наркокур'єр і оце за допомогою пожежі конкуренти знищили підпільну лабораторію?

— А ти випадково не того? — Це звучить зовсім подурному. Бо я знаю, просто *знаю* і все: наркотики — це не його хліб, і до торговців живим товаром він не має жодного стосунку. У світі і без того вистачає гріхів, а Олег — точно не янгол. Бісить геть інше: він вплутує у свою гру мене. І, схоже, знає: я не зможу сказати «ні» тому, хто підібрав мене напівзамерзлу посеред степу та ще й продовжує далі панькатися.

— Я — «випадково НЕ того», — його блакитні очі на мить стають сірими, мов зимовий обрій у холоднечу. Здається, навіть морозом сипонуло.

Карбує кожне слово:

— Я наркотиків не вживаю й іншим не раджу. Якщо боїшся чи просто не хочеш допомагати, то так і скажи. Хоча, звісно, заховати тоненький пакет під твоїм широким пальтом — то дрібниця. Та й хто таке дівча обшукуватиме? Моя справа зробити так, аби до тебе ніхто й пальцем не торкнувся. Силувати не буду.

— Давай сюди! — відчуваю себе дурнуватою малолітньою школяркою, яка вперше затягається смердючою цигаркою, бо її взяли «на слабо» однокласники. Різко додаю: — Відвернися!

Замість того, аби покрутити пальцем біля скроні: переховування цього «подарунку» вимагає лише розстебнутого пальта, він відвертається. Так, тут порушення норм моралі відбувається хіба що за стандартами дев'ятнадцятого століття. Тим часом Олег дістає із заднього сидіння мій светр. Не дивлячись, тицяє мені:

— Зодягнися тепліше, а то ще застудишся!

Відповісти, що думаю про його турботливість, я не встигаю. Дверцята автівки клацають. Він прямує до найближчого міліціонера. Пришвидшує ходу, на обличчі — щира тривога.

Цікаво, як він пояснить, що так довго сидів у машині, перш ніж кинувся за допомогою? Хоча, цей пояснить, не маю сумніву.

Щось на зразок: «Розумієте, сержанте, серце у мене. Як глипнув на задимлені вікна та побачив, що то моя квартира, замлоїло. Думав — серцевий напад... Добре, що супутниця здогадалася мені пігулку до рота сунути... Е, сержанте, не варто про супутницю у протоколі чи де там ще. Ні-ні, що ви? Звісно, вона повнолітня, однак батечко у неї чоловік старого гарту. Та ні-ні, він не з тих, хто підпалюватиме чуже житло, швидше з роботи виживе, бо із моїм начальником товаришує! Та й нема старого нині у місті. То що там трапилося?! Невже?!! Ох-ах! Ні-ні. Не треба лікаря...». І бла-бла далі. Такий викрутиться.

Його мобілка, залишена на водійському сидінні, знову озивається. Що, отой Сергій Федорович зайву хвилину не почекає?! Ніби ж пожежа — то поважна причина...

На екрані висвітлюється: «Пані Марина».

Трохи ошелешує таке звертання. Чомусь не схоже, щоб Олег любив отак «панькатися» з жінками. А ще — раптом чомусь починає дратувати мелодія виклику. Звісно, не чіпаю чужу річ, терпляче перечікую.

Коли господар залазить знову до машини, то теж не вельми радіє пропущеному виклику: «Ну ось *Вдова* озвалася. Невже із шефом все аж так серйозно?» — цідить стиха і не хапається передзвонювати. Натомість підбадьорливо киває мені:

— Потерпи трохи, скоро звільнимося, — тоді невесело додає: — Правда, ще треба до офіса підскочити.

* * *

Під'їжджаємо до високої потворної будівлі. Тут би трилери голівудські знімати! Не будинок, а монстр зі скла та заліза. Невже архітектор оцього творіння насправді вважав, що люди залишатимуться при здоровому глузді, працюючи в ньому?!

Дізнаюся, що шефу Олега належить лишень третина будівлі.

— Інші дві фірми теж його, ну, принаймні, фактично, — безжально пояснює Олег. Мовляв, заціни розміри можливої халепи, у яку вскочила. Тож будь розумницею і дозволь мені самостійно залагоджувати справу. Не втручайся тобто!

А далі Олег продовжує розмову вже в іншому руслі. І робить це аж надто стримано, щосили намагаючись, щоби сказане здавалося чистісінькою правдою. Наче сам себе переконує:

— Так-от, щодо моєї квартири. Сусіди кажуть, що у дворі якась гоп-компанія феєрверки пускала. Певно, п'яні усі були, тож чергову ракету загилили не в небо, а у моє вікно. Добре, що моя сусідка — дуже богомільна жінка. Вона взагалі не п'є, тож відразу звернула увагу на вибух і, звісно, дим побачила. Зателефонувала, куди треба. Ага, ще мені специ сказали, що аби газ не перекрив перед від'їздом, то так легко б не відбулися усі в будинку.

Зрозуміло, що розмови із міліцією та пожежниками настрій рідко кому покращує. Тим паче, що салон машини Олега таки оглянули, хай і нашвидкуруч. Добре, що після свідчень сусідів не змусили його сплатити штраф за виклик пожежної команди, визнавши не злочинним недбальцем, а потерпілим.

От ми і в офісі. Всередині. Мені підсовують чай.

— Хочеш цукерочку до чаю? — озивається Василь. Сам відрекомендувався. Я так розумію — це той самий охоронець, що йому Олег із місця пожежі телефонував.

Ти диви, на обличчі навіть склав щось типу посмішки. Господи, він мене, очевидно немовлям вважає! Опановую себе, щоб не нахамити, і ввічливо відмовляюся, присьорбуючи чай без нічого.

Врешті, якщо добре поміркувати після деяких роззирань довкола, то з товариства, присутнього тут, Василь мені подобається найбільше. Високий, підтягнутий, може, трохи перекачаний, але, завдяки майже дитячому погляду чистих блакитних очей, видається наївним, але надійним. Звісно, теж маска, але приємна.

— Йо-пе-ре-се-те... Які в сраці цукерки, Васю?! — це вже доволі нервово Сергій Федорович. Навряд чи отака істеричність — то його звичний стан. Слабкодухів, схоже, тут не тримають. Справа зараз в іншому. Очевидно, дісталося бідоласі цієї ночі...

— Чортзна-що! Цукерки, чаї! — Провадить далі Сергій Федорович. — А ти що за цирк влаштовуєш, Олеже!? Га? Шеф у реанімації, хер зна шо там, а ти із дівкою валандаєшся!

Олег спокійно відповідає. Майже не напружуючись:

— Я знаю, що шеф у реанімації. Однак, до шефа поки що не пускають. Я домовився, що як тільки-но пану Мстиславу стане хоч трохи ліпше, лікар мені відразу зателефонує. Сидіти ж під дверима палати — то завдання для охоронців. А наші орли, сподіваюся, з цим впораються. Бо вони — профі, інші у нас не працюють. Чи не так, Сергію Федоровичу? Це — по-перше...

— Цікаво, чому тобі ще ніхто за нахабство не скрутив карк? — це сказано в'їдливо, але вже на півтону нижче. Схоже, отакі-от логічні викладки — звичне явище для Олега.

І нічого, ще живий. Сергій Федорович продовжує: — Краще скажи: ти завдання виконав чи з кралею Новий рік зустрічав?

— Виконав, — Олегові очі враз стають блакитні-блакитні та чисті-чисті. Мов у першачка, котрий запевняє вчительку, що не зміг вивчити віршик, бо ключ від квартири вдома забув. І мусив чемно маму з роботи дожидатися, сидячи на сходах під'їзду. А матуся повернулася дуже пізно.

Потім Олег виразно косує в мій бік. Мовляв, хай вийде — нам вільніше розмовляти буде. Але Сергій Федорович заперечує: хай сидить. Ух ти, здається, мене збираються «у випадку чого» використати, як важіль впливу на Олега. Вплинеш на нього, аякже!

— Виконав, усе, як Мстислав Маврикійович наказав. Тобто *це* йому в руки віддати, або спалити, — ніби аж надто байдуже продовжує говорити Олег. — Ха! Навіть самому старатися не довелося. Все саме собою вирішилося. Такі справи: наш інформатор, тобто Митько, загнувся, поки я до нього добрався. Схоже, вже дуже розхвилювався після візиту крутих хлопців. Ті приїжджали в автівці з певними номерами... — кидає швидкий погляд у мій бік і відчеканює кілька цифр. Краєм ока відзначаю, що розуміюче киває не лише Сергій Федорович, але й Василь та ще два безіменних хлопці, що завмерли біля входу. Всі добре розуміють чи хоча б здогадується, про кого мова.

Утуплююся в чашку зі зображенням снігура. Мене цікавить тільки гарячий міцний, звісно ж не із пакетика, чай. В офісі прохолодно: декілька святкових днів, працівники відпочивають. Тож економні господарі заощаджують на опаленні. Моє бажання залишитися в пальті особливого здивування не викликало.

— Навряд чи смерть визнають кримінальною, тут наче все гаразд. Однак чоловіка налякали добряче. От хворе

серце й не витримало. І Митько перед смертю звелів своїй співмешканці спалити конверт із паперами, чи ще там чим, у нього на очах. Жінка також дуже налякана, якраз збиралася від'їздити до сестри, коли я над'їхав. Тобто, — мимохідь поглядала на годинник, — думаю, уже в дорозі. Конкурентам матеріали не дісталися.

— Є чим пишатися... — мить Сергій Федорович роздумує. — Кажуть, твою машину менти обшманали?

— Ага. Не знайшли нічого кримінальнішого від запальнички. Коли кинув курити, то під заднє сидіння її загилив і забув. — Олег не дивується такій обізнаності співрозмовника. М-да, гарна у них фірма. Довіра зі всіх шпар так і пре. Цікаво, чим насправді торгують? Очевидно, не брошурками для недільної школи.

— Хлопче, а ти точно не вирішив скористатися моментом? Може, який папірець не догорів і зараз у тебе в кишені валяється?! А може, хочеш вислужитися? Типу, от шеф видужає і тоді... Невже не розумієш, у що вплутуєшся?

— Ага! Це наче надійшла пропозиція не доводити справу до наглого обшуку, а роздягнутися самому? — Олег надто спокійний. Настільки, що Василь дуже повільно підіймається зі стільця. Так, наче очікує атаки у бік Сергія Федоровича.

От цікаво: охоронець у курсі, що начальство зводить рахунки із Олегом? Бо той «шмаркач» нещодавно, виводячи по мобільному Федоровича з істерики, наважився не зважати на субординацію.

— Маячня якась. Мала, піди-но до сусіднього кабінету. Зарано тобі на чоловічий стриптиз дивитися, — куртка Олега уже на спинці стільця. Він підкреслено ретельно розправляє її. Тоді киває Василю: типу обшукуй кишені, чого чекаєш? Береться руками за низ светра, аж тут звертає увагу на мене: — Ти ще тут?

— А що, твоя Мала ще не бачила нічого та-ко-го? — скалить зуби один із охоронців біля входу. Гляди-но, воно ще й розмовляти вміє, не тільки скалитися? Щиро дивуюся.

Ох, пощастило тобі, голубе, що тут немає Тетяни, моєї майже невістки. Не те, щоб вона вважала мене своєю найкращою подругою, але на хамство реагує хворобливо. Кілька *словесних* пасів, півхвилини скоромовки, і... Потім не один стоматолог розводив би руками, намагаючись зрозуміти, звідки взявся сильний фантомний зубний біль при здорових зубах у такого-от гострослова. Однак, такі забавки не для мене. Здоровіша буду.

— Стули пельку, — різко осмикує дотепника Олег. І диво, охоронець, хай і вдвічі важчий за нього, миттю вмовкає. Навіть очі опускає додолу. — Ця дівчина — молодша сестра мого друга Романа. Він із сусіднього міста. Вона добиралася сюди автобусом, до якоїсь родички. Автобус в дорозі зламався. Ну, я й підібрав її, щоб не замерзла посеред степу в холодному салоні. А родичка ще й до лікарні потрапила, як на лихо. Тому й узяв із собою дівчину. Ще питання є?

Питань немає. І навіть якщо вирішить хтось перевірити версію Олега, то доволі швидко з'ясує: автобус застряг посеред степу, а мого брата справді звуть Роман. Навряд чи стануть копати глибше.

Василь

За причиненими дверима — ні шелесне. Заледве вловлюю майже не чутне сопіння. Схоже, що Мала нашого Олега встановила рекорд із швидкісного засинання за несприятливих умов! Комісію з «Книги рекордів Гіннеса» час викликати.

Навіть на розчарованій фізії охоронця печать здивування. Он, скоро вуха почнуть рухатися, коли так старанно буде вслуховуватися. Різко повертаю голову в його бік, аби вшивався. Миттєво все розуміє. І надто голосно чалапає коридором — доведеться додатково ганяти в тренажерному залі чи й замінити на когось більш зграбного. Набрали пришелепків ще до мене — тепер мучся з ними…

Та оте гупання зараз на користь: у кімнаті добре чутно, що охорона подалася геть. Вичікую десь хвилину. Без попередження — шкіряна підошва фірмових черевиків дозволяє рухатись без зайвого рипу — рву двері на себе.

Дивно! Не спить! І не злякалася! Не те, щоб сподівався застукати дівчисько за чимось недозволеним, але певна розгубленість хоч когось із цієї солодкої парочки не завадить.

Ледь-ледь повертає голову в мій бік. В очах — спокійна допитливість. До цього так само критично роздивлялася якусь абстрактну мазню, що «прикрашає» стіну кімнати — подарунок від якогось партнера на ювілей фірми. Залишається сподіватися, що мене зараз оцінили хоч трохи вище від цього «шедевра» сучасного генія.

Тонкі, ледь зчервонілі від морозу, пальці дівки на мить надто сильно стискають темну беретку, в тон дурнуватого,

явно завеликого на неї пальта. Заводить за вухо пасмо волосся — на тонкому зап'ястку помічаю шкіряну браслетку. І мовчить. Я маю почати розмову першим.

Не подобаються мені такі ситуації. Теоретично, Олег міг раптово здуріти і зв'язатися на свято із малолітньою курвочкою. Потім отямитися, згадати чи то про репутацію, чи й про Кримінальний кодекс, і вигадати, що то сестра приятеля, котра типу потребує допомоги.

У принципі, теоретично ж, він міг вв'язатися й у «серйозну гру», швиденько переметнувшись на інший бік. Хоча, ніби й сам товкмачить час від часу, що у таких оборудках пішаки гинуть першими.

Так-так. Але вчудити два ідіотства водночас — уже навряд. Тим більше, що це курча не дуже схоже на шмару. Скоріше на дівчинку із гарної родини, котра заплуталася. І аби позбутися настійливого квакання предків — «Так чемні дівчатка не роблять. Дев'ята година — справжні *леді* (або пані чи ще щось таке?) вже давно вдома і теде» — подалася у мандри автостопом. А може, і злигалася із кепською компанією, але швиденько збагнула, що воля — не таке вже й щастя, як здається спочатку.

— Заспокойся, мала, нічого страшного не відбувається, — мені майже вдається привітний і ледь поблажливий тон. — Просто місцеві неприємності: шеф захворів і його заступник дуже знервований, тобто переймається сильно долею фірми. Ну, а в твого Олега нелегкий характер. Сама, певно, знаєш?! Ні, щоб змовчати: бо мовчання, мала, — то золото. Так права почав качати. Ну і вирішили трохи попустити.

Ледь помітний кивок у відповідь.

— Зараз зможете йти куди схочете, вони тільки кількома словами перекинуться, і я вас до машини проведу. Додому вернешся — думати забудеш про неприємності. Брат, певно, хвилюється? Можеш зателефонувати йому звідси.

В світло-карих очах спалахують насмішкуваті, надто дорослі вогники: «Ага, зараз, аби розумна техніка запам'ятала номер братчика. Ще його не вистачало вплутати у цю дурнувату історію»!

— Не вийде, — зітхає із «щирим» жалем. — Він святкує у своєї дівчини. А там телефон ще позавчора розбили, коли ялинку прикрашали.

Ґи, цікаво було б дізнатися більше про таке своєрідне прикрашання ялинки. Але подробиці мені так і не повідомили.

На порозі з'являється Олег. Куртка застебнута, волосся причесане. Вираз обличчя... Наче нормальний, якщо згадати, яку «розмову» довелося витримати.

— Перепрошую, Василю. Я її можу забрати? Дівчина і так засинала в машині. Коли доведеться на руках тягнути до автівки, то сусіди, очевидно, отримають масу задоволення.

— Не парся, сусідам не до нас: або сплять давно, або досі святкують. Ти зараз куди, до старої... квартири? — на мить затинаюсь, тож ще більше серджусь через свої сентименти.

— А куди ще? — Олег морщиться. Зараз він не грає. — Добре, що вона зараз порожня, квартиранти подались за кордон на заробітки, а нових нашукати не встиг. Типу таланить, і в усьому, схоже, відразу! Значить так, Василю! Щойно зрозумів таке! Коли шеф видужає: то або Федорович, або я. Обом нам затісно.

— Ну-ну, не гарячкуй! Там подивимося, коли відпочинеш, — говорю майже нормально, не стараюся загострити його увагу ані на Федоровичу, ані на тій клятій квартирі.

— Що? — Олег трохи сердито відмахується. — Відпочинеш? Там?

Мала здивовано зводить брови: «Що то за квартира така?», — і покрадьки тре очі. Ще й справді засне. Вожкайся тоді... Схоже, про стару квартиру вона нічого не знає.

— Проведу вас про всяк випадок до машини. А то талан у тебе, Олеже, і справді винятковий, — намагаюся не зустрічатися з ним очима. Морозить.

«А ще кажуть, що світлоокі не зурочливі?» — собі під ніс бурмоче малолітнє диво, тугіше накручуючи на шиї шалик.

Дивно, лише зараз зметикував, що у мене такий же сіруватий відтінок очей, що й у цього Олега.

Руслана

Не схоже зовсім, що Василеві подобається Олег. Але, очевидно, альтернатива у вигляді Сергія Федоровича влаштовує його ще менше.

Коли ж хлопці побачили номери джипу, що демонстративно загородив проїзд мерсу Олега, то, не змовляючись, вирішили відкласти міжсобойчики на потім.

— Ну, і що тут скажеш? — Василь кидає швидкий погляд на двері, з яких ми щойно вийшли. Мабуть, міркує, чи не гукнути допомогу.

— Із цензурного? — Ввічливо уточнює Олег. — Руслано, йди погрійся у холі, ми тут зараз з одним дурнем кількома фразами перекинемося. Потім поїдемо, е-е-е... додому.

Ота крихітна заминка перед останнім словом не відповідає образу крутого мена. Однак, знаю, коли зачну сперечатися, то тільки погіршу справу. Покірно киваю. Роблю крок назад...

Здається, трохи перестаралася: нога ковзнула по-справжньому і я ледве не врізалася в стіну. Та Олег встиг-таки підхопити під руку.

В очах Василя неважко прочитати насмішку: а твій брат знає, мала, що його друг ставиться до тебе вже як до дорослої?

Це добре. Гірше було б, якби він зацікавився іншим. Скажімо, досить дивними складками на моєму пальті, хай воно і широке, та все ж... Чи тим, що Олег виявляє надто непога-

ну реакцію як на хлопця, що наче більше часу приділяє документам та компу, ніж фізичним вправам.

А далі всім стає не до роздумів: дверцята джипу різко відчиняються.

Я згадувала, що Олег інколи видається справжнісіньким піжоном? Так-от, саме «видається». Біля машини зараз красується його ровесник, ну, може, на кілька років старший, який стовідсотково є найчистокровнішим піжоном. Далі нікуди.

І справа не в одязі екстра-класу. Олег он теж не у стоці вбирається. Справа в манерах.

Он, стоїть, позує на фоні позашляховика. Милується сам собою. Посміхається так зухвало, що у мене кулаки починають свербіти. Однією рукою чіпко тримається за дверцята автівки, бо із рівновагою у нього зараз не дуже. Ну-ну, що там п'ють справжні чоловіки? А піжони? Абсент? Текілу? Ще якусь іншу модну гидоту?

— Чу-чув, що шеф ваш са-саме зара-раз ласти склеює. Г-ик! А ви тут із дів-ко-кою?

— Звідки чув? — не розмінюючись на «Ви», нашорошується відразу Василь. Та його співрозмовник не настільки п'яний, щоб видавати інформатора.

— Пташка наче-че-бе-бетала...

— Умгу, певно, та сама, що вже місяць щебече по всьому місту: твій батько от-от перетвориться на банкрута, — спокійно висловлює припущення Олег.

— Не твоя справа, ти, прихвосню! — піжон аж тверезіє трохи від злості.

Ой, вміє Олег бити в болючі місця. І щось не видно, аби переймався наслідками таких своїх вправ.

— От здохне твій Мсти-тислав, то-то хто-то тебе на роботу ві-візьме?

— За «здохне» я зараз твоєму батькові зателефоную, — дуже тихо обіцяє Олег. Чомусь на мить видається, що він ледь не вдвічі старший за базікала. — Відірву від застілля в клубі. Мовляв, вибачте, Авраме Йосиповичу, але Ваш син Ілько тут на всю вулицю про деталі Ваших майбутніх бізнес-операцій верещить. З ним, звісно, охоронець в машині та чомусь з вашим сином не може впоратися. Приїздіть, будь ласка, та заберіть свого бовдура. Як по-твоєму, кому він більше повірить — рідному сину чи чужому прихвосню?

Питання риторичне. Але син Аврама Йосиповича кілька секунд роздумує. Василю, схоже, подобається таке вирішення конфлікту. Але телефонувати, щоб повірили, мусить не Олег, а принаймні Сергій Федорович, котрий відхекується в офісі після недавньої розмови. Але щоб повідомити йому про конфлікт, слід кинути Олега на вулиці одного просто з вродженим чи набутим «таланом» вляпуватися у всі підряд халепи. Василь непевно переминається з ноги на ногу.

Тим часом п'яний таки дійшов остаточної думки, кому швидше повірить його татко, і, звісно, образився.

— Та ти справді-ді пови-винен тому Ммсти-тисла-во-вові ноги лиза-зати! Бо хто тебе візьме на службу, коли дізнається про сестру-наркоманку?

Ой! А я ж тоді так по-дурному ляпнула про наркокур'єра. Як він тільки пробачив дурці? Що ж зараз буде?

Нічого не буде. Ні-чо-гі-сінь-ко! Хіба на прокушеній нижній губі Олега виступає крапля крові. Та якби погляд убивав... Хай тобі, яка банальність. Хоч усі мудрі думки то, здебільшого, банальності.

Мені стає страшно. От тільки зараз. М-да, реакція у мене... Жирафи заздрять.

— От що, шакале, сідай у свій джип і газуй звідси, ясно? Надто вже дешева провокація, щоб на неї купитися. Колись батькові набридне тебе відмазувати. Тоді, можливо, й зрозу-

мієш, що не все й тобі сходить з рук. Тільки дурно час гаєш, коли думаєш, що тут хоч щось нариєш, — Олег демонстративно дістає мобільний. Мабуть, збирається-таки телефонувати батькові оцього...

— Та пі-пішов ти! — П'яні очі намагаються сфокусуватися на мені. — З-зна-наєш, ти не на того по-поставила, дєвочка. Він от-от стане же-жебраком...

— Ей, чуєш, хлопче! Як тебе там? Ілько, здається? Не сідай за кермо зараз. Не варто, справді, не варто, ти ж — п'яний, — хоча мені хочеться сказати геть інше. Принаймні повідомити, де я бачила його поради. І, звісно, для всіх буде краще, якщо він забереться просто зараз. Але... Але я не завжди кажу в голос те, що насправді думаю.

На порозі офіса з'являються ще дві постаті — ті ж самі дебелі охоронці. Мовчки спостерігають. Але вигляд у них вельми красномовний. Навіть п'яний розуміє, що краще вшиватися.

Тож син Аврама Йосиповича, погрожуючи звільненням своєму охоронцю, який неоковирно тупцює у нього за спиною, вмощується на сидінні водія. Наче на зло мені. Заводить машину і мало не вписує джип у стіну.

Василь ледь чутно зітхає. Він вже переконаний, що на одну ніч надзвичайних подій — із головою. В очах Олега холодна допитливість експериментатора: а ну ж бо, що з цього вийде? Він не зводить очей з джипа. Цікаво, чи вміє Олег пробачати? Мабуть, правильна відповідь — «ні».

Та потім стається таке... Навіть Олег не чекав і не хотів цього, упевнена. Від стіни відділяється крихітна тінь, налякана, засліплена світлом фар авто, вона пробує заховатися від страшного монстра, що пре на неї.

Господи! Тінь людська!

— Стій, ідіотко! — Це Олег. Схоже, лише я здатна вивести його із справжнього чи удаваного спокою. Хапаюся за цю

думку, бо тоді не так страшно робити те, що не можу не зробити...

Підбадьорюю себе: поруч із Ільком сидить не сліпий і, може, навіть абсолютно тверезий охоронець, він повинен зреагувати. А я тим часом...

* * *

Хоча ні, не так все було. Оті думки я придумала потім, коли стояла, опершись об скляну стіну багатостраждального офіса та притискала до себе хлопчину трьох-чотирьох років, переляканого та заплаканого, у благенькій темно-синій курточці.

Пригортаю оте комаша до себе так міцно, що вже потім не можу й сама розчепити руки. Їх згодом розведуть силою. Все мені здається, що тільки-но випущу малого, як він обов'язково побачить на що перетворився джип, урізавшись у стіну протилежного будинку. А на таке не можна дивитися дітям. Та й, зрештою, дорослим не варто.

— Схоже, не вибухне, — якось підкреслено буденно констатує Василь. — Викликай, Олеже, еменесників. Чи, може, самі спробуємо витягти нашого Шумахера?

Свою куртку Василь підклав під пораненого водія, але потерпілого на спину не перевертали, аби не зробити гірше. Цілком правильно, до речі.

— Уже викликав. І батькові цього... Ілька встиг зателефонувати, поки ти у рятівника грався. Та його визволяти я б не брався, бо ще остаточно скалічимо. Може, у нього травма хребта? А охоронець як? — в голосі Олега з'являється тінь співчуття.

— Та, сам бачиш: крові втратив багато. Хоча, може, й на краще, що із джипа викинуло. Бо у зім'ятому залізі застрягти, то...

Біля нас якісь люди. Більшість незнайомих. Говорять, галасують, телефонують... Нічого дивного, не один же тут

офіс. Охоронці там, друзі охоронців. А хто захоче пропустити таке видовище?

— Ну, мала, в тебе сьогодні другий день народження. Пощастило, — це Василь вже до мене. — Ну той, ти як? От зараз «швидка» приїде й тебе також оглянуть, тож той, типу, тримайся...

Олег похмуро додає:

— Так, пощастило. Тобі щойно тупо пощастило. Бо вони спершу втелющилися у стіну, а потім ти малого на руки схопила. Коли б на півсекунди пізніше, то... Вони *малого* обминали, а не *тебе*.

— Так? — Василь мить вагається, ніби сумнівається в почутому, а тоді, погоджуючись, киває: — Так, обминали не її, а хлопця. Йди до офіса... е-е, Руслано. І бісеня прихопи. Де тільки його матуся швендяє о шостій ранку? Йди, бо змерзнете.

Справді, де мати малого? Що то за ніч така? Чи в цьому місті діти взагалі нікому не потрібні? І чому це мені пощастило?

— Ага, іди. Бо зовсім не хочу, аби ти завтра помирала від застуди. А вже потім... Потім я тобі власноруч, заразо малолітня, голову відірву! Мати Тереза знайшлася, — Олег майже силою тягне мене до будинку. І ноги, котрі ще мить тому здавалися нерухомими, раптом починають рухатися. Попустило. Схоже, я от-от зможу йти сама.

Це розуміє й Олег, потай зітхає із полегшенням. Потім говорить щось дивне, наче не в тему:

— А ще кажуть, що блискавка двічі в одне дерево не влучає.

— Влучає, — сяк-так розліплюю губи, чомусь здається дуже важливим виправити його. — Я знаю про дуб, в який блискавка сім разів била...

— Так? — Він не надто вражений моїми ботанічними знаннями. Просто радіє, що я при тямі, чую його та розмовляю. — Хоча, схоже, що тут сім разів не буде. Та воно й на краще.

— Про що ти? — Здається, що слова у роті замерзли на льодові кульки, але поступово починають відтавати. І вже стає легше розкочувати їх поміж розтрісканими губами, але все одно боляче. І хлопченя не плаче, тільки тулиться до мене і мовчить. Це ж як треба було дитину налякати...

— Та я про те, що одного разу той самий Ілько також п'яний в драбадан сів за кермо крутої машини. Може, і цього джипа, а може, іншого... Мчав просто навіжено вуличками нашого міста. Ти, думаєш, чого Василь його Шумахером обзиває? І раптом перед ним на дорогу вискочило маля. Чи то кошеня від того малого втекло, чи м'ячик на тротуарі не втримався... Ну і...

— Він ледь встиг звернути вбік й опинився у лікарні? — обриваю різко Олега тупим припущенням. Здатність розмовляти повернулася до мене. Та чомусь з'являється дуже погане передчуття.

— Ні, Руслано, в лікарні він не опинився. Але й звернути убік не встиг...

Частина друга

Секунди у Сніжному годиННику

Олег

Руку відтягує пакунок із логотипом супермаркету. Чомусь це нервує, ніби йдеться про щось непристойне.

Хоч не менш по-дурному я почувався і у крамниці, коли, деякий час вагаючись, стояв перед відділом зі спиртними напоями. Купити — не купити? Зрештою, без вина обійдеться. Нащо те вино, коли дехто може чортівню і тверезим бачити?! Різко завернув до кондитерського відділу. Нехай тільки скаже, що на дієті сидить! І так скоро крізь неї дивитися можна буде — чим не матеріал для легенди про привиденя, що відшукав на свою голову?!

А все Василь! Таки втнув здивувати мене! Під кінець останньої розмови підкреслено серйозно глянув мені у вічі:

— Ти б уже додому їхав: не забувай, як завів дівчину, то треба її вчасно годувати…

«Ага, а також не забувати вигулювати», — ледь не кинув йому в тон. Та стримався, бо раптом зрозумів, що таки зовсім не збирався купувати провізію. Звик до іншого: зайти у кафе із вай-фаєм, замовити сяку-таку вечерю, посидіти за філіжанкою кави, розтягуючи такі посиденьки якнайдовше... От чорт, зараз навіть напитися не можна: голова потрібна у робочому стані!

Так от, сидів би десь у затишному кафе і тягнув час, аби лише відсунути ту мить, коли доведеться переступати поріг квартири вже із моїми *персональними привидами*. Те, що крім них на мене зараз чекає цілком матеріальна істота, якось не спадало на думку. Хоча, клопотів, як не крути, із Русланою не менше ніж із середньостатистичним привидом.

Щоправда, дівчина, якщо бути об'єктивним, зовсім не винна в тому, що мене осяяла геніальна ідея використати її як прикриття. Результат: наполеглива... хм... рекомендація не покидати міста не лише мені, але й Малій. Як важливому свідку, бачите.

Їй вранці після тої ДТП вкололи якусь медичну гидоту. Сам я ледь не силою відбивався від такого «щастя» під акустичний супровід дурниць про можливі жахливі наслідки стресу, якщо їх вчасно не знешкодити за допомогою дивоін'єкції.

Добре, що лікарі на мене врешті забили, не до того було. Ще й порадили ментам поки не сприймати моїх свідчень цілком серйозно: будь-який адвокат зможе зіграти на шоковому стані.

Ага, шок у мене таки настав, пізніше та вже з інших причин.

Так от. Привів Руслану додому. Вклав у ліжко. Добре хоч, дякуючи тій ін'єкції чи вродженій вдачі, дівчина відключилася миттєво. Тільки-но голова торкнулася подушки — вже спить. Так, з подушкою окрема історія. На ній вишите хрес-

тиком кошеня з круглими очима та величезним бантом. То — «придане», котре залишилося від старих мешканців квартири. І Лідія, і її чоловік влаштовували мене цілком як квартиронаймачі. Однак смак у Лідки... Тож коли гайнули у пошуках заморського щастя, мотлоху в квартирі достатньо залишилося, «на пам'ять». А в мене все не доходять руки зайве викинути.

Кинув на соньку ще одну ковдру. Що за дурна звичка скулюватися уві сні! Не збагнеш: мерзне чи це її нормальна поза? Тоді пішов нишпорити в комірчині. Там у мене зберігається валіза зі шматтям із попереднього життя. Вихопив стару, але чисту сорочку. На диво, вона мала цілком пристойний вигляд. Нашвидкуруч поголився і заквапився у справах.

А про їжу турбуватися якось і на думку не спало. Навіть до клятого пакету із Сантою зазирати не став. Хоча скільки клопотів — непомітно прихопити його із собою з офіса, тільки мені відомо! Добре, що міліція ним не зацікавилася. Хоча лежав він просто на виду, на офісному столі, коли Руслану роздягли та заходилися оглядати лікарі. Добре, що більшість подумали, ніби курка-секретарка забула якісь особисті речі, так поспішала додому готуватися до свята. І, звісно, аж ніякого відношення той пакет не має до переляканої дівчини, що судомно притискає до себе мовчазного малюка. До речі, «матусю» хлоп'яти так і не відшукали. Певно, місцева хвойда якась, привела собі під ранок клієнта, а малюка на вулицю виперла, щоб під ногами не плутався. От як у мого однокласника...

Тьху ти. Знайшов час для спогадів. А може, це й на краще: он, уже й думки плутаються. Ще трохи, і мене вирубить так, що перестану перейматися — де ночувати. Аби дах якийсь над головою. А може, я даремно так? Наче нормальна квартира... Ага, для сторонньої людини.

Просто забиваю собі голову хтозна-чим, аби не довелося повертатися спогадами до подій цього дня. А день видався славний, поки Мала в квартирі відсипалася.

* * *

Чорні очі теж можуть виглядати блідо, ніби зчорнілі вуглинки, притрушені сірим попелом. Тобто чорне лише одне — ліве, праве значно світліше. Тьху ти, якесь зурочення: щоразу забуваю про це — і щоразу згадую, коли бачу Вдову.

Добре, що звичка не здригатися при несподіванках у мене доведена до автоматизму. Не всім щастить не нажити собі ворога через власну нестриманість. У різнокольорових очах крізь звичне байдуже презирство на мить майнули вогники зацікавлення, однак, схоже, зараз Вдові не до такої дрібноти, як я.

— Моє співчуття, дорогесенька, — Вдова ледь помітно хитає головою у бік Іреней, що саме театрально підносить хустинку до своїх сухих очей. Жінка помічає награність цього жесту і жорстко додає: — Однак, не забувайте, любонько: це — лікарня, а не сцена.

Дружину шефа ціпить. Чергового лікаря теж. Звісно, йому першого січня не вистачало лише скандалу між двома впливовими клієнтками, та ще й простісінько у передпокої, де, зазвичай, не буває порожньо.

Використовую коротку мить перед бурею, бачачи лиху переміну в обличчі Іреней. Підхоплююся із фотелю й обережно підсовую «шановній Марині Іпатіївні» стілець.

Із виглядом королеви вона повільно всідається. Як дурень стою поруч кілька безкінечних секунд і намагаюся поглядом дати зрозуміти Іреней: «Не зчіпляйтеся, пані! Було б з ким».

Несподівано для мене Іренея вирішує дослухатися до розумної думки і змовчати на таке «співчуття». Тільки тут до

мене доходить: вона *боїться* дивної і, врешті, скаліченої долею жінки. Боїться настільки, що ладна дослухатися й до мене, аби був привід приховати свій страх.

Дуже обережно починаю задкувати до дверей: лікар не образиться, коли я щезну по-англійськи. А думка решти присутніх мене мало обходить.

Та, певно, у Марини Іпатівни очі на потилиці. Чи я єдиний, хто бодай трохи цікавить її в цій кімнаті?

— Олеже, — вимогливо звертається вона. Отже ж! Втеча відкладається до ліпших часів. — Ви ще тут, голубе сизокрилий?

Ото вже, синонімічний ряд звертань в пані Марини просто безконечний...

Зупиняюся, мов вкопаний.

* * *

— Олеже, ви, зрештою, — непоганий хлопець, хоч колись надто сильно тринькали свій талан і зараз маєте його лише на денці... — жінка карбує кожне слово, наче воно у неї на вагу продається.

Озирається, дає подивитись у свої очі. Бляха, що за очі? Одне — чорніше від ночі, інше — металево-сіре. О, звісно, Вдову насправді цікавить моя реакція на сказане. А не реакція лікаря у бездоганно білому халаті й із накрохмаленим виразом обличчя, і вже точно, не реакція Іренеї. Найгірше, що це — не іронія.

Що я можу вчинити в цій ситуації? Натягую на обличчя незворушну маску і спокійно та без коментарів на мить ввічливо схиляю голову.

Вдова, очевидячки, задоволена з того, як я повівся. Краєм ока помічаю, як у Іренеї ледь помітно сіпається ліва брова. Добре, хоч інстинкт самозбереження, на відміну від здорового глузду, діє у неї бездоганно. От вона й мовчить, спосте-

рігаючи за мною та Вдовою, що по-королівськи впевнено продовжує:

— Що там, Олеже, за дурню плещуть злі язики? — Це звучить трохи зарізко, наче вона собі щойно дозволила якусь слабкість. — А кажуть таке: ніби мажорчик Ілько, тобто синочок Аврама Йосиповича, намагався цієї ночі збити на авто вас і вашу коханку та через це втрапив до реанімації? То правда, що був він п'яний? Ох, невчасно я заслабувала: мої діти із няньками мусили без мене Новий рік зустрічати. Авжеж, й новини через десяті руки дізнаюся...

В очах лікаря хлюпається липка цікавість та якийсь дикий азарт. Здається, що він зараз же запопадливо запропонує мені швиденький експрес-огляд, аби переконати усіх зацікавлених і не зацікавлених, що із шановним помічником найвигіднішого пацієнта, *самого* Мстислава Маврикійовича, після ДТП усе гаразд. Може, навіть запропонує новорічну знижку.

Очі Вдови на мить ховаються під приспущеними повіками. Насмішка? Зневага? Злість?

Іренея виглядає так, ніби улюблений мильний серіал раптом перетворився на реальність. Позирає на мене без звичної злості: ну ж бо, хлопче, підтвердь, що це так, пожалійся, що дивом врятувався, але боїшся подати в суд на того самого, на небожителя!.. Ну?!

Не дочекаєтеся, шановні. Ледь помітно знизую плечима. І не перепитую, кому маю дякувати за ці плітки? Хтось вже встиг так інформативно добре розважити з самого ранку пацієнтів цієї елітної лікарні, куди стороннім втрапити ще важче, ніж на військовий секретний об'єкт. Пояснюю надміру ввічливо, з точно дозованими співчуттям і байдужістю:

— Ілля Аврамович, на жаль, не впорався сьогодні із керуванням машини: ранішні сутінки, слизота, втома після новорічного святкування... Жодних кримінальних історій чи

замахів, шановна пані Марино. Я й кілька працівників нашої фірми — не постраждалі, а випадкові свідки. Ми доволі своєчасно викликали «швидку». Хто постраждав невинно — то це охоронець Іллі Аврамовича, який зараз також у лікарні.

На обличчях Іреней та лікаря — щире розчарування. М-да, така банальщина замість детективної чи бодай мелодраматичної історії. Моя відповідь, схоже, розчаровує навіть Вдову. Вона обпікає мене холодом припорошених очей та промовляє глумливо:

— Це несерйозно, — ледь помітно підводить вгору ліву брову. — Хіба існують невинні люди? Овва, Олеже! Ви мене дивуєте!

Дивиться просто у вічі. Навіть не дивиться, а висвердлює. Лівий кутик моїх губ сіпається, але то не нерви, а раптова холодна злість. Дивно, Вдову це наче тішить, бо не перестає на мене дивитися, додаючи до холоду в своїх очах трохи здивування. Що надто розумний та самовпевнений для вас?

Вдова піднімає голову трішки вище. Загостреність її обличчя стає ще хижішою. Повторює монотонно, додаючи до голосу шуги:

— Не існує безневинних, Олеже, особливо серед людей. Я думала, хоча б цей урок ти добре затямив!

Ти? Я проґавив брудершафт?! Та відповідаю-питаю про інше. Бо перед очима хлоп'я, яке Руслана кинулася рятувати, влізаючи під колеса Ількового джипа. Тож не до дрібних шпичаків зараз — і хай гордощі поки заткнуться.

— А діти? — кажу тихо, так тихо, що, аби бажання, то вона могла вдати, що недочула. — Діти, чуєте? Вони теж не безневинні?

— *Діти*? Ото спитав! До чого тут вони? Ми ж, ніби, про *людей* говоримо?

Вона палко дивується. Авжеж! Мить дурнуватої відвертості — давно не дарував нікому такої коштовності. Мені

врешті все це набридає. В суперечки вступати не хочеться. Діти для неї не люди? Цікаво! А як же ті, нею ж всиновлені, котрих після смерті чоловіка назбирала по дитбудинках? Ліки від самотності? М-да, можна позаздрити...

Перепрошую шановну Марину Іпатівну, питаю мимохідь у лікаря дозволу згодом, можливо під вечір, зателефонувати і поцікавитися станом шефа. Потім ввічливо, додаючи до модуляції голосу якнайбільше поваги, прохаю свою *господиню*, тобто дружину шефа (ха, та вона, певно, й не здогадується, що її так і зачухані покоївки не кличуть) «на два слова у важливій справі».

Іренея з виглядом театральної герцогині піднімається зі свого місця. Довгі ноги, що здається виросли навіть не з шиї, а з самих вух у такт похитуванню стегон пливуть переді мною. Та це не викликає у мене захвату, скоріше огиду.

Перед тим, як вийти за Іренеєю, озираюся. Марина Іпатіївна, здається, трохи розчарована. Тонкі вуста щільно замкнені, навіть очі здаються змалілими. Голова вже не так високо піднята, плечі зсутулені... Так виглядають розчаровані діти, у яких щойно забрали улюблену іграшку. Як не дивно, та я навіть трохи її розумію. І хоча сварка із такою дурепою, як Іренея, — то пусте марнування часу, та все ж хоч якась розвага для людини, яка звикла розписувати кожну хвилину до секунди і раптом через дурну хворобу отримала аж стільки вільних годин, що хоч пригорщами розсипай.

Пані Марина мовчки спостерігає, як я ввічливо пропускаю дружину шефа поперед себе, притримую двері. Чую на спині її погляд. Цього разу не озираюся. Мені зараз навіть шкода її. Хоча знаю, що вона ненавидить співчуття. Таким, як вона, це пече гірше, ніж сіль на відкритій рані. Кожен із нас зберігає свої скелети у власній шафі. Кожен. Тільки, здається, Марина Іпатіївна їх не просто тримає захованими, вона носить їх перед собою, мов прапор. Аж раптом....

— Олеже, чому на дзвінки не відповідаєте? Хотіла Вас привітати з Новим роком, — я й забув, що вона мені телефонувала цієї ночі. Так, я забув, але пані Марина добре пам'ятає.

— Даруйте? Та я просто дзвінка не чув, — кажу перше, що влітає в голову. Не виправдовуючись, із щирою байдужістю. Її це бісить.

— Чому не чув? — пропікає одним зі своїх фірмових поглядів. — Може, ще якісь неприємності мали, шановний?

Стенаю плечима. Вона і не чекає відповіді, просто криво посміхається і додає:

— Не варто так, Олеже, з давніми знайомими. Слід поважати старших жінок...

Я що, один із її приймаченят?! Погоджуючись киваю, бурмочу якесь стандартне вибачення і ледь втримуюся, аби не хряснути спересердя дверима — причиняю їх неспішно й акуратно.

Галаслива попсова мелодія заливає весь простір лікарняного передпокою. Іренея хапається за слухавку, мов за рятувальне коло. Вона ще не вирішила, як зараз зі мною говоритиме, от і має виправдану заминку.

* * *

Поки я чекаю Іренею, з'являється лікар. Залишив Вдову наодинці, також довго не втримався під рентгеном її очей. Розумію. Та щоб якось виправдати свою втечу, відразу чіпляється до мене:

— О, ви ще не пішли? Це добренько! Не станемо відкладати розмовочку на потім. Ну, що я можу сказати? — він робить мистецьку паузу.

І втуплюється своїми беньками в мене. Дивиться з притиском. Так, наче він маститий актор, якого змусили подавати репліки не надто тямущому початківцю. Він явно чекає від мене відповіді й за законами жанру я, певне, мушу

виголосити таке: «Звісно, лікарю, скажіть правду! Як там Мстислав Маврикійович?» чи й сакраментальне: «Наскільки усе погано, лікарю, шанси є?!». Та я просто мовчу.

Через кілька секунд, зрозумівши, що відвідувач якийсь і зовсім нетямущий, лікар переходить до ділового тону:

— У Мстислава Маврикійовича є підозрочка на зараження крові. Це добренько, що організм пацієнта досить міцний, але оте самолікування та ще й спиртне...

Він чомусь дивиться на мене з докором. А що я? Мав відраяти шефа займатися самолікуванням чи підсунути статтю про шкідливість алкоголю?!

Раптово макітриться в голові, перед очима зачинають розгойдуватися якісь кольорові плями. Чорт! Ще не вистачало втратити свідомість вперше у житті?! А якби таке трапилося у степу, за кермом? То триває тільки мить та, на жаль, це помічають.

— З вами все добренько, шановний? — у голосі ескулапа з'являються нотки тривоги. Навряд чи мою блідість він схильний пояснювати переживанням за шефа.

— Все гаразд. Але, розумієте — ніч не спав, — кажу цілковиту правду, і навряд чи першого січня це викликає подив! От відсутність алкогольного запаху — це може насторожувати.

Я ж продовжую далі:

— Звідки оте зараження крові взятися могло?! Мстислав Маврикійович завжди ж так берігся...

Лікар, за завченим сценарієм, співчутливо хмикає, однак із певною полегкістю: я втрапив у звичайний, добре йому відомий сценарій. Певно, цей звук має означати: якщо чогось боїшся, те і трапиться...

— Усяке буває, шановний Олеже... е...

Махаю рукою: все одно забуде, а щоразу нагадувати своє по батькові — і зовсім по-дурному.

— Ось був у мене випадок, — не вгамовується ескулап. — Одна жіночка зовсім невинно подряпалася якоюсь рослиною й не помастила дрібну ранку йодом, і е-е-е... — він спотикається, зрозумівши, що асоціація вимальовується надто похмурою.

Я користуюся моментом. Кажу, що хотів би бачити шефа, поговорити з ним. Однак, всі слова намарно. Оборону пан доктор тримає справно: от стане пану Мстиславу хоч трохи краще, тоді й дозволять побачення...

Заперечую. Кажу аргументовано — он деяких відвідувачів ви все ж таки в реанімацію пропускаєте. Він тільки мить вагається — казати-не казати, а потім майже пошепки додає:

— А ви їм не заздріть, пане. Бо то все одно, що призначити останнє побачення перед смертю.

На чорта мене сюди принесло тоді? На Іренею помилуватися чи Вдову трохи розважити?

Та випробування у лікарні ще не закінчилися.

* * *

Десь посеред коридору, майже біля дверей головлікаря чується надривисте:

— Це він у всьому винен! Він! — тоненький пальчик із бездоганним манікюром направлений у мій бік. Чорт, я про Іренею зовсім забув!

Репліка горе-акторки, розпочата як трагічний крик, впала до ледь чутного шепотіння. Та от сльозу вона пускати не ризикує. Макіяж і все таке...

До речі, даремно: о сьомій ранку жоден найдовершеніший вечірній макіяж не виглядає ідеально. У будь-якому разі отой міні-спектакль викликає у мене стійке відчуття: «Не вірю!». Приблизно те саме читається в очах стомленого лікаря. Але жоден із нас не ризикує гратися у Станіславського щодо колишньої, майже провідної акторки нашого місцевого театру.

Я мовчки опускаюся на трохи занизький фотель, що стоїть під стіною, усім виглядом показуючи: приголомшений таким звинуваченням настільки, що і відповісти не можу.

Лікар, щасливий з того, що хоч тут уникнули сварки, починає втішати шановну Іренею Гнатівну.

Бідняточко! Вона *так* перехвилювалася...

Та лікар цієї панянки добре не знає. Ще ніколи й нікому не пощастило заспокоїти шановну Іренею Гнатівну, якщо та вирішила влаштувати істерику. Тож я не без цікавості очікую, коли, врешті, вона перейде до своїх *справжніх* звинувачень.

Наразі за Мстислава, якщо чесно, не дуже переживаю. Хоч лікар і вважається першокласним підлабузником, та добре знаю, що й спеціаліст першокласний. Якби шеф потребував допомоги саме у цю мить, облизувати його дружину доручили б комусь із допоміжного персоналу.

— І коли б цей... *цей*... краще виконував свої обов'язки, мій коханий чоловік не опинився б у лікарні, — тоном маленької дівчинки поскаржилася вона. Схоже, їй сподобалося заспокійлива промова лікаря. — Чому він не порадив звернутися Мстиславу до лікаря раніше?! Що ж тепер буде?

Мовчу, тож вона змушена продовжити:

— І взагалі, якби цей... цей... самовпевнений хлопчисько! — «*Круто*!» — не зміг не оцінити я, нахапалася від Вдови реплік.

Тирада триває апокаліптично. Лікар нервово сіпається. От-от запропонує «легенький укольчик» і вгатить істеричці дозу, котра здатна звалити з ніг слона. А потім ми зможемо поговорити по суті.

— Якби *він* хоч натякнув мені, що Мстислав зв'язався із тим... *розплідником*, я б знайшла потрібні слова... Я б... А тепер, тепер... Це не зараження! Правда? Мого чоловіка отруїли!

Завжди вважав: якщо ставитися до усіх жінок, схожих на порцелянових ляльок, як до дуреп, обов'язково наскочиш на розумну стерву, що вдало камуфлюється. До цього дня до останнього підвиду відносив і дружину шефа. Зараз взяли сумніви: а раптом не прикидається?

Так, час «вплутатися» і собі в розмову. Здивовано витріщаюся на обох:

— Пане лікарю, хіба Мстислав Маврикійович отруєний?! Ви ж щойно самі сказали, що є підозра на...

— Е-е-е! Ну, не всі аналізи готові, — якнайдипломатичніше розпочинає лікар. — Чітка клінічна картина ще не вимальована... І отруєння не можна виключати, однак... Це не дуже схоже на отруєння, — раптом цілком по-людськи додає він, зустрівшись зі мною поглядом.

— Ви що, обидва глухі? Та кажу ж Вам: мій чоловік зв'язався із небезпечними людьми! А може, може, то секретар за гроші вивів вбивцю на мого чоловіка? — не вгаває Іренея.

«Жіночко, він був зв'язаний із небезпечними людьми, коли ти ще виходила на сцену у ролі служниці з однісінькою реплікою за весь спектакль і слова такі, як «ботокс» чи «спасалон», чула хіба по телевізору... А вже які чутки про нього ходили серед конкурентів — хоч дітей лякай», — звісно ні лікар, ні тим більше я ніколи не ляпнемо таке вголос.

Цікаво інше: схоже, її істерика, нарешті, стає справжньою. Он навіть чорна цівка тече щокою. От паразити у тому елітному торговому центрі! Деруть за «ексклюзивну» косметику стільки грошей, що інколи навіть шеф дивується, переглядаючи жінчині рахунки, а підсовують підробку, що пасує перед звичайними жіночими сльозами.

У передпокої з'являється, завчено посміхаючись, гарненька медсестра у коротенькому *блакитному* халатику. Лікарня ж бо приватна і головлікар робить усе, аби його заклад —

борони Боже! — хоч у дрібницях не нагадував державну клініку.

Іренея на мить перестає рюмсати, кидає швидкий погляд на ноги дівчиська. Потім похоплюється, що зараз її чоловік не в тому стані, аби спокуситися на найсуперовіші жіночі принади. І — це просто неймовірно — червоніє від сорому: Мстиславу погано, а вона тут про дурниці думає.

* * *

Можу передбачити, що буде далі: «Вибачте, лікарю. Терміновий виклик. Щойно привезли пацієнта. Й прохали Вас на хвилинку...» — «Шановна Іренеє Гнатівно, перепрошую, але... буквально чверть години. Добренько? Маринка запропонує Вам чаю і дуже Вас прошу, ковтніть пігулочку, маленьку таку. Навіть для такої сильної жінки, як Ви, такі випробування надмірні. Тоді Ви краще зможете оцінити ситуацію...».

Іренея Гнатівна лишень мить вагається, але потім вирішує, що зможе відігратися на Маринці, поки та готуватиме чайок, та й що зробить ота єдина пігулочка... Одним словом, дозволяє себе вмовити.

Оп-па, схоже мені час перекваліфіковуватися. Як втрачу роботу, зможу заробити на кусень хліба пророцтвами. Усе відбувається точно за передбаченим сценарієм.

От тільки в останню мить втручаюсь я:

— Іренеє Гнатівно, перепрошую, щодо квитків для Ірини Мстиславівни та її няні. Може, спробувати замінити їх на більш ранні? То я сконтактуюся із туроператором? — «поки мене ще не звільнили», — додаю подумки. Хоч не цій ляльці вирішувати такі питання.

— І кому тут потрібна ця мала негідниця?! — випалює жінка, невдоволено скривившись, наче щойно їла лимон.

М-да, різко, типу люблячи, але зате чесно... От чому деякі люди вважають відвертість чеснотою, га?

— Ну-у, розумієте, Мстислав Маврикійович буде радий бачити свою *єдину* спадкоємицю поруч, коли йому стане легше.

Дрібнувата помста, згоден. І справа навіть не в цій стерві. Теж мені, секрет полішинеля! Всі знають, як вона насправді ставиться до пасербиці! Просто після такої безсонної ночі мене поперло на емоції. Звісно, на найдурніші. Скажімо, на мить стало шкода дев'ятирічну дівчинку, зодягнену в фірмове шмаття від відомих дизайнерів, яка ніколи не чула відмови на сакраментальне: «Хочу!».

Може, тому, що згадав, як улітку приїхав повідомити їй, що батько оплатив ще одну зміну у престижному дитячому таборі. На мить губи Іринки здригнулися, але відразу те комаша гордо задерло голову.

— От бачите, — незалежно звернулася вона до своїх подруг: — Мій татко багатший за ваших, бо зміг дозволити собі заплатити ще за одну зміну в цьому таборі! А вашим батькам слабо.

Здається, тоді якась дурепа малолітня навіть вмовила батьків, аби її не забирали з табору ще місяць, щоб не виявитися гіршою за закляту колежанку...

Та справа не в цьому. Я ж добре бачив, що на очах малої блищать сльози.

Як останній дурень я тоді купив коробку дорогих цукерок у найближчій крамниці. Повернувся до табору, тицьнув Ірині, мовляв, батько-от передав, а я забув відразу віддати. Та скривилася:

— Тато знову все наплутав. Казала ж йому, що цукерок не їм, бо від них товстішають. А я не хочу стати такою товстулею, як Машка із нашого класу. Ну добре, дякую, віддам дошкільнятам із першого будиночку, — сама ж майбутня модель мешкала аж у третьому, із п'ятикласниками, і немало цим пишалася.

Може, ті цукерки і з'їли дошкільнята, а от коробка від них досі стоїть у кімнаті Іринки, там вона зберігає свої «скарби». І поруч — лежить подарований мною альбом для малювання та кольорові олівці, того добра залишилося чимало після Євки.

Ірина Мстиславівна любить у нас малювати. Хоч *щось* вона любить. Та менше з тим. Кажу ж, спати хочеться, тому думки розбігаються...

Іренею пересмикнуло від мого хамства. Але варто їй було уявити, що капосне й непосидюче дівча, що слухається лише батька, опиниться з нею в одному будинку... Чи, як альтернативу, що їй самій доведеться клопотатися з квитками та вигадувати пристойну причину, аби затримати дівчинку подалі від дому, тому вона змовчала.

Медсестра поглядає на мене з відвертим співчуттям, навіть дарує посмішку: от стерво начальниця в тебе! Навіть гірше ніж у нас!

Машинально посміхаюся: дівчина не дуже вродлива, але таким знайомством нехтувати не варто. Потім принагідно якось тицьну їй подаруночок, виголошу пару компліментів і дізнаватимуся усі лікарняні новини з перших уст...

Але зараз перед очима — бліде, попри всю косметику, обличчя Іренеї. І слід від туші на щоці. Така собі закіптюжена фарфорова лялька, знайдена на смітнику.

Ну й асоціації у мене!

І хай йому грець, якщо я знаю про який *розплідник* вона верзла?! Чому це раптом я не в курсі?!

* * *

Вийшов з лікарні. Задер голову, ковтнув свіжого повітря. В кишені настирливо загудів мобільний. «Робоча» мелодія. Машинально приклав до вуха, не глянувши на номер:

— Алло!

— Ти зараз за кермом?

Прикушую язик, бо хотів визвіритися: «Персонального водія у мене нема!». Ну чого знову Василю від мене треба?! Недавно бачилися. І домовилися ж, що я зараз відпочиваю, а для предметної розмови зустрінемось завтра.

— Гайда сюди, в офіс! Тут таке...

— Буду за чверть години.

Не подобається мені його тон. Навіть не розпитую, в чому справа, все одно доведеться їхати. Голос його якийсь перенапружений. Таким голосом повідомляти про крах улюбленого банку чи про злий вірус, що вивів із ладу усі комп'ютери фірми. Не певен, що Василь добре петрає в комп'ютерах, однак скумекав би, що з таким — не до мене, а до айтішників. Дуже сподіваюсь, там не новий підпал?!

Біля офіса я був хвилин за десять. На якомусь перехресті даївець недобрим поглядом провів мою машину, але чомусь не став зупиняти.

Відзначив це як першу удачу в новому році. Давно пора! А то рік починався з суцільних халеп.

Удачі вистачило до першого погляду на спохмурнілого Василя.

— Як там твоя *Мала*? — не в тему цікавиться він. Не витрачаючи часу на заперечення щодо «моєї», запевняю, що усе гаразд.

— Слухай, вона ж тримала на руках того хлопчика, ну, через якого аварія... Не помітила чогось *такого*, не казала?

Невпевнено смикаю плечем: мале як мале, перелякане, худеньке, у благенькій курточці. Дитина з небагатої родини. От що тільки воно, нещасне, робило у пристойному районі на світанку?

— Знаєш, оті ідіоти з ментовки загубили його.

— Як це?! — питання дурнувате. У міліцейських відділках може загубитися багато чого, хоч би якийсь папірець чи

й невеликий речовий доказ. Але «посіяти» у будівлі трирічного хлопця!

— Чорт його знає, — Василь безнадійно махає рукою. — Насвяткувалися як слід, чи що. І на загал вся ця справа гнила. Батечко активно відмазує свого Ілька, бо хоча той таки справжній ідіот, та все ж син... Добре, хоч не у середньовіччі живемо, бо точно на нас би повісили, типу ми того йолопа зурочили...

— То що, це *ми* йому під колеса пацана сунули?! Чи дівчина винна, що порадила не сідати за кермо, коли на ногах не тримається?! Кажеш, той Богдан сам загубився чи?

— Звідки ти взяв, що хлопець — Богдан? — робить стійку Василь, а я клену свій язик.

— Почув, та й усе. Руслана ж сиділа тоді поруч із пацаном, говорила з ним, сунула йому в руки фантик із машиною від жуйки...

— Звідки він у дівчини? — уточнює співрозмовник. Лише зараз збагнув, що зазвичай дівчата не носяться з таким мотлохом. Хоч від Руслани ще й не такого чекати можна.

— Не все одно? Головне, що хлоп'я заговорило врешті. Сказало, що його звати Богданком і що рука болить. Ну, подряпав десь. Руслану хотіли взяти у відділок, аби допомогла розпитати малого докладніше, але лікар не дозволив.

— Ага! Після того, як ти пояснив, що це — друга ваша аварія за ніч плюс пожежа, свідками якої ви стали? Тож дівчина — точно у шоковому стані, зі нею треба обережнішим бути. Як тільки лікар не прихопив обох із собою, для експертизи у дурці?

— Купюра в руку і все гаразд, — а я ж навіть не перебільшував тоді! — Що далі із пацаном було?

— Та що, притягли до ментовки. Перевірили по базі — ніхто трирічного шкета не шукає. Сам він не міг втекти із дому, вік ще не той. У лікарню вирішили завезти пізніше: там

увесь час ремонт, місця не вистачає, а тут травм, ніби, нема... Тицьнули цукерок, включили телик. Черговий вийшов на хвилинку, повернувся — малий зник.

— А цукерки є? — запитую втомлено.

Василь якусь мить збараніло дивиться на мене, потім тягнеться за слухавкою.

Повідомляє, що зниклого звали Богданом, стишено до мене: «Руслана у нього прізвище не питала?», — хоч і сам розуміє: на біса їй це?

Диви-но, цукерки зникли разом із хлопцем. Чомусь це трохи заспокоює нас обох.

— Ну, що за чорт? Зурочив хтось місто! У міліції вже закладаються, що діє якась таємна організація, котра виводить з ладу місцевих бізнесменів!

Мені зараз не до таких «*сенсацій*». Без теорії змови голова пухне. Хоча щось в його словах таки є... ухопити б, що...

— Слухай, я позичу на пару днів ноут з роботи? Я без компа не можу, та й треба дещо пробити...

— Тільки в детектива гратися не думай, — похмуро радить Василь. Раптом питає майже співчутливо: — У тебе зараз хоч гроші є?

От не вистачало мені тільки в охоронця позичати!

Притримую амбіції. Мені потрібен союзник, чи не вперше у житті потрібен так, що аж...

— Є, спасибі. Хочу пробити по нету один... розплідник.

— Розплідник? Щенят? Риб? Дерев? Роботу нову шукаєш?

Чорт, він зараз щирий. Мо' то я собі понавигадував зайвого?

— Умгу, схоже, саме час. Хоч шеф у тій лікарні — не найгірший пацієнт, хрест на ньому ще не ставили. Це так, тобі для роздумів.

Вибираю ноутбук, пишу розписку, вкладаю його у пакет. Перехоплюю прискіпливий погляд Василя. Просто підозрює чи таки що знає?

Та тут лунає репліка про вчасну годівлю домашніх улюблениць.

— Ти б уже додому їхав: не забувай, як завів дівчину, то треба її вчасно годувати...

Детективний настрій доводиться відкласти.

* * *

От цікаво, а Руслана хоч трохи вміє поратися на кухні? А може, за нею вже й слід захолов? Зірвалася з місця — шукай її потім... добре, коли оті документи в пакеті із Сантою не прихопить як сувенір.

Зупиняюся у дворі, вдивляюся у вікна будинку. Подекуди вже світяться прямокутники. Взимку день куций, як заячий хвіст. То колись таке мені Євка казала... Євка... Тьху ти. Знову спогади!

Зосереджуюся на вікнах. Потрібне мені вікно також світиться. Схоже, дівчина на місці, чекає.

Дивно, але відчуваю полегкість. Та це, очевидно, — не надовго. Щось підказує: неприємності поруч. Серед них — і пов'язані з нею.

Руслана

Як відчувала: не варто було виходити на вулицю!

Хоч відсиджуватися перше січня в чотирьох стінах — то не для мене! Інші, правда, ледь не добу відсипаються після святкувань... І мені не завадило б.

От тільки мій організм своєрідно реагує на каву. Усіх навколо той напій начебто бадьорить, а мене просто вимикає.

При цьому він (організм тобто) виявив неабияку принциповість і в протилежному випадку. Хоча й лікар «швидкої» запевняв, що «заспокійливий укольчик», вколений після аварії заклопотаною медсестрою, мав би звалити мене з ніг ледь не до наступного ранку. Натомість кілька годин сну — і я майже бадьора.

Хе, прокидатися у чужій порожній квартирі — те ще задоволення.

І звідки це дурне відчуття, що із цим помешканням щось *не так*?

Як слід вивчивши стелю, якій би не завадила принаймні косметична побілка, я не витримую боротьби з цікавістю. І привід знайшовся цілком пристойний: мені вкрай потрібна ванна кімната. Тож слід її розшукати.

Звісно, то так лишень говориться. У двокімнатній квартирі типового планування не втрапити до ванни — це треба дуже постаратися.

Жодного натяку, що тут колись мешкав Олег. Певно, я не очікую, що він житиме водночас у двох помешканнях у протилежних кінцях міста. Це стовідсотково помешкання

сторонніх людей. Або квартиронаймачів, можливо, якихось його родичів. Але ж ніби тут пройшло його дитинство? Чи то я недобре розтовкмачила спросоння, а тепер фантазую?

Не так просто прибрати з помешкання ознаки перебування людини. Навіть коли хтось покидає тимчасовий притулок, то все одно залишається щось «на згадку». А тут сліди Олега старанно приховано. Навіть не приховано, а знищено. Я аж зраділа, коли наштовхнулася у комірчині на валізку зі старими чоловічими речами. Відзначила, що її тільки-но відкривали, залишивши відбитки пальців на тонкому шарі пилу.

Свою совість заспокоювала тим, що я — не злодійка, жоден предмет не переміститься з моєю допомогою за межі цієї квартири. Просто дуже допитлива особа.

Однак совість наполягає, що й за таку-от цікавість варто було б ввести статтю до Кримінального кодексу. Я й не сперечаюся й активно беруся за прибирання. Совість розцінює це як відвертий підкуп, але трохи стишується. Навіть із задоволенням викручую ганчірку — у минулому чиєсь рожевеньке вбрання. Нічого, не так важко вигнати перші ознаки пустки разом із особливим запахом осиротілого без людей приміщення. Впораюсь.

Любить Олег цю квартиру чи ні, а варіантів у нього небагато. Он, у ванній кімнаті в кошику для брудного одягу його сорочка лежить, на поличці — волога бритва. Будинок непомітно починає прив'язувати його першими ледь помітними нитками. Вони, будівлі, це вміють...

Не скажу, що прибирання — то моє покликання. Якщо вірити Тетяні, офіційній дівчині мого брата Романа, якраз навпаки. Та все ж, квартира гіршою після моїх зусиль точно не стає.

Прикидаю, чи не варто винагородити себе чашкою чогось гарячого, бо саме нарила на кухні якісь пакетики чаю. Їсти не хочеться, мабуть, таки завдяки лікам. Але чом не привід перепочити?

Вилізаю на стілець. Зазираю на верхню полицю кухонної шафки, не надто сподіваючись побачити щось путнє для чаювання. Але хтозна? Може, сухарики чи бублики віднайдуться? Автоматично стріпую рукою порох і наштовхуюсь...

Тоненька папка майже злилася з полицею в одне. Якби не кілька збляклих плям від гуаші, я б не звернула на неї увагу.

Знаю, що чиню підлоту. Знаю.

Але хто триматиме важливі папери в такому місці? Я ж і не думаю навіть зазирати до отого клятого пакету із «бізнес-планом». Це вже точно не мої клопоти. А ось сюди глипну лишень вкрай ока... Старанно клопочуся із чайником.

«Ой, не варто таки влізати в чужі справи!» — стукає в скроні мудра думка. Та відмахуюся від неї, наче від набридливої мухи...

Зручніше вмощуюся за столом і відкриваю теку.

* * *

Не вмію я описувати картини. Про здібності до малювання годі й говорити. Та це зовсім не заважає чітко розуміти, що подобається, а що — ні.

Отут відразу на думку спадають картини Джозефіни Волл. Знаю, дехто порівнює їх із надто барвистими листівками, інші ж списують форуми захопленими відгуками про вміння художниці передавати дрібні деталі на малюнках.

Цікаво, оті самі коментувальники колись бачили малюнки юної художниці, підписані «Єва» з коротким розчерком на кінці, схожим на стилізованого птаха? Зараз не перевіриш. Кілька років тому хтось дбайливо прибрав їх з усіх сайтів, де публікувалися художники-початківці, що обирають фантастичні сюжети.

Чесно? Я від Євиних малюнків ніколи не була в захопленні. Хоч і першою ладна посперечатися з тими, хто стверджував: Єва Торі — то така собі «анти-Волл».

Може, і Волл починала з такого. І тому назавжди залишила на своїх картинах надто старанно прописані деталі фону та особливу манеру зображати волосся, коли кожне пасмо ніби живе своїм життям.

Ми з Євою, схоже, були ровесниці. Я захоплювалася фентезі-малярством ще школяркою і не знала тоді нікого іншого, хто б так легко перетворював добру казку на жахіття, але на жахіття переконливі та яскраві.

І ось зараз, сидячи на кухні Олега, я перебираю аркуші з тими малюнками.

* * *

... Он, дві гарненькі дівчинки схилилися над квіткою. Над ними — феї із крилами метеликів. Ідилія? Ага, якщо враховувати, що одна із подружок — напівпрозора. Чи то привид, чи якесь фейрі. «Справжню» малу то не бентежить. А от на обличчі жінки, що завмерла на задньому плані — неприхований жах.

* * *

На іншому аркуші спляча юнка. Над нею — сни, реальні, як і вона сама. Ви вже бачили таке і не раз. Придивіться пильніше й побачите ще одну деталь головоломки. Біля тендітної руки лежить золотиста пляшечка, надто мала, аби в ній зберігати алкоголь. Незвична тара більше пасує для ліків. Чорна кішка наполовину вилізла із туману сновидіння назовні. На її морді нема хижого виразу. Швидше, неприховане задоволення від вдалої оборудки.

* * *

Це — не копії, роздруковані на лазерному принтері, а оригінали, виконані фарбами та олівцями.

От ще цікавий сюжет...

Ні, досить.

На таке надивишся, а потім із підозрою приглядатимешся до знайомих пейзажів, вишуковуючи й там подвійне дно. Так описував свої відчуття від споглядання цих малюнків один мій знайомий. Хоч це і не завадило йому свого часу створити невеличкий архів робіт цієї Єви.

І саме вчасно. Бо незабаром в Інтернеті, на одному з мистецьких сайтів, з'явилося коротке повідомлення, що Єва Торі загинула. Причина — нещасний випадок. Висловлюємо співчуття рідним та близьким. Хтось із тих рідних відповів лаконічно: «вдався тим співчуттям». Того ж дня її картини почали зникати з сайтів.

Я дивлюся на ледь збляклі аркуші, і мені відразу починають відкриватися відразу кілька речей. По-перше, Торі — то не політична партія у Британії. Ті, хто захоплюється східною культурою, знають: це, по-японськи, птах. І не такі псевдоніми собі люди беруть.

І ще, оте зневажливо кинуте Ільком в обличчя Олегу: «сестра-наркоманка». Ну, добре, Ілько вже своє за це отримав. Сказала б упевнено «з відсотками», бо він у реанімації, якби не згадала оте: «*минулого разу*, коли перед машиною на дорогу вискочило дитинча, він не встиг загальмувати, бо був надто п'яний».

А хіба я ліпша від нього?! Таємниці порозгадувати захотілося? А тут — просто Олегове життя!

Буденна історія: жила собі дівчинка, яка дуже любила малювати, і якій, очевидно, затісними видалися звичні рамки свідомості. Після невдалого експерименту вона тепер на кладовищі, старший брат звинувачує себе в цьому й обходить квартиру, де вони разом зростали, десятою дорогою.

От чорт, як же гидко від самої себе.

Поспіхом запаковую малюнки в теку. Один аркуш вислизає. Підхоплюю на льоту. Цього малюнку мені бачити не доводилося. Той же акуратний підпис і дата у нижньому кутку. За два дні до повідомлення про Євину смерть.

І назва малюнка, ледь не каліграфічно виведена на звороті: «Зозулята зими». Здогад ледь помітним серпанком влітає в голову.

* * *

Двоє дітлахів зручно влаштувалися на першому плані. Просто на білому-білому снігу. Отой сніг продовжує сипатися згори, ніби на новорічній листівці. В руках малих ялинкова прикраса — яскраво-червона. Вона така сяюча, що, здається, може навіть зігрівати. Вдалині, десь аж зовсім на задньому тлі, привітно блимає віконце хатинки. Там тепло і світло, там затишно, там — свято..

От тільки навряд чи це — новорічна листівка.

Діти у лахмітті. Не настільки бридкому, як буває у дійсності, але все ж не здатному захистити від морозу. У тому будиночку, може, й тепло, але він — надто далеко. Та й не зважають на нього оті «малята-зозулята». Зосередилися на цяцьці. Немов ота яскрава плямка — найважливіше.

Діти на снігу. Одне справжнє, реальне, інше, наче огорнуте якимсь божевільним серпанком. І крізь нього, хай і не дуже чітко, можна дивитися наче крізь закіптюжене вікно.

Навколо них зі снігу сплітаються прозорі дитячі фігурки. Сніжинки? Ой, щось маю сумніви... Й обличчя отих малих жебраків теж надто бліді, ледь не прозорі. Раптом помічаю, що вгорі малюнка сніжна круговерть теж сплітається в обличчя. Жіноче, вродливе. То Снігова королева? Та ні, та була байдужою до усього, вираз на обличчі у цієї вродливиці інший — зневажливий та злий.

Отака-от зимова казка. Аж морозом сипонуло від споглядання, хоч на кухні досить тепло. Я впізнала оте напівпрозоре дитинча. Впізнала.

З Єви, певно, виросла б непогана художниця... Але...

— Вибач мене, дівчинко, добре?

Нащо їй тепер мої вибачення?

І де я вже чула отой дурнуватий вислів «*зозулята зими*»? Чи він мені просто намарився? І враз серце зайшлося у передчутті неприємностей. Покрутила в руках малюнок та... Замість покласти на місце, залишила собі. Ох, недаремно я це зробила. Таки недаремно!

Інна

— Нехай під Новий рік доля усміхнеться вам!

Порух руки і ді-джей на радіо захлинається бадьорим вереском на півслові. Зловтішно вишкірююся, уявивши, ніби він змовкає назавжди.

Доля ж мені не всміхається, вона вишкірюється, не гірше, ніж я зараз.

Ше-ет! А хоч до другого січня зачекати, ну ніяк, не?!

Та знаю: лише гарним дівчаткам Святий Миколай кладе подарунки як не під подушку, то під ялинку. А я цього разу навіть труп деревини, що розсипає на всю квартиру свої голки, мов частинки відмерлої шкіри, не притягла у своє житло.

Але ж *ай'м вері гуд гьол*!

Жодному кретину свято не зіпсувала. Хоча ой як хотілося!!

Он, супермаркети переповнені народом, а від нього так несамовито тхне... І не лише потом. Роздратуванням і жадібністю: знижки різдвяні для них, йолопів, бачиш-но, божки влаштували!

Лохів і виловлювати не треба. Самі до рук сунуть. Он, один намалювався напередодні:

— Дівчино, а давайте я вам сумки додому допоможу тягнути! Невже ваш хлопець дозволяє вам однісінькій товктися у такому натовпі?! О! Невже? У вас немає хлопця? У такої красуні?! Неподобство!

І фоном: а раптом на каву вдасться до красуні напроситися? Ага, зі мною у якості десерту. Чи хоч цьомчик-бомчик і номер мобільного вициганити.

Може, за вас, голуби, ще й заміж сходити?!

Хоча... На десерт солоденький такий контингент не тягне. Однак, інколи й гіркого хочеться.

Ше-ет, аби не солоного. Бо для мене солоне — то чийсь біль, сильний, просто скажений.

Ф-фа... кгм... Скільки разів вирішувала, що подумки не лаятимусь: жодного задоволення, тільки різкий зубний біль опісля.

Та спробуй тут стриматися! Особливо після дозволеної собі наче розкоші: ніч повної самотності з вимкнутим телефоном. Наглухо зсунуті темно-коричневі штори, аби не бачити безкінечних фейєрверків за вікном, що цяткують небо масними плямами. Келих свіжого помаранчевого соку замість дурнуватого ігристого із нахабним написом: «Шампанське». Навушники у вухах, аби не чути привітального галасу...

І то не заради гламуру чи снобізму. Просто ка-айф! Справжній...

Так і для сусідів безпечніше. Бо Іннуся, тобто Я, розумниця, ще й безкорислива, блін.

Ага, розігналася! Прокинулася вранці першого січня від *справдешнього* голоду. Такого, який не вгамуєш, коли запхаєш до рота корисну вівсянку без солі чи навіть калорійну булку.

Таке вже зі мною траплялося. Правда, давненько. В підлітковому віці проходила. О, то була лиха пора. Напихалася усім підряд. Тоді із дзеркала на мене презирливо дивилася хоч і симпатична, однак доволі перегодована корівка. Як згадаю — здригаюся. Хоч дзеркала всі, що під руку підвернуться, криши! І таке-от траплялося, поки не прибилася до тих, хто навчив, що й як треба робити, аби не загнутися, а навпаки — жити довго й щасливо...

Та, здається, зараз у мене справи не кращі. Наче й фігура в нормі, але підступне люстро переконливо стверджує: я — тьмянію!!!

Навіть бездоганно пофарбоване волосся тьмяніє, на щоках — ні цятки рожевого, очі вилиняли. Немов два тижні не виходила на лови. Блін!

Блін, блін, блін! За-ра-за! Ще й правий чобіт не застібається! Нарешті таки взулася. Виходжу!

На сходах тхне залишками святкових столів. І це вони жертимуть на вечерю, отямившись після «веселощів»! Навкруги — дух таких самих прогірклих почуттів. Аж вивертає. Фу! Швидше-швидше на вулицю!

А на вулиці не ліпші новини. Моя вірна червонята тойота, вкрита товстим шаром чи то снігу, чи то криги.

Ше-ет-шет-шет! Усередині все скручується у гидкий вузол. Обіцяла ж собі не лаятися, та хіба тут стримаєшся...

Може, викликати таксі й нашвидку підгодуватися емоціями водія?! А може підстерегти якогось господаря песика? Поки чотириноге, забувши про свої природні потреби, рватиметься з повідка до рятівного під'їзду, причепитися: «Ах, який він у вас гарненький! А погладити можна? Я обережно, аби не налякати!»

Бо й справді, нащо мені песика лякати? Ага, зараз! Так низько, аби із псів цмулити настрій чи життєву силу — навіть бомжі (ті, що з *наших)* не скочуються.

А от із захмелілим власником ніц не станеться. Ну, трохи, може, похворіє. Зате не стане отак обжиратися-обпиватися наступного свята. Таким придуркам навіть на користь.

Ет! Хай йому, я — на чужій території! Блін, і якого мене сюди занесло?

Досі не встигла стати не те що своєю для місцевих, а й навіть звичною частиною пейзажу. От і доводиться розводити тепер ледь не китайські церемонії...

Відчула я цих *двох* водночас. Невже доля забула свою усмішку-оскал?! О, в меню ще й вибір передбачено! *Ку-ул*, так?!

Лише потім збагнула: втрачаю пильність — темноволосе дівчисько вийшло з-за рогу на мить раніше, ніж інша *страва*. Стишило ходу, глянуло мимохідь на мене зі співчуттям. Із *щирим* співчуттям? Оо! Ну, не йо-ма-йо? Докотилася! Мені вже співчувають!

Що ж, сама винна, самаритянко юна. І ковтати тобі за кілька днів пігулки від застуди! Нема чого без шалика теплого, *енджел пуссі*, тинятися вулицями зимового міста в таку стужу. І взагалі, якого швендяти майже безлюдними вулицями першого січня ще й співчувати тим, хто зодягнений значно краще і має нагальну потребу для таких подорожей? Але ти у нас, голубонько, десертик, тож трохи зачекай.

Поки мене цікавить жіночка середнього віку в якихось секондівських ганчірках. Вона похитується на слизькому тротуарі, ступає не надто твердо.

Її щоками котяться сльози. На мить уявляю, як ті солоні краплинки перетворюються на скалки криги. Бр-р! Геть фантазії! Геть-геть-геть!

Шет!

П'яничка не втрималася на слизькому, впала, невдало підігнувши ногу. «Ой! Пані! Це ж, мабуть, дуже боляче?» — це ота малолітня дурепа в чорному пальті. Добре, хоч подумки посил дала, бо мені й так здалося, що біль віддався у моїй ступні. Дівча кинулося «добродійці» допомагати.

Ну, не ідіотка? Ще один янгол-охоронець на мою голову звалився?! Ледь накивала п'ятами від схожого з сусіднього міста. Їх що тепер клонують?

Все. Треба звідси забиратися. А то вскочу в халепу, як минулого разу. Швиденько розвертаюся в бік під'їзду: зараз же постукаю у двері до сусідів та спецом попрохаю солі. Обов'язково розсердяться! І це те, що треба: ковток чужого гніву добре бадьорить.

— Допоможи! Будь ласка! — це мені кинуте навздогін, вже у спину.

На чорта було створювати собі імідж успішної стерви, коли він не діє?! Ну, добре, *май літл енджел*: ти сама запросила підійти. Навіть бридливість пересилю заради цього.

Без поспіху підходжу ближче, простягаю руку, допомагаю. Мить — і старша жертва вже на ногах.

— Спасибі, донечко, — жінка усміхається отому *нещастю*, що грається в рятівниці.

Утягую пахощі її емоцій, не довіряючи: невже дякує щиро? Ох, таки щиро. І от, варто їй глянути на мене, очевидно також хотіла подякувати та враз блідне.

— І вам дякую, — ледве витягує з себе.

— Хм. От іще! Буду я тут з п'яницями цяцькатися, — ціджу крізь зуби сердито та беруся до роботи.

У якому б стані сп'яніння ота жіночка не була, а блокування поставила миттєво, хоча і грубо.

Хай лишень спробує ще й дівча попередити! Теж мені відьма місцевого розливу знайшлася! Може, колись силу й мала, та давно звела нанівець. Ні, попереджати побоїться. Шкода, що дівча про мимовільну зраду не дізнається.

— Пані! Ви йти зможете? — знову озивається оте турботливе дівчисько.

— Зможу, доню, бо мушу. Що ж робити, коли мій потяг от-от відходить? І так затрималася забагато, з колишнім життям прощаючись. Вже мертвим життям, бо в цьому місті мої рідні поховані. Ох! Ти не хвилюйся за мене. Себе бережи, дитинко.

Ще трохи, й почуємо: «не водися от із такими, як ця». Та ні, стрималася стара. Чи не вірить, що дівчина послухається, чи переймається, аби встигнути на маршрутне таксі, яке раптово вигулькує з-за рогу. Ота помічниця підтримує жіночку,

допомагає залізти в автобус. Не дуже навіть дослуховується до буркотіння водія, що от затримують тут його усякі. Навіть щиро посміхається йому.

Гей, чекайте, як вона так буде себе розпорошувати на всяку дурню, то що ж мені залишиться?!

Жінка сідає біля вікна. За брудною шибою видно її бліде, трохи розпливчате обличчя. Добре розумію: вона не в гості зібралася зранку, втікає чи від минулого, чи й від себе, як я втікала місяць тому.

Та хіба від себе утечеш?

Вдивляюся в обличчя старої, наче привид себе колишньої побачила. Ні-ні, привиділося, тому що я — сильніша. Їй важливо, аби хтось махнув услід рукою. Звідси, із колишнього життя. А мені то завжди було по барабану!

Дівчина аж надто старанно, немов справді зовсім маленька: «*зроби тьоті бай-бай!*» — махає.

Не втримуюся й насмішкувато пирхаю. Дурне янголя повертається і дивиться мені просто у вічі й наче каже: «Чого ж витріщаєшся на добросердну дурепу, така практична розумнице?! Робити нема чого? Вшивайся звідси».

Фак! Упіймати нічим не прикритий погляд, підтягти, немов рибу на гачку — от що потрібно зараз мені. Бо найсмачніші емоції лежать не зверху. І наче все так просто — дівка поруч, сама-самісінька, простягни погляд і візьми, та... неможливо. Бо вона, вона...

На мить мені стає лячно. Ні-ні, вона — не з наших, закладаюся. Про *натовп піплів,* мова не йде. Отже, переді мною...

Та ні, дурниці. Не може такого бути. І це байки, що ходять серед наших. Невже нарвалася на вроджене відьменя, котре ще й досі не знає своєї справжньої сили? І я тут, мов на долоні перед нею, тобто не в найкращій формі. Хіба що мимохідь нагородила її застудою, поки в очі не глянула і не зрозуміла,

що до чого — ото й уся користь від зловтіхи. Бо цій малій тільки забажати повернення ж мною насланого — то воно мене так шандарахне...

Придивляюся до малої. Наче нічого страшного у ній нема, дівчисько, як дівчисько, справді, *гуд гьол*. Правда, трохи старша, ніж видається з першого погляду, уже не підліток, але ще не жінка. До речі, як одягти нормально, навіть симпатичною стане. Хоча, шику мало.

Схоже, останню фразу вона «розчула». Щось хотіла відрізати ущипливо, але мовчки попрямувала в бік кафешки, що на розі.

«Моє сонечко». М-да, назвав хтось. Головне, що те «Сонечко» з якогось дива відкрите першого січня.

Шет: у дівчини нема не те, що шику, а й розуму: в такий відстійник заходити добровільно!

У цю мить роблю ще одне відкриття: мій голод щез! Раптово, як і з'явився. Змовк, не отримавши заслуженої *здобичі*. Зі мною таке вперше.

Ох, ця мені *меррі крістмес сторі*. Запросто, можна з подиву втнути якусь дурницю.

От хоч...

Ноги самі несуть мене до кафе. Сподіваюся, чашка *блек* кави, якою можна принаймні не втруїтися, у них таки знайдеться. А закушу цікавою розмовою, сподіваюся, для мене цікавою. Бо такі співрозмовники просто собі вулицями першосічневого міста не вештаються.

Руслана

Усе наче й логічно: зголодніла, зайшла до кафе. Та й нащо виправдовуватися? Хе, і чи маю перед ким? Мене ж наче під домашній арешт не садили?!

Інша справа, що їсти не хочеться. І грошей не так багато, можна й зекономити, поки апетит прибуде. Та й у квартирі сидіти зовсім не хочеться. І справа тут лишень у мені, а не в безглуздих виправданнях про випадковість знайдених малюнків.

Підношу голову до вивіски. Оба-на! «Моє сонечко».

М-да, назвав хтось. Прикольно! Головне, що те «Сонечко» з якогось дива відкрили першого січня. Чи не однаково тобі? Відкрили, то й добре!

Спускаюся до напівпідвалу. Відчуваю погляд, що аж пече спину між лопатками. Здогадуюся легко — чий. Наче у мене очі на потилиці. Завжди таке знаю, просто знаю.

Ох, таки надарма я вирішила мірятися з тою блондиночкою поглядами. Декому важко втриматися, аби не відповісти лишень при маленькому натяку на виклик. Тим, скажімо, хто надто пишається своїми, як би мовити делікатно, вродженими хистами. Тобто вдатися до більш відвертого: «енергетичного вампіризму». Всі про це знають, але чомусь тупо вважають це забобонами. А дарма…

* * *

Оте фарбоване блондинисте диво з'явилося у кав'ярні хвилини за дві після мене. Ледь вичекала трохи, аби на п'яти не

наступати і за руку не смикнути. Неспроста це, таки неспроста.

Може, хтось би й здивувався, та не я. Дивуються у таких випадках лише прагматики. *Знаючі люди* наперед відають, на що можна нарватися, коли зчепитися у переглядинах з тим, хто має не зовсім буденні таланти. Та я зараз відкидаю делікатність і кажу прямо — з *упирякою,* точніше *упирячкою.* Правда, частіше зараз можна почути «*вампіри*». Така собі європейська казкова традиція. Та в реалі казковості якраз дуже мало. Із позитивного хіба те, що насправді кров цмулити ці пройдисвітки не стануть. Рідко хто з цієї братії вважає кривавий напій сильним наркотиком.

Білявка тільки мить стоїть біля вхідних дверей. Роззирається, оцінюючи чужу територію. Он, глипнула незадоволено на бармена, що надто старанно протирав склянки за стійкою. Кожен рух хлопця ніби підкреслено впевнено говорить: «І зовсім я не пив учора, лише нюхав»! При цьому дешевий посуд ставиться на стійку так обережно, ніби він (посуд, звісно, не бармен) із богемського кришталю.

Не менш презирливо білявка обпекла поглядом скуйовджену офіціантку. Кивнула, посміхнулася до себе криво та майже задоволено: «Так і думала, звісно, справжнісінький гнидник».

І навіть не роблячи реверансів, що типу шукає для себе належне місце для приземлення, попрямувала до мого столика.

Присьорбую гарячий шоколад. До речі, майже смачно. Ох, не бачили ви, пані, справжніх гнидників. Але вголос не коментую. Хто прийшов, той хай і починає.

— *Ексک'юз мі.* Не зайнято? — вона зовсім не делікатно киває на стілець поруч.

— Ні, — я теж вмію посміхатися так, ніби рекламую зубну пасту. — Як, до речі, всі решта столиків у кав'ярні.

Вона киває і... сідає поруч. Крутить у тоненьких пальцях із бездоганним манікюром запаяне у пластик меню.

— Інна, — представляється з якогось дива. Зазвичай, такі, як вона, досить забобонні. Не кидаються отак «запросто» справжніми іменами.

А таки не збрехала. Її звати Інною. Мовчки киваю. Бо чемний вислів «дуже приємно» мало пасує до такого моменту.

— У тебе *випадково* зведеної сестриці немає? Знала я одну божевільну, вона зовні на тебе не дуже схожа. Також любить різні дурниці чинити. Тут ви з нею, немов близнючки, схожі, *шет*! Ага! Її теж час від часу тягнуло на подвиги, заради порятунку світу, не питала, правда, ніколи чи той *факінґ вьорлд* хоче бути врятованим?

— Сестри, навіть *зумисне*, немає, — кидаю кволо.

Цього наче досить. Далі — допити шоколад, покласти купюру на стіл і з виглядом королеви, до якої звернулися з порушенням етикету, продефілювати до дверей. Може, навіть відчуваючи між лопатками огидний свербіж від надто уважного погляду. Але наздоганяти мене вона точно не стане. Не двічі за один ранок.

Та це легко й ефектно робити, коли ти — героїня кіно, тобто викручуватися з подібних ситуацій. Я ж, коли дратуюся, з голою логікою не товаришую.

— Як там твоя знайома, Інно, не знаю. Але я не супервумен, а тому й світ рятувати не збираюся. Та це зовсім не привід, аби пройти повз дитину, що заходиться від плачу, чи повз звичайну людину, котра впала і не може підвестися.

Інна морщиться ще раз, вже не приховуючи. Дивно, чому це вона не переймається майбутніми зморшками? Найбільше отакі-от дрібнички хвилюють тих, до кого старість приходить вкрай неохоче та ще й з примусу. Здебільшого, з чужих запросин. Натомість відповідає уїдливо:

— Ота моя знайома вирішила змінити життя оточуючих на краще. Також, як ти, не проходила *повз* і шо? Тепер — у лікарні. *Крейзі енджел* на мою голову відшукався! Я ж вчасно вшилася. Добре ж знаю, до чого такі бажання доводять. Доля таки курва. *Спешіал фор мі*... Ще з дорожніх валіз пил не спав, а я зустрічаю таку ж саму крейзануту. *Ше-ет.* Копія! Тому світові на добро пороблено чи, може, це *ти* мене, типу, зустріла спеціально? Що мовчиш, *янголятко*? Невже тобі щось таки потрібно від тьоті?

Дивно, тон наче й зневажливий, а очі зараз майже людські. Схоже, вона таки сумує за тою «*крейзі енджел*» так подібною на мене.

Раптом наважуюся на таке...

— Інно, — у мене є ще мить, аби передумати і кинути щось нейтральне: «від долі дарма тікати», скажімо. І я, як справжня «дурепа», не використовую шанс. Питаю те, що й хотіла: — я нікого не розшукувала, чесно. Особливо, тебе. Хоча, зізнаюся, дуже хотіла зустріти когось, хто знає трохи більше за звичайних перехожих. Ну тобто про потерчат знає більше. Е-е-е-е, щось таке, як «*зозулята зими*», знаєш?

Вона похлинається кавою. Робить це щиро, без загравання. Так, наче я щойно порушила якесь табу. Такого від мене вона точно не чекала! На мить її обличчя стає беззахисним. І я розумію, що ми з нею майже однолітки. На скільки вона від мене старша, невже всього на два чи три роки?

М-да, отак наче безневинними словами вразити ту, котра сама звикла маніпулювати людьми, використовувати їх, вважати іграшками. Інна розуміє це і, все ж, завдяки вродженій внутрішній силі, бере себе в руки:

— *Йе-ес*, знаю, — її голос звучить тихо, однак майже буденно. Мовляв, ще й не з такими, як ти, раду давала. — А *ти*, відьмочко мала, певна, що хочеш про них знати більше, аніж годиться?!

Відьмочко? Цікаво! Дешевий трюк. Б'є наосліп, влучає повз ціль. Тож не ображаюся. І якщо чесно, це вже краще, аніж обзивання янголятком.

Мовчу, старанно розмішую вистиглий напій ложкою. Кілька повільних ковтків і вже Інна перестає розглядати мої руки, котрі ще не зовсім відійшли від зашпарів, що їх нахапалася у морозному степу. Повертаю голову в бік вікна. Там і справді гарно. Зима вміє бути затишною, особливо, коли сидиш у теплі.

— От скажи, *мала*, — Чорт! Навіть *вона* мене так називає! Може, таки варто сказати своє ім'я? — Скажи, *ти* колись думала про те, що й вона, тобто зима, вміє бути милосердною?

Хм... От я, схоже, таки влучила в яблучко. Бо вона ЩОСЬ знає.

* * *

Зима? Милосердною?! Її називають величною, гарною, таємничою... Але милосердною? Занадто навіть для підлабузників, до яких їй, зимі, точно байдуже.

— Знаєш, мала, зараз нелегко вижити...

Ух ти, як розумно, Інно! Невже доведеться прослухати лекцію про мізерекордію? Та ще й від тебе!

Вона веде далі:

— Люди, вони — егоїсти, тож бачать лиш те, що хочуть, а не те, чим бачене є насправді.

Так, стоп! Зупинка! А *я*, на її думку, хто?! Не людина? Бр-р-р! Та це я обов'язково з'ясую пізніше, не посеред розповіді ж. Бо Інна продовжує:

— І тільки взимку смертні не поводять себе зухвало. Тобто так, наче вони — принаймні *лорди всесвіту*. Бо надто заклопотані, аби не поступитися крихтою звичного комфорту. Зима, мала, — це час для тих, кому байдуже до стужі... В цю пору, тобто зараз, трапляється чимало того, що

неможливо влітку. Зазвичай, не дуже гарного для людей... *Андестенд?*

Вона затинається. Кривиться, навіть дивиться трохи з огудою:

— Тири-пири, мала! Та залиш ту булку в спокої. Вона ж минулорічна!

Перестаю кришити пропечене тісто, хоч то — моя справа, скількирічну їжу споживати! Але мовчу, бо можу й не почути потрібного.

— Так! Зима милосердна. Тільки кожен розуміє оте милосердя по-своєму... Інколи милосердя — у чесності. Не можна любити всіх однаково. Тому з'являються потерчата чи, як ти їх називаєш, зозулята, яких не шкода підкинути. Але тут вже має значення «адресат» і той, хто підкидає...

— А без метафоричності можна? — трохи кривлюсь, надто по-підлітковому задерикувато це звучить.

— Без метафор, кажеш? — це лунає цілком... *по-людськи*? Без дурнуватих іноземних слівець. Інна трохи недовірливо перепитує: — Що ж, давай без метафор... Ти хоч *щось* знаєш про потерчат?

Звісно, знаю! Це ж міфологія, зрештою. Шкільна програма. «Лісова пісня» Лесі Українки та й, найбільше, банальна цікавість тої, хто любить пхати свого носа, куди не просять. Відповідаю:

— Це нехрещені діти? Ті, яких вбили або до народження чи відразу після нього. Духи, що заманюють в болото кривдників та неуважних перехожих, — слухняно озвучую куці знання з міфології.

— Чого ж так категорично й скупо, *май деар літлі*? Світ жорстокий! Дітей убивають і пізніше... Навіть тоді, коли вони вже здатні запам'ятати вбивць, але ще не встигли стати дорослими. Вік потерчат приблизно до семи років, інко-

ли й старший. То в книжках його дорослі тьоті й дяді трохи «підстригли», щоб не так гидко було від своїх же бридких вчинків.

Старший вік, дорослі «підстригли»? Оце цікаво. Навіть для міфу. Де ж тоді та грань? Хто її вигадав чи провів, навіть у вигадці? Згадую чомусь маленьких світленьких янголяток з крильцями з репродукцій відомих картин й раптом ляпаю зовсім недоречне:

— А чому на янголят убиті дітлахи не перетворюються?

Мені здається Інна зараз зачне реготати. Бо саркастичний блиск з'являється в її очах:

— На янголят?! Тобто на безгрішних створінь із крильцями та німбами, що цілісіньку вічність безжурно шмигають з хмарки на хмарку, і всю оту *факінґову* вічність щасливі?! — у такій інтерпретації перспективи для вбитих дітей також не дуже гарно виглядають. Добре, що їй байдуже зараз до моїх думок: — І часто, шановна, ти зустрічала поміж дітьми безгрішних створінь, ладних вибачити геть усе, і дорослим, і родичам, і приятелям? Які ніколи не сваряться, не знущаються над слабшими, не...?

Обриваю Інну різко:

— Але і монстрів, ладних вбивати всіх, хто трапиться під руку, серед малих не зустрічала!

— Та-а-а-а-к? — запитує мене надто серйозно, потім байдуже стинає плечима. — Та ми наче не про них, зараз, а про потерчат. Ти запитуєш — я відповідаю! Про *справжніх потерчат*, чуєш, а не про тупі вигадки сценаристів із *трешевих* жахликів чи то, хай в ліпшому випадку, класичної літератури. Отаке ось буденне... Про аборти говорити не будемо. Тут все зрозуміло, а ось про інше... Наприклад, шановна! Живуть собі доня та мама. Однісінькі на білому світі. Бо... Батька мала ніколи не знала, діда з бабою теж

нема... А мама? Жива людина. Закохалася. І «забила» мама-зозуля через нове кохання-зітхання на малу. А дитя? Як дитя. Перестудилося. Сопельки впали на бронхи. Кашель. А тоді бронхіт переріс в пневмонію. І то в такій формі, що вже невиліковне. Як думаєш, це не вбивство?

А потім різне трапляється... Промайне щось тінню у темному під'їзді на сходах чи за спиною на твоїй рідній кухні. «Ах, здалося», — кажемо впевнено собі. Стане на дрібку менше каші в залишеній мисці чи хліба в хлібниці. Також ліпше собі казати: «*Здалося. Здалося. Здалося*!» І коли зникне дещиця талану, то просто говоримо собі — сам винен, заслужив. Скільки тим малим треба, аби існувати? *Піс оф шет*!

От, без метафор буденність тобі на блюдці, *пліз*! Хто з них трохи старший і пам'ятає, як ото бути живим, може спокуситися на яскраву цяцьку чи гарний настрій. Зазвичай, то не смертельно. Бо нема чого ґав ловити. Бачать їх лише жертви. І різні *крейзі*, типу тебе, друзі по нещастю тобто. Хоч інколи там просто утікати треба, аби не наздогнали оті *скривджені*.

Ледве розтулюю губи, щоб перепитати. Слова, наче з льоду, ледве не примерзають до губ:

— Вони ж... *неживі*? І що значить «друзі по нещастю»?

Інна дивиться просто в очі. Холодно і безжально:

— Вони — *мертві*. Чуєш, мала! МЕРТВІ! Але не хочуть цього визнавати, звідси й дрібне злодійство та усякі капості.

Тоді раптом хапає мене за руку, де у мене браслет і криво посміхається:

— Ось які «друзі по нещастю»! З тих, що зазирали за край, мала!

Мені таке пояснення аж ніяк не подобається, як і слова про «друзів по нещастю». Хто її просить колупатися в моїй

душі? І тому відразу стаю на бік скривджених. Висмикую руку.

— Але ж вони тільки *діти*! Чуєш? Діти, яким теж хочеться морозива чи цяцьку.

— *Ахтунг*, мала, вони — мертві, неупокоєні душі, тому й не-бе-з-пе-ч-ні, — карбуючи склади промовляє Інна.

Вона нервує. Бо чогось пішла проти улюбленого правила, що *завжди краще залишатися осторонь*.

— Їх ніхто — чуєш, мала? — *ніхто* не любить. Навіть *вона* їх не любить.

— Вона? Хто *вона*? — перепитую, хоча, здається, починаю здогадуватися.

— Умгу! Ти — розумниця, *май діар*! Здогадалася, по очах видно! Бо яка з дітлахів користь?

— Авжеж, Інно, ні тобі служники, ні товариші, ні прихвосні, — продовжую трішки насмішкувато, бо спочатку ніби сприймала її байку цілком серйозно.

Інна ривком підіймається зі стільця. Стілець падає. Я її, схоже, таки допекла.

— Знаєш, мала, діти непоганими служками бувають, коли збагнути, чим платити за працю. І гроші тут не мають вирішального значення. Все набагато простіше. Трималася б ти від цієї халепи якнайдалі, бо таки не маєш ще однієї голови про запас. *Ше-ет*! Але якщо випадково маєш, то вже зараз пристав, бо ця теперішня, схоже, геть не варить!

— Інно... Я — *не мала*! Мене Русланою звати. І це не тільки моя історія. У неї чомусь, випадково наче, вплутали мого... знайомого. А ще, не вірю я в потерчат. Ти вже вибач. Вірю в дурисвітів дорослих, а в потерчат — ні!

— Руслано, ти — дурепиcько! Якщо чогось не бачив, то це зовсім не означає, що його немає, *йес*? — переконано каже Інна. — Той твій *знайомий* хоч вартує таких зусиль?

І що сказати? Червоніти, мов закохана школярка, і запевняти, що тут геть інше? Він мені не подобається як чоловік, але бувають і гірші за нього люди?

Та й не чекає вона моєї відповіді. Схоже, ТО РИТОРИЧНЕ! Гроші за каву залишає на столі, хоча могла б не заплативши піти. Ніхто б не затримав.

За напій довелося б розплачуватися мені чи офіціантці, якби я вирішила скористатися поганим прикладом. Останнє навряд чи: у мене не вийшов би подібний фокус. Хай він і не дуже хитрий, але ж практика тут потрібна, як і в будь-чому.

Розплачуюсь теж за своє замовлення і кваплюся додому. Бо незабаром має повернутися Олег. Йому ще не вистачало перейматися тим, куди встигла заподітися гостя. А може, він би й втішився з того?

Та я не стану перевіряти. Бо Інна надто багато мені наговорила, і є про що подумати!

Олег

Хай йому грець, у цьому клятому будинку стіни, певно, із картону! Хіба тут нормально поговориш?!

А ви намагалися комусь пошепки повідомити, що його варто вбити? І як, справляло враження? І якого було так різко шарпати те лихо мале за руку? Точно тепер там синець буде.

— Ну, хай. Заходилася знічев'я прибирати, відшукала теку, зазирнула туди із цікавості. Знаєш, до речі, як таке називається, га, кошеня? Поки зрозуміло. А от якого ти не поклала усе на місце?! Захотіла, щоб і я помилувався?!

Руслана бліда настільки, що її карі очі здаються майже чорними. Але не варто тішитися, що вона мене злякалася і от-от почне розкаюватися.

— До чого тут кошеня?

Від такого питання мимоволі збиваюся із тону. Незлим словом пригадую університетського професора і його лекцію з логіки. Викладач стверджував, що панування міфу щодо різниці між «чоловічою» та «жіночою» логіками — несусвітня дурниця. Логіка — єдина для всіх. Вона або є, або її немає, та й по всьому.

Може, той учений життя провів у чоловічому монастирі? Бо з якою логікою підійти до цього нещастя?!

Вона ж не може не відчувати, що я ладен вдарити її? Чи хоч словами зробити їй так само боляче, як мені вона зробила своїм вчинком. Це будь-яка ідіотка здатна зрозуміти. І тут запитує хтозна про що.

Але що цікаво, серджуся на неї я вже менше. Тому напрошується питання, хто із нас дурень: я чи Руслана?

— «Кошеня», дівчино, — це персонаж з приказки про кішку, яку згубила цікавість, — вже тихіше пояснюю очевидне.

Вона так і не починає виправдовуватися, що не хотіла нічого поганого, що це випадково і ля-ля-ля... До речі, до торбини з компроматом вона не пхалася, тут розуму вистачило. Звісно, моя пастка із тонюсінькою ниткою примітивна, але в таких ситуаціях доволі дієва.

Здається, я розумію, чому її так зацікавила моя реакція щодо цієї теки. Завжди хотів глянути у вічі комусь з прихильниць Євчиного таланту. Лишень глянути, а не перечитувати схвальні відгуки на інтернет-форумах. Тепер маю нагоду: дивися скільки заманеться. Подобається?

— Куховарити трохи вмієш? Може, приготуєш щось, а то я цілий день за кермом. ГОЛОДНИЙ! Я ж поки вмиюся. Потім договоримо, — остання фраза, це щоб вона не надто розслаблялася.

Йду до ванни. Вмитися справді не завадить. У спину лунає:

— Олеже, згодна: я вчинила як сволота. Якщо зможеш — пробач. Але от чим ти кращий? Чому ти так соромишся своєї сестри?

* * *

Уважно вивчаю подвір'я. Не те, щоб видовище було захопливе. Особливо у зимових сутінках. Але несила відірватися від підвіконня.

Кроки за спиною майже нечутні. В квартирі немає жіночих капців. Тож вона швендяє босоніж.

— Олеже, той, може, хоч чаю вип'єш? — моє мовчання красномовне. Але вона не втихомирюється. — Збираєшся простояти отак до ранку? Себе жалієш, що от бідний-нещас-

ний? А вранці знову перетворишся на крутого хлопця, який рятуватиме себе і шефа?

— Тобі на руці синця мало?!

Від підвіконня я таки відліпився. Побачимо, хто з нас про це незабаром пошкодує!

— Тобі хіба стало легше, коли довів, що ти сильніший від мене фізично?

Вона навіть не доторкнулася до того синця. Жанна Д'Арк знайшлася на мою голову! Добре, хоч потворна пляма наливається на руці, а не на обличчі. Хай тобі, давно так не психував...

Згадую машину, яка раптово заглухла посеред степу, а потім так само раптово завелася. Долонька цього чортеняти на моїх побитих пальцях — біль миттєво відступає. Перелякані очі малої тоді, в офісі. Зрозуміла ж відразу, куди її вплутали, оглашенну дуринду, яка ні до чого, однак зіграла віртуозно...

Прямую на кухню. Пити чай.

Справді, що тут вистоїш біля підвіконня?

— Чого вирішила, що Єва — мені сестра? Раптом колишня дівчина?

— Ти не схожий на хлопця, який зберігає трофеї після колишніх дівчат, — говорить сумно.

Ми ще й делікатні! Зрозуміло ж, що мало бути: «не схожий на хлопця, у якого може бути така дівчина». А сестер не вибирають...

— Єва — талановита художниця, Олеже. Справді талановита...

— Знаєш, я чув не раз, що моя сестра мала певні здібності. Але ти перша кажеш, що вона мала талант.

— Чому «мала»? Хіба мерзотника смерть перетворює на святого? То чому ж із талантом має бути інакше?

* * *

— Їж тістечка, їж! Бо для кого я їх купував?

Руслана обережно надкушує ласощі. Очевидно, не дуже любить солодке, але не хоче псувати ледь налагоджене перемир'я?

Ні, потайки злизує шоколадну плямку на пальці, на мить мружиться, розтягуючи смакування. Єва теж отак робила, хоч мати і лаяла за це.

Під три чорти! Я ж останнім часом майже не згадував своїх родичів. А тут декілька разів на день.

— Знаєш, її вигнали з трьох гуртків для малювання і я вже не кажу про школу мистецтв... — міцний чай залишає присмак гіркоти. Куховарка із малої не найгірша. Якби мені хто сказав, ще тиждень тому, що я ледь не відлупцюю незнайомку, а потім сповідатимуся перед нею...

Ні, не образився б. На дурнів не наображаєшся.

— Так, з трьох! Евеліна Дмитрівна — заціни ім'ячко, то матуся розстаралася! Хоча всі завжди кликала малу Євою. Так-от, Євка вперта була. Її вчать правильно все робити. Ну, там — малювати. А вона... нікого не слухала, робила все по-своєму. А олівці з рук не випускала від року.

Так, від року. Її на мене якось залишили: мати до крамниці, батько на роботі. А вона пищить, наче не голодна, не мокра, просто їй сумно, а чим із такою гратися? Мати завжди кричала — не смій Єву чіпати, бо впустиш, заб'єш, боляче зробиш, вона — маленька... Ну, не знав тоді, що робити. От і сунув їй олівець. Замовкла від несподіванки. Поки мама повернулася додому, вона більце ліжечка розмалювала, книгу, руки.... Звісно, мені влетіло. Потім уже... після всього... мати кляла мене, мовляв, якби не той олівець, може, Євка б не захопилася малюванням.

— Дурниці! Може, варто із дому винести усе, чим писати-малювати? І в крамницях оптом скупити і знищити, аби

вона сама собі не придбала?! Як у «Сплячій красуні», коли королівство без нового вбрання залишили, бо ж як воно тоді з'явитися могло без веретен?! — дівча майже сердито заперечує. Характер! Ця би запросто вступила у бій із моєю матінкою. Однак, такий подвиг, на жаль, не кожному до снаги. Мені-от не довелося його здійснити...

Усміхатися буває боляче. Це я зрозумів тільки зараз. Але... коли я востаннє усміхався хоч якось, згадуючи сестру? Тому чомусь неждано для себе віджартовуюся:

— Може, у тій твоїй казці добре був розвинутий експорт убрання, тому веретена не дуже стали й потрібними. А Єва? Єва не просто любила малювати, вона не могла не робити цього. І байдуже їй, якщо навіть запізнювалася на вечірку до подруги чи ще куди. Хотілося от просто зараз малювати — малюватиме, хоч посеред контрольної з алгебри. З часом, навіть кера, тобто класна, батьків перестала щоразу смикати. Лишень телефонувала раз на тиждень і доповідала, скільки в Евеліни зауважень. Батько змирився наче і тому, зазвичай, відмовчувався: ну, не буде з неї академіка, тихенько щось шкрябає собі, не палить, не п'є, з хлопцями не валандається. Мати, правда, смикалася й намагалася боротися, але...

Одного разу, навіть, їй альбом спалила. Тоді наша художниця на три дні з дому пішла. Батьки навіть до мене по допомогу звернулися, хоч я із шістнадцяти років удома не живу... Відшукав, потиличника дав, додому притягнув. Бо добре знав, що буває із домашніми дівчатами на вулиці... Мати плакала, обіцяла не займати більше, тобто хай ліпше малює.

Я потім малій показав, як картини правильно сканувати, планшет для малювання купив... Навіть слідкував спочатку, чи все вірно робить.

Нормально, малюнки в Інтернеті, на форумах — коменти. Дехто хвалить, дехто — лає. Теж спілкування, врешті, бо із однокласниками у неї не дуже виходило... Заспокоївся.

Ну й, зайнявся своїми справами... Перші кроки до успішної кар'єри, хай йому...

— Олеже, якби ти слідкував за кожним кроком сестри, ти все одно її б не вберіг. Якщо людина вирішить...

Ніби не п'яний. А від чужого голосу здригнувся. Так, ніби сповідуюся перед порожньою кімнатою, аж тут раптом... Добридень, параноя...

— Ага, ще скажи, що я — святенник. А тобі подобаються Євині картини?

— Не всі. Але то не я писала на форумах дурниці про наркотики, що згубили ще одне молоде дарування. Чекай, вона... вона не?..

Розумниця. Вгадала те, у що я сам не вірив, поки міліція не підтвердила.

— Вона «НЕ»! Їй не потрібна була та гидота! В картини відомих художників вона вдивлялася аж в очах починало мерехтіти — то правда. Але не наркотики! А того дня мати її силоміць з дому виставила. Ну, на день народження подруги. Скільки можна перед компом киснути, мовляв?! А вони всією компанією — на дискотеку до якогось супер-пупер нічного клубу. Отам і запропонували їй пігулку екстазі. Першу в її житті. Цього виявилося досить. Якась нетипова реакція... А тих, хто потім про самогубство патякав, я б сам... Не було то самогубством. Знаєш, як вона за життя чіплялася у лікарні?!

Руслана мовчить. Для чого слова, коли я й так добре чую її мовчання?

«Ти ж знаєш, що малюнки тут ні до чого, — мовчить вона. — По-дурному то було, видаляти їх в Інтернеті. І на приятелів віртуальних сестриних хоч сердься, хоч ні... Бо ж хвалили, сварили, вимагали чогось новенького... Вона не тому спробувала ту гидоту, що ідей для нових картин не мала. Он, повна тека ескізів: пиши, доробляй, комбінуй — не хочу. Не було б «коліс» під рукою, напилася б і з'явилася додому

п'яною. Спершу крики, ляпас там. Потім вирок: і близько до дискотек не підходь, із тією компанією не водися, дома сиди за компом краще... Хіба то краще? Хто знає...»

«По-дурному», — киваю я. Мовчки.

Виправдовуватися перед Русланою, що це не я геть усі малюнки сестри з нету забрав, не став. Бо кілька сайтів почистив — потім охолов, вирішив, хай хоч щось залишиться після Євки, бодай віртуальне. Може, хтось дивитиметься, ну, не радітиме, так хоч звертатиметься до неї як до живої... Та якийсь «доброзичливець» таки довершив справу і знищив усі малюнки.

Не буду виправдовуватися. Ой, не буду! Не лізь сюди, мала. Хоч, спасибі, звісно, що вислухала мою істерику мовчки.

— А далі?

— Далі? — Я чесно не розумію, чого вона хоче від мене? Почути про те, як матінка скандали влаштовувала мені та батьку?

Як батько одного разу мовчки пішов із квартири, отак просто, посеред сварки, і більше не повернувся. Навіть за речами якась тітонька прийшла. Непоказна, тиха така, куди їй до матінки? Згодом, вона стала його дружиною.

А матуся? Матуся! Та знайшла собі женишка в Іллінойсі. Через Інтернет, до речі. Підстаркуватий трохи, правда, але нічого — зате не з бідних... Я спершу, як почув, думав через знайомих психіатра напитувати: віртуальний роман у маминому віці! Потім виявилося, що дурень у цій ситуації саме я...

Ти це хочеш почути, кошеня? Думаю — ні!

Дивно, та вперше це згадую без фантомного болю. Була родина — тепер зовсім чужі люди... З ким не буває?

— А далі що... тобто *з тобою*...?

Може, сказати, що доста на ніч страшних казок? А самому до ранку мучитися, заново усе переживати?! Та коли й хто ще спитає, що зі *мною* було?..

— Далі? Я дізнався про того покидька малолітнього, який усю кампанію пригостив колесами. Щедрий, блін! Йому нічого за це не було... Міліція справу прикрила, ледь дізнавшись, хто його батечко. Сама, мовляв, винна, ніхто силою не пхав отруту. Ну, я й не втримався ... Ні, не набив морду. На чорта? Охорона скалічить нападника — і весь реванш. І що це змінить? Не варто тобі знати про все, чесно, не варто. Тільки ніхто, навіть його батечко не скумекав, що вдарити можна не лише кулаком. Якщо трохи петраєш у комп'ютерах та знаєш, кому і що треба повідомити, аби гарантовано дійшла певна чутка до певної особи. Й ніхто навіть не здогадався, що за скандалом, де йшлося про дуже велику суму грошей, стояв студент-п'ятикурсник. Тобто це я, ідіот такий, тоді думав, що на мене не вийти...

Говорю без жалю до себе, хіба з гіркотою в голосі:

— Тоді скандал зам'яли, скільки вже там грошей і крові з них попили — не в тому справа. Тільки через кілька днів ота сімейка в аварію потрапила. Дивна така аварія, автівка наворочена, техогляд тільки-но пройшла, водій — ас, шосе — порожнє... Усі розбилися так, що ледве потім розібрали, хто де. І батечко, і синочок, й охорона... Звісно, охорона тут ні до чого, випадково під руку потрапили... Не пощастило їм просто ...

Отак, мала. Ти здогадувалася, напевне, що я не білий і не пухнастий. Навпаки... Хотіла знати правду — отримуєш. Правда — то тягар, який не тільки має вагу, а може бути і небезпечним. Продовжую далі, навіть не думаю зупинятися, бо так давно мовчав і слова самі собою лізуть назовні:

— На мене через кілька днів вийшли. Могли б, певно, раніше, та шефу майбутньому цікаво було подивитися, як я жити буду, дізнавшись, що через мене люди загинули, тобто безневинні люди... Звісно, не він ту аварію підлаштовував, завжди тонше трав, однак чужий хист таки зацінив. Так-так, щось

підозріле таки вчув, партнерів, що надто поквапилися, вишпетив, дав команду своїм нишпоркам... То так тільки здається, що доволі легко сфабрикувати докази, поставивши півміста догори дригом, а потім десь там просто відсиджуватися... Нишпорки слід взяли. Звичайно, я не зрадів, коли мене відшукали. Але потім, коли все вляглося, збагнув: переховуватися ціле життя — на таке мене точно не вистачить.

Чаю залишилося рівно на один ковток. Перестояного, із залишками заварки. Нічого, якщо в горлі судомить, і помиї згодяться... Бо це ми зараз такі сміливі, бо роки минули, а тоді...

Та, зрештою, перед ким грати? Перед Русланою? Тому й не граю:

— У в'язницю шанс потрапити був невеликий. Спробуй довести, що я не здуру у все це вляпався? Вижити — ще менший... — задавнений біль ворушиться під правими ребрами, хай і давно зарослими, ніби знущаючись: «а він був, той шанс»?

«Змовкни, — наказую подумки. — Якби хотіли вбити, то... чорта з два б я так сміливо зараз розпинався на кухні. Тож, трохи «підучили», аби не вважав себе новим Макіавеллі ...»

— Як бачиш — не вбили. Бо сподобався ж я чимось Мстиславу Маврикійовичу. Залишив при собі, як домашнього песика... — остання фраза — фальшивка.

Дехто з мого оточення обзиває мене саме так, коли думає, що не чую. Бо шеф говорить геть інше. Він інколи кидає репліки про щурів навколо. Мовляв, не так то й зле: якщо ще не втекли, значить, корабель не тоне...

Умгу, чи ті щури не здогадуються часом за які місця їх тримають? От на мене теж, певно, пухкенька папка компромату назбиралася, лежить десь, чекає свого часу. Чи боюся? Вже ні, бо звик так, що й не лякає.

Чи в мене стокгольмський синдром розвинувся? Коли я набачився такого, що зрозумів: Мстислав Маврикійович —

то далеко не найгірший начальник, хоч якось своїх людей береже. Як ті меблі, що такі-сякі гроші коштують.

— А тепер що? — Питання Руслани вдаряється луною в стінки моїх роздумів.

— Тепер? Бачив я людей кращих за шефа, бачив і гірших. А бігати від одного до іншого: типу, купіть мене з тельбухами за дорого, то не для мене. Йди спати, мала, не твоя це війна, скоро додому відпустять, а тут якось воно буде ...

В останньому у мене нема впевненості, але брехня дається на диво легко.

Мить вона вагається. Певно, дуже хоче додати щось про Єву, аби гарно завершити розмову. Чи щось важливе сказати. Стримується. Мовчки збирає аркуші з малюнками, складає до теки, закриває її. Має вона слушність. Зараз не до давніх проблем, із сьогоднішніми розібратися б...

* * *

Лише через півгодини згадав: про несподіване зникнення хлопчика — винуватця аварії — просто із відділку міліції. Та не сказав їй ні слова. Та, може, й на краще, ще кинулася б поночі розшукувати шкета. Про всяк випадок зазирнув до вітальні. Спить, згорнулася клубочком посеред дивана. Теж дар, отак відключатися, що б не почула-побачила перед тим.

Ще раз пильно роздивився її обличчя: ліхтар під вікнами, світла досить. Нітрохи не схожа на Євку. У степу, певно, у мене глюки почалися від гарного життя...

А так нічого, симпатичне дівча. Пощастить якомусь парубку, якщо мала перестане встрявати у всі халепи, котрі на шляху трапляються.

Чортзна про що думаю. Аби хоч трохи час потягти і не лізти до пакету із Сантою, тобто порпатися в паперах та дисках, проціджувати чужий бруд, нюхати чуже лайно. А зго-

дом аналізувати, намагаючись зрозуміти, що відбувається в цьому бісовому місті?

Чому список нещасних випадків та прикрощів, які трапляються із впливовими людьми, росте так стрімко, що пресслужби із ніг збиваються, аби запевнити середньоєтатистичних мешканців: типу, у Багдаді все спокійно? Яка криміногенна ситуація?! Що ви?

Спеціалісти навіть про неофіційний перерозподіл власності перестали пліткувати. Розуміють, що така інфа — то сюжет виключно для кримінальних серіалів. У нормальних людей усе давно вирішується цивілізовано. От тільки наше місто, схоже, не зовсім нормальне. Щось пішло не так!

Може, таки зачекати до ранку? Другу ніч не сплю, ще й із такими веселими пригодами. Завтра я просто звалюся з ніг.

Заварюю собі каву. Хай тобі! У звичайному кафе, коли економно підійти та розбавити, того напою на чотири — п'ять порцій вистачить. А я вливаю собі це все в одну порцію. Пити ту гіркоту не легше, ніж ліки. Нічого, зате мізки добре продирає.

Глипаю в бік Санти. Зачекати, звісно, можна. От тільки у мене виникає лихе передчуття: ранок настане не для всіх.

Наразі мені щастить. Доля б'є поруч, але все ж не прицільно... Ще виявиться, що моє везіння зараз тихенько посопує носом у сусідній кімнаті.

А тому я мушу збагнути, у що її вплутав. Ще не вистачало, аби ця війна перетворилася і на її війну.

Руслана

— Як це «нічого особливого»?! Ну, якщо це нормально для вашого міста, підпал квартири у Новорічну ніч, то звісно... Цікаво ж ви живете!

— Не цікавіше від решти світу. Тобі статистику про пожежі під Новий рік пробити по країні чи відразу по світу? П'яні ігри з феєрверками — теж мені небувальщина.

Пальці Олега зависають над клавішами ноутбука. Він справді здатен залізти у всесвітнє павутиння за черговою інформацією просто зараз? Типу з принципу — на зло мені чи всьому світу.

От тільки хлопець трохи переграє. Спокій — спокоєм, залізні нерви — залізними нервами, а правий куточок міцно стиснених губ ледь помітно смикається.

Чомусь замість заспокоїти, мені хочеться довести його до сказу. Доброю я буваю, сама інколи своїй доброті дивуюся...

— Атож, з першого разу звичайна п'яна гоп-компанія влучає у напіврозчинену кватирку на другому поверсі. Чітко зафігачує ракету в заґратоване вікно і так, щоб та гарантовано втрапила до середини. А тоді оці напівп'яні злочинці блискавично зникають з місця події. І наостанок — страхова компанія мовчки погоджується заплатити збитки постраждалому, бо...

— Ну, хай не зовсім звичайна, — поблажливо, трохи стримано заспокоює Олег мене, як дорослий набридливу малу. — Може, то компанія снайперів демобілізувалася, зібралася під

Новий рік, напилася, згадуючи колишнє, й от... І взагалі, тобі більше нема чим перейматися, ніж моїми квартирними проблемами?

От як відповідати на таке питання?

Звісно, є чим. Ота пожежа — не найгірше, що трапилося з ним, та й зі мною останнім часом. А збоку глянеш — усе наче налагоджується.

Хоч би для мене: сьогодні офіційно повідомили, що можу забиратися з міста хоч під три чорти. Справи, за якою я проходила, як важливий свідок, вже не існує. Нещасний випадок із п'яницею за кермом — буває. Бо доля й так покарала «шумахера». У лікарні лежить, хтозна, чи взагалі зможе за кермо сісти... Коли ж я прямо спитала, що думає про це мати трирічного Богданка, котрий ледь не втрапив під колеса автівки, втомлений слідчий на мить заплющив очі. Потім ледве не прохально глянув на Олега, що саме нахабно зазирнув до кабінету: «Заберіть звідси свою подругу, шановний. І порадьте їй триматися подалі від...».

Ось теперечки Олег, без особливого бажання, і виконує другу частину наказу.

Та забралася б я із його квартири відразу, про що мова. Скільки людині набридати можна? Але він, як почув, то чомусь щиро здивувався: здуріла я, чи що! Кому воно заважає, що я тут живу?

Йому, бачте, слово честі від мене лишень одного треба, щоб я забула про всю цю історію. Не намагалась вивідувати щось про трирічного Богданка, який серед зимової ночі опинився на міській вулиці та ще й майже під колесам сильних світу цього. Крім того, мені зовсім не варто патякати про неіснуючу семирічну малу, яку я начебто відпоювала гарячою кавою посеред степу, коли він мене задубілу підібрав. Нічого не бачила, нічого не чула, нічого не знаю... Ото вся й інструкція.

От тут я вперше і зрозуміла — Олег також не залізний, бо кутики його вуст можуть ледь помітно тремтіти.

Ось зараз, так і не розпочавши розшуки статистики про новорічні пожежі, він повертається до попередньої теми:

— Мала, не будь дурною! Усі так живуть, вдаючи, що нічого *такого* не відбувається. Принаймні, усі, хто хоч трохи життя цінує. Спалена квартира — то так, квіточки, натяк, що мимоволі підсунувся занадто близько. Чи, може, думав хто, що я там щось важливе тримаю, про той розплідник чортів, скажімо...

Умгу, згоріла квартира — то й чорт з нею? Нічогенька позиція. Може, колись і в наших ворогів згорить, а ми й поруч не стоятимемо... На дітей точно усім начхати: що нам, більше за всіх треба? Зі своїм би клопотами хоч якось впоратися: усіх не врятуєш.

Цієї думки я в голос не озвучую. Інше дряпонуло:

— «Розплідник»? — десь я таке чула. От зовсім недавно, з чимось тривожним пов'язане... Не ділюся своїми спогадами, бо ж не моя то справа.

Саме такої думки й Олег. Схоплюється на ноги, підвищує голос:

— Не лізь у дорослі справи, мала! І таки справді краще буде, коли ти додому поїдеш. Давай я сам тебе на вокзал відвезу, а то, хто знає, ще з ким познайомишся, коли самостійно містом блукатимеш. «Зозулята зими»! Це ж треба було вийти з квартири і відразу на божевільну натрапити! Не лише в тебе фантазія добре працює!

Я й так стою, тому схопитися зі стільця, хоч якось гамуючи емоції, не можу. Поспіхом переплітаю пальці за спиною, поки руки самі собою не стискуються в кулаки.

Спокійно. Не втрачай розуму.

— Припини. Зараз же припини мене виховувати. Чуєш?

— А то що, мала? Що ти мені зробиш?! — це вже на півтону нижче, але його темно-сірі очі недобре примружені.

Дитячий садок якийсь!

— Нічого, звісно. Просто ще нікому не вдавалося змусити мене робити щось з примусу, особливо за допомогою крику. Навіть моїм коханим родичам чи колишньому хлопцю. А ти мені — *ні-хто*...

Спеціально вимовляю останнє слово з притиском та по складах. Ох ти! Різати треба такі довгі язики, як мій. Оце називається «заспокоїла» розлюченого співрозмовника.

— Що, колишній хлопець впоратися не зміг?! — глумливі нотки переважають в голосі. — Певне, зовсім щеням був. І не дивно! Мабуть й ходили, як колись піонери, лише за ручки тримаючись?! Ой, а може, у щічку таки цілувалися?

— Припини!

Запізно.

Олег боляче хапає мене за плечі. Припадає ротом до губ.

Шкільні подруги, дивлячись телесеріал, пищали від захоплення при таких сценах: ото пристрасть! Дурепи!

Тобто це я дурепиcько ще те. А Олег — просто покидьок!

Я ж йому навіть не подобаюся. Силу він, бачте, демонструє, хто тут господар показує. Що ж у нього за дівчата були, котрі дозволяли так із собою поводитися та ще й після цього слухалися?!

Стискаю міцно зуби та губи також. Випручатися вдається майже відразу. Бо він і не надто втримує. Важко дихає, завмер навпроти. Чекає, як зреагую.

Що, думаєш, ляпас спробую дати, а ти легко руку перехопиш?

Нічого подібного. Битися я вмію серйозно, усяке у житті траплялося. І нічого, виплутувалася якось. Ще пожалкуєш, засранцю, що поліз до мене!

От тільки не зараз, не стану я на твоїй території з тобою валандатися!

— Гад ти, Олежику, — зайве це, але втриматися важко. — Добре, вважай, добився таки свого: знаходитися поруч, в тому ж місті, що й ти, — невелика радість. А де вокзал знаходиться — без тебе знайду!

Що, хіба не це хотів почути? Та чомусь не виглядає супермен надто щасливим.

Зі зборами я впоралася миттєво. Нема там чого збирати. А от коли зодягалася, то заплуталася у власному пальті. Рвонула рукав, той ледь не затріщав.

Зачепила широкий плетений браслет зі шкіри на правій руці. Ледь не зойкнула, швидше від несподіванки. Так давно тягаю браслетку, що й забуваю інколи про неї. Наче то моя друга шкіра. І майже забула навіть, чого і коли вперше вдягла.

Олег хотів-таки втрутитися чи хоч щось сказати. Лицар, бачте, відшукався! Та раптом натикається очима на кілька тоненьких білих шрамів на моєму зап'ястку. Тих, що заховані під браслеткою. Його пересмикує.

Перш, ніж хлопець встигає оговтатися і хоч щось в'їдливе сказати, гупаю дверима. Усе ж встигаю кинути через плече: «Хай щастить! Успіхів тобі у всьому!».

По-дурному, звісно. А що скажеш розумного, коли тебе витурюють із чийогось життя, щоб не плуталася під ногами і не заважала залагоджувати важливі справи?

Злітаю сходами, не чекаючи ліфту. Краєм ока встигаю завважити, як в бік сміттєпроводу, що приткнувся за ліфтовою шахтою, шмигає якась сіра тінь. І тихеньке, але тяжке зітхання, немов за втратою, що її не можна відвернути.

— Хто там? — ох ти, ледь ногу не підвернула. Не найкраща то ідея, різко гальмувати посеред сходів.

Мені що, і справді більше за всіх треба? Навряд чи. От тільки чомусь холодом сипонуло по спині. А не люблю залишати страх позад себе. Краще глянути йому у вічі.

Нема нікого у тому закутку. Галюцинації у тебе, подруго. Справді, менше треба страшних казок слухати. А морозить, бо треба як слід застебнутися, стужа на вулиці. Зима.

На двір виходжу вже не поспішаючи. Коли є шанс втекти від неприємностей, то він не зникне за кілька хвилин. А якщо нема, то можна і не квапитися...

Олег

Бити ноутбук чи гатити об стіну мобілкою — надто велика розкіш. Особливо зараз. Тому обмежився чашкою. Дешева посудина із дурнуватим малюночком просто потрапила під гарячу руку.

Вже визбируючи черепки — звичка з дитинства — збагнув, що то не Лідина чашка. Залишки посуду від моїх квартирантів всуціль помережані квіточками або кошенятами з барвистими бантиками. Отже, залишилася з попереднього життя. А хто, крім Єви, у нашій сімейці міг дудлити чай з такого горняти? Дурнуватий малюнок якийсь: середньовічний замок посеред диких скель та пишних лісів. Що, не могла та Руслана іншої собі чашки взяти?!

Та чорт із нею, з чашкою! І чорт із нею, з тою божевільною!..

У цю мить пролунав дзвінок у двері. Вичекав кілька дзвінків. Якраз пригладив волосся та стишив тяжке дихання...

Хто завітав, спитати й не подумав. Відчинив різко двері.

Що там прочитав Василь на моєму обличчі, не знаю. Тільки начальник охорони чомусь не скористався шансом нагадати про правила безпеки та обачність. Мовляв, хто отак пускає до хати усіх охочих?

Мету візиту пояснив сходу:

— Податківці не дочекалися кінця свят, певно, за роботою засумували. Центральний офіс перетрусили, тепер хочуть взятися за філії. Фірма зараз виглядає, як після погро-

му. Бухгалтерів відпоюємо валер'янкою. Прибиральниці натякають на хоч невеличку премію, отак канікули людям урвали...

— Уже виїжджаю. Треба було раніше зателефонувати, — перебираю ініціативу.

Василь здивовано витріщається на мене:

— А на чорта? Ти що, бухгалтер?

Добре що не спитав, чи не хочу випадково допомогти прибиральницям.

Киваю на вітальню. Типу — проходь. Не вести ж подібні балачки в передпокої?

Василь без нагадувань знімає взуття і куртку. Щось раніше не помічав за ним любові до етикету. Так і є, тягне з початком розмови, он, очі вбік ховає.

— Щось знайшли? — вдаю, що не помітив.

— Звісно, штраф впаяли за дрібні порушення. Сергій Федорович гнівається для пристойності...

Смішно, але це — справді нормально. Якби у нас не відшукали хоч якогось дрібного порушення, почали б копати так, що дорилися б до справді важливих речей. А так і їм статистику не зіпсували, і ми малою кров'ю відбулися.

Крім того, не цікавили податківців цього разу дрібні порушення, навіть їжаку зрозуміло...

— Що, Федорович мене, ледаря, згадав незлим тихим і не один раз?

— Не без того, але звільняти тебе отак просто ніхто не стане. Зайвий клопіт. Бо ж доведеться когось нового шукати на твоє місце, потім — вводити його у курс справ, у тому числі і шефових приватних, слідкувати, щоб, бува чого, не той... Ну, ти ж знаєш: не царська то справа дрібницями клопотатися....

Кривлюся, немов від зубного болю.

Зарано він Мстислава Маврикійовича закопує. Ще побачимо, що буде трохи згодом. Василь знову відводить погляд, але я встигаю побачити блиск у його очах. От і скажіть після цього, що охороні все одно кого оберігати.

— Інше гірше: Ірину Мстиславівну незабаром доведеться із Англії зустрічати. Батько за нею засумував, а хворого хвилювати не можна. Твої хлопці нормальну охорону дівчинці забезпечать? — переводжу розмову на інше.

— Із дуба впав?! Чи думаєш, що охоронці у нас із вулиці набрані?! — врешті Василь перестає косувати. Дивиться просто в очі. Образили професіонала, бачте. Навіть не задумався, нащо треба шефові в лікарні, аби мала поруч була. Він і здоровим спадкоємицю бачив не довше півгодини в день.

— Думаю, що хлопці в тебе нормальні. От тільки... подивись краще сам, — киваю на ноутбук.

Замість того, аби зручно влаштуватися за столом, Василь нащось схиляється над нещасним ноутом, підкреслено обережно бере мишку. Куточком ока намагається відстежити, чи не кепкую я потай із його побоювання перед сучасною технікою. Робити мені більше нема чого?!

А от файли переглядає уважно, лише раз зиркнув на мене так, що стало зрозуміло: усі мої роздуми про його недалекість — дурниці. Голова у хлопця варить, а ще — вистачає розуму не демонструвати свої здібності.

— Ти зайвого сюди не включив? Отой, скажімо, випадок із Михайличем — наче просто збіг. Це ж кому під силу таку комбінацію розіграти? Та й задля чого ускладнювати справу, виводити з гри простого водія? До того ж ця аварія трапилася не з шефом... — він прикушує язика.

— «Включив-не включив», — не час сперечатися. Бо того, за що точно поручуся — вище дахівки дев'ятиповерхівки, — відповідаю спокійно.

Переводимо розмову на інше:

— Може, ліпше було Ірину Мстиславівну потримати ще в Англії: типу курси практичної англійської, гарна дисципліна у закритій школі, те-се... Подалі від нашого затишного містечка. Мачуха проти не буде. Га, Олеже?

— Вона-то, може, і не буде, але сам знаєш: єдина спадкоємиця. Інших дітей у Мстислава Маврикійовича немає.

— Немає? — Василь зводить брови. — А кажуть, що була у цивільному шлюбі ще одна донька, також дівчинка, але той... Е-е-е...

— Була! Та коли то було? Лугова Вероніка Петрівна. Мати нікого не записала на біологічного батька. Та й Мстислав не поспішав доньку визнавати. У молоді роки не в одного шефа таке траплялося: чи то сам дурниць накоїв, чи то на нього спробували чуже повісити... Гроші на малу, до речі, таки давав. Так що оті розмови про те, що дівчинка вмирала в лікарні, а батечко, що трохи на ноги зіпнувся, грошей пошкодував на ліки — дурниці. Інколи і від запалення легень помирають.

— Угу! А ти звідки про це все знаєш? — Запитує скоріше риторично Василь. — Схоже, Олеже, ти на боці шефа.

Василь вивчає мою реакцію надто уважно. Однак питання про те, чи дарма Сергій Федорович трусив мене за якісь там таємничі папери і чи не увійшла інформація з них до моїх логічних викладок, хоч як ті вертяться у нього на язиці, він так і не задає.

— Скажімо, мені шкода оту малу. Їй просто не пощастило. Але криміналу там немає, нещасний випадок... Повторюю: діти інколи помирають просто так, — мушу якось довести розпочату розмову до логічного завершення.

— Дорослі теж, — Василь ще раз проглядає мій список: перелік усіх нещасних випадків, пригод із трагічними наслідками, нещасть, що щільним кільцем оточили наше місто і поступово розповзаються за його межі.

«Драпати треба», — зробили б висновок герої кримінального серіалу. Щастить їм там, у кіно. Захотів — утік і не переймаєшся, що за потребою знайти людину в сучасному світі — раз плюнути. Кого не знаходять, того, значить, і не шукали як слід. Ото й уся біганина...

* * *

Сидимо на кухні. Від чаю Василь не відмовився.

— До речі, мені телефонувала Нінель Петрівна, — несподіваним повідомленням розроджується Василь.

— Тобі? З якого це дива? — Питання, що й казати, не геніальне. Як і заява, що вертиться на язиці: вона навіть власних охоронців на ім'я не знає. Додаю: — Тобто той... Е-е-е, я хотів спитати, ви давно знайомі?

Ото спитав! Б'ю сьогодні усі свої рекорди з тупості. Типу, заспокоїв можливого союзника.

— Знайомі? — Він ледь зводить пшеничні брови. — Та бачив ту кралю кілька разів здалеку. А от чого вона вирішила, що я буду щось передавати «шановному Олегу Дмитровичу» і звідки взяла саме мій номер... біс її знає.

— І чого їй треба від шановного Олега Дмитровича? — зручніше перехоплюю чайник. Хоч, за великим рахунком, під таку розмову здалося би півлітра.

Але Василь на роботі не п'є і поза роботою також. Бо з його професією ніколи не знаєш, коли отой робочий час закінчується. А пити одному на очах принципового тверезника... Задоволення на великого любителя, чесно...

— Звеліли передати, що «Олег Дмитрович грубіян і не заслуговує на щось хороше», — Василь надкушує бутерброд і не без задоволення цитує мою знайому. — Але якщо йому дуже знадобиться допомога, то хай звертається, бо коли попросить як слід, то пані спробує допомогти... Ти що, скалічитися хочеш, дурню?!

Останнє, то не Нінель. То його реакція на мою кулінарію. Саме вчасна, до речі. Я навіть не помітив, що тоненька цівочка окропу потрапила не до заварника, а на мою руку.

Запекло лише після його крику.

У таких випадках тягне висловитися глобально. Ні, я не про мимовільну лайку, поки обробляєш свіжий опік. А про сентенції на кшталт: «усі жінки — суки».

А може, то мені просто «щастить» на таких. Хоч, за великим рахунком, мені банально вже давно не щастить. Відтоді, коли з Євою лихо трапилося. Це відправний пункт всіх моїх неприємностей. Нінель спочатку мене жаліла. Ага, навіть виявила мужність та погодилася стати моєю дружиною...

Тут дякувати треба, що вчасно охолола і доволі легко проміняла перспективного молодика з не дуже доброю кармою на підтоптаного, але гарантовано успішного дідка. А хіба я кращий від нього? Бо чим я думав, коли офіційно знайомив красуню-наречену з батьками, із гордістю перехоплював заздрісні погляди в чоловічих компаніях? Зрозуміло чим, не головою ж.

Остаточно збагнув це не так давно. Час від часу вона згадувала про мене, телефонувала, зустрічалися щоб просто поговорити і не тільки. Але останнього разу — восени, та крапля в чаші таки стала останньою. Хе! Непогано ми стосунки з'ясували, є про що згадати. Після того, що я їй наговорив та що від неї почув...

Навіть не здивувався, що під кінець «розмови» вона пообіцяла поскаржитися чоловікові, мовляв, я її, бідолаху, присилував, мало не зґвалтував, і тоді з мене шкіру живцем спустять...

Шкіра залишилася при мені. Вона ж не закінчена ідіотка, і чоловіка свого тримає за товстий гаманець, а не за віслюка. Не заробляють віслюки таких грошей. От і в разі чо-

го благовірний запитав би кохану дружиноньку — а чого це ти, дорогенька, з колишнім нареченим за місто попхалася одна без охорони?

Цікаво, якого милого вона раптом вирішила йти на примирення?

— Як зателефонує ще раз, передай, що Олег Дмитрович став ще більшим грубіяном і зовсім не цінує благородства тонкої жіночої душі.

— Я не телеграф, щоб передавати, — вельми резонно відзначає Василь. Схоже, він саме хоче запропонувати знову перейти до вітальні і подовжити наші ділові розмови.

Я не втримуюся, визираю у вікно. Дурна звичка. І що я там збираюся видивитися?

— Та заспокойся. Нормально усе із твоєю малою, тобто Русланою, — так, ніби між іншим, кидає співрозмовник.

Добре, що чаювання уже закінчилося. Досить із мене й одного опіку, з такими новинами.

* * *

— Звідки відомості?

— Про малу твою, чи що? Хлопці бачили, як вона з під'їзду вийшла, ну, їм у той же бік було треба. Дівчина симпатична, чимось схвильована, ти ж сам казав, що зараз атмосфера у місті дуже напружена.

Що робили ті «хлопці» біля мого під'їзду визнаю за краще не уточнювати.

— Ну, пройшла вона трохи у бік залізниці...

— Чого її туди понесло?! На електричку у такий мороз?! Отже ж, ідіотка мала.

— Може, й не ідіотка, а згадала про те, що автобус зламався, коли сюди їхала. Так-от, раптом загальмувала біля неї машина, червона «тойота».

— І вона спокійненько сіла в новісіньку автівку до незнайомця?! — запитую і злюся на себе. Ні, воно мені треба, куди вона сіла?! До речі, до мене в машину вона також сіла доволі швидко, познайомитися навіть не встигли. Тож чи варто дивуватися?

— Ти мене через слово перебиватимеш? «Тойота» не нова, за кермом — не чоловік, а дівчина. Така собі фарбована білявка, ровесниця Руслани. До того ж вони — знайомі, бо та кралечка з машини погукала малу на ім'я...

Ото вже, Пінкертони вишукалися! Ні, щоб лишень простежити, коли вже так припекло, роботи у них іншої нема, так вони ще й висновки логічні роблять. Що за знайома така, цікаво?

— Ну?

— Що «ну»? Сіла твоя Руслана в машину, «тойота» поїхала у бік вокзалу. Хлопці трохи провели авто, а потім їх відкликали, відправили на завдання в інший кінець міста. Усе, кінець історії. Думаю, дівчини в місті уже немає, додому прямує.

Не надто поспішаю радіти, бо трохи знаю ту дівчину.

— Думаєш чи знаєш?

— Слухай, як тобі цікаво, зателефонуй їй на мобільний і про все дізнаєшся. Що ти дитсадок тут влаштовуєш?! Давай ліпше спокійно поговоримо про важливіші справи. Навряд чи ти один такий розумний! Мусив ще хтось допетрати, що у нашому місті явно ненормальні речі відбуваються.

По-перше, зайнятися мені є чим. Буду я усяким дурепам телефонувати. По-друге, нема у мене її номера. Вона не сказала, я не спитав, ні для чого було дізнаватися...

А робити-таки щось треба. Це якщо відкинути усю надуману містику і припустити, що хтось невідомий, але цілком матеріальний, веде зараз війну проти усіх господарів міста

гамузом. Бо підлота вищого ґатунку — то не дідько з пекла, то цілком реальна людина. Схоже, ми з Василем це розуміємо. Тож, певно, і на краще, що опинилися в одному човні.

І так само добре, що Русланка випала з цієї історії. От чорт, було б про кого згадувати!

Зітхаю і виймаю з колоди козирну карту:

— Василю, ти колись чув, хоч краєм вуха про таку паскудну місцину, яку називають *розплідником*?

Частина третя

Зазирнути за край

Тетяна

— Убити тебе мало, заразо мала!

Перші слова, з якими звертаюся у новому році до любої «майже родички» (не моє визначення на адресу цієї паскудниці).

У відповідь отримую усмішку, схоже, щиру:

— Я теж тебе дуже люблю, Тетясю! І рада-радісінька бачити, аж підстрибую від задоволення.

Тетяся?! Радісінька вона! Помста хоч і дрібна, але мене, зазвичай, від такого звертання аж пересмикує. Ще й отаке заливати просто у вічі...

Хоч би поцікавилася, якого мене принесло сюди, в це кляте місто?! Знає ж добре, що я пообіцяла тут ніколи не з'являтися, навіть під дулом пістоля. В голові застукали глузливі молоточки: «Це ж кому на думку спаде таку поважну птаху до іншого міста зі зброєю конвоювати?». Отой прикрий внутрішній голос раптом підозріло стає схожий

на Русланчин. Бр-р-р-р. З відразою смикаю головою, струшуючи його з себе.

Руслана, здається, здогадується, про що я зараз думаю. Он навіть іскорка співчуття зблиснула в очах.

А справді, якого я сюди попхалася? Прохання було чітким: передати сумку з речами через водія маршрутки. Спаковувати і себе разом з «найнеобхіднішим» у валізку та мчати перевіряти, як *воно* тут влаштувалося, що й додому з каяттям потикатися не хоче, мене ніхто не уповноважував.

Тепер як найсправжнісінька дуринда топчуся на зледенілому пероні цього ідіотського міста, і в очах — сльози. Не розчулення, звісно, чи досади. Не дочекаються! Просто крижаною сльотою сипонуло в обличчя відразу після задушного переповненого салону чортопхайки, кимсь насмішкувато прозваної автобусом...

— Ходімо на вокзал, га? — Руслані наче трохи ніяково. Бо ж все це відбувається зараз і тут. І зовсім не є телефонною розмовою, де в найгостріший момент на допомогу прийде «збій у зв'язку». До того ж вона ніколи не боялася відкрито зізнатися, що змерзла чи заслабла.

І чомусь в моменти такої відвертості ніхто ніколи не реготав із неї...

— Що, дорога родичко, хочеш квиточок мені на найближчий зворотній рейс купити і кавою з автомата пригостити?

Сарказм витрачено даремно. Вона вже спритно вчепилася у свою валізу, яку я привезла. Дивна сумка, нею ж колись поцяцькована аплікаціями — червонястими жуками-сонечками. Авжеж, здуріти можна! Дівка школу давно закінчила, але ні крихти сорому за отакі дивацтва! Я ж, думала, спаленію від сорому, коли водієві у багажник ставила! Та якось перетерпіла. Бо не свою ж нову спортивну сумку родичці дарувати.

Тягне торбу в бік вокзалу. Ще й пояснює на ходу:

— Ні-ні, звичайно. Не в квитку справа. Трохи погрітися треба, бо до найманої квартири далеко. Поки доберемося, то зовсім задубію. Ось зігріємося, а тоді подивишся, як я тут влаштувалася. Добре пам'ятаю, що ти розчинну каву на дух не переносиш. А на квартирі у мене є тільки чай. Ну, досить нормальний, не в пакетиках. Як ти любиш.

— Та невже?! Така честь — спеціально для мене купила справжній чай, а не потеруху в папірцях?! Чи, може, ще для когось стараєшся?

— Та поки що тільки для тебе, першою гостею будеш. Притримаєш двері, га?

Щось вона аж надто миролюбно налаштована. І якась трохи змарніла, чи що? Навіть звичного рум'янцю від морозу на блідих щоках нема. Застудилась, сподіваюся, а не щось серйозніше?

Спитати не встигаю: майже над вухом — насмішкувате чмихання. Хтось розважається нашим коштом, навіть не пробує приховати це кахиканням.

Кидаю швидкий погляд у бік веселунки: це вже надто! Сімейні історії можна відкласти на потім. А зараз слід розібратися із цією... *поторочою*.

Звісно, мене не надто здивувало, що цю дешеву фарбовану підробку під якусь там співачку, в якої на лобі метровими літерами написано «енергетична упирячка», занесло у вокзальне юрмище. Тут, прикидаючись, що чекаєш на потрібний автобус, товктися можна довго. Довкола ж сильних почуттів греблю гати: злість, роздратування, паростки усяких хвороб, а інколи, як десерт, і щось оригінальніше: полегшення, що клятий квиток вдалося купити, а буває — і неймовірне: хоч та ж рідкісна щира радість від зустрічі.

Але отак по-нахабному підслуховувати чужі розмови?! Та ще й мої? Дєвчонка знахабніла реально.

Фарбована білявка раптом гальмує і дивиться спокійно-насмішкувато, всупереч правилам, просто мені у вічі. І я розумію, що за мить дістану на горіхи. Не тому, що налякала її можливими неприємностями і вона б'є на випередження, а просто дехто з отих енергетиків полюбляє отак розважатися.

Спокійно. Я сильніша, фактично набагато сильніша від усяких там пройдисвіток. Можливо й давненько без практики, але таке не забувається, так, як вміння дихати. Той талант вроджений.

Автотренінг не зараджує: долоні під рукавичками вологі, в роті навпаки сухо. Ну що ж, зараз перевіримо — хто кого?

— Привіт, Інно! — Аж підстрибую від Русьчиної репліки. Хай тобі! Мала усміхається, мимохідь, але без фальші. Ніби зустріла добру знайому й крихти не здивувалась.

У Руслани дар: встрявати з буденними репліками, псуючи найпафосніші моменти. І знати всіх та скрізь, ніби поради триматися подалі від неприємностей не для неї писані.

— О-о! Привіт, мала! Я бачу ти мене не послухала і додому не поспішаєш? — білявка Інночка киває цілком мирно. Ледь помітно зводить брову в мій бік, типу натякає: — «Родичка явилася-не запилилася?»

Руслана стинає плечима, схиляється над сумкою, аби зручніше її перехопити. Тож, звісно, не помічає як її *знайома* передає безгучний месидж безпосередньо мені:

«Живи, поки що, *родичко*. Хоча ідейка щодо квитка на найближчий автобус — правильна, дорогенька! Бо *таких* ще тут не вистачало... Треба ж... родичі... То у вас що, сімейне, у халепи встрявати?»

Білявка протискається поближче до кас. Там якраз спалахує сварка, от хтось втратив останню совість і лізе поза чергою, тоді як інші... Харчів — на цілу армію вампіряк, ще й скандалістам дещо залишиться.

— Мо', до іншої зали перейдемо, Таню? Ти ж хамство не переварюєш, — бубонить майже по-зрадницьки під ніс Руслана.

— Що ти, я у захваті, — зневажливо ціджу крізь зуби, мружачись на малу. Не тому, що злість зганяю, ну, майже не тому. Мене зараз цікавить, який відбиток на ній таке, з дозволу сказати, знайомство, залишило.

Так і є: дрібна латка на здоров'ї — наведена кілька днів тому застуда, майже відразу старанно *зачищена*.

Наводили без злості. Чистили нашвидкуруч і невміло.

Так що кілька днів — і хлебтати дівці гарячий чай, чхаючи і жмакаючи в руках паперову хустинку. Благо, що недовго і не щось серйозніше.

От принципово не буду нічого робити: хай, врешті, зрозуміє, що сама напросилася на неприємності! Крім того, у самої в скронях звично віддає натяком на майбутній біль. Лише зараз збагнула: оця знайда зайшла значно далі, ніж будь-хто за весь минулий рік. Така дрібка, а вже має присмак нічних кошмарів...

Що ж, здається, влипла. Казала ж собі не раз: краще жити без цього, краще не втручатися у чужі справи. От якого мене сюди принесло? Невже, справді, дивакувате дівчисько, сестра мого хлопця, котрий вперто освідчується ледь не зі школи, мені не зовсім байдуже?

Думки осмикую. Бо Руслана навіть не підозрює, що тепер мене здихатися — доволі легко. Лишень один-два натяки, може, я сама для тебе сходжу за квитком, бо до кас, де відгонить смородом чийогось прокльону, тобі не варто потикатися. (Господи, за білет чи відтоптану ногу...) І я любесенько повернуся додому.

Мала ж натомість торохтить щось про новорічну мішуру, якої ніяк не позбудуться крамниці, про нещасні мертві ялинки, що сумно доживають біля сміттєвих баків... Балачки

дурні, та мене від них трохи попускає. Втекти завжди встиґну. Втеча гарна тим, що на неї майже не можливо спізнитися, то не побачення...

— То якою маршруткою, кажеш, Русько, добиратися до твого помешкання?

Руслана

Чай заварювати мені, звісно, не довірили. Хоч перебірлива Тетяна так і не змогла щось погане сказати про його якість. Та все одно виперла з кухні: типу — йди, горе-лихо, з очей подалі та розпаковуй речі.

Проте я з'являюся досить швидко. З пістрявою шматиною у руках: серед необхідних речей якимсь дивом опинилася моя улюблена домашня сорочка. Хоч до цього Тетяна сто разів повторювала, що дбайливий господар це й на опудало не начепить. Трохи знічено посміхаюся. Це що, такий новорічний дарунок?

Подякувати не встигаю. Тетяна саме переставляє нечисленні чашки в моєму господарстві за якоюсь відомою лише їй системою і водночас повідомляє, помічаючи мій прихід:

— Роман, до речі, хотів тебе відлупцювати за втечу, але я не дозволила. Ти ж тільки те й робиш, що встряєш у всілякі халепи.

— Дякую, — на автоматі реагую на давно очікувану репліку.

Не те, щоб я розчулена. Кому, як не братику знати, що оте «відлупцювати» — то не зовсім безпечне заняття. Здачу б отримав гарантовано.

Цікаво, з якого це дива Тетяна вирішила втрутитися в наші родинні стосунки? На радощах, що я, врешті, виїхала з братової квартири?

— Він хоч вартує того? — наче грім серед ясного неба чергова порція несподіваного.

Мабуть, баран, що розглядає нові ворота, у порівнянні зі мною видався б зараз символом глибокодумності.

— Хлопець, задля якого ти перебралася до цього чортового міста, вартий таких зусиль? — чітко відділяючи кожне слово, немов перед нею мала й не дуже тямуча дитина, повторює Тетяна.

— Ні. Не вартує, — випалюю, не замислюючись.

Це — правда. Чиста правда. І плювати, що Тетяна не вірить. По очах видно: холодний блиск у погляді. Думає, що то я так по-підлітковому кривляюся. До речі...

— Тань, а чого ти так зневажливо про це місто? Не гірше за наше, навіть за розмірами трохи більше. І взагалі, твоя рідна бабуся і тато твій, відповідно, звідси родом.

Ух ти, не думала я, що отак, до прозорості, люди можуть бліднути не лише у фільмах...

— Жорстоко, мала, — відповідає з притиском.

Ні, я таки продовжуватиму навзаєм звертатися до неї «Тетяся». І ніц вона мені не зробить. Її чари лише на хлопців діють і, сяк-так, на суперниць. Ділити ж нам поки нема кого. Хіба що мого брата. А сенс?

Тетяна якось на очах стає надто серйозною і дивиться прискіпливо у вічі. Не відводжу погляд вбік. Звичка.

— Так-так! А стара ж запевняла, що з тебе люди будуть. Невже не помилилася і я недарма тобі заздрила? Ти ж її зовсім не боялася, так?

Тетяся? Мені?! Заздрила?!! Красуня й розумниця!

Інколи варто у новорічну ніч утекти від знайомої компанії, застрягти посеред морозного степу, познайомитися з... Утім, чи мало тих, з ким я познайомилася за останні дні? Такот, чи й справді варто пережити усе це, аби дізнатися про себе дрібку правди?

Не знаю, бо й часу на роздуми катма: Тетяну понесло.

— Еге ж! Бабуся-відьма — то ж круто! Є чому заздрити, чи не так?! Чи скажеш, мала, що, може, не заздрила мені в дитинстві?!

В її прозоро-блакитних очах — виклик навпіл із люттю. Вона зараз схожа на дику кішку: дай привід — учепиться кігтями і тоді тобі капець. І плювати їй у цю хвилину, що образ стильної бізнес-леді тріщить по швах. Ну, хочеться людині за будь-яку ціну сварку влаштувати. Буває. Я — теж не янгол. А мо', дійсно, це місто так на неї впливає? Он і біль в очах — не підробка. Біль справжній! Отой, що накопичується на денці душі роками і лише інколи проглядає крізь зіниці... Надто добре я знаю, що то таке. Тож втримуюся від реплік.

Мовчки повертаюся в кімнату до напіврозібраної сумки. Такі, як Таня, співчуття не потребують. Ба, більше — воно їх ображає.

* * *

... Я, здається, вже казала, що не люблю цукерок. Навіть у дитинстві не любила. Тож усі оті інструкції: «не можна брати солодощі у незнайомців», — ніколи не видавалися обтяжливими. Тим більше, що Марта Никифорівна зовсім не незнайомка. Бо Танька із сусіднього будинку — її онука. Танька, це та сама, що полюбляє довгими літніми вечорами розповідати нам страшні історії. Ні, не про чорну руку та іншу дурню. А справді страшні. Аж волосся тоді на голові зачинало ворушитися і по п'ятах бігали великі мурахи. Мо', в кого щось інше і деінде в іншому місці, але в мене здебільшого виникала саме така реакція на всі її неправдиві історії.

Та мова зараз не про Тетяну, а про її бабу Марту. Бо Мартою Никифорівною її майже ніхто не кликав.

Інколи, дуже-дуже рідко, вона підкликала когось з нас, тобто із дворової малечі, до себе, задавала ніби знічев'я кілька питань: чи вже одужала мама, чи ще сумує старша сестра, що зо два місяці тому посварилася зі своїм парубком? Потім давала цукерку — дешевий льодяник у пістрявій обгортці.

Тут інструкція дорослих була однозначна: брати відразу, аби не розгнівалася, потім щиро дякувати, і — Боже збав, їсти оті відьмині частування!

Коли з'їси, то стопудово отруїшся, а коли й виживеш, лихо не менше, бо вдома ременем усю шкіру спустять. «Не інакше, на радощах, що все обійшлося», — подумки заспокоювала я приятелів-підлітків.

Баба Марта неначе й не помічала, що я росту і стаю вже трохи завеликою для такого надто дитячого частування і до того її лагідного звертаннячка «Руслононько». Зрештою, дякую, що не називала «малою».

Втім, мені подобалося, як стишувався двір щомісяця на кілька днів, коли «відьма» приїздила на гостини до сина. Ні тобі п'яних бійок старших хлопців, ні голосних сімейних чвар.

Навіть Тетяна тоді сумирнішала. А от мій братик Ромасик — навпаки. Він не приховував радості й ще активніше, ніж зазвичай, починав крутитися поблизу «відьминої онуки». Може, зробить ласку — дозволить запросити себе на дискотеку чи до парку?

Так! Мій брат — упертюх, і це — сімейне.

Чи дорослі справді думали, що малі не помічають, як вони інколи звертаються до «відьми» за допомогою? Ну, так, знаю, що підглядати негарно. І не стверджую протилежного. Але... Важливо інше: баба Марта не відмовляла нікому в допомозі, ну, майже не відмовляла.

А тоді, коли я, зараз сама собі пояснити не можу оте потьмарення розуму, здуру вирішила, що гостро наточений ніж

над власним зап'ястком — найпростіший вихід з... З чого? А хіба немає з чого — щодня, щогодини. В шістнадцять чомусь всі проблеми вважаються глобальними.

До того ж приблукані голоси надто вже напосідалися на юну голову. А поради не було в кого спитати. Звернутися до психіатра? Не допоможе. Бо я й досі з чужими голосами у власній голові не навчилася співіснувати. Хіба що звиклася. О, тоді мені думалося, що чиню і сміливо, і розумно, і правильно, бо заразом розрубую свій гордіїв вузол, нехай він і неоднозначний, вузол із болю та відчаю. Покінчити життя самогубством, щоб почати його з чистого аркуша — круто? Та баба Марта вчасно нагодилася...

Ні, не стану зараз про це переповідати. Але коли рука зажила, на ній з'явився плетений зі шкіри широкий браслет — дарунок відьми: «Носи, дитино, більшого зробити не можу... бо ти не моєї крові. Бо й так, і так відповідати, що там та дрібка... Йди і не дякуй поки, зарано ще...».

І що я, сопливий переляканий підліток, повинна була зрозуміти з мовленого? Вже згодом я всіляко намагалася уникати старої: мало радості у спілкуванні з тим, хто знає про найтупіший твій вчинок.

А тепер вже й запізно дякувати.

Тож ні до чого тут Тетянине «боялася»? І чому тут заздрити?

* * *

Але те, що зробила для мене ця стара, я не забула.

— Тетяно, той... Я тут випадково наче розшукала кладовище і могилу твоєї бабусі. Три дні по новому році... Поклала квіти навіть. І той, не букет пластиковий із магазину, і не паперові бздури. А лілеї живі. Та знаю я, що вони там миттю замерзнуть, але ж Марта Никифорівна так їх любила... Я сказала, що то від нас обох... Я дурепа, так?

— А що, це ти тільки щойно зрозуміла?! — Тетяна якось нервово сіпається та майже падає на мій диван, не переймаючись зараз, що дешеве червоне покривало «линяє» й нитки можуть прилипнути до її фірмових чорних джинсів. На мить стискає руками скроні.

— Лілеї. Для баби Марти. Від мене теж? Відразу після Нового року? Збожеволіти можна. Ти ж не знала, що у неї день народження — першого січня чи знала?! І відшукала ж дрібку часу серед своїх дурнуватих халеп... Я-от гроші немаленькі плачу, аби на бабиній могилі лад був і квіти хоч інколи з'являлися, нехай і штучні. А сама так і не наважилася на цвинтар сходити жодного разу. Навіть тоді, коли...

Тетяна замовкає. Кудись дивлячись перед собою, поверх моєї голови.

— Е-е-е, той! Там уже лежав букет, — дуже обережно зазначаю. Ненавиджу отакий настрій у спілкуванні. — Червоні троянди. І також справжні. Тобто живі. Тільки вже замерзлі.

— Невже? — В очах Тетяни промайнула хижа цікавість. — То тітонька, виходить, більше не вважає, що бабця зіпсувала їй життя?

— Ти мене про це запитуєш? — риторичне запитання. Бодай так спробую привести Тетяну до притомності.

За вікном сутінки, моя валізка стоїть розчахнута посеред кімнати. Картопля на вечерю не дочищена... І це в нашої акуратистки, ніякої критики та закликів до дій! І тому Таньчин настрій мені геть не подобається.

— Сідай і слухай, — раптом наказує вона. Даремно я хвилювалася: коли людина не у нормі, то так не командує. — І знаєш, Русь! Краще роби те, що добре вмієш, а речі я тобі згодом розберу. Поглянь тільки, що ти зі светром зробила, якого я тобі під ялинку поклала?! Нову річ ось так зіжмакати? Ти хоч приміряла його?!

Сідаю. Не виправдовуюся — нема сенсу. Вона мене все одно не чує, а свариться просто на автоматі.

І чому довкола так багато чужих історій, які всі чомусь прагнуть розповісти саме мені? Може, то такий новорічний подарунок долі, навчитися не лише слухати, а й чути.

Тетяна

Сидить мала навпроти. Стишилася і вдає, що слухає уважно, ніби їй бозна-як цікаво. І віриш же, щоразу віриш. Може, тому, що хочеш вірити? Ох, як важливо знати, що тебе бодай хтось слухає уважно.

І спитати щоразу кортить: «Русько, чи ти знаєш, що у школі я ненавиділа тебе?». Визнана королева двору щиро ненавиділа мале миршаве мишеня, котре вже з першого класу вважалося дивакуватим... Бо я так і не втямила досі: чи ти хоч колись відчуваєш страх?

...Бабця-відьма — то круто, авжеж!

Матуся моя рідна, звісно, так не вважала. Інколи навіть злісно верещала, що немає у неї насправді доньки, бо породила ще одну відьму собі на погибель. Батько після таких щирих волань дружиноньки завжди грубо уривав її, починаючи таким чином новий скандал. Так, сварки у нас були кучеряві! Нікого у такі вечори не цікавило, чи переробила я уроки і чи не надто коротку спідницю вбрала для дискотеки. Потім, звісно, наступало й примирення. Мати приходила до тями: відьмине там коріння чи ні, а підіймати доньку на ноги самотужки, хай і з аліментами, радості мало. Батько ж завжди більше цінував матір, аніж дружину. Хоча, якщо чесно, то і матір не дуже. А щодо мене? Інколи мені здається, що якби на моєму місці у нього народився вазонок, то на нього він би точно більше зважав. Типу кисень дає. Хоч якась користь. А який хосен з малої? Спиногризеня, одним словом...

Батько завжди знав, що успіх у справах — річ непевна. Добре, коли є кому притягти той талан, хай на мотузці, якщо він не хоче доброю волею притягатися. Тож з бабою Мартою намагався жити дружно, не піддаючись на провокації моєї мами. Бо здоров'я не купити за гроші. Он, його ровесники із лікарень не вилазять, а він досі лишень двічі на рік з'являється в поліклініці для профілактичного обстеження.

Яким робом це забезпечувала йому баба Марта, батько ніколи не цікавився. Хоча, гроші та подарунки старій возив часто, до нас у гості запрошував регулярно. Коли бабці стало зовсім погано, він із ніг збився, усе лікарів шукав...

Хоч вже видно було: то робота не для медиків...

Починаю говорити:

— А от я, Русько, у школі вважала, що бабця-відьма — то круто. Дарма думають, що діти — сліпі. Може, замала була, аби розуміти усе, але пам'ятаю, як деякі жінки навколішки перед бабою Мартою падали, мов у церкві перед образами. І згодом дякували, подарунки приносили. А в спину недобре шипіли «відьма-відьма». Але про кого поза очі щось гарне скажуть?

Я знала, що бабин дар мені передався. І вже навіть в голові яскраво вимальовувались веселкові перспективи. Таку собі майбутню владу над людьми та їх почуттями. Хоча, чого тільки «майбутню»? Уяви тільки, мала: усі дівчата набиваються в подруги. А серед хлопців легенда ходить, що хто із відьминою онукою товаришує, тому щастить, хай у дрібницях.

То лиш твоєму Романові потрібне інше: я сама. Уже потім дійшло. Схожі ви тут... Обрали шлях — і не звертаєте, ніби й усе одно обом, що там попереду, чи успіх, чи...

Я ж тоді переймалася лише тим, що бабця мене рідко бачить і науку свою не передає. А при нечастих зустрічах розповідає дрібниці різні: про помічні трави там, а головному чомусь не вчить.

А потім випадково дізналася, що у бабусі дочка є... Від матінки дізналася. Посварилися вона із батечком, як завжди круто, і мама почала дорікати вже зовсім негарно, щоб він не дуже вірив у свій відьомський талан. Хай сестричку свою зведену згадає. Здається, тоді батько матір ударив. Що було далі не знаю, бо виштовхали вони мене у двір гуляти, від гріха подалі. От я і вискочила у чому була, навіть перевдягтися із домашнього у щось пристойніше не дали. А на вулиці — уже споночіло.

Пригадуєш, Русланко, той вечір? Тоді ти запросила мене до себе пити чай із варенням. Ще хвалилася, що сама його приготувала. Знаєш, тепер скажу правду, варення у тебе тоді погане вийшло. Кулінар з тебе у школі був нікудишній, тобто такий — як і зараз. Тоді ж нічого, хвалила... Бо ти навіть не кліпнула, як почула, що я нібито випадково двері захряснула, а ключ вдома. Це при тому, що вікна моєї квартири заклично горіли вогнями і добре видно було рухливі людські силуети за шторами.

А назавтра я пішла-таки з твоїм братом у кіно. Непоганий він хлопець, це і тоді видно було. Згодом тільки зрозуміла, що такою «платою» більше принизила, аніж ощасливила...

Передихнула. Подивилася на Руслану уважно. Слухає...

— Отак я й дізналася про тітку. В розпалі сварки, від матері. Потім я випитала-таки у мами більше про неї. А та зраділа нагоді розповісти геть усе... Знаєш, Руслано, якщо так дітей своїх не любити, то краще взагалі не заводити.

— Я й не збираюся, — сердито випалила Руслана.

От і маєш, поки слухала про те, що моя стара — справдешня відьма, не перебивала. А от як про майбутніх дітей зайшло — не втерпіла. Що кому важливіше?

— Ой, мала, не зарікайся! Усі так кажуть, а потім якщо чоловіка захочеш надійно до себе прив'язати, то... Хоча, останнє, очевидно, не про тебе.

Так-от, моя тітонька — майже ровесниця матері, от тільки мама моя завжди чепурилася, а тітка на себе рукою махнула. Батько одного разу сказав, що ми схожі з лиця, тобто я і тітка. Та не приведи, Господи, до такої схожості! Зрештою, там справа завжди була не у віці, а в горілці.

Посварилася чогось тітка із бабцею, своєю матір'ю тобто, і ще підлітком з дому пішла. От і покотилося... Невдалий роман, дурне заміжжя, розлучення, кавалери. Розповідали, що трохи підробляла то зняттям вроків, то приворотами... Ні, скажи, яка дурепа піде за допомогою до жінки із такою долею?! Собі ж чомусь не допомогла? Та знаходяться ж і йдуть. Я й то, коли схочу, можу більше... Так, тітка не мала стільки сили, як баба Марта. Бо через покоління дар передається, через покоління. І своїх дітей не мала. Виходить, я єдиний Мартин повноцінний спадкоємець.

Посміхаюся сама собі гидко і косую на Руслану. Та втупилася очима в свої руки, сплетені на колінах, і анічирчик. Продовжую:

— Потім, коли я школу закінчила, тітка ніби оговталася трохи, обрала собі постійного «женишка», майже пити кинула. Знову не пощастило: захворів коханий. Навіть до батька зверталася за допомогою: «Умов нашу матір, аби Дмитру допомогла, бо як мені без нього?» Батько сестру не дуже любив, та все ж обіцяв... А от бабця навідріз відмовилася: мовляв, в цій справі допомагати тільки іншим, невинним, шкодити. Дмитро хворобу заслужив, тож хай ліпше молиться. Може, хоч на тому світі вибачать. Що там далі сталося, не відаю. Бо мені бабця строго наказала з тіткою не водитися. І вчити своєї науки тоді ж навідріз відмовилася. Мовляв,

не надто я від природи сильна, ще мені хто таке ж «щастя» «у гості накличе», яке собі тітонька напитала...

Образилася я страшенно. Але ж боялася її дуже, тут не до суперечок. Чогось ще вирішила, що вона замість мене — тебе візьметься вчити. Дурня, звісно: ну, яка з тебе відьма? Хоча ненормальних заморочок у твоїй голові вистачає, але не таких же...

Русланка невдоволено вовтузиться на просілій канапі. Але заперечувати останню тезу не береться. Бо бажати собі такої долі, ще й після моєї розповіді, — то ж який «розум» треба мати? А я ніколи не розповім їй всієї правди про себе, і про бабу Марту, і про справжню причину того, чого мене враз відьомська доля перестала вабити. Навіщо чужим знати те, де у тебе в житті стався надрив...

Ох, оте дивне вміння маніпуляції людьми, яке я мала в собі від народження і, здавалося, що нікуди воно не дінеться, і почувалася сильною... Та не можна давати таку силу в руки кволому розуму. Бо первісна людина, яка тримає в руках гранату, не обов'язково нашкодить комусь, може, спершу собі...

* * *

Отож про шкоду собі... У дев'ятому класі мене раптом батьки вирішили зіпхнути на бабу Марту. Батько часто їздив у відрядження, мати також надибала нову, типу, прибутковішу роботу і гарувала там щоденно по дванадцять годин на добу. Тож було вирішено, щоб дитя часом не дуже від рук відбилося, оскільки в дівчинки перехідний вік і все таке, передати її під опіку бабі Марті. Мама не дуже цього хотіла, однак погодилася.

Нове місто. Нові друзі. О, звісно, те саме місто, посеред якого я зараз сиджу і згадую-згадую, нервово сіпаючись всередині. Місто-монстр, тому що... Але краще все за порядком.

Іноземні мови мені завжди давалися доволі легко, бо дуже подобалося вивчати ті спочатку незрозумілі слова-речення-тексти, знаходячи в мудрих сплетіннях доволі плавкий логічний сенс. І тільки-но він ставав зрозумілим — то відразу і мова робилася доступною. Якось до цього не було справи вчителям у моїй старій школі. Зате у новій...

О, так! Вчителька англійської мови Георгіна Іпатіївна не могла натішитися такою ученицею. Навіть моїх батьків кликала до школи, щоб похвалити мене перед ними. А ті не мали часу, перекладалося все на відстані та одвічну зайнятість. Тож, врешті, все обмежилося телефонною розмовою з бабою Мартою. Вона також навідріз відмовилася до школи йти. Бо недобра слава за нею ходила назирці і в цьому місті. Від похвали Георгіни я в очах предків аніскілечки не виросла. Мама резонно приписувала мої так звані успіхи відьмацтву, батько черговий раз отримував привід посперечатися з матір'ю.

Георгіну Іпатіївну, позаочі, учні називали Жоржинкою. Це було і зворушливо і ніжно водночас. Жоржинка, попеляста блондинка невизначеного віку, інколи мені здавалася майже моєю ровесницею, інколи навпаки — ще старшою за бабу Марту. То її очі робили такою. Одне — чорне, інше — темно-сіре, аж металеве. Була неодруженою і самотньою, й, очевидно тому, просто шалено залюбленою в роботу, тобто у свій предмет, а отже і в мене, у свою найліпшу ученицю. Звісно, без мого природного відьмацького шарму тут не обійшлося. Мамця, зрештою, не дуже помилялася. Однак це дозволило мені, напевне, чи не єдиній зі всіх не тільки учнів, а й учителів, бути допущеною до помешкання Георгіни. Учні позаочі називали її красиву хатинку в стилі ампір, яка стояла на околиці міста, наче горда троянда серед бур'яну, «Обитель зла». Зловісні історії переповідали про цей будинок, говорили, що він кишить привидами, а мені навіть лестило, що я єдина маю право туди заходити.

Не тільки ззовні, а й усередині хатинка здавалася чарівною: вся заповнена антикваріатом. Срібний посуд, кришталеві люстри, старі картини в багатих позолочених рамах, гаптовані скатертини, серветки, покривала ручної роботи, перські килими і на стінах, і під ногами. Наче то не будинок простого вчителя, а палац якоїсь принцеси чи в крайньому разі графині. Ми пили справжній англійський чай, ага, любов до доброго чаю мені прищепила саме Георгіна Іпатіївна. Як і вміння запарювати його, й жодні там китайці чи венесуельці в тому мистецтві з нею не зрівняються. Тут важить усе — твій настрій, бажання, вода, яка має скропити чайний лист (вода обов'язково місячна, тридобової витримки), температура води (борони Боже залити окропом — ви вбиваєте смак) і, врешті, навіть помішування в певному ритмі завжди проти годинникової стрілки. То була справжня магія. А коли Георгіна Іпатіївна шепотіла в такт ударянню дерев'яної, і тільки тисової, ложечки об боки заварника, я, мала відьмачка, яка ще й не таке бачила, коли інколи підглядала за бабою Мартою, аж трепетала від захвату.

У місті подейкували, що батько Георгіни знався на чорній магії і що всі предмети в її оселі замовлені. Жодному місцевому злодюжці навіть на думку не спадало залізти в будинок, хоча це зробити наче й доволі легко. Невисока загорожа з живоплоту, акуратно завжди підстриженого, старі яблуні та груші перед нею, простий засув на дерев'яній хвіртці, звичайнісінькі замки на дверях, відсутність ґрат на вікнах — тим паче не робили будинок легкою здобиччю. До сходів будинку від хвіртки вела доріжка, викладена чорним каменем.

Перед самими східцями на камені вигравірувано напис: «Anguis in herba». На моє німе запитання, Георгіна відповіла спокійно: «Латина. В перекладі дослівно — гадюка в траві. Значення — прихована небезпека. Попередження для всіх, хто входить у цей дім з лихими намірами. Хочеш, Тетянко,

я навчу тебе латини?» Я хотіла, дуже хотіла, Але... Сталися події, які назавжди відбили у мене бажання бувати в цьому домі та й вивчати мови також.

Так, ворожості я тут не відчувала, скоріше навпаки. Дім приймав мене наче свою. Він був живим, інколи мені здавалося, що я чую як він дихає, зітхає, сміється від жартів його господині, плаче, коли вона сідає за старе фортепіано і починає на ньому грати старі забуті увертюри... Я знаю, що були спроби недалеких заїжджих людей залізти в цей дивний будинок заради наживи, але... Будинок по-своєму розправлявся з недоброзичливцями, замикаючи їм уста. Щоб провчити, не конче вбивати. Є речі набагато страшніші від смерті. А психлікарня з іншого боку міста час від часу поповнювалася в минулому злодіями, а тепер німими пацієнтами, зовсім не буйними, навпаки сумирними, наче їх душа і тіло перебували осібно одне від іншого. Якою близькою була я до істини, коли так думала, розумію лише тепер.

А тоді я шалено любила свою вчительку, її чарівний будиночок, цінувала нашу дружбу. Бо мама мені ніколи не розуміла, навіть не старалася почути, батько вважав нікчемою, а всі друзі тільки витвором відьмацької уяви. Зазвичай, ми пили чай та розмовляли з Георгіною на кухні чи в її ошатній вітальні. Вона інколи згадувала свою сестру, яка хоч і жила в одному з нею місті, та все ж була настільки зайнята своєю родиною, що ніколи й не провідувала батьківську хату. Та мені здавалося, що причина тут геть інша. Бо в хаті крім фотографій Георгіни та її батька (похмурий високий бородань похилого віку, пригортає за плечі тендітну, ще молоду жіночку), інших я не примітила.

Я згадала свою родину. Мені також не дуже хотілося б, щоби хтось у мене про них розпитував. Тож і я цього не робила, трохи розуміла свою вчительку. Лишень одного разу Георгіна прохопилася і, чомусь виправдовуючись, сказала,

що її батько насправді не був чорнокнижником чи потворним чорним магом, яким його вважали в місті, а працював звичайним перекладачем. І помер від звичайної болячки — хворе серце чоловіка одного разу просто відмовилося працювати.

В оселі Георгіни завжди було затишно та чисто. Мені якось і на думку не спадало розпитувати її, хто прибирає будинок, стриже газони, доглядає за клумбами... Зараз я розумію, що й знати цього не хочу, навіть тепер. Добре, що тоді не спитала. Ані в спальні, ані в кабінеті, ані в інших кімнатах я не була і не прагла заходити — мені вистачало і того, що мала перед очима.

Одного разу ми пили чай у вітальні, а на фортепіано, поруч з нотами, я побачила книгу з дивною назвою «Некромантія». Книга наче сама потяглася до мене, а не я до неї. Таке то було дивне почуття. Я відкрила її. Вона була англійською мовою, може, не зовсім тою, яку вчила я, бо пожовтілі від часу сторінки книги видавали її поважний вік. На перших сторінках, листаючи, я натрапила і на дату, зроблену від руки українською — січень, 1689 р.

«Можеш, Тетянко, взяти додому, почитати. Тобі сподобається», — наче і щиро запропонувала мені Георгіна, та тембр голосу, яким вона це казала, видавався дивним — наче втомленим і трохи збентеженим. Але мені настільки хотілося погортати дивну книгу, що я не звернула на це ніякої уваги.

А потім... Некромантія — це вид магії, що вивчає методи й техніки впливу на світ померлих з метою отримання від духів інформації чи допомоги. А в книзі — найсправжнісінькі інструкції, як потрапити на той світ і, звісно, як з нього повернутися — і не лише замовляння, але й описи обрядів. Чи мала я якісь питання до того світу в свої шістнадцять? Звичайно, ні! Я керувалась прозаїчною цікавістю і бажанням переплюнути бабу Марту, довести їй, що вміння та знання

отримаю і без неї, позаяк маю вроджений хист. А ще просто шалене прагнення довести рідному батечку, що я не зашморг на шиї, яким моя рідна матуся щосили намагається прив'язати його до того, що називається родиною.

Не буду переповідати, що я бачила за межею (не згадувати про це сили та талану поки вистачає) і куди завели мене моя легковажність та легкодухість, тільки слова заклинань я могла прочитати неправильно або щось чинила не так, тому що зайти в той світ я зайшла, а повернутися... І досі мене уві сні переслідують ті страшні видива.

Поклик крові — то могутня річ. І баба Марта нагодилася саме вчасно. Місяць відпоювала мене своїми травами, в школі збрехали, що у мене ускладнення після бронхіту. Зима — всі повірили. А коли я оклигала, то вона навіть не стала докоряти. Хоча, ліпше б відлупцювала, аніж дивилася на мене одним з тих її особливих поглядів. Вона взяла ту бісову книгу до рук і серйозно сказала: «Поверни господарю. Її нищити не варто, від того буде ще гірше. Є речі, в які влізати просто не треба. Тепер ти це знаєш».

Так, тепер я це знала. Тремтячими руками я взяла ту книгу до рук, мені вона здавалася холодною, наче крижина. Навіть коли несла в сумці до школи, холод пробирався до мого теплого тіла, намагаючись пролізти в мене. Я не давалася, бо мене захищав замовлений шарф баби Марти та її рукавиці. Пам'ятаю, як тоді з мене в класі всі кепкували — типу супер-пупер модниця Тетяна, і якісь там грубі шерстяні рукавиці та так само не модний відстійний шарф. Але мені в той день було начхати на всіх і на те, що говорять. Книгу я віддала Георгіні. Та старалася затримати мене біля себе, але я мовчки, не дивлячись їй у очі, та нічого не пояснюючи, вибігла з класу. В голові стукали слова баби Марти: «Є речі, в які влізати просто не треба». І я тоді твердо пообіцяла собі ніколи більше ні у що не влазити...

Навіть більше, стала остерігатися та стримувати свої сили, які від народження жили в мені.

* * *

Натомість Руслані я сказала геть інше:

— А потім бабця захворіла та злягла... Сама знаєш, чим для нашої родини все закінчилося, особливо після того, коли вона... пішла, тобто померла... Я навіть зраділа, коли батьки, врешті, розлучилися... Ну його, такий родинний затишок! І батькову фінансову кар'єру туди ж.

В очах Руслани щире співчуття раптом змінюється іронічним блиском. Звісно, «вдале» завершення отакої-от оповіді. Чого це мене на моралізаторство потягнуло?

— Може, повернешся зі мною назад? — Пропоную щиро. — Біс із ним, із цим містом. Невже вдома гарного хлопця тобі не підшукаємо? Можна й квартиру більш затишну напитати, коли тобі вже ТАК запраглося самостійності? І роботу там нормальну! Колись, мо', і до університету вступиш.

Подумати про те, що кажу, не встигаю. Мала щиро здивована моєю пропозицією. Я, між іншим, теж.

Вона — дівчина непогана, її брат, взагалі, гарний хлопець... Але терпіти їх водночас у великій кількості, то треба мати залізобетонні нерви, бігме...

Хоч великодушність моя пояснюється просто: нюхом чую, отой «несподіваний Русьчин роман», якщо взагалі є в природі, то лишень вершечок айсберга. Бо якого дива її після Нового року, особливо, коли десь поруч, типу, зітхає коханий хлопець, на кладовище поперло?!

Та все ж відчуваю полегкість, коли розумію: вона зараз відмовиться повертатися. А силою хіба таку дзиґльовану втримаєш?

— Дякую, Таню, справді дякую, але... От якщо хочеш допомогти по-справжньому, то, може, знаєш...

Я завмираю над майже порожньою сумкою із якимось дріб'язком у руках. Невже справді закохалася настільки, що заведе мову про приворотне зілля?! Чорта з два отримає від мене щось, крім потиличника — теж непоганий засіб від нещасного кохання, дієвий для таких-от дуреп!

— То, може, знаєш... от кажуть, «зозулята зими», «потерчата», що ти чула про це?

Вона не просто це говорить. Вона звідкись витягує аркуш паперу, а на ньому малюнок. Беру тремтячими руками. Ох, не подобається це мені, дуже не подобається.

Двоє дітлахів зручно влаштувалися на першому плані. Просто на білому-білому снігу. Отой сніг подовжує сипатися згори, ніби на новорічній листівці. В руках малих ялинкова прикраса — яскраво-червона. Вона така сяюча, що здається, може зігріти. Вдалині, десь аж зовсім на задньому фоні привітно блимає віконце хатинки. Х-а-т-и-н-к-и...

Я пізнаю цю хатинку. Моє минуле гидко посміхається до мене, шкіриться вікнами намальованого, але такого реального, будиночка. Нервово сіпаюся і кидаю малюнок разом з маленьким дзеркальцем, яке щойно витягнула з бічної кишені Русьчиної дорожньої сумки. Трісь...

Руслана, ніби нічого не трапилося, прямує до ванни, повертається з віником та совком. Я обіцяла сама собі більше ніколи ні в що не вплутуватися. Тим паче у це... Минуле досі боляче тримає мене за руку. Дивлюся, як Руслана майже ніжно підбирає малюнок. А мені хочеться звідси бігти чимдуж і світ за очі.

Олег

— Мені це не подобається, дуже не подобається, — навіть зараз Арсен продовжує спілкуватися зі стіною свого кабінету, карбуючи слова. Бо звертати увагу на таких відвідувачів, як ми з Василем, — забагато честі.

Кабінет Арсена — не Вернісаж, тож довго вдивлятися в порожні стіни безглуздо. І Арсен, звісно, не витримує марку «на всі сто»: ледь косує лівим оком у бік Василя. Той, хоч і не в захваті від господаря кабінету, згідливо киває: «мені теж не подобається». А кому таке сподобається? Це наче бачити, як посеред театрального дійства на сцені раптом з'являється пістолет, якого нема в сценарії. І для Арсена контроль над ситуацією втрачено остаточно.

Найсмішніше, що у кімнаті панує цілковита одностайність, і це мені не в кайф. Хоч мені-то повинно бути паралельно, кому й що тут подобається, оскільки пістолет саме у моїх руках.

Ситуація патова: влаштовувати стрілянину в найкрутішому детективному агентстві міста не стане ніхто, бо довелося б спершу подбати про заповіт.

І тому Арсен не квапиться тиснути на ґудзик тривожної кнопки й викликати своїх вовкодавів. Не хоче зізнатися, що недооцінив відвідувачів, дозволивши взяти себе на приціл. І кому? Дилетантам.

І ще в його темних очах спалахує особливий блиск. Можна і не помітити крізь звичну зневагу, та я ладен закластися: це — цікавість.

Тож ризикую зробити наступний хід:

— Пропоную, Арсене, такий вихід. Усі роблять вигляд, що ми щойно увійшли до тебе. Мовчки поклали теку на стіл. А ти, замість того, аби з порогу послати нас далеко-далеко, спершу відкриєш її і продивишся. А потім *ввічливо* спитаєш, до чого тут «найкращий спеціаліст у нашому місті з найделікатніших справ»?

Кутики його вуст ледь помітно сіпаються. Не такі вже ми й незворушні. Звісно, піжон він ще той, але не дурень. Тож від такого, наче й хвалебного назвиська, не у захваті... А от не треба було зв'язуватися із місцевим ток-шоу, ведучому якого не дають спати примарні лаври столичних журналістів. От і пристало, мов реп'ях до собачого хвоста — «найкращий спеціаліст міста з найделікатніших справ». І друзі, і вороги в очі та поза очі грішать отакими підколками. Веду далі:

— А пістолет я зараз передам Василеві. Визнаю, зброя краще себе почуває у досвідчених руках.

У Василя є що сказати з цього приводу. Але вистачає розуму поки промовчати. Якби ж то я мав хоча б примарну крихту вибору, точно попхався б до агентства «М.А.Г.» сам. Бо Василь завжди трохи ніяковіє перед Арсеном. Чоловік сам колись мріяв про роботу детектива, а не якогось там охоронця. Та не склалося... А тут ще й такі майже містичні чутки про шефа «М.А.Г.»-а містом снують. Що цікаво, не всі брехливі.

Одначе що б Василь там не думав про мене, а спину прикриє справно. Це у нього на рівні рефлексів. Тому проводжу рокіровку, скромно відступаючи подалі від столу. Пістолет демонстративно зникає в кишені Василевої куртки.

Арсен дивиться на теку на столі з таким виразом, ніби раніше її тут не було. Потім переводить очі на мене. Ні, він не стане мірятися поглядами. Кілька секунд уважно розглядає тоненьку нитку шраму біля правого кутка мого рота. Схоже,

це його трохи заспокоює. Навіть лівиця перестає мимоволі стискатися у кулак. І... ледь помітно проводить пальцями по персню з ограненим діамантом в декілька каратів.

Мій давній шрам раптом ніби ошпарює окропом. Певно від згадки, як ота «прикраса» шматувала мою шкіру, а суперник злостиво посміхався. Шкідливо отак радіти болю супротивника, пильність втрачається — тоді він це збагнув швидко...

Ситуацію я вже загострив достатньо. Тож не сплачую тою ж монетою і не втуплююся в його перебите перенісся. Не відчуваю гордощів за останню нашу зустріч. Нема чим пишатися.

Дивно, але ситуацію Арсен не коментує, ні сьогоднішню, ні оту давню. Мовчки відкриває теку. Листає. Навмання витягає якийсь папірець.

На мене раптом накочує несамовите бажання просто зручніше влаштуватися в фотелі для відвідувачів і на мить заплющити очі. Так і роблю, прокручуючи в голові: у клятого крісла паскудний недолік — миттю з нього не підвестися. Хоча... Навряд чи Арсен, як «спеціаліст по чортівні» (ще один крилатий вислів щодо діяльності Арсена, почутий від певного чоловіка, не схильного ні до містики, ні до істерик) стане так низько падати і бити лежачого, тобто сидячого. Арсен опиняється на ногах так стрімко, що рука Василя мимохіть сіпається, опинившись поруч із *тією самою* кишенею.

Я ж ледь устигаю хитнути йому головою: усе за планом. Не втручайся!

— Якого дідька, Олеже?! Якого, питається?! До цього часу потай закоханий у ту фарбовану лярву і міркуєш як помститися?! Коли ж вирішив рятувати світ чи покінчити з собою особливим вишукано-дурним способом, то чого сюди припхався?! Його-он, невинного, — Арсен нервово тицяє пальцем з перснем у бік Василя, — на той світ за собою тягнеш! Сергій від імені Мстислава Маврикійовича звільнив вас кіль-

ка годин тому, чому ж ти досі вважаєш себе у грі. Га? Що, дивуєшся, звідки я знаю? Робота така — знати про все у цьому місті.

Я не підводжусь навіть тоді, коли він підступає ближче. Нависає наді мною мов скеля. Провокує. Бо за всіма правилами самозахисту, я мав би миттю підвестися та приготуватися до оборони. А я сиджу дурень дурнем. Не так це легко — стримуватися. Ніби й давно спорт закинув, а «правильно» реагувати на загрозу кортить ледь не на рівні рефлексів.

Так, Сергій нас звільнив. І дуже по-сучасному — есемескою. Я спересердя тільки чортихнувся, а Василь старанно намагався додзвонитися до Сергія чи ще когось там, щоб поговорити. Навіть поривався повернутися в офіс та все з'ясувати.

Я даремно переконував його: «Нас і на поріг ніхто не пустить, бо...» Та де там! «Пустять! Мене впустять!» — верещав Василь. Впустили?! Авжеж. Навіть з лікарні спровадили, викинули на сніг, мов нікому не потрібних сліпих котенят. Ніхто нічого не пояснював. Порожня стандартна фраза охоронця: «Працедавець ваших послуг наразі не потребує».

Ну і фіг з ним, з тим працедавцем, судячи з течки, яка муляла мені груди і тепер он муляє мізки Арсена, йому не довго на цьому світі залишилося. Ми ж з Василем навпаки хотіли як краще — попередити та хоча б спробувати усім гамузом виплутатися з цієї історії. Так ні, силою не те що любим, навіть ненависним не станеш...

Василя після цього всього, типу від шоку, наче заціпило. Він згідливо кивав на всі мої пропозиції. І лише перед дверима Арсенового офіса, крізь зуби процідив: «Ми з тобою зараз в однім запрязі». Ага, бляха, тільки ми не коні, Василю, навіть не собаки, ми — козли. Я стільки усього пережив, що вже мене той наче грізний вигляд Арсена не лякає, як і не дивує те, що «спец по чортівні» уже в курсі справи.

Майже байдуже відповідаю:

— Що з тобою, Арсене? Ти ніби не хворий на наївність. А лярва, тобто дівчина, яка перед тобою і мною водночас вдавала святу невинність, а потім гайнула до «запакованого» татуся, давно в минулому. Як і молодість, тупість, розбиті пики. А знаєш... В отій ситуації з красунею-білявкою я більшим йолопом виглядав, аніж ти. Що, зрештою, за дитсадок: «пробачив — не пробачив»? Невже ти не порозумнішав? Хочеш мого пробачення? Будеш його на хліб мазати?!

Стоїть. Важко дихає. Але морда у мене поки що ціла. Тож можу продовжувати.

— Чи й справді думаєш, що цього разу вдасться відсидітися у нірці?! Кого ти купиш словами: «нічого не знаю, виконую доручення — отримую платню, іншим не цікавлюся»? Те, що доручення незаконні, — начхати, а те, що деякі трохи дивні, — не насторожувало ніколи?! Навіть якщо твої виправдання чистісінька правда, все одно не повірять. Будуть думати, що в тебе туз у рукаві. Я ж тобі не туза, а колоду краплену приволік.

— Та ну? Ох, добродійко знайшовся! Спасибі за подаруночок, — чорна кучерява голова Арсена ледь схиляється у глузливому поклоні. Але слухає він уважно. Навіть уважніше, ніж я розраховував. — Тільки мені твоя колода краплена, Олеже, до одного місця. Бо я не шулер.

— Та невже? — щиро дивуюся, устаючи поволі. — Але, знаєш, навіть, типу найчистіші, в цьому місті не виживуть, якщо ніц не робити. Бо найчистіших тут і немає. Вони вже давно на небі. Ходімо, Василю.

Не спускаючи ока з Арсена, звертаюсь до Василя. Той, здається, розуміє весь плин ситуації, бо ані шелесне:

— Авжеж, Арсене, очевидно, що таку дрібноту, як ми з Василем, залишать на закуску. Відомого ж детектива з «фіг зна чого» таки закопають першим. Ну, якщо пощастить, то, може, другим.

Арсен продовжує мовчати, а мене поперло і я вже не стримуюся:

— Ох, як воно напевне неприємно знати, Арсене, що помреш від руки добре вимуштруваного маленького покидька, навченого вбивати. А найогидніше знати про це заздалегідь. Ага, вислів: «Попереджений — значить озброєний» тут не канає. І будеш довго і нудно ходити та косувати підозріло в різні боки — то на дівча з бантом, то на пацана з дерев'яним автоматиком в крихітних руцях. Раптом гвинтик на машині відкрутять? Пакетик підкладуть з ду-уже цікавою сумішшю. Сірничком черкнуть у потрібну мить... Ти ж знаєш, щоб убивати не конче бути сильнішим. Тут одного бажання достатньо та розумних інструкцій. І не станеш тут стріляти на випередження. Бо коли невинного малого вб'єш, то не до в'язниці, до божевільні запроторять. І це ще пощастить, бо ж на місці можуть злінчувати перехожі, поки міліція доїде.

Арсен нервово сіпається, повертається за стіл, опускає голову над текою:

— Ти хоч сам у цю маячню віриш, Олеже? Придумав казочку про солом'яного бичка, — голос Арсена аж байдужий, пальці не тремтять, але гальмувати емоції він уже не може, а тому починає активно гортати аркуші паперу.

Бо зацікавила його ця справа, та й дещо вже про це знає. Авжеж, гроші — грошима, а в мене є підозра, що агентство своє він створював не так для прибутку, як для збору інформації. Бувають люди, що їм треба знати усе й про всіх. Арсен — саме такий. Тож веду далі, знаючи, що якщо не влучу в ціль, то точно і в молоко не попаду:

— Та невже казочку? Хе! Ілько, до речі, також би не повірив. І маєш — тепер прикутий до ліжка назавжди. І попередній власник оцих-от документів, в які ти дивишся, спершу теж не дуже вірив. А зараз мертвий. По-дурному вмер. І зовсім не тому, що його до смерті налякали надто старанні

конкуренти Мстислава... Сусідка сказала, у двері помешкання Дмитра надвечір постукав хлопчина, а наш невдаха тоді вдома один-однісінький був... Дружина буквально на пару хвилин у крамницю за хлібом вийшла. Чоловік ледве підвівся з ліжка, відчинив, бо ж на Мстиславові гроші чекав. А тут таке — миршаве дитя на порозі стоїть. Спересердя нагримав на малого, хотів дверима перед носом хряснути... А хлопча ввічливе таке. То спостереження сусідки. Бабці під дев'яносто. Чим в такому віці можна займатися? Правильно, стежити за сусідами. Так от, дитя стало чемно вибачатися, казати, що адресу переплутало. І на прощання пригостило чоловіка цукеркою, наче компенсацію за те, що потурбувало. Отак вибачилося і гайнуло собі куди подалі. Хотів чолов'яга виторгувати за компромат гроші й купити кілька років життя. Не встиг. З'їв цукерочку і того ж вечора дуба врізав... Сусідка не полінувалася, фантик підібрала. Він в одному з файлів. Думаю, якщо провести експертизу, то... Про інші жертви можеш прочитати в інших паперах. І не поспішай. Копій я наробив достатньо, для тебе однієї не шкода.

— Краще б ти, Олеже, це спалив відразу, щойно воно тобі до рук потрапило. Бо то зовсім не лотерейний квиток... — тут Арсен щирий. Криво посміхається, навіть співчутливо.

Хоч Арсен знає наперед, що відповім:

— А що зміниться, друже-брате по нещастю? Так хоч знаю, звідки ноги ростуть. І є крихітна надія: я жодну дитину на той світ не спровадив. Навіть випадково. А дітовбивць, схоже, вбивають першими.

Арсен скептично хмикає, мить вагається чи говорити мені те, що я й сам знаю, однак не готовий у цьому собі зізнатися:

— А знаєш, Олеже, не треба бути таким упевненим, що ти — не душогуб. Занапастити дитячу душу можна й випадково, не знаючи про це. А потім довго обурюватися, що й тебе чомусь включили до чорного списку. Ніхто з нас від цьо-

го не застрахований — ні ти, ні я, ні навіть Василь. Душу має й найбрудніше стерво. І якщо чогось не помічаєш, це не означає, що його не існує...

* * *

Філософ, блін. Ой, не дурень Арсен, далеко не дурень. Добре, що Василь дивиться на такі речі прагматично. Те, що він мені симпатичний, зрозумів недавно. Приємно, коли поруч є людина, що й наприкінці світу зберігатиме тверезий розум і віритиме, що логіка завжди залишається незмінною, тобто залізною.

От і зараз він втручається в розмову з практичним питанням:

— Агов, хлопці, кого ви тут зараз ділите? Бо якщо знову через бабу зчепитеся, замість того, щоб спини один одному прикривати, то...

Не договорив. Я перебиваю його різко:

— Ще чого! Зараз залишається тільки з дівками валандатися! — І цілком щиро кажу це.

На мить виринає спомин про ту саму «дівку». Тобто Нінель. Та вдруге я через неї кров не литиму, там і попередніх неприємностей — із головою. І добре, що Руслана вшилася з міста. Хоча вона зовсім не скидається на грудасту білявку, улюблений типаж Арсена, зрештою, як і я на благородного лицаря. Але теж — типу «дівка»!

Арсен цілком мирно відгукується:

— Я, в принципі, також не Казанова, якось без чужих дівок переб'юся. — Але не втримується, аби не залишити останнє слово за собою. — Думаєш, Олеже, що я з тобою зараз розмовляю, бо тремчу зі страху чи раптом вас пожалів? Не в цьому річ! Вважай, усім нам пощастило: мав нещодавно цікаву зустріч, а вона цієї справи стосується безпосередньо. Тож переконався, що не такий чорт страшний... Хоча,

зізнаюся, таки на пішака наткнувся, але не простого. З тих, котрі у ферзі виходять, змінюючи при цьому всю гру. А шахи мене зажди вабили, Олеже. Тому, вважай, що я — у грі.

— А нормальною мовою? — від цієї пафосної дурні стає аж млосно і десь усередині зароджується гидкий зміїний клубок. Як тоді, коли підлітком точно знав ще до приходу батька з роботи: сьогодні скандалу між предками не уникнути.

— Нормальною? Є правила, Олеже, яких варто дотримуватися, коли зазираєш за край. Я порушую їх лише у дрібницях, і то несолодко доводиться. Зараз у цьому благословенному місті дехто не просто балансує на грані, а опинився за межею. І, найгірше, що робить це з насолодою. А інколи з'являються такі гравці, що ні в зуб ногою ні в правилах, ні навіть у тому, що гра розпочалася. Тут уже або замовляти собі похорон — наперед, за вищим розрядом, або кидатися у вир подій — часом може винести.

Мене аж трусити починає від його словесних заморочок. Теж мені шаховий геній. Василь теж не витримує:

— Слухайте, Арсене, а ще нормальнішою мовою, га?

Зиркаю на Василя із повагою. Я за звичкою почав дошукуватися сенсу в почутому, а він там, схоже, й не ночував.

Арсен морщить лоба, але відповідає зовсім не злостиво:

— Ну, коли вже зовсім просто, то заткніться обидва, поки я прогляну, що накопали. Тоді вирішимо, як і що робити. Разом. Варто було б послати вас подалі, а самому бігцем на вокзал та втікати в інше місто. А бігати перед смертю, знаючи, що все одно спіймають, шкідливо... для потойбічного життя. До того ж ми з вами в одному списку, а тому...

Обриває свій спіч. Бо нема потреби продовжувати.

Цікаво, думки збігаються лише в дурнів? Не можу відірвати погляду від його лівиці.

Здавалося б, студентом у секцію боксу ходив, і сам бив не раз, і мене лупцювали. А тут увесь час у голові спливає спо-

гад, як Арсен сьорбає носом після нашої бійки. Зламаним інакше не продихнеш. Я виглядаю не набагато краще. Нічия, хай йому. Втирається лівицею. На пальцях, на самому персні моя кров, густо взялася, а зверху — і його. Мене чомусь млоїть. Чорт, невже струс мозку через оту стерву отримав?! І голос суперника-противника та не ворога... Надто спокійний, немов ми щойно тут сцену із бойовика не розігрували:

— Ти колись приповзеш до мене на колінах, будеш прохати про допомогу, тоді побачимо — чия взяла...

Ну, не на колінах, але формально його взяла. Хоч треба належне віддати: схоже, сам Арсен про це не пам'ятає. Я вже точно нагадувати не буду...

— От що, хлопці, ви коли востаннє спали? — раптом цілком по-людськи цікавиться він. — Рятувати світ на невиспану голову — ще те задоволення.

До чого тут «світ»? Власну шкуру рятувати будемо, ну, й ще можливо когось із смертних. Тобто тих, хто під руку випадково трапиться... Не озвучую розумну думку: в очі ніби піском сипонуло при згадці про сон. Таки його правда. Як у казці — «Що на світі наймиліше?».

— Добу не спали, — чітко інформує Василь. — Але якщо треба, то готові і...

— Треба, аби виспалися, а то користі від вас сонних ніякої, — перебиває Арсен. — У кімнаті відпочинку перекантуєтесь. Єдине прохання — не верещати уві сні, коли випадково кошмари снитимуться, бо ще клієнти вирішать, що ми тортури влаштовуємо за два кроки від приймальні. А це вже й несолідно якось.

— Кошмарів не буде: ніколи снів не бачив, — нащось починаю виправдовуватися.

— Та невже? Тоді таке вдале спання варто на пігулки висушувати і в аптеках продавати, — але під насмішкою в словах Арсена промайнула заздрість: — Слухай, Олеже, невже

й справді у жодну чортівню не віриш? Чому так? У те, що будь-хто здатен убити, ледь не від пелюшок і до могили, — віриш, а у щось потойбічне — ні?!

Стенаю плечима: ну, можу сказати, що радше потойбіччя до цієї хвилини у мене не вірило... З біса дотепно. А от щодо того чи є серед живих такі, що не змогли б убити? Поки знаю лишень двох — фізично нездатних вбивати, ладних спробувати допомогти будь-кому ... Одна, моя сестра Єва, яку не зміг вберегти. А інша... Ту іншу ледь не силою виштовхав із нашого чортового міста: вибач, мала, я — не герой-захисник, усе, що зміг, це просто вивести з-під удару. Може, пощастить, Руслано, і тобі все ж трапиться лицар, готовий захищати і берегти.

— Знаєш, Арсене, у що я вірю? Що у місті з'явилися люди, які руками малих людей, тобто дітей, роблять паскудні речі. Створили розплідник з малих, які нікому не потрібні, безбатченків чи безхатченків, навчили їх убивати. Прикрилися благими намірами і чинять розправу. Не мені тобі казати, що найпаскудніші речі здебільшого прикриваються благими намірами. У таких випадках легко звар'ювати, вважаючи себе майже богом.

Роблю паузу. Бо, зрештою, хіба Арсену такі розмисли потрібні? Він — не дурень!

— Арсене, що ти там говорив про пішака — майбутнього ферзя? Не познайомиш?

— Я й сам ще не встиг імені спитати, — не дуже охоче відповідає Арсен. Відразу видно — дурить. Але то вже його справа, зрештою, не так це і важливо — хто твій інформатор, схоже, він на нашому боці. Арсен додає вже майже миролюбно: — Ой, Олеже, не переймайся дрібницями. Спіть, хлопці, у вас — три години на відпочинок... І ще, той, повимикайте мобілки, бо то така зараза, що виспатися вам точно не дасть...

Киваємо ствердно головами. Повимикаємо, тут він має слушність.

* * *

Кімната для відпочинку.

— За три години можна встигнути будь-кого зрадити, — це Василь бубонить під ніс, але досить тихо. Ніби, коли тут є жучки, їм не байдуже — крик чи шепотіння фіксувати.

Я ж не стримуюся і говорю вголос:

— Зрадити можна й за три хвилини, Василю. А він, тобто Арсен, — хоч покидьок, але *чесний* покидьок. Зрештою, виспатися нам таки треба.

Я зиркнув у вікно. Зима — початок року. І падає-падає-падає з неба сніг. Ніби хтось там, нагорі, перевернув гігантський годинник, не піщаний — сніжний, і вниз полетіли сніжинки, відміряючи кому роки, кому години, а кому й секунди. Втішає єдине, що хоча б там, у небі, нам відпустили трохи цього снігу, а отже і трохи часу.

— Нічогенькі собі новорічні свята цьогоріч, — Василь укладається на тахту, обличчям до стіни.

Згідливо киваю, хоча він не може бачити.

Місток між старим і новим роком? Міст, яким не можна піти назад? Так, здається, Руслана казала?

Скільки я таких містків перетнув за останній тиждень — не полічити відразу... Назад дороги точно нема, але я ще живий. І то не найгірший подарунок під новорічну ялинку...

Руслана

Не люблю дешевих спецефектів.

Тож спершу лише скривилася. Ну, вичаклувався отой чортів файл із паперами ніби просто із повітря. Лежить на кухонному столі та виклично біліє на квітчастій клейонці між двома чашками. А від мене що вимагається? Перехоплюю погляд Інни. Пильний, без натяку на звичайні насмішкуваті вогники. Так само вона вивчала мене кілька хвилин тому, ще з того боку порогу:

— То що, пустиш до квартири?

У мене тоді промайнула недоречна згадка: вампіри, нібито, не можуть увійти до хати без запорошення господаря домівки. Цікаво, чому вони не перемерли з голоду ще у давні віки? Люди були надто гостинні? Чи такі запросини робилися, аби не залишати без роботи вампіроборців?

Відступаю вбік, притримуючи двері: якщо захотіти, можна сприйняти як запрошення.

Смішно, але ніяковію. Усе ж добре, що Інна не вміє читати думок. Хоч телепатія, то, як на мене, явище з царини фантастики. І зовсім не потрібна тим, хто не може жити без дрібки чужих емоцій. Ну добре, не будемо порушувати традиційну фразеологію, без чужої «енергії».

Може, через отакий настрій і не сварюся із «гостею». Не запитую, що забула вона в однокімнатній хрущовці, яка притулилася майже на околиці міста, тобто якого припхалася? Зрештою, як дізналася, де я живу? Мовчи. Бо так недовго дійти до вже зовсім недоречних розпитувань: а що, скажімо,

шановна Інно, ви робили кілька днів тому на автовокзалі, коли ми з Тетяною випадково вас там зустріли?

І от, тепер візит. Та ще й майже офіційний, із дотриманням етикету. Принаймні, гостинець вона з собою таки прихопила. Мене спершу пересмикнуло, коли побачила в її руках пакет із зображенням Санта Клауса та усміхненої дівчинки поруч.

Але випадковості все ж трапляються, незалежно від того, чи вірю я в них. Бо це зовсім інший пакет, а в ньому — коробка цукерок та пачка дорогого чаю. А вираз мого розгубленого обличчя Інна розуміє по-своєму. Ледь стенає плечима: типу згодна, якось недоречно, на фоні усього. Але де зараз знайдеш менш попсову тару?

А от, не витримала вона марку до кінця, не дочекалася навіть початку чаювання. І не стала прикидатися, що її не цікавить моя реакція. Дивиться просто у вічі: що будеш робити, дівко? Бо файл з паперами вона вичаклувала не з пакета, а із пальта.

І справді, що? Виголосити промову про дотримання норм гігієни: прибери це неподобство зі столу?

Ставлю закипілий чайник на підставку з ялівця. Про всяк випадок: якщо захоче й далі гратися у чаювання — то у нас самообслуговування.

Якусь мить вивчаю «подарунок». Файл ледь не тріскається від роздруківок службових паперів. Копіювали нашвидкуруч, нерівно вкладаючи в ксерокс папери, де-не-де сліди пересохлого картриджу. Ще різонула думка: а раптом це з Олегової течки папірці, через які розгорівся зовсім недитячий сир-бор? Зрештою, що мені до того?

Хоча ні, навряд чи. Інна та Олег — то паралельні світи, які, як відомо, не перетинаються. Чи все ж перетинаються? Вдивляюся уважніше в папери. Он, на верхньому папірці шапка «протокол допиту». Якась медична експертиза, свідчення. Ще роздруківка із невеличкої фотокартки. Здається, видертої

«з м'ясом» із газети, он рядочки дрібного шрифту збоку. На знімку — дівчинка років трьох-чотирьох. Дивиться серйозно, ніби не вміє усміхатися. Хто сказав, що всі малюки — веселі?

Чомусь знаю точно: дівчаті ніколи не виповниться п'ять. Мовчки беру папери. Від них ледь тхне казенною байдужістю, а за нею вчувається сморід лиха та чиєїсь гіркої безпомічності. А ще, кажуть, на ксерокопіях цього не чути...

Не вірю в оте: «а потім вони прокинулися і виявилося: їм просто наснився жах». Але краще б воно... Тим більше, коли згадати сьогоднішню придибенцію на ринку, альтернатива реальності одна: я таки збожеволіла.

Тремтячими руками кладу фото дівчати до теки.

* * *

Мабуть, я пройшла б повз малу.

Бо надто заклопотана була намаганням ступати лише на тоненьку смужку, всипану піском, що ледь виділялася на розковзаному майданчику між ятками, звиваючись дивними вихилясами. Втриматися на отих розслизьканих крученикаx не так просто. Та в мені несподівано прокинувся спортивний азарт, і я ступаю наче по линві в цирку.

Впасти не боюся. Мабуть, тому, що десь у глибині душі переконана: зі мною не може трапитися біди через якусь там ожеледицю.

Хоча три дні тому на цьому ринку відразу двоє відвідувачів зламало ноги. Директор базару, виступаючи на місцевому каналі телебачення, божився, що щиро співчуває потерпілим, але ті самі винні: ринок всипаний піском так густо, що посковзнутися тут може лише дуже необережна людина, тобто розтелепа.

Ой. Схоже, я — розтелепа. Підсковзнулася, посунулася вперед, ледь не в'їхала у дорогезне пальто темноволосого красеня. Цікаво, що той забув на дешевій барахолці?!

— Обережно, панночко. З Вами все гаразд? — він усміхається мені так, що навіть найцинічніша частинка моєї душі відзначає: у якомусь серіалі з такого б епізоду розпочалася таємна любов малолітньої дурки до романтичного красеня-незнайомця. Це як мінімум. Про максимум не встигаю подумати.

Бурмочу на автоматі ввічливі слова вибачення.

— Нічого-нічого, це я винен в усьому. Замилувався вами. Сподіваюся, Ви ногу не підвернули?

Замилувався він! Ага! Да-а, цікаві дівчата в цьому місті живуть. Невже, ніхто ніколи не пробував склеїти його у настільки примітивний спосіб?!

Бо продовження напрошується таке: я мужньо заперечую, але болісно кривлю губки, потім зойкаю... Далі йде стандартне — пропозиція пересидіти у найближчому кафе, поки стане трохи легше. Чи натяк, мовляв, його машина недалечко, і не варто недбало ставитися до отаких-от на вигляд дрібних травм... Медпункт, до речі, ледь не на сусідній вулиці, чи не підкинути?

А може, він сам не проти такого розвитку подій? Бо мені важко повірити, що трапився на шляху справжній джентльмен. На мить відводжу погляд від його зацікавлено примружених чорних очей. І помічаю *її*.

Чогось добре запам'яталося: саме в цю мить, за секунду після зіткнення з незнайомцем, я вперше звернула на неї увагу.

Дівчинка років трьох-чотирьох стояла біля купи секонд-хендівського шмаття, наваленого на прилавок просто жужмом. І, ледь схиливши голівку до правого плеча, зосереджено вивчала нашу скульптурну групу і супилася дуже невдоволено.

Ще думка промайнула: надто недоречний у малої шалик, червоний пухнастий із довгими китицями.

Тобто шалик непоганий, хоч трохи поношений, і сама б від такого не відмовилася, та й не одна модниця позаздрила б. Дівчатко надто турботлива матуся закутала у трохи завелику куртку, що й казати, теплу, однак чи то сіру, чи то пісочного кольору. Такого ж відтінку були й штанці на малій. Й навіть чобітки, може, й практичні та теплі, були не чорними, а якимись блідо-коричневими. І тут так розкіш — яскравий шалик! Подарунок, чи що?

Встигаю привітно посміхнутися малолітній цензорці, он із яким докором дивиться на «дорослі дурниці». Мимохідь вивільняю руку із пальців того красеня.

— Ах ти, злодійко малолітня! Я ж тебе!

Що?! Це мені законна краля оцього-от красеня погрожує чи що?! Господи, які дурниці! Ні, не мені ті слова адресовані, а дівчинці з червоним шаликом, що принишкла біля лотка.

Мала швидко роззирається навсібіч, ні, не розшукуючи маму чи ще когось із родичів, аби заступилися. Швидше роздивляючись, куди б сховатися. Чимось вона нагадує домашнє кошеня, яке щойно опинилося на вулиці та відразу зрозуміло, що світ жорстокий. Але ще не знає, на жаль, як уберегтися від лиха.

— А ну ж віддай оце, заразо мала! Схопила ганчірку з ятки, навертіла на себе, ще й красується тут!

В очах малої навіть не переляк, щире здивування.

— Це моє... це подалунок, — ледь чую щирий шепіт. А надто заклопотана лементом жінка навіть не зважує на той писк.

Тут справа навіть не в ганчірці, а в бажанні влаштувати бучу. Тобто хоч так довести свою значимість. Бо вдома — негаразди, здоров'я кепське, робота собача, чоловік — скотина, діти — гівнюки.

Але ж дівча тут до чого?! І де, врешті, родичі малої, вештаються?!

Не знаю, але чомусь зараз я на боці дівчинки. Ну, хай подарунок...

Крок уперед.

— Залиште дівча в спокої, — кажу неголосно. Жінці доводиться змовкнути, аби почути, тож мимоволі вона робить паузу. Хоч і має тепер можливість переключитися на більш достойну жертву, але, схоже, таки збила я її з пантелику.

Бо надто супутник мені не пасує, не написано ж на нас, що ми і познайомитися не встигли. І взагалі, очевидно, якщо дозволяю собі гратися в заступницю, тож мене, певно, є кому боронити. Отака логіка...

Усе ж продавщиня встигає звинуватити мене у потаканні малолітнім злодюжкам. Виявляється, саме такі, як я, занапащають країну, прикриваючи усяких там...

Цікава думка. Але не люблю гучних дискусій.

Подумки прикидаю, скільки грошей можу дозволити собі кинути на прилавок, де, типу, «лежав щойно шалик». Тоді малу за руку — і хоч до адміністрації ринку, бо, схоже, нікого з її рідних поблизу немає. І хай у теплі чекає недбалих родичів. Цукерок її дорогою купити, чи що? Все одно, настрій порпатися в секонді, вишукуючи щось цікаве, щез, як і не було.

— То все ж, що тут трапилося? — втручається раптом новий знайомий (чи ще *незнайомий*?).

Сусідка продавчині-скандалістки стиха смикає її за рукав, починає пошепки у чомусь переконувати. Та спершу відмахується, а потім змовкає. Завершується це жалюгідним лепетанням, що так-от і розоритися недовго.

Йой, мамо, це кого ж я ледь із ніг не збила?!

Виступати тепер зі своїми зіжмаканими гривнями не беруся. Хоч би й тому, що мені відразу накажуть забрати оті

гроші назад і не втручатися в розмови *дорослих*. Впиратися — то влаштовувати безкоштовну виставу для всього ринку.

До речі, чому на нас звертають так мало уваги? Лише дехто ковзне поглядом, немов почув нерозбірливий гук — і став прислухався, і гайда далі. Невже так звикли?!

Роблю єдине, що хоч трохи видається розумним: присідаю навпочіпки перед переляканим малям, обережно беру в руки її крихітні рукавички (от чорт, вологі наскрізь, яке з них тепло?..).

Дівча сахається. Невже думає, що битиму?!

Ненавиджу дорослих. Без винятку. Себе теж. От саме в такі хвилини і найбільше ненавиджу.

Із дітьми, усе ж, простіше. Кілька секунд чи то хвилин — не знаю, не до того, здається, навіть шарварок базару відступає, і ми з дівчинкою немов у невидимому колі, куди не зможе поткнутися ніхто чужий — і мала посміхається. Непевно, трохи щербато. Врешті шепоче: «Майя...». От і познайомилися.

Диви-но, два передні зубчики ростуть трохи навскоси. Я у дитинстві через таку ваду находилася із брикетом. Не схоже, щоб когось з її батьків це турбувало.

Я так і не дізнавалася, чий же той шалик насправді. І пояснювати, що брати чуже без дозволу не можна, теж не стала. Просто купила їй чаю в пластиковому стаканчику. Ще та «смакота», але воно справді гаряче. Дивно, однак трохи замерзла продавщиня усміхається нам доброзичливо і рекомендує «свіженький пиріжечок для молодшої сестрички». Схоже, на матір для Майї в дорослих очах я поки не дотягую.

Мала їсть пиріжок трохи мляво, немов їй боляче ковтати. Я ж прокручую в голові варіант, що і як стану пояснювати про Майю, коли опинюся у відділку міліції. Доведеться ска-

зати, що взагалі-то, я не місцева, зареєстрована в сусідньому місті, але тимчасово живу тут...

А якщо там дізнаються про те, що недавно зверталася до співробітників сусіднього відділку? Бачте, треба мені було таки довідатися про долю ровесника Майї — Богданка, якого ледь не розчавила машина просто на моїх очах. Що, цікаво, вони про мене подумають?

Майя раптом тихенько смикає мене за рукав пальто:

— Лано, там Вілуня плийшла. Я піду?

— Хто? Де?

— Вілуня отам, — вона тицяє пальцем убік воріт. Там терпляче тупцяє на місці дівча років семи-восьми. На перехожих, що ледь не натикаються на неї, просто не звертає увагу. Лишень легко вивертається. Ті теж ледь не крізь неї пробують ступати. От же ж, дорослим ніколи!

Віра терпляче чекає на малу.

— Це твоя сестричка? — питаю для годиться. Не так це важливо, головне, меншенька її не боїться.

Мить Майя вагається, потім згідливо киває. Обертається вже від воріт, голосно дякує, махає рукою. Кумедна...

Віра киває мені й усміхається.

Я десь її бачила! Точно бачила. Але ж де?! Ні, певне, здалося. Обличчя малої не можу добре роздивитися. Бо, певно, застудилася. Пливе перед очима усе. Фігурки дівчаток проглядаються, мов крізь морок. І звідки та застуда? Завжди ж пишалася, що до мене така гидота не липне!

У такому стані, ледь стримуючись, аби не почати шморгати носом, знову опиняюся перед красенем, що вступився за *нас* із Майєю. Він таки кинув якусь купюру тій скандалістці. Тітонька заходилася дякувати, бо сума чимала, не коштує та ганчірка стільки.

Дивиться він на мене якось... надто уважно.

— Ну, ти як? Може, підвезти додому?

— Дякую. Впораюся сама, — вдаюся до скупого телеграфного стилю у відповідях.

Він киває і дає мені спокій. Навіть руку тисне на прощання, плескаючи поверх моєї, вкладеної у свою правицю, лівою з величезним перснем. Досить цікавим, більше схожим на амулет, аніж на прикрасу. Та про це я подумаю згодом. В голові шарварок просто. Бо звертався він до мене вже не як до симпатичної дівчинки, яку можна мимохідь склеїти, коли є трохи вільного часу. Ні, швидше це прозвучало так, ніби говорив з рівною собі, якій видніше, чи може впоратися зі складною ситуацією, чи ні. Якщо може — то й набридати не варто.

Потім свої здогади-фантазії викинула з голови. Не до того було. Бо таки застудилася. Цілий день проваландалася в ліжку в крихітній однокімнатній квартирці, яку вже звикла називати «домівкою», лікувалася, як уміла.

До вівторка слід видужати, бо вже напитала собі роботу, а хто стане розмовляти з дівчиною, котра на співбесіду з'явиться із носовиком у руці?

Господар квартири, вдовольнившись завдатком, не набридав, інші теж. Та й кому б? І от, в понеділок, підвечір несподівано з'явилася Інна. З цукерками та чаєм.

А ще, з паперами. Самопальною копією кримінальної справи. І ці папери свідчили, що не могла я поїти Майю чаєм два дні тому.

Майю Петрівну... (не буду прізвища називати, добре?) 20... року народження (чотири їй виповнитися не встигло, майже тиждень до дня народження не дожила). Бо поховали дівча ще перед Новим роком. За казенний рахунок. Родичів, крім матері, у неї не було. А жінка, що її народила, проходила психіатричну експертизу, бо знаходилася під слідством. За вбивство власної доньки.

* * *

— Звідки це?

Зайве питання. В такі моменти завжди питається про якийсь непотріб, аби не переходити відразу до найболючішого.

— Справу закрили, коли мама-сука в камері повісилася. І папку в архів запхали. А зараз у майбутніх ментів практика триває. Не так важко, виявляється, знайти курсанта, що погодиться за скромну винагороду допомогти.

— Гад він, твій курсант, — кажу щиро: ілюзій у мене щодо чесності людей в погонах жодних немає, але отак, ще не влаштувавшись на роботу, торгувати чужими секретами?

Що за скромна винагорода, вирішую не уточнювати. Інна — симпатична дівка. До того ж чоловікам завжди нелегко втриматися від пропозицій отаких-от «фатальних жінок». Бо можна й перед друзями згодом так званим успіхом похвалитися.

Ну, буде трохи голова на ранок після пригоди боліти. Невелика ціна. А те, що дрібка талану зникне, з кого спитати? Особливо, коли не знаєш про ту плату.

От тільки саме тої дрібки може не вистачити, якщо вирішиш на червоне світло дорогу перебігти, бо зеленого не хочеться чекати. Чи пізно увечері, повертаючись з роботи, шлях вкоротити та кварталом, що не надто гарною славою користується, пройтися. Або на випускному іспиті, врешті, однісінький білет не знати.

То що ж мені тепер залишається, Інні лекції з моралі читати чи як? Проповідниця з мене паскудна. Вона не маленька, хай сама розбирається зі своїми кавалерами.

— То що, цікаве читання? — озивається Інна. — Ти — переглядай папери, а я розповідатиму.

Гортаю сторінки. Чорт зна що. Аж страшно, так банально все починалося.

Мати-одиначка. Родичів сусіди ніколи не бачили. Та звідкись у тої взялася окрема квартира. Мо', батечко розстарався? Та у «Свідоцтві про народження» на місці його прізвища — прочерк.

Антисоціальний спосіб життя мати не вела. Доньку — в дитсадок, сама — на роботу. П'яною жінку сусіди не бачили, чи доньку лупцювала — наче не чули. Голою дівчину на мороз не виводила. Зодягала пристойно, хоч і без розкоші. Ну, останнє зрозуміло. Мати теж не дуже гарно вбиралася, бо за які такі статки?

Єдине, що вибивається із цієї картини — свідчення сусідки із першого поверху. Мабуть, такі сусідки ранньопенсійного віку, що знають все і про всіх, не зустрічаються хіба що на Північному полюсі. Ще один «плюс» для тих, хто мріє про життя полярника.

Якщо їй вірити... А чого б вона мала брехати? Так-от, за її свідченням, Майю виховували суворо, як годиться. Ніяких дурних забаганок. Майя росла тихенькою, вихованою, завжди віталася. Гарна дитина.

Аж раптом та сусідка побачила, що Марина (мати Майї) лупцює доньку посеред двору. Чи то справді пожаліла дівчинку, чи цікавість заїла, чим мала так провинилася? Ну, втрутилася. Марина не любила із сусідами теревенити, може, соромилася, що байстрючя ростить (це знову — здогади сусідки. Мені завжди здавалося, що на лобі в дитинчати не написано, чи затягла його матінка батечка до загсу перед тим, як потрапити до полового будинку. Та я не спеціалістка). Аж тут матір прорвало: мовляв, дівчинка злигалася чортзна з ким. Якісь шибеники, трохи старші за віком. Що їм треба від меншої?! Чого вони її гарного навчити можуть?! Он, на сусідній вулиці, банда малолітня отак у това-

риші набивалася, а потім погратися до хати напросилися, поки дорослих вдома не було — квартиру пограбували!

Особливо допікала одна. Вихователька переказувала, що навіть в дитсадочок приходила. Бо з дітьми дитсадкової групи Майя, бачте, гратися не хоче, тому що ті дражняться, а з цією... Навіть стрічку та товаришка подарувала малій, а воно й раде! Скільки разів казати, що не можна у чужих нічого брати?! Певно, оця подруга, хай їй грець, зараз десь поруч ошивається.

Двір був безлюдний. Сусідка, хоч і пліткарка, але звичайна жінка, тобто при здоровому глузді: з інопланетянами в контакт не вступала і гігантських пацюків, що поїдають двірників і бомжів, не бачила. Тож, оглянувши порожній двір, спробувала вгамувати Марину, яка, на її думку, усе ж трішки того... пересолювала.

Блакитна стрічка полетіла у контейнер для сміття. Марина поступово припинила істерику. Дівчинка так і не заплакала. Стояла, втупившись у землю і закусивши губи. Мати наостанок пригостила дівча потиличником та потягла додому. Потім усе було як завжди, без чогось незвичайного.

А через тиждень після події до сусідки завітав ввічливий молодий міліціонер, почав розпитувати про мешканців 19 квартири.

І ще кажуть, людям нема ні до чого справи. Неправда. Хтось помітив нещільно причинені двері квартири. Не повз пройшов, зазирнув.

А там...

В Інни дивне поняття про гуманізм. Але все ж не підсунула вона мені відразу без попередження копію фотки звідти, тобто з місця подій...

Слів немає, щоб матір Марину схарактеризувати. Задушити власну доньку шаликом. Гарним таким, червонястим. Не було наче у них такого шалика, бо сусідка ані на Марині, ані на

Майї його не бачила. Очевидно, спеціально матір його купила задля такої оказії. Останній подарунок, так би мовити. Цинічно звучить.

Марина записку написала, що, мовляв, ніж таку потороч і злодійку ростити, що вся в батька, то краще нікому не жити. А далі і зовсім щось незрозуміле.

Ідіотка чортова, навіть отруїтися правильно не змогла! Стільки у себе таблеток напхала, що шлунок не витримав. Тож у лікарні оклигувала недовго. А після забрали до в'язниці.

Це яка ж експертиза визнала її правоздатною?! Та суду горе-мама все одно не дочекалася. Повісилася. Чи допоміг хто? Але не про це зараз мова.

— В цій історії, Русю, майже всі дорослі убивці. Не лише оця, що шаликом дитя придушила. — Іннина розповідь закінчена. Останні слова звучать, мов вирок.

— Так, убивці, — відвертаюся до вікна. А вивіска напроти кидає жменю спалахів просто в очі. Так краще. Має право людина прокліпатися, коли їй в обличчя таке дурне світло?! — Убивці всі. Сусіди та співробітники жінки, котрі не звертали уваги, як вона поступово божеволіє від ненависті до власної дитини. І ті, хто вмовляв не відмовлятися від малої в пологовому будинку. Раптом у притулку таки вибрала б дівчинку для вдочеріння якась нормальна сім'я. Не калікою ж, врешті, вона народилася!

— А ті, хто відмовив її аборт робити, не вбивці?! — запитує Інна з викликом.

— Не знаю, Інно... — на мене раптом навалюється байдужість. Не хочу я зараз сперечатися. — Не знаю, не мені судити, і не тобі.

Не відомо, чи матері оті товариші Майїні ввижалися, бо виховательку оту, що скаржилася на дивну подругу, зараз не розпитаєш. Бідолаха дуже невдало головою вдарилася об тротуар під час ожеледиці. Зараз у лікарні. І не доведеш, що

це — заплановано. Навіть якщо справді хто з друзів і в Майї був, то, може, просто поспівчував дівчинці, котра не мала ні приятелів, ні гарних цяцьок.

— Ну, не знаєш — то не знаєш! Але тут дивного надто багато, чи не так, дорогенька? І по тому, сонечко, як тебе вб'ють, не скаржся!

— Домовилися, Інно, — мій удаваний спокій — єдиний спосіб трохи стишити істерику. — Мого привида ти не побачиш. І взагалі, ти чого від мене хотіла?! Налякати? Налякала! Але, знай: із цього міста я доброю волею не заберуся. Бо, по-перше, це і не твоє місто, зрештою, забиратися з нього і ти чомусь не квапишся. По-друге, це діти. Діти, а не вбивці! По-третє, ти мені гарантуєш, що якщо втечу, то завтра отаке не почнеться творитися у моєму місті?

— По-четверте, заткнися, Руслано! Хіба ти не зрозуміла головного?! — різко обриває мене красуня-білявка.

— Та зрозуміла я, Інно... Аби потрапити в гості до зозулят зими, зовсім не обов'язково ставати мертвим.

Якусь мить ми мовчки міряємо одна одну поглядами.

Мертві діти-вбивці? Тема для дешевого голівудського жахлика. От тільки не вірю я, не вірю, що усе так просто. Помста, звичайна помста невинно убієнних дітей дорослим за... Упевнена, тут замішані «добрі» дорослі дядечки та тітоньки...

Інна мовчки встає, йде до передпокою. Я хочу зупинити її. Бо коли чесно, мені легше спілкуватися з нею, ніж з Тетяною. Проте не зупиняю. У кожної з нас власних неприємностей вистачає...

Частина четверта

Тіні вчинків

Арсен

Вийшов на вулицю. Захотілося ковтнути холодного зимового повітря. Ні-ні, це не банальна необхідність провітрити голову мене туди погнала. Просто до ранку перечитував принесені Олегом папери. Більшість з того знав, дещо підтверджувало мої здогади чи сумніви. Хоча багато й нового дізнався. Холера ясна. Це ж треба так оригінально назвати — розплідник. Цікаво хто вигадав? Так, спокійно. Нічого мені не цікаво. І взагалі, якби мене до цього не приліпили, нізащо не став би втручатися. Надто сили нерівні. Наче всі проти і нікого за. Хіба що двійко телепнів — Олег та Василь? Один із них майже мертвий. Маховик запущено і він от-от наздожене Олега, бо він у списку... Ех, не тільки він, бо і я у списку теж. Натякнув цьому засранцю щойно про список та чи зрозумів? Вдає з себе телепня чи таким є — його справа. Дрихнуть зараз з Василем у офісі. Казав, що у них на сон три години. Поки читав, то зрозумів — час вже немає великого значення. Три чи вісім... Хай висплються. Перед

смертю не надихаєшся. Дивна річ, часом неприятелі-недруги стають друзями? Тю, оце подумав! Яка там в дупу дружба? Нею й не пахне. Та й не вороги вони мені, зрештою. Просто так зорі стали на небі і ми зараз по один бік барикад. Мені його навіть шкода. Олега тобто. Закохатися в Нінель, зовсім голову через цю фарбовану фіфу втратити. Наче в білій сорочці у затхлому болоті викупатися. Кажуть, що грязі бувають лікувальними, але тут лишень неприємностями смердить.

Ех і чого я тоді так напосівся? Красуня Нінель. Легкий спортивний інтерес з мого боку — не більше. Доладно скроєна точена фігурка, порцелянове личко, блакитні оченята на ньому, мов зорі, правда порожні, холодні та беземоційні, мов у ляльки Барбі... Ну погратися можна, не більше. Нічого в кубіті незвичайного. Красиве тіло також набридає з часом. 11 хвилин сексу, то за Коельо, а що далі з такою робити? Говорити про норкові шуби чи про нового бойфренда подруги Еліни? Доба ж має 24 години. А от на що Олег так запав, наче розумний мужик, ну не ідіот — точно? Закохатися по вуха в ляльку!

Так, Нінель. Вона, коли ще Олега на короткій шворці тримала, вже зі мною спала. Ох, такі лялі просто так нічого не роблять. Очевидно, я їй на початку перспективнішим видавався, аніж Олег? Та і я пролетів, принаймні в її планах, бо заходити далі інтиму в стосунках з Нінель — і не збирався. Одначе трохи образливо, коли тебе молодого-цікавого замінюють далеко не молодим, правда, дуже багатим. З'явився папік- й Нінель помахала ручкою і мені, і Олегу. Та я швидко заспокоївся. Хіба на іграшку ображаються, коли вона ламається чи губиться? Лялька — лишень лялька. Пустоцвіт, котрий нічого не вартує. Не треба було взагалі зв'язуватися. І справа тут навіть не в нашій бійці з Олегом.

Напилася якогось Нінель уже після «кровної помсти» та до мене задзвонила. Шморгала носом, гугнявіла, типу, папік

не простить, коли дізнається, що спала не з одним і дитя в подолі від іншого принесла. Тому конче мусить аборт зробити. Олегові про це говорила, тобто гроші просила, а він, наволоч, гад такий, накричав на неї, бо йому зараз не до цього — сестра у нього померла. І, зрештою, треба ще довести — чи це його дитя, бо вона найсправжнісінька курва, що спить з ким попало. Зрештою, я би також засумнівався чи моя то дитина, бо не думаю, що колекція Нінель обмежувалася тільки мною, Олегом та папіком... Та Нінель відразу зметикувала, що до чого, і до мене звернулася, як до «швидкої допомоги». А я звик платити за послуги. Спав з нею? Спав! От і заплатив... за аборт. Правда, якось несміло намагався їй натякнути, що, може, таки варто подумати, залишити дитину. Це її навіть розвеселило. Сказала, що я шелепнувся і такий же тюхтій та недоумок, як і Олег. Бо вона ще молода, щоб світ собі пелюшками та напівголодним животінням на аліменти зав'язувати. В неї ж зараз просто фантастичні перспективи у вигляді її теперішнього володаря світу відкриваються, бо живеться тільки раз, і ще купу різної дурні наплела по п'яні. Отут би мені й посперечатися, але чи варто то робити з п'яною бабою?

Аборт Нінель все ж зробила і зажила багато та... Щодо щастя сумніваюся. Щасливі жінки пригод на стороні не шукають, навіть знаючи — чим це їй загрожує. Тут би відірваною головою не обійшлося. Папік моєму детективному агентству доручив стежити за своєю дружиною, типу в профілактичних цілях. Інколи вона любила побавитися в самостійність і не брала з собою на зустрічі з давніми подругами охорони. Хрін його знає, а може, вона Олега хоч трохи й любила? Чого б тоді ризикувати усім та шукати інтиму з ним, і не тільки інтиму. Так, я — сволота, але не остання. Я навіть спалив ту теку з фотками Олега та Нінелі в пікантних сценах... Може, мені це колись десь і зарахується...

* * *

Отже, ми з Олегом у списку. Два чоботи — пара. Олег — батько ненародженої дитини, тепер я це знаю напевне. А я ідіот, який дав гроші для здійснення смертного вироку. Зрештою, щодо мене, то далеко не всі мої гріхи.

З'ява списку. Гра? Чи не гра?

Дві третини зі списку вже мертві. Як це гидко: смерть примушує жити повноцінно. Ще ніколи мені так цікаво не жилося. Наче стоїш над безоднею, а в ногах туман. І не знаєш навіть, де край. Тут час працює не на нас і, зрештою, він сам зараз не знає на кого працює.

Машину припарковую біля міського ринку. Хочеться пройтися. М-дя. — Ринок, надто голосно сказано. Така собі барахолка, смердюче збіговисько душ і туш.

Дехто запевняє, що найкраща «чуйка» на неприємності у продавчинь на ринку. Можу з ними у цьому посперечатися. У мене вона негірша. Бо сам колись отак починав. Човники, ота елітна когорта, що ледь не завоювали Туреччину в дев'яностих. І якби, врешті, трохи не попустило рідну неньку-Україну, чорноморська держава легко могла задихнутися під велетенськими сумками в клітинку, кравчучками й здалася би без бою. Обійшлося б і без козаків на чайках.

Мо', й правда, біс його знає. Хоч і він не знає, нема чого нечистому зайві знання приписувати — честі забагато. Та щось той знаменитий нюх в продавчинь останнім часом таки притупився.

Принаймні уваги на худеньке темноволосе дівчисько, що надто старанно видивлялося щось під ногами у каші з бруду та льоду, продавці не звертали жодної уваги. Та я звернув. Цікавенний типаж.

Продавчиням дівча по барабану. Надто захопилися витрішками щодо моєї персони. Ще б пак! Камуфлюватись

сьогодні я зовсім не мав бажання, тож вдавати, ніби мене цікавлять ятки із закордонними зношеними ганчірками було б заскладно. Я просто прогулююся.

Ну так, нахабство з мого боку. Ще й гарантовано безкарне. Бо ті, хто за звичайних умов міг би поцікавитися, якого я тут забув?! — сьогодні заклопотані іншим: вчора директор ринку (вже *колишній* директор) погорів на дрібному хабарі. Кажуть, мічених сто гривень, чи щось таке йому підсунули (отака дріб'язковість найдужче дратує *справжніх* володарів заржавілих яток і, так само заржавілих від вічних протягів і хронічних ста грамів зігрівального, продавців).

Містом активно ширяться чутки про переділ сфер впливу в місті та інші гарні слова-обладунки для банального бруду, так уподобані журналістами. Може, мене зараз сприймають за отакого собі приглядайла-інспектора від однієї із зацікавлених сторін. Мовляв, кручуся, аби на власні очі розгледіти, чи й справді з цієї веремії покупців-продавців-лахів-злодійчуків та іншої шушери не можна вичавити більше зиску?

Дурного, до речі, інспектора, якому тільки ліхтаря над головою не вистачає, щоб уже точно привернути увагу всіх зацікавлених. Та це добре: ті, кого вважають дурнями, живуть довго чи бодай помирають щасливо і за один день, не розтягуючи неприємний процес.

Цікаво інше: є у мене підозра, що того невдаху-хабарника покарано не лише за надмірну скупість. У долі вельми специфічне почуття справедливості. Особливо, якщо їй вчасно *підказують*, кого варто покарати. Хоч би за пусте базікання і показне співчуття. Чи за ще там щось. Хіба привід важливий? Та й, зрештою, той блазень також у списках, наразі серед живих. Влаштувати у СІЗО випадкову смерть доволі просто, маленький привід — крихітний нещасний випадок. Не здивуюся, якщо завтра в новинах щось подібне почую.

Струшую з себе роздуми. За філософствування грошей мені не платять.

Зараз я просто очікувально марную час, поки темноволосе дівча ледь сунеться у мій бік, намагаючись не пропустити чогось цікавого з куп шмаття довкола і водночас не посковзнутися. Не заробити косоокість при цьому може лише справжня жінка. Хоч слово «жінка» поки що не для неї.

Задля розваги намагаюся уявити собі, як вона виглядатиме через кілька років. В іншому вбранні, припасованому до фігури та без смішної чорно-білої беретки з яскравим помпоном на голові. Хм, а нічого, врешті, цікавенька така.

Своєчасно роблю ледь помітний крок убік. Якраз так, аби встигнути виставити вперед руку і «завадити» їй вписатися у мене.

— Обережно, шановна панянко. Із Вами все гаразд?

Вона різко стріпує головою, відкидає неслухняне темне волосся. Втуплює у мене великі світло-карі очі. Ох, які очі! «Кольору молочного шоколаду», — відзначаю навіщось, колір гарний, привабливий.

Звісно, мені все одно, які там очі. Ні, брешу собі — очі гарні. Але зараз не у них справа. Просто відразу стає зрозуміло: підібраний без особливого смаку одяг, напівдитячі тоненькі риси обличчя — усе камуфляж.

Вона бурмоче якісь вибачення, машинально відповідаю банальними фразами.

Я її впізнаю. Бо таких бачу та відчуваю відразу, навіть коли мають від природи добрий захист. Бо я не суджу і не засуджую, не караю і не виправдовую. Я просто живу і спостерігаю. Виборов собі це право.

І вона неспроста тут. Наче хтось невидимий долив до моєї крові краплю впевненості. От і отримали ми несподівану підмогу. Хто ж знав. Ще півгодини тому я й справді замислювався всерйоз над версією — вшитися з цього міста та

бодай на пару літ відтермінувати зустріч з неминучістю. Дивний вигляд має підмога. Непоказний зовсім. А якщо вона ще й не сама? Якби ж то! Підношу очі до неба. Там тихо. Починає падати сніг, ледь помітний, дрібний такий. Цікаво, чи вона знає — ким має стати чи просто йде призначеною дорогою, бо не може опиратися своїй природі? Найчастіше такі стають найсильнішими. Як там їх називають? Примівниками, *непро́стими*? Таки вона *непро́ста*. Проводжу пальцем по своїй каблучці. Подарунок діда, також як ця мала, *Непро́стого чоловіка*.

Мамин батько. Так по-дурному загинув, утім, чи загинув випадково? Можна було спробувати пошукати відповіді, але це діда не поверне. Він з палаючого дитячого будинку витягував дітей, заблокованих на другому поверсі, і наче вже всі були врятовані та раптом одне з шестилітніх дітлахів почало голосно ридати, кажучи, що там залишилася Орися. Тільки-но дідусь увійшов в будинок, як палаючий дах рухнув. Він так і не дізнався, що Орисею звалася маленька кішечка, яка таки врятувалася, бо у котів, на відміну від людей, сім життів.

Напередодні увечері він увійшов до мене в кімнату, як зазвичай, щоб побажати доброї ночі своєму єдиному онукові. Навіть коли мені виповнилося десять, він продовжував до мене заходити, просто поговорити. Та цього разу він нічого не оповідав. Сказав, що мав важкий день та втомився. Тоді поцілував у чоло й поклав на мою долоню свій перстень. «Подарунок улюбленому внуку». Дідусь взяв з мене слово, що я його завжди носитиму з собою. І я дотримав слова.

Мені так і не вистачило духу стати тим, ким був мій дід. Я — лишень спостерігач. Мене називають нишпоркою, а отакі гумористи як Олег «спеціалістом із чортівні чи по чортівні», журналісти, це взагалі цирк, — «найкращим спеціалістом міста з найделікатніших справ». Чортівня, зазвичай, не така небезпечна, звичайні люди набагато гірші — це я знаю

точно. Я добре виконую свою роботу. Допомагаю. Не завжди просто так, точніше — ніколи просто так. Якісно зроблена робота має добре оплачуватися. Я не перевіряю душі, чи цілі. Я просто хороший приватний детектив. Ми з перснем маємо домовленість: коли прийде мій час — він дасть знати і я піду, як колись пішов мій дід. Перстень тільки перстень. Зрештою, свою долю я обираю сам.

Дівчина своїми шоколадно-молочними оченятами тільки якусь мить вдивлялася у мій перстень, який торкнувся шкіри її пальців, коли ми знайомилися. Але перстень спокійно зреагував на неї. Не запанікував, і мені не заболіло, як то зазвичай бувало, коли він упізнавав недобрих людей. Навпаки, десь всередині, біля серця, щось маленьке затріпотіло. Підказка? Вона не ворог. Але чи друг? Поки не знаю.

І я її відпускаю. Бо перстень її упізнав. Бо вона таки *непро́ста*, і недарма її сюди щось привело. Щоб втрутилася, допомогла. Відчуваю це. І ми ще обов'язково зустрінемося.

Той, хто почав на нас полювання, ще не знає, що погані вчинки рано чи пізно повертаються. Бо коли темрява стає надто непроникною, хтось засвічує в небі зорі, ніби свічі. Посміхаюся криво, пригадавши жарт Марини Іпатіївни: «Свічі можуть бути для світла, а можуть бути й до дупи».

* * *

Тільки-но всівся за кермо лексуса, як задзвенькав мобільний. Відчув нутром — трапилося щось непередбачуване, але чи стосувалося воно нашої справи, невідомо. Багато що трапляється тому, що мусить трапитися, а не зі злого чийогось умислу.

Голос з того боку навіть не представився й не привітався. А відразу посипав на мене словами:

— Альо-альо! Агов! Арсене, то я. Ти часом нетойво...

Різко обриває співрозмовника. Голос відразу впізнав, але я ненавиджу фамільярності й цього ідіота також не терплю...

Думає, якщо він майже права рука небожителя Мстислава, то це дає йому право поводитися з людьми як завгодно.

— Цить! Нетойво я! Можна ще раз і спокійніше, будь ласка.

Співрозмовника від несподіванки клинить. Бо голос на пару секунд умовкає, навіть не чортихається. Спробував би! Перспектива, що я кину слухавку і не вислухаю його — стовідсотково маячить на горизонті. Голос аж тремтить від ненависті та збудження. Навіть на відстані я відчуваю ті вібрації. Ох, як я це люблю. Надрив, уміння людей доводити до шалу:

— Доброго дня, шановний пане Арсене. — О, це вже краще. — Це — Сергій Федорович. Е-е-е... Права рука Мстислава Маврикійовича. Вибач, тобто вибачте, що турбую, — з нього люди будуть колись, якщо живим залишиться, таки запхав свою нетерплячку до кишені, навіть по-людськи вміє, коли приспічить.

І враз мені цікаво стає, що то за нагла поміч організувалася, що мене аж сам МеМе захотів бачити. Передбачаю, що буде далі. МеМе також у списку, але чомусь досі живий. Дивна тенденція, він навіть під першим номером. Схоже, хлопа тримають на закуску. Класна ідейка, бо очікування смерті гірше ніж сама смерть. І вже я починаю тліти від нетерплячки. Але навчився тримати себе в руках, тому просто продовжую грати вар'ята.

Там, на тому боці, підбирають слова, бо таки зрозуміли, що я можу вимкнути телефон:

— Е-е-е, той... Шановний Мстислав Маврикійович прийшов до тями і хоче вас, вельмишановний пане Арсене, бачити. Якби ви були такі ласкаві та змогли негайно приїхати — ми і наш шеф були б вам безмежно вдячні.

Мовчу. Звісно, я згоден їхати хоч зараз. Ледве стримую себе, щоб не натиснути на газ і не рвонути з місця. Сергій Федорович очікував від мене бодай якихось слів, тому трохи

здивовано продовжує. Не діждався ж. А що він хотів, що я почну співати оди Мстиславу і простягати до неба руки, дякуючи, що тому стало ліпше і таке цабе звернуло на мене грішного свою увагу.

— Е-е-е... Справа делікатна та серйозна, і тому дуже вас просив би негайно приїхати. І ще, — він, напевне, на тому боці ковтає гарячу праску, бо сказанні слова здаються якимись розпеченими, — я знаю, що Василь з Олегом у вас. Будьте ласкаві, передайте хлопцям, що і їх шеф хотів би бачити. У них чомусь телефони вимкнені, до них ми додзвонитися не можемо. Тутойво, обшибка вишла з тим звільненням.

Передумую говорити фразу: «З чого це ви взяли, що ваші колишні співробітники у мене?» Цікаво, що таке вчудили Олег та Василь, що їх не просто звільнили, а ще й пасуть. Навіть співчуваю трохи. Все-таки ми зараз з ними на одному боці барикад. Як там у класика: ворог мого ворога мені друг? Ну, друг — це надто гучно сказано. А от не ворог — це про них. Звісно, що у них телефони вимкнені. Я їм самим запропонував це зробити, щоб усякі телепні періодично не діставали.

— Алло-алло, — нетерплячість, врешті, у Сергія прориваєтьcя наверх. — Чи чуєте мене, шановний пане Арсене? Алло!

Звісно, чую! Ще й як чую! Уявляю собі, як зараз Сергія рве на шматки від цікавості: що це ще вчора затяті вороги, тобто я і Олег, роблять разом? Проти кого воюють, чи на чиєму боці. Такому навіть в голову не прийде подумати, що ми зараз воюємо кожен на своєму.

— Чую! — кажу неохоче. Мені Сергій ніколи не подобався. Не люблю дебілів. Олег — мудрий супротивник, а Сергій — чиряк на дупі, свербить, болить, чухається і плюється гноєм. Так і хочеться його позбутися.

Запитую безбарвним голосом:

— Ага! То що ж шановному Мстиславу Маврикійовичу від трьох смертних знадобилося, і так нагло?

Жодних емоцій. Пригадую, коли тільки-но починав свій бізнес, то такі люди як Мстислав вселяли в мене трепетний шал та повагу. І перше своє замовлення, як приватний детектив, отримав саме від Мстислава. Він звернувся до мене цілком конфіденційно з проханням зібрати на одну жіночку інфу. Жіночка стверджувала, що Мстислав біологічний батько її дитяти. Мстислав не стверджував і не заперечував. Він просто не знав. Не пам'ятав усіх тих жінок, з якими доводилося спати. І тому просив мене у цьому делікатному питанні розібратися. Я розібрався — мала Вероніка виявилася його біологічною донькою. Експертиза називала безжальну цифру — 99,9 відсотків. Але увечері перед ранковою зустріччю з Мстиславом, коли я мав йому представити всі докази, окрім експертизи були знайдені і свідки, і навіть пару знімків випадкових свідків того роману (так — я профі у своїй справі і цим пишаюся) до мене прийшла Іренея, теперішня дружина Мстислава, а тоді — акторка-початківець місцевого театру, яка доволі легко лягала в ліжко з ким-будь за досить таки невеликі гроші, а інколи просто так. Мстислав уже мав офіційну дружину й не дуже зважав на залицяння цієї фіфи, тримаючи її у коханках. Але Іренея зважала, бо знала про доволі кволе здоров'я теперішньої дружини Мстислава. А гієни вміють чекати. Від мене Іренея хотіла небагато. Співчуття, доброго сексу, якого Мстислав не міг дати, бо, звісно, гроші творять дива, але диво потенції від них не залежить: вона або є, або її нема. І маленьке прохання від наївної акторочки, з перспективою у майбутньому зайняти місце дружини Мстислава. Прохання от яке — не 99,9 відсотків батьківства має бути написане у звіті, а хоч сімдесят... Я — не слабак, але вона так прохала і була така нещасна у своєму горі, типу знаходилася на боці офіційної дружини Мстислава. І я подумав тоді: Мстислава я зможу переконати допомагати тій нещасній жінці та її дитині, хоч з 70, хоч з 90 відсотками. Бо він

усе одне не стане маля офіційно вдочеряти, а на тій нещасній одружуватися. Матір Вероніки — вчителька молодших класів, маленька сіра мишка, окуляри на носі, стрижка хлоп'яча. Взагалі, як міг Мстислав на таку спокуситися? Видно важкі часи тоді переживав чоловік, потребуючи не так сексу, як співчуття та вміння бути почутим.

І я Іренеї допоміг... Десь у мене в архіві лежить течка з правдивою інформацією щодо цієї справи: фото, зізнання людей, експертиза справжня... А Мстислав таки визнав свою неофіційну доньку Вероніку, тобто майже визнав. Чи взагалі є на світі людина, яку він любить? Навіть його «офіційна» донька не отримує від нього достатньо не те що любові, а простої уваги. То на що могла сподіватися жінка з байстрям на руках від такого чоловіка? Проте, щоб не здаватися жлобом, хоча ніхто б з близьких та неблизьких не засудив би, якби вчинив по-іншому, то Мстислав все ж взявся допомагати і жінці, і її дитині. Щомісяця надсилав їм сяку-таку допомогу. Матір Вероніки, здається, і цього не чекала від чоловіка, тож наче заспокоїлася і більше йому не набридала. Тим часом офіційна дружина Мстислава народила йому маля — також дівчинку. Назвали Іринкою. Дружина несподівано після пологів занедужала і померла... Злі язики перешіптувалися за спиною, говорячи, що то помста провидіння Мстиславу за не зовсім праведний спосіб життя. Замордовані ним душі та долі людей мстилися. Та думаю, то все бздури, бо хіба Мстислава таким візьмеш. Іренея добре знала про слабке здоров'я матері Іринки. І дочекалася свого зоряного часу!

А тим часом незаконнонароджена Вероніка занедужала, потрапила до лікарні й потребувала не просто місячної грошової подачки, а вагомішого матеріального втручання. Матір малої, звісно, звернулася за допомогою до Мстислава. А він просто відсахнувся від неї. Так буває — смерть дружини, робочі негаразди, якісь примарні перспективи на всевладність

затьмарюють розум, не дають зрозуміти, що справді важливе. Тож коли матір Вероніки повідомила Мстислава про смерть доньки і покликала його на похорон, той, здається, цього навіть не зауважив, як і того, що незабаром ця нещасна також пішла зі світу. Не знаю — випадково чи спеціально. Переходила дорогу на червоне, а водій вантажівки не встиг загальмувати... Про це я довідався нещодавно, й думаю, що Мстислав досі нічого не знає.

Так, всевладний Мстислав Маврикійович не мав ніякої справи до простих смертних, доки не зрозумів, що і він смертний. Боявся хіба що померти від зараження крові... Така дитяча фобія. Але те, чого найбільше боїшся, рано чи пізно наздоганяє тебе. Злий жарт долі чи тих, хто у ту долю вірить.

Ніщо просто так не зникає. Тіні наших вчинків залишаються на руках, на сумлінні. Це — як у криміналістиці виявлення латентних слідів папілярних візерунків. Добрий криміналіст їх обов'язково розшифрує, хай з мільйонної спроби. От і про ці сімдесят відсотків я досі пам'ятаю, то мої латентні сліди. Тому, моє потрапляння до списку — не випадковість. Зозуля Нінель, мала Вероніка...

Заслужив...

* * *

Повторюю своє запитання, чуючи як з того боку стишено думають:

— Агов, Сергію Федоровичу, дорогенький? Ви там не заснули випадково? Щодо Олега та Василя, навіть не знаю. Навряд, чи вони захочуть вас слухати після начебто помилкового звільнення?

Дуже ввічливе у відповідь:

— Мстислав Маврикійович помирає. Я не жартую. Можна вважати, що це остання воля вмираючого. А Олег та Ва-

силь, хоч мене і не слухатимуть, але чутимуть Вас... І Ви їх переконаєте. Ви в цьому профі. І вам за цю послугу заплатять додатково.

Я звісно міг би послати його під три чорти, типу, не до нього мені тепер, але... Бо зараз ми всі зв'язані у тугий вузол, і хто знає, чи не є Мстислав ниточкою, за яку доведеться смикнути, щоб той вузол не довелося рубати. Тому відповідаю лаконічно:

— Я постараюся переконати, але не обіцяю. За годину ми будемо. Швидше, на жаль...

— Швидше й не треба. Чекаємо.

Але Сергій Федорович не встигає вимкнутися, бо я доволі спокійним тоном додаю:

— Ще одне, шановний. Ви маєте вибачитися перед Олегом та Василем за вчорашнє непорозуміння, думаю, це зрозуміло. І зважте: спочатку вибачення, а вже потім — справи. І під «Ви» мається на увазі не лишень ваша персона, а й особисті вибачення від Мстислава Маврикійовича.

Я не став слухати, що там відповідатиме переполоханий почутим Сергій. Просто вимкнувся. Загнаний у глухий кут звір буває небезпечним, але коли від тебе залежить його життя, то він тебе не кусатиме — це точно.

Але я не зірвався з місця відразу і не став як хворий на голову мчати до офіса. Треба зробити кілька дзвіночків... Перед тим, як стати перед ясні очі Мстислава, мушу знати, що там відбувається. Невже мій інформатор щось таки накопав на Іренею і доніс Мстиславу Маврикійовичу. Якщо так — саме вчасно.

Картковий пасьянс ще не розкладено до кінця, процес триває...

Олег

Спав я міцно. Зазвичай мені ніщо не сниться, але цього разу я стояв перед пустирем. Холодний вітер шпарко шмагав по обличчі безжальними батогами, сльози застеляли очі, і я не міг добре розгледіти картинку перед собою. Чудернацьке графіті, намальоване на дивом уцілілій стіні. До болю знайома манера малювати. Намагаюся розгледіти підпис під малюнком. Очі застеляють сльози. Не знаю скільки б це вдивляння тривало, але висмикує мене зі сну голос Арсена:

— Воюючи проти монстрів, легко перетворитися на монстра самому.

Прокинувся. Розплющив очі і втупився поглядом у щось блакитне і блискуче. Чиєсь око? Мигнув, мені здалося, що воно мені підморгує. Тільки за долю секунди зрозумів, що то звичайнісінький камінь з персня Арсена. Пекучий біль різко підняв мене на ноги. Бля, реакція мов у собаки Павлова. Та на світло червоної жарівки пускала слинки, а я щоразу, як побачу перстень, — корчуся від болю. Арсен криво посміхається. Здогадується гад, що мені зараз несолодко:

— Хе! А ще кажеш, що мертво спиш? Чо' такий переляканий, наче всю ніч за привидами ганявся? Вставайте, хлопці! Великі справи чекають на нас і баба з косою також, — оптимістичненько так замість «Доброго здоров'ячка».

Краєчком ока вловлюю світло з вікна. Надворі білий день. От тобі й три години сну. Схоже, що проспали ми і ранок, і сніданок.

Приходимо до тями.

Арсен наче читає мої думки:

— Вирішив вас не будити. Читання та длубання в чужій білизні забрало трохи часу. Ви б тільки заважали, плутаючись під ногами. За півгодини маємо бути в лікарні, у Мстислава.

Я здивовано витріщаюся на Арсена. Не менший подив читається у сонних очах Василя. Ого! Така коротка ніч, а стільки всього трапилося? Учора нас Сергій Федорович і на поріг не пускали, власноруч з роботи розрахували, згідно з розпорядженням самого Мстислава. Певно, багато чого Арсен прочитав у моєму погляді, бо трохи глузливий блиск таки промайнув його очима. Дякую, що не озвучив. Невже Мстислав так просто передумав? Не думаю. Змінилися обставини. Голос Арсена, зібраний та спокійний:

— Мені зателефонував Сергій Федорович і попросив. Так, хлопці — ПОПРОСИВ, — вимовляє слово «попросив» з притиском, майже смакуючи, розжовуючи його. Дав би в пику, згадавши, як смачно він шмаркав носом, коли ніс мав зламаний. Ледве стримуюся, ледь помітно стискаю кулак.

Хто ми зараз? Уже точно не друзі. Але й не вороги. Тому Арсен веде далі, продовжуючи смакувати словами:

— Тож, хлопці, піднімаємо свої дупи і...

Перебиваю, роблю це з приємністю, вкладаючи у слова всю рішучість, яка зараз сидить у мені:

— Гоп-стоп! Нас звільнено, ми не поїдемо. Він нам *уже* не шеф. І мені насрати, що ти там наобіцяв. З нами ніхто *не розмовляв* і нічого такого *не просив*. Вже не кажу про вибачення. До речі, у нас своїх справ вистачає і без майже покійника Мстислава. Чи ти, Арсене, вже забув учорашню розмову?

Арсен не забув. Моя бравада його дратує, але він виймає десь із комори своєї підсвідомості королівський спокій. Так, він справді найкращий у своїй справі, вміння тримати себе в руках фантастичне.

— Василю, і ти, Олеже, — звертається до обох обережно, майже лагідно. Василь якось нервово переминається з ноги на ногу, слухаючи нашу перепалку.

Для нього все надто заплутано і нема кінця цій плутанині. Тож він лупає своїми булькатими очима, наче мале дитя, яке прийшло в перший клас, а його заставили вчити табличку множення.

— Увімкніть свої мобілки, хлопці, там ви надибаєте цілий список недодзвонів не тільки від Сергія, а й від Маврикійовича — гарантія. Есемески також. Тому, Олеже, не вимахуйся. Наші справи і теперішні справи Мстислава — це те саме. Ти ж папери читав. Зрештою, тобі шо, корона з голови впаде, якщо ти виконаєш останню волю вмираючого? Будь людиною, га? Ми їдемо до вашого Мстислава Маврикійовича просто зараз!

— Остання воля помираючого, кажеш? А ми що, реаніматологи? — буркає Василь, але упівголоса.

— Ага, точно, — підхоплюю я. — Арсене, якби ми вмирали, він би не приїхав попри всі благання. То якого це мусимо бути кращими за нього? Га?

— Не мусите бути кращими, Олеже! Ви просто кращі, поки що кращі. Совість потім сильно гризтиме. — Ото вже психолог-реаніматолог.

— Та ти що? — Хмикаю, вдаючи здивування. — Але чи довго нам бути кращими? Бо якщо вірити документам, то... Приречені на... А приречені можуть собі дозволити наплювати на ввічливість, — якась дурна сила тягне мене за язик.

Але всередині вже ворухнулася цікавість: що знадобилося від викинутих на вулицю колишніх підлеглих приреченому королю місцевого розливу?

— Усе, баста! Хватить хвилю гнати! Відірвали дупи від сидження і за мною! — гаркає Арсен. Ой, які ми страшні! —

Ворушіться, блін! Поки він знову не втратив свідомість і не почав із мерцями розмовляти!

— З ким? Там черга монументальна просто. Може, і зовсім випадково загиблими конкурентами?! Тоді такі розмовляння на вічність, нам доведеться довго чекати! — я єхидно посміхаюся, і додаю: — А може, з малою дівчинкою, яка перед смертю довго хворіла і чекала, коли прийде татко і врятує її.

— А татко не прийшов, — стиха уточнює очевидне Василь.

— Стули пельку, довбне! — роздратування у Арсена щире. — Одна його донька вже на місцевому кладовищі, а другу, ще живу, він у це прокляте місто тягне. Вам малої не шкода? Без вас там охорони нормальної немає!

Арсен закочує очі догори, бо ми точно довбні, які очевидних речей не розуміють:

— Та попрохають у вас вибачення, і в усній, і в письмовій формі, якщо наполягатимете. Пішли вже!

Ми йдемо. Василь бурмоче дорогою про те, куди слід засунути декому оте письмове вибачення. Ідеї оригінальні, не очікував аж такої фантазії від чоловіка.

— Абсолютно згоден з Василем, — розмірковую дорогою, — щире вибачення лише від рівних має значення.

— Хм, — Арсен, клацає брелком-сигналізацією і водночас повертає голову у мій бік. — А від мене б вибачення прийняв?

— А ти так-таки б і попрохав? — дивуюся щиро, влаштовуючись на задньому сидінні.

— Ні, як на мене, нема за що, ти сам в усьому винен і це знаєш, бо інакше не прийшов би до мене, — ледь задерикувато кидає пан детектив.

Знизую плечима: нащо ж тоді й питати?

Мене більше цікавить інше: чи не пропустив я момент, коли можна було відмовитися від того, аби вплутатися у ще більші неприємності? Чомусь здається, що пропустив...

— На, — розвертається до мене Арсен і тицяє в руки акуратно складений аркуш паперу. — Ознайомся. Це список «Приречених до страти». І хоч трохи помовч, га?

* * *

Грюк! Бам! Дз-і-інь!

Ні, в офісі не землетрус. Це я так *тихо й тактовно* вступаю в права володіння чи то пак управління.

Самому гидко. Добре, що хоч свідки симулюють глухоту і загальну недорозвиненість в іншому кінці офіса.

— Блі-ін, снайпер! — із щирим захопленням лунає позаду.

Різко розвертаюся, але в очах Василя справжня дитяча цікавість: а які я ще таланти приховую? Повільно розтискаю кулаки.

А снайпер-таки. Добре, аби чашкою запустив у стіну. Хоч і те сказати: рік тільки розпочався, а це вже другу посудину гепаю, куди там дівці при місячних! Так, я ще послужливо поданою кавою вцілив акурат у нещодавно подаровану фірмі картину — абстракцію місцевого модного й досить дорогого художника. Скло в рамнику — на друзки... Картина... Ну, на ній змін не дуже видно.

— Та збитків жодних! — майже серйозно запевняє Василь. — Так навіть краще, а то заяскраво було... В той, як його, в інтер'єр не вписувалося!

Мовчки махаю рукою — не відсвічуй, сідай. Втуплююсь у вікно:

— От чого я? Он, достойніших півміста! Конкуренти не зрозуміють!

— Ти про вцілілих достойників чи про ту половину, що на центральній алеї кладовища? — єхидно зауважує Василь.

Теж мені розумака! Оце підбадьорив. Хоч знаю, що він не знущається — професійна деформація гумору.

Василь продовжує:

— Давай ще чаю замов, щоб секретарку чимось зайняти, бо вухом до дверей приросте? А замість чогось міцнішого — наказ перший випишеш. Про звільнення, га?

— Чиє звільнення? Секретарки? За що? — найзаманливіше було б, аби звільнили мене — вдруге за дві доби, але... мрії, солодкі мрії...

— Нє, Сергія Федоровича! — Охоче підказує Василь, радий, що я, врешті, почав реагувати на репліки, а то мовчав кілька годин поспіль. — Він гнилуватий весь, такого за спиною першим помічником залишати — ризиковано. Гонорово засранець нас звільнив — есемесками. А як він тебе перед тим обшукував? Хіба не поц? А так, звільниш і заспокоїшся, душу відведеш, жодного похмілля, і почнеш, врешті, серйозно мислити.

— Ага! А тих, хто обшукував за його наказом, тобто твоїх підлеглих, звільняти не треба? Аби вже остаточно стрес зняти й не бачити їхні фізії поруч? — Ледь мружу очі. У дзеркало не треба зиркати — очі мої зараз темно-сірі, немов хмари, сповнені по вінця грозою.

Обличчя Василя застигає. Зараз спробує величати Олегом Дмитровичем. Втримується:

— Твоя воля. Тільки через таке необдумане дітвацтво доведеться нашвидкуруч підшукувати заміну, ще й із надійними рекомендаціями, бо охорона зараз знадобиться ще й яка. А я не гумовий. Чи ти, може, й мене того?

— Дурень, — дивно, але я раптом заспокоюся, навіть бажання дати по пиці за таке припущення не виникає. — Мрійник тобто. Чорта з два я тебе звільню. Сподівайся! Зарплату можу подвоїти — і тільки. А щодо решти кадрів, то через Арсена завжди заміну надійну можна підшукати. Нашому

«спеціалісту з чортівні» зараз мій труп до дупи. Його цікавить геть інше, як гурмана, — скільки ще пробрьохаюся, поки не втоплять! Тож підставляти зумисне не стане. Дослі-ідник!! Іди краще уточни у цієї лялечки в приймальні, коли там літак із Лондона прибуває, й приступай. Головою з цієї миті відповідаєш за Ірину Мстиславівну. І тільки спробуй ляпнути, що я з тебе няньку ліплю! Кому я дівчисько довірити ще зможу?! Татусем зробили за мить — тепер роками розгрібатиму це щастя!

Василь ледь схиляє голову, приховуючи у світлих очах вогник схвалення: таким я подобаюся йому більше. Певно, вважає, що я змирився із долею й мислю адекватно.

Адекватно, кажете?! У голові з цензурованих думок лише одна: де відпочивали мізки, коли дозволив себе вмовити?! Я неприємності колекціоную, чи що?!

* * *

— Який на хрін із мене опікун?! Не знаю, як у бізнесі, але що, по-вашому, я петраю у малих дівчатах! Ви тут усі о... оліхтаріли?!

Це я вдруге отак не зовсім цензурно при Мстиславові Маврикійовичу. Вперше було при першій зустрічі, від болю і безнадії. Все одно був певен, що вб'ють... Вижив, блін!

«А якби тоді вбили, зарази, то тепер клопотів оцих не було!» — зовсім по-підлітковому вигулькнула думка.

— Олеже... Дмитровичу, — на диво м'яко, втручається в мій монолог нотаріус. — Звісно, Ви трохи здивовані... несподівана і велика відповідальність у... не зовсім солідному віці...

«Шмаркач чортів! За таку винагороду інший би ноги цілував, а не комизився...» — має на увазі нотаріус. Це ж треба вміти отак говорити цілком пристойні речі, аби за ними

так легко читати справжні думки. Собі потренуватися, чи що?

— Олеже, слухай сюди... — це із ліжка, навіть не хрипом — болем, — Тобі ж Іра подобається, завжди балував.

— Ірина Мстиславівна — гарна дівчинка. Розумниця. Симпатична, — починаю тоном дипломата. Важко в одну мить позбутися звички до слухняності, виробленої роками. — Але у мене жодного уявлення, як дівчаток її віку виховувати... — круто, я вже виправдовуюся. — До того ж у неї й мати є, ну, хай нерідна. Однак, мати. Хіба за нашими законом не вона — опікун?

— Законами? А закон, мов дишло. Знаєш приказку таку? А щодо мачухи? Мачухи в Іринки вже немає, від сьогодні. Розлучився я з тією курвою, — це звучить так злісно, що у мене з'являється дурна надія: із такою волею і люттю вмирати рано, він ще видужає, впорається із тими, хто хотів його на той світ спровадити.

Бо не вперше. І жодна чортівня не завадить помститися... І все буде, як раніше, чи ні?

В останньому запитанні — відверта насмішка, яка тверезить: ніщо вже не буде, як раніше. А на тебе зараз дивиться приречений умираючий чоловік, що вигулькнув із гарячкового плетива жахіть хіба що зусиллям волі.

— Інші родичі? — хапаюся за слова, мов за соломинки.

— Немає. Отак-таки, немає. Колись в юності вчинив дурницю, так мені сказали, що для них я — мертвий. Тепер і вони для мене неживі... Щось схоже на твою ситуацію, Олеже... — от не треба паралелі проводити, добре!

— Не в дитбудинок же Іру... Навіть у найкращий. Їй там не вижити! — І тиснути на жалість не треба!

— А... компаньйони? Мусить же бути хтось, кому довіряєте? — лепечу розгублено.

— Самому не смішно, Олежику? — якщо чесно, то ні, не смішно, страшно! — Знаєш, ті, хто мав щось людське в собі, першими пішли на той світ, найгірших на закуску залишили, чи що, аби помучилися. Як ото мене.

Так, це вже марення наближається чи навпаки, просвітлення, і він знає більше, ніж здавалося?

— Бізнес у такому стані не збережу. Надто клопітка справа: тут генієм треба бути, — кажу щиро, бо то правда.

І хай знає, і хай ще раз добре все обміркує.

Геніальний аргумент, блін! Навіть нотаріус ледь дозволив собі пожвавитися, відчуваючи мою слабинку.

— А ти спробуй, — зовсім тихо радить Мстислав. — Головне ж не бізнес, гроші їй на придане там і на навчання вже є...Важливо інше: вона тебе любить... Я спитав, чи є хто, кого б вона згодилася татом назвати, якщо мене раптом не стане. Дівка відповіла, ледь подумала трохи і визначилась. У мене вдалася — не кваша!...

— Вона вас любить, — так само тихо, без істерики, відгукуюсь. Стає сумно від розуміння: на дитинча власне йому не начхати. Може, навіть до старшої доньки щось відчував. Боже, це ж треба так жити, аби збагнути, що любиш власних дочок на порозі реанімації, коли часу обмаль і можна банально не встигнути дочекатися літака, аби обійняти вцілілу малу!

— Звідки така впевненість, що я не остання сука, котра гроші привласнить чи дитину ображатиме?..

Чому навіть зараз, коли він помирає і не має важелів впливу на мене, я ладен поступитися?

— Скажи, ти коли їй гостинці від мого імені тягав, вірив, що вона правди не знає, від кого цукерки і цяцьки?..

— Років зо два тому точно не знала. А що, вже не вірить? Та якщо Ви знали про це, то чому тоді...

— Що чому? Мав дати офіційне доручення купувати непотрібні бздури, що малим дівчатам подобаються? Типу, від мого імені? Навіщо! Ти і так непогано впорався.

— Підписуй документи... — додає він по паузі. «Будь ласка» лишається невимовленим уголос, але це схоже не на наказ, а саме на прохання. Останнє прохання, хай йому! І ще, він намагається зламати, примусити, але не згадує про більш ніж пристойну винагороду за клопоти. Чи про те, що, фактично, директори фірм завжди більш захищені від неприємностей і навіть усякої чортівні, ніж безробітні. Чомусь просто купити згоду йому замало.

— Я сам зараз можу померти у цій круговерті, — остання моя спроба виплутатися. Таке собі чесне попередження, що теж не справляє великого враження.

— Що ж. Тоді ти зараз отримуєш додатковий стимул, щоб вижити...

Я мовчу, навіть часу на роздуми не попросити — немає того часу ні у Мстислава, ні, схоже, у мене також. Нотаріус учуває згоду в моєму мовчанні і дістає купу паперів, обережно розстеляє їх на журнальному столику. Зверху опиняється паркер, для солідності, аби підписи ставити було не соромно.

Раптом я згадую про ще один аргумент «проти», а може, це — щире прохання про допомогу:

— Врешті, я нічого не петраю у поводженні із дев'ятирічними дівчатками! А про виховання й мови нема!

— Не страшно. Для цього є досвідчена гувернантка. Зрештою, віддасте Ірину Мстиславівну до гарної школи, там порадять якісь гуртки, додаткові заняття... У заповіті все розписано: і про гроші, які виділятимуться на одежу там, їжу, оздоровлення також. Повірте, пристойна сума, вистачить на все, — сухо інформує нотаріус.

— Ви ото зараз серйозно, так? Все продумали — суперпупер няня, гувернантка, престижна школа і купа грошей на нові плаття? Нічого випадково не забули — тобто уваги дрібку, розпитувань, як день минув, казка на ніч, я ж жодної не знаю... Оце у ваших паперах прописано? — запитую щиро.

Хоча... А при живому, дідько, при рідному, хотів сказати, батечку, хіба Ірина жила по-іншому? Тож усі дивляться на мене як на пришелепкуватого наївнячка. І тільки в очах нотаріуса крізь професійно товсті скельця окулярів промайнули іскри зацікавленості:

— А з Вас, Олеже Дмитровичу, може пристойний опікун вийти, як докладете трохи зусиль, — тон нейтральний, ніби торочить про погоду із незнайомкою під час якогось офіційного банкету. Але в очах промайнуло щось схоже на приязнь.

Отака халепа на мою голову! Мало мені власних клопотів, ще й в опікуни подався...

Добре, що Василь поруч, допоміг у момент найпершого відходняку. Порятував від власної дурощі чи ще чогось. Коли стане трохи більше часу, обов'язково подякую. Можна було б і зараз, але хіба по мобільному — він уже виїхав до аеропорту. Дякувати на трубку — то вже по-дівчачому. Хіба що есемеска...

Коли вже той літак із Лондона приземлиться? Скільки ще можна чекати?

Гидкою музикою озивається мобільний. Мене аж перекошує від несподіванки, не тому, що я такий вразливий, і мене може вибити з рівноваги під час роздумів мобільна мелодія. Просто кантата Стравінського у мене стоїть тільки на одному телефонному номері, який уже давненько не озивався. Моментально хапаю слухавку, вмикаю, прикладаю до вуха, паралельно проклинаючи себе за поспіх та за те, що забути її несила:

— Алло, — чую ніжний чистий голос Нінелі. — Привіт, Олежику, це я. Дякую, що відповів. Ти, звісно, можеш послати мене куди подалі, але... — вона затинається. У голосі багато суму і, може, навіть сліз. Але й п'яні нотки вчуваються. — Нам потрібно конче з тобою побачитися. Я сумую. Дуже потрібно побачитися.

Гидкі щупальця образи, ненависті, суму і люті молоточками стукають у голові. Так, гучні новини швидко поширюються містом. Неперевершена акторка Нінель, яка любить тільки себе, щойно, очевидно, довідалася про останню волю найбагатшого чоловіка околиці Мстислава. Ох, як швидко змінюються пріоритети, коли пахне великим грошима та перспективами... Я більше не вірю в кохання й Нінелі не вірю. А ще якихось півроку назад я б навколішки приповз до неї, цілував би руки, ноги, готовий був стати не просто коханцем, а її рабом. Дивлюся у вікно — зима сипле снігом. Замерзлий світ кутається в сутінки. Багато чого трапилося після Нового року. Чи то можливість в будь-який момент померти так вплинула на розум, чи несподіване багатство, що впало на голову... Але крижаним тоном відповідаю, ще недавно такому рідному та коханому образу власниці голосу в слухавці:

— Вітаю, шановна! Нам з вами немає про що говорити. Ви — одружена пані, тож не маю права компрометувати вас своєю присутністю. Бажаю щиро родинного затишку.

Вимикаюся. Пелена з очей спала. Отак раптом на порозі смерті. А чого ти хотів? Ти просто її собі вигадав. Виліпив у думках, як Пігмаліон Галатею, і закохався в той образ. Так-так! Я любив образ, а не людину. Я любив світло, яке, здавалося, жило в її очах, кола вона по-дитячому щиро тішилася першому снігу чи букету з жовтого кленового листя.

В якийсь момент те світло в очах дівчинки Нінелі просто вимкнулося. Бо з'явилися великі гроші та перспективи

отримати відразу все. А слова клятви, що колись шепотіла пристрасно на вухо: «у горі і в радості, у хворобі і здоров'ї, в багатстві та убогості, поки смерть не розлучить» залишилися тільки словами.

— Бо убогість не для сильних світу цього, — так і кинула безжально в очі, коли йшла.

Світло згасло. Зрештою, чи було воно те світло? Запитував себе не раз. І продовжував її любити, вірив, що зрозуміє, повернеться... Але тоді раптом ота історія. Арсен живий свідок того, що я ніколи не був для неї кимсь особливим, один із... Розпещене дитя, яке хоче мати відразу всі на світі іграшки і керувати ними, наче лялькар у театрі — маріонетками.

Трохи запізно я це зрозумів? Краще пізно, аніж ніколи...

Нінель набирає мене вдруге, втретє, вчетверте... Ось так завжди. Інколи я не втримуюся і таки пристаю на всі її пропозиції. Та не цього разу. Я більше не відповім. Вона для мене померла. Може, змінити номер телефону? Ні, не варто. Назавтра протверезіє, заспокоїться... Зрештою, зараз у мене є важливіші справи, аніж черговий заскок у голові Нінелі.

Руслана

Не люблю сутінок! Дивний час, коли не збагнути, чи то все видається викривленим, чи навпаки, речі скидають звичні маски і виглядають по-справжньому.

А от ніч... Ні, темряви я не боюся, а до ночі ставлюся зі щирою повагою. Ще з дитинства, коли не могла збагнути, як вона примудряється щоразу правильно розставити по місцях геть усі зірки. Малі бувають смішними чи, можливо, аж надто мудрими, бо не встигли забути ще всього... Пригадую притчу з якогось старого фільму. Коли народжується дитина, вона своїм криком повідомляє людству про своє велике знання: вона прийшла з місця, де всі двері відчинені, всі знання відомі. Й тоді поруч з нею опиняється ангел, який легко вдаряє маля крилом по вустах, зачиняючи їх... І мала дитина майже все забуває. Дорослішаючи, забуває ще більше.

Ніч — чудова пора, але ота потреба спати! Ніби кара. І не тому, що я свято переконана: слід працювати двадцять п'ять годин на добу. Ні, я надто ледача, щоб виголошувати такі тези. Мене напружують сни: надто яскраві, надто емоційні... усе надто. Ще й чомусь інші забувають отакі сновидіння і зранку щиро запевняють, що їм геть нічого не марилося. Я ж отак не можу.

Тож переді мною вибір: піти влаштовуватися на роботу із синцями під очима від безсонної ночі чи сподіватися, що вдасться хоч трохи поспати. Перш ніж я детально, ніби кадр за кадром в уповільненій зйомці, побачу все, про що йшлося в розмові з Інною.

Цікаво, то вона така «добра», і приперлася врятувати упертюху, що суне носа не свої справи, власною волею чи її попрохали, типу, налякати, щоб не влізала? Притуляюся гарячим лобом до шпалер на стіні. Ті майже відразу стають теплими. А таки цікаво. Втім, що це змінює?

Ні, цілу ніч за такими роздумами я не витримаю. Потикатися з дому серед ночі, аби поблукати безлюдними вулицями і трохи розтрусити набридливі думки, немає сил та й бажання: з моїм везінням я й серед безлюддя пригоду відшукаю.

«Невже прокинувся інстинкт самозбереження?! Через стільки років після народження?» — вдавано захоплюється внутрішній голос, нащось копіюючи улюблені інтонації Тетясі.

Сил на те, щоб відгавкуватися від себе ж, любої, немає: скроні раптом наливаються свинцем чи то від залишків застуди, чи я просто сильно втомилася.

Зариваюся у ковдру й ледь чутно шепочу: «тільки не про Майю! Будь ласка...».

Дивно, але моє бажання виконують.

* * *

Знаєте, бувають такі сни, коли ви довго блукаєте, розшукуючи щось дуже важливе, і ніяк не можете знайти? Про «забити на безнадійні пошуки і зайнятися чимось іншим» мова не йде. У снів своя логіка.

От і я бреду засніженим нічним містом, безстрашно зазираючи до освітлених вітрин барів і цілодобових магазинів. Зазираю в обличчя поодиноких перехожих. Ті аж ніби перечіплюються через мій погляд, але не роздивляються у відповідь, лише дехто прискорює ходу. Зовсім не переймаюся тим, що можу нарватися на шукачів пригод.

Можливо, якась частина мене розуміє, що спить, точніше, крутиться на незручному дивані, дивуючись, чому простирадла наче всіяні грубим піском.

Але мені не прокинутися, поки не розшукаю *її*. Кого? Сама б хотіла знати.

Раптом відчуваю страшну втому. Ніби й справді виходила пів міста. Зупиняюся і ледь не під носом бачу якусь дивачку. Вона зосереджено розглядає пустир, покритий бруднуватим міським снігом, де-не-де помереженими рядками людських слідів.

Задумливо хитає головою, не певна, чи саме це їй потрібно. Потім рішуче присідає навпочіпки і починає щось креслити уламком гілки простісінько на снігу. Нащось відзначаю, вона — шульга. У правиці затиснуто ще кілька гілок різної товщини, немов набір пензликів у прискіпливого художника. Он, бере іншу, зовсім тоненьку гілочку.

На мить завмирає, ніби хоче нанести на картину важливий штрих. З-під лоба кидає на мене швидкий погляд: мовляв, що витрішки нема де ловити? Дивишся тут під руку...

Прошкую далі, відчуваючи, що погляд сірих очей прилип до спини. Нервує. Хоча б тому, що чомусь знаю напевне: коли вона всміхається, ті очі стають блакитними. А зараз вони схожі на інші очі, що зовсім недавно дивилися на мене так само вороже, наказуючи вшиватися з його життя, типу для моєї ж безпеки! Подумаєш!

Лише зробивши широке коло кварталом й пройшовши крізь якусь гоп-компанію (було б мені, якби не уві сні!), із холодною ясністю розумію: я — ідіотка... М-м, своєчасне відкриття. Ота *мала* (а таки мала — їй десь п'ятнадцять-шістнадцять, не більше, я — старша, ха!) не набагато розумніша. Тільки б не встигло те дурепиcько втекти кудись!

Не біжу, бо вже не від мене, від її волі залежить, чи зустрінемось ще раз...

На місці! Підвелася, уважно роздивляється своє малювання — дивне плетиво сніжинок і квітів, схожих на лілеї, дурне поєднання. Однак, очі чомусь той візерунок охоче вбирають.

Кутики вуст кривляться: не зовсім те, що задумала, бо сніг, очевидно, — не найкраще полотно для художника.

Поруч із художницею — невисока постать, закутана так, що й не розбереш відразу — дівча чи хлопчик. А може, не через шари одяганок, а тому, що у блідому штучному світлі ліхтарів фігурка видається якоюсь примарною? Що таке маля забуло на вулиці взимку серед ночі? Дитина жадібно роздивляється оте малювання, а потім раптом починає ревіти.

— Чого ти? Ну, чого? Для тебе ж малювала... ти попрохала, я й намалювала, для тебе... як і раніше... раніше ви хоч посміхалися... — тихо, втомлено, але без роздратування запитує художниця. — Не подобається? Стерти?

— Ні-і-і-і! — хлипання стає голоснішим. — Воно і так скоро зникне! Зима ж не назавжди... Не хочу, щоб зникало: воно моє і гарне!

— Та-ак, зима не назавжди... — дівчина уриває себе на півслові, ніби хотіла додати щось іще, типу «на щастя». — Але цьогорічна буде дуже довгою... Ну, хочеш, я тобі намалюю таке, що довше триматиметься?

Дівчина недбало зсипає з долоні усі палички-пензлики, мимохідь заправляє русяве пасмо під смішну картату беретку. Із якоюсь хижою цікавістю вдивляється в бетонну огорожу, яка відгороджує частину пустиря. Ніби прикидаючи, чи не можна її використати як сяку-таку заміну паперу. Потім озирається навсібіч, ніби у пошуках чогось не менш важливого.

Нащось скидаю наплічника з натрудженого плеча, копирсаюся у ньому з відстороненою цікавістю. Бо в реальності перед вмістом моєї торби навіть чорні діри від заздрості білішають, а вже уві сні в них можна знайти щось і геть незвичне. Наприклад, кілька балончиків із фарбами. Коли це я встигла захопитися графіті? Відчуваю певне розчаруван-

ня — ото важлива місія! Зараз їх запхаю до рук художниці й буде їм малюнок, що довше тримається. Й дитина перестане скиглити. А я, врешті, прокинуся, посунуся на кухню сьорбнути ледь теплої води із вистиглого чайника, знову засну і, врешті, побачу щось цікавіше.

Мала раптом звертає увагу на мене: таки дівчинка, не хлопчик. І доволі симпатична, чого й сумніватися було? Нетерпляче переступає з ноги на ногу. Зиркає із надією: я ж зараз підійду і віддам фарби художниці, так? А от старша зовсім не рада такій підмозі:

— Забирайся, дурепо! — ледь не сичить вона. — Лізеш не в свої справи! Обійдуся без допомоги... — останнє здається брехнею.

Мовчу. Бо бачу, що й вона не в захваті від малювання на снігу. Он, очі блищать при спогляданні балончиків і руки за спину заховала, аби не спокуситися, не вихопити у мене подарунок. І комаша мале її до мене не підпускає. Істеричка, чи що? Я ж не кусаюся.

Потискаю плечима, пробурмотівши ледве розбірливо: «Дивися, аби тебе, таку всю самовпевнену, не вкусила!» Бо не сваритися ж із незнайомкою зі свого ж сну?

Залишаю балончики просто на тротуарі й повертаю до найближчої підворітні. Може, старша дівчина вирішить, що то подачка й відмовиться, але мале не втримається, візьме, випхикає собі отой малюнок — лише її, гарний, і щоб надовго. Хай буде...

— От же ж! Та добре, — чую поза спиною. — То що тобі малювати, квітку?

— Ні, будинок! Отут-он, де місця більше!

— Який будинок? — чи дивується примсі малої, чи уточнює, чого та бажає — хатинку чи хмарочос?

— Ну, такий... справжній... де нас чекають!

Пауза. Старша стріпує головою. І рішуче проводить балончиком згори вниз, розприскує фарбу, залишаючи першу чітку вертикальну лінію...

Стіна.

* * *

Прокидаюся від гидкого калатання будильника. Змушую замовкнути. У душі — намул від сновидіння.

— «Будинок... справжній, де нас чекають»...

Намагаюся вловити якусь важливу думку, але мені не щастить. Можливо, тому, що за вікном передсвітанкові зимові сутінки. А сутінки, навіть ранкові, — то не мій час, надто вони спотворюють все навколо. Та я про це вже казала...

Ледве відриваю голову від подушки. Ні-ні, спати не хочеться. Сон надто реальний, вартувало б полежати та поміркувати над ним. Але ж... Сьогодні у мене співбесіда. І мене, врешті, візьмуть на роботу. Бодай на якусь. Ким тільки не працювалося після школи? І барменом, і посильним, і кур'єром, і нянечкою в садочку, і прибиральницею в ресторані... Тетяся за це називає мене перекотиполем, тобто тільки-но змінюється «мікроклімат в порожній голові», а точніше задуває там вітер, як мене відразу здуває з роботи. Мої кишенькові запаси та гроші у білому конверті, який залишила мені Тетяся наче від брата Романа, тихенько тануть, мов білий холодний сніг під весняним сонцем. Отож — вибір у мене небагатий. Душ, чисті зуби, гарячий чай, канапка з сиру та докторської ковбаси, силоміць запхана до рота. Апетиту зовсім немає. Голова видається геть порожньою чи то від пережитого вночі, чи від пережитого після зустрічі з Інною. І це — на ліпше. Бо дівчата з мудрим блиском в очах в роботодавця зазвичай викликають недовіру. А так — сидить перед тобою особа жіночої статі, лупає безглуздо очима і погоджується на ту мінімальну зар-

платню, яку їй пропонують, а також погоджується і на умови, і передумови теж. Що візьмеш з сердешної?

Виходжу на вулицю... Бр-р-р... До дрібного снігу, що сипле з неба, додався ще й шпаркий вітер. Ото позамітає до вечора, якщо не розчищатимуть. Йду, застрягаю, де-не-де бовваніють постаті двірників з лопатами. Та їх набагато менше аніж нерозчищених тротуарів. Дороги також позасипало, машини самі прокладають собі колії. Єдина втіха — автівок на вулицях таки поменшало, виїжджають лишень ті, які дають собі раду з нерозчищеними дорогами. Дивина, здається, щось зламалося у налагодженій господарській системі цього міста, бо ще тиждень тому заздрила його мешканцям, типу мають вони класнючого мера, хоч і підтоптаний собі панок, давно за шістдесят перевалило, сама в новинах бачила, але господарний такий. Перехвалила. І в них все таке саме, як усюди... Чи, може, то зима цьогорічна защедра на сніг?

Біля триповерхової будівлі з білої цегли та величезними вікнами галасують діти — щиро тішаться зимовій порі. От кому життя завжди в кайф. Граються в сніжки, менші ліплять снігову бабу. Зараз шкільне подвір'я нагадує театр бойових дій. Зупиняюся, щоб повитріщатися. Схоже зійшлися дві бойові групи, очевидно паралельні класи вирішують між собою — хто сильніший клас «а» чи клас «бе». Класи десь сьомі-восьмі, бо в цій метушні приймають участь і дівчата. Старшокласниці такого собі не дозволяють, бо вже надто дорослі для дитячих забав. Заздрю по-добром. І сама б із задоволенням приєдналася до цього радісного гурту. Лунає дзвінок — і метушня припиняється. При вході до школи виростає кремезна постать огрядної жіночки невизначеного віку, закутаної в товсту вовняну хустину з віником у руках. Вона вдавано сердито примушує збуджених школярів обтрушуватися від снігу, щоб не несли його до школи, бо в приміщенні той неодмінно стане водою, а ти потім прибирай... Але схоже, що крім

молодшої школи, тих маленят, що ліпили снігову бабу, її ніхто не боїться. Малюки дуже довго та акуратно обтрушуються, а дехто зі старших навіть робить спроби увірватися в приміщення школи просто так. Але спритна жіночка, яку всі називають баба Свєта, вправно ловить шкідника за комір і відставляє вбік. Шибенику дозволяється ввійти до школи найпізніше, навіть після малюків, і при умові, що найменшої сніжинки на його одязі не буде знайдено. Схоже, ця картина всіх розважає, навіть порушника. Бо він обтрушується зі снігу доволі активно, роблячи час від часу спроби таки прорватися досередини. Коли двері за бабою Свєтою закриваються, на подвір'ї школи все стихає. До наступної перерви. Урок.

Минаю школу, переходжу дорогу. Подвір'я дитячого садочка. Двоє чоловіків у справжніх валянках з калошами, в однакових куфайках та ватних штанях, ватних рукавицях, з дерев'яними лопатами в руках розчищають дитячий майданчик. Час від часу перекидаються якимись тільки їм зрозумілими фразами. На перший погляд видаються зовсім однаковими. Придивляюся.

Ні, це тільки на перший погляд схожі. Один — старший, інший на років десять молодший. Той, що старший, у смішній вовняній шапці, трохи схожій на жіночу, з підпухлим обличчям, доволі пізнавана припухлість, видно любитель зазирнути в чарчину. Молодший має акуратно підстрижені вусики і цигарку-недопалок в зубах. Цигарка догоріла, погасла, однак він її чомусь не випускає зі зубів. Шапка-вушанка з не зав'язаними вухами від нахиляння тіла раз-по-раз смішно підстрибує на голові, дивом не падаючи на сніг.

— Тутойво, після тугого може той, — говорить старший.

— Нє, не мо'. Підлого стерва робота. Мій шкєт обувку в школі посіяв. Льолька нових потребуває.

— Моя Каська он тоже... За патла та в пику.

— Ага. Одною сракою на два базари.

— Не скажи. Щоби їй пуп вилисів, як від маку ступа.

Це говориться в процесі роботи. Співрозмовники, схоже, оту словесну абракадабру між собою добре розуміють.

Простую вуличкою далі. Зупиняюся перед супермаркетом, ноги самі заводять досередини. Не те, що маю щось купити, просто так. Післясвяткова блискуча новорічно-дощикова мішура в оформленні прилавків та всього інтер'єру плавно замінюється іншою у вигляді сердечок, янголяток зі стрілами та білими крильцями. Про наближення дня закоханих говорять коробки цукерок, зроблені у вигляді гарячих сердець, янголятка з білого шоколаду та купа паперового непотребу з плаксивими вершиками у різноманітних валентинках-листівках. Відкриваю одну:

Крізь суворі вітри й хуртовини,
Крізь тумани, ліси і поля,
З Валентином тебе я вітаю,
Найдорожча кохана моя.

Пирскаю від сміху. Відкриваю ще одну:

В день Святого Валентина,
Я скажу тобі, як є:
Ти кохана, ти єдина,
Щастя рідне ти моє.
Завжди будь зі мною поруч,
Бо без тебе я не я,
Ти найкраща в цілім світі,
Люба дівчино моя!

Ото вже ліпшого способу підняти настрій не знайдеш. Поруч копирсається в тому листівковому мотлосі приваблива руденька дівчина. З вигляду років двадцять. Однією рукою перебирає сердечка-листівки, другою притискає слухавку до вуха. Вона мого усміху не зауважує, бо зайнята розмовою:

— Слухай, Лєнок, а я йому ж, тіпа, й кажу, звичайно, коханий, ти не матолок, що і за квартиру платить, і за моє

навчання, і за тачку. Але ж і я — тіпа, також не частина інтер'єру в твоїй грьобаній квартирі. Тіпа, на сервант новий, не дуже схожа. Я, тіпа, твоєї уваги потребую. А не протирання раз на тиждень поліролем. Так і сказала. Ага! Точно! Шо він? Тіпа, каже — «Зайнятий на роботі. Аврал. І на Валентина буду зайнятий!» Піпєц! Лєнок, шо робить? Нехай, я людина терпляча, але ж, дорогий мій коханий, навіть вазонок, тіпа, світла, тепла та води потребує, бо без цього засохне. А я ж, тіпа, не вазонок!

Це смішить не менше, аніж валентинки.

Поруч двоє підлітків, років п'ятнадцять-шістнадцять, замість бути на уроках у школі, безуспішно прицілюються до засобів гігієни. Тих, що від чорних цяток.

— Спакуха, Калян, ніщяк. Точно тобі лажаю. То, шо нада.

— Харе втикатися, Льоха. Бабки мої, потому й мені рішать.

Помітивши, як я криво посміхаюся, спостерігаючи за муками гігієнічної творчості, просто моментально щезають в іншому відділі. Ага, точно — відсутність прищів на пиці — то гарант від поразок, що вирішує купу проблем.

Зупиняюся здивована власним відкриттям. У більшості людей звичайне нормальне життя і їм байдуже до того бардаку, що відбувається зараз у середовищі сильних міста цього, до смертей, які ще мить тому, мені здавалося, отруїли своїми запахами довкілля. Діти в школі на уроках, садочок дитячий працює, хтось когось зраджує, кохає, купує валентинки, підліткові прищі виявляються набагато важливішими, аніж смерть якогось там сина місцевого олігарха чи самого олігарха. І мені на мить хочеться стати однією з них, отих звичайних, нормальних людей. І я купую собі апельсинку. Після моєї застуди вітамін С не зашкодить. Ще з годину блукаю супермаркетом. На вулицю, до зими йти неохота. Хай ще хоч трішки побуду нормальною. Заходжу в дорогі бутіки

з завернутими для язика брендами, де-не-де святкові знижки для закоханих — Pierre Cardin, Dolce & Gabbana, Galliano, GF Ferre, Dior, Kenzo, Armani, Louis Vuitton, Sergio Rossi...

Після відділу з парфумами захотілося на свіже повітря. Чого забагато, то не на користь. Виходжу з супермаркету і вклякаю від здивування. Мої ноги привели мене геть у протилежний бік від того місця, де мені треба було бути на співбесіді. Чорт, співбесіда мала відбутися три години тому. Я й досі без роботи, тобто в активному пошуку. Та щось мені здається, що коли я завтра з'явлюся на ту співбесіду в призначений час, то та сама робота чекатиме на мене. З чистим серцем мандрую далі. Всередині раптом вмикається мій одвічний друг та ворог — той самий внутрішній голос. От хай далі він мене веде. Засніжені вулички, заклопотані лиця людей, усміхнені та недуже. Наче буденне звичайне життя, але... Відчуваю, нутром відчуваю — то тільки машкара буденності. Пригадую свій сон, подумки вкотре листаю папери з Інчиного файла... Що ж ти приховуєш, Зимо, чи кого? Відповідь десь зовсім поруч. І щойно я наче вхопилася за ниточку, яка веде мене... І сестра Олега, тобто майже мертва сестра Олега, до цього також причетна, бо в моєму нічному видінні була вона...

Зупиняюся, пришпилена несподіваним відкриттям. Всередині все стискається до маленького атома. Роззираюся. Навіть не дивуюся. Переді мною той самий секонд-хендівський ринок, де кілька днів тому я познайомилася з дівчинкою Майєю. Внутрішній голос, словами Інни настирливо уточнює: «*Мертвою* дівчинкою Майєю». І додає: «Ти вже на місці. Прийшла».

Ринкове життя вирує. Продавчині активно порпаються у своїх картатих торбах, виймаючи з них чергову порцію нощеного заморського шмаття, обробленого чимсь геть паскудним, бо воно мені смердить навіть більше аніж суміш

дорогих парфумів зі супермаркету. Морщу носа. На лавах, на столах, на землі валяється секонхендівський мотлох. На мене ніхто не зважає, зараз не до цього, йде обмін інформацією — син двійку отримав, донька пізно з гульок повернулася, свекруха насварила, чоловік п'яний приліз, дебош влаштував, усім влетіло профілактично... І ось, врешті, нова доза потрібної мені інфи, яку інтуїтивно сприймаю — вночі на дискотеці випадково загинув син колишнього директора ринку, отого, що на хабарі стогривневому погорів. По-дурному зовсім загинув. Повідомлялося про це, як про щось буденне, смакувалося деталями, наче люди в місті вже почали звикати до таких новин — гинули сильні світу цього, а що тут скажеш — гроші хоч і не пахнуть та все ж мають свою вартість і не завжди номінальну...

Розмовляють дві жіночки поважного віку.

— Ага-ага. Мій Вітьок якраз на чергуванні був. То «швидка» вже за п'ять хвилин примчала. Звичайно, це коли у мами моєї серце прихопило, то вони годину їхали. А тут — синок такого цабе! Посковзнувся на рівному місці, шо значить. Перепив і вийшов на свіже повітря. От і подихав...

— Ох, і зла ти, Миронівно! Це ж дитьо чиєсь. Ти ж свого Вітька жалуєш, нє?

— Ой, Васько, не нада! Не починай! Ще скажи, жи його спецом прибили.

— А шо? Невже віриш — випадково? Там також не розчищають дороги, як ото у нас, тіко піском посипають?

— Та шо ти, Васько? Який сніг! Синок каже, що плитку там поклали слизьку дуже, от і... Нещасний випадок.

— Та ну? Мо', то нашому шефу мстяться? Наче йому неприємностей мало з тим хабаром, — співчутливо зітхає Васька.

— Ох, Васю-Васю, ти ненормальна! Всіх жалієш! А коли ти ногу зламану місяць тому мала, то хто тобі підсобляв?

Наш коханий шефчик і копійкою не допоміг, навпаки тягнув гнобитель з тебе за місце мзду, хоч місце цілий місяць порожняком ходило. Ага, мстять їм. Хто? Хіба той, що на небі. Скіко людей через того секонхендівського упиряку настраждалося? Побори з нас бере ше ті! А шоб доріжки порозчищати — то зась. Грошей, бачиш-но, у нього на непередбачувані потреби нема. Бо неждано в січні випав сніг. Шо, не помниш, як з дому то сіль, то пісок приносили?

— Пісочок? Ой, та що там той пісочок, Миронівно. У чоловіка таке горе! Всьо же син рідний! Вкатрупили дитьо спеціатєльно.

— Ніхто його синка не трогав, гарантія. Там кругом відеокамери. Видно на ній, як він посковзнувся сам і впав сам. Той запис відразу в міліцію забрали. Як доказ. О!

Рухаюся далі неквапливо ринком — і то там, то сям натикаючись на такі розмови. Вітер та сніг зробили свою гидку справу, ніс заледенів, щоки, здавалося, вкрилися тонкою кіркою. Заходжу в крихітну забігайлівку, котра притулилася скраєчку ринку і ледь помітна, наче тільки для своїх. Заходжу досередини. Увімкнене денне світло спотворює все усередині. Три крихітних столики, накриті якимсь ганчір'ям, яке напевне колись було білими скатерками в синю смужку.

Дівчата-продавчині гріються, доливаючи собі до того, що тут називають чаєм чи кавою, чогось міцнішого. Пахне дешевим коньяком. Замовляю чай, бо якщо зараз не вип'ю чогось гарячого, то всередині почну покриватися кригою. І чого мене сюди занесло? Навіть не намагаюся зрозуміти, бо знаю — безглуздо, провидінню чи тому, хто мене сюди покликав, видніше. Знаю точно, що доп'ю свій чай, вийду на вулицю і відразу все зрозумію. П'ю, не кваплячись, бо щось я останнім часом утомилася від внутрішніх розборок когось чи чогось там зі мною. Нафіг. Хай зачекає. Продавчині за сусідніми столиками не звертають на мене уваги, говорячи

майже про те саме, що я чула на вулиці. Розмова крутиться й далі довкола персони сина директора ринку, розпусного двадцятирічного гультяя. Висновок невтішний: дармові гроші — велике зло, бо коли дається все надурняк, то нічим добрим не закінчиться. От і маєш — отримав в результаті зароблене — чотири дошки та хату-землянку... Мені стає сумно від тих розмов, відмикаю увагу, занурююся-пірнаю у свій світ, пригадую сон. Ліпше сон, аніж розмову з Інною.

Та раптом мої роздуми перериває телефонний дзвінок. Обізвався мій братик. Отже, у нього обідня перерва. Спочатку навіть умовляв повернутися додому, але робив це скоріше для годиться. Певно, Тетяна зуміла-таки його переконати, що безглуздо зі мною сперечатися, тож маємо таку собі двосторонню угоду: він мені телефонує через день, щоб переконатися — молодша сестра ще жива. Перекидаємося банальними фразами, бо то навіть повноцінною розмовою не назвеш: тесе, зима-нерозчищені вулиці-багато снігу, Тетяна з роботи пізно приходить і братик її змушений зустрічати щовечора... Я скупа на бесіду, обмежуюся фразами на кшталт: «Все добре. Ага, угу, окей, тіпа того. Бувай. Тетясі вітання». Вимикаюся. Чай допила, можна і на вулицю. Гаряча рідина мене відігріла та повернула до життя.

Вирішую ще раз пройтися міжряддям. Несподівано відчуваю на своїй спині сполоханий погляд. То не з тих, що вивчають тебе чи просто дивляться пропікаючи. Геть інше відчуття. Роззираюся і... Зустрічаюся очима зі старою знайомою. Маленька дівчинка Майя, закутана в той самий червоний шалик, уважно спостерігає. Мертва дівчинка Майя. Жену від себе останню думку. Мені ще ніколи не доводилося мати справи з привидами. Але чи привид вона? Чи можуть забуті випадково чи спеціально на землі душі невинних дітей бути привидами? Це геть інше. Геть інше? Добре-добре, я з цим розберуся згодом. А зараз мої ноги самі мене ведуть до Майї.

* * *

Дівча якусь мить розгублено стоїть, вдивляючись у мене. Тоді раптом кидається мені на шию:

— Ланко, пливіт! Я не хотіла. Вілунька сказала, що так веліла наша нова мама. Я не хотіла.

Сльози дощем заливають маленьке худеньке личко. Я не знаю чи можуть покійники плакати, але Майя здавалася мені абсолютно нормальною переляканою маленькою дівчинкою, яка щойно зробила якусь шкоду і дуже-дуже жалкує.

Попробувала її руки. Холодні, наче лід. «А які можуть бути руки у привида?» — пролетіла головою думка. Мала захлюпала ще дужче. Я дістала з кишені пальто носовичок. Звичайний, не паперовий. Не люблю паперових, вони мене своїм шелестінням доводять до сказу. Починаю витирати сльози, а то на морозі неважко й на бурульку перетворитися. Але личко гаряче і сльози справжні, теплі. Беру Майю в оберемок і тягну в кафе, з якого щойно вийшла. Поки ні про що не розпитую — для чого, малій і так нелегко, захоче — сама розповість. Замовляю гарячого чаю, виймаю з кишені пальто апельсинку. Чищу її, ділю на декілька шматочків і кладу перед малою. Колір та запах помаранчі діє заспокійливо, особливо на дітей. На собі перевірено. Малою мама таким от чином заспокоювала мене, коли мені ввижалися речі, які пояснити здоровим глуздом несила. Мамі навіть радили закрити мене у психлікарні чи віддати в спецшколу. Вона лишень відмахувалася від порад, говорячи про багату дитячу уяву, а з часом я зрозуміла, що не про все, що можу бачити чи відчувати, варто розповідати навіть найріднішим. Але сни... Ті мої барвисті сни... Ти себе у них не контролюєш. Майже правда, бо зараз я й цього навчилася. От тоді мамин чай і запах помаранчі діяв фантастично заспокійливо.

— Їж, — киваю малій на помаранч, — і чай пий, а то застудишся.

Господи, що я верзу? Невже той, хто вже мертвий, може застудитися? Майя продовжує схлипувати, але від помаранчі не відмовляється. Роздивляюся її уважніше і, якби не течка Інни та ті матеріали, які вона нарила, то ніколи в житті не повірила б, що переді мною лишень дурне залякане потерча.

Майя починає говорити:

— Я-я, той... Я хочу додому. Відведеш мене, Ланко, добле? Я дологу знаю, але сама йти не хочу, боюся. Я ж маленька і можу боятися, плавда?

Киваю ствердно головою. Авжеж, можеш. Навіть дорослі можуть боятися. Сльози з очей уже не течуть, однак Майя ще час від часу шморгає носом.

— Я тебе відведу. Ти тільки зігрійся. І я тебе відведу до Вірки чи до мами.

— Ні. Мами немає. Але є Вілка і хатинка, де нас ждуть.

— Що? Хатинка, де ждуть? — запитую автоматично. Пригадую свій сон і всередині все холоне.

Мала запихає до рота шматок апельсинки. Сік помаранчі тече підборіддям і вона витирається рукавом, як то роблять всі діти її віку, ігноруючи хустинку, котру жмакає у руці.

— Ага, нас. Мене і моїх блатиків та сестличок.

Їх багато?

— Вас багато?

Майя наче не чує мого запитання.

— Там тепло і там нас люблять. Вілунька каже, що якщо ми будемо чемними, то у нас будуть і мама, і тато. І то Вілунька поплосила це злобити. То гла така. Так і сказала.

На мить здалося, що Майя знову заплаче. Переді мною жива дівчинка з плоті та крові, котра мало нагадує привида. Он барменша їй щиро посміхається, підморгує навіть. А папка Інни? Злий жарт? Стоп. Чому ж мій внутрішній голос пара-

ноїчки, як любить казати Тетяся, мене сюди привів? А з чого ти, дурепочко, взяла, що маєш допомагати неживій Майї, може, саме цій малій, такій схожій на покійницю з Інчиної течки з таким самим ім'ям, мусиш допомогти? Хіба мало дівчаток з таким йменнячком. Але зовнішня схожість! Заплуталася. Я відведу її до тої хатки, на курячих чи не курячих, ніжках і мусять там бути дорослі, які мені все пояснять.

Майя доїдає апельсинку, допиває чай. Я її розважаю якимись пустими балачками про те, що всі ми робимо вчинки, які не завжди є хорошими, але важливо зрозуміти, що ми вчинили неправильно і тоді... Що тоді — не встигла договорити, бо Майя різко обриває мене:

— А якшо я вбила?

Ошелешено дивлюся на малу. Кого вона *вбила*, коли?

Мала не спускає з мене очей.

— З чого ти взяла, що ти... той?

Майя дивиться серйозно і в очі:

— Ми глали лова і я мала її наздогнати. І я наздогнала, а вона посковзнулася і впала.

Мені це вже набридло:

— Ну і що з цього. Мало хто падає. Через це ж не помирають, — пригадую недавно почуту історію про сина директора ринку. Боже мій, от вже ж співпадіння. Беру себе в руки: — Вона просто впала, а ти перелякалася і втекла.

Майя перестала шморгати носом і навіть просвітліла на личку.

— Ти бачила, як вона лежала та не ворушилася, коли ти її випадково штовхнула?

Майя заперечливо хитає головою.

— Тоді з чого ти, сонечко, взяла, що вона мертва. Давай ліпше я відведу тебе додому.

Майя вже веселіше гойдає головою. Пілікає мій мобільний. Витягую його з кишені. Есемеска від Тетясі: «Як справи?

Телефонуватиму о восьмій, постарайся бути на зв'язку. Не як завжди. Чула?» Набрид той контроль. Глипаю на годинник — «16:16».

Беру малу за руку:

— Показуй дорогу, мала. Сутеніє. Доведу тебе додому.

Майя майже весело бере мене за руку. І ми виходимо на вулицю, на засніжену та холодну. З неба сипле дрібний сніг, сутінки падають на місто. Сутінки, які я ненавиджу. Жінка, що з протилежного боку ринку на вулиці торгує гарячими напоями (кава-чай) та пиріжками, посміхається нам, як старим знайомим. Це вона минулого разу відпоювала Майю чаєм.

— От і мої старі знайомі, лисички-сестрички! Пиріжки будете? У мене є особливі, сонячні? — вона весело підморгує Майї.

Мала весело плескає у долоні:

— Хочу-хочу сонячних пиліжків. Можна, Ланко?

Звісно, можна. Беру два. Майя відразу починає їсти. Я розплачуюся, сумно посміхаючись продавчині, привітній, ще молодій жінці. Вона говорить безупинно про те, що їй так приємно бачити, коли старші сестри так дбають про менших, що у неї самої дві донечки, але вони так часто між собою сваряться, може, тому, що майже однолітки, тільки рік різниці.

Майя мовчки жує. З'їдає і перший, і другий пиріжок.

Вже коли прощаємося з продавчинею та йдемо, Майя сумно говорить:

— Такі, як у мами, з пельсинками. Уселедині сонечко.

— Сонечка для сонечка, — чомусь промовляю вголос.

Виходимо за місто. Пустир, майже такий самий чи, може, навіть той самий, що у моєму сні. Не здивуюся, якщо метрів за двадцять наткнуся на знайомий паркан. Зупиняємося на пішохідному переході. Майя показує на той бік вулиці.

— Там мої сестлички та блатики.

Пильно вдивляюся перед собою у сутінки. Там і справді обриси будинку. Десь за пустирем посміхаються світлом вікна.

Майя шарпає мене за руку:

— Пішли вже.

Я несподівано слизькаюся і ледве не падаю. Майя усміхається:

— Ти, Лусланко, як та тьотя на даху?

— На якому даху, яка тьотя? — говорю на автоматі.

Будиночок за пустирем забирає всю увагу.

— Ну тьотя, та шо впала вниз, коли ми лова глали. Вона впала з даху і мене налякала?

Я нічого не розумію:

— Вона впала з даху? А скільки поверхів має будинок?

— Я вмію лахувати до п'яти, — хвалиться Майя. — Там п'ять.

Мої ноги стають ватяними. Як це на даху? Тобто п'ять поверхів. Далі все відбувається наче в уповільненому кіно. На тому боці вулиці нізвідки з'являється маленька дитяча фігурка. Майя радісно махає їй:

— Вілко, я тут! Вілко.

Майя кидається через дорогу. Її постать посеред дороги освічують фари машини, що невпинно наближається. Але Майя схоже цього не баче, бо там її сестричка. Кидаюся, не думаючи, вслід. «Тільки б встигнути», — колотиться в голові думка, зовсім не слухаючи здорового глузду, який запитує мудро: «Чи можуть вмерти ще раз уже неживі». Таки встигаю наздогнати малу, яка також помічає наближення машини, однак просто вклякає від несподіванки посеред дороги. І хай то пішохідний перехід, але ж це зима і сутінки, машина мчить і не встигає загальмувати. Щосили відштовхую Майю вбік, приймаючи удар на себе.

Світ вимикається...

Частина п'ята

Детективне агентство «М.А.Г.»

Інна

Факінґ лайф!

Якщо те дурнувате недовідьменя сподівається, що я ще раз доброю волею поткнуся її попереджувати, то дуже помиляється. Лишень квіточки на могилку опісля принесу, аби мати привід уголос повідати, що я ж попереджала тебе, *літлі крейзі*! І, звісно, Русланочко, не дочекаєшся ти від мене благородних троянд, а тільки будяків. Хоча не факт, що власниці добірних тарганів у голові квітучі будяки не сподобаються більше, аніж троянди!

Шат ап, Іннусю. Тебе, мене тобто, явно несе. Щедро витрачаєш дорогоцінні емоції, доводиш себе до виснаження. Було б через кого!

Що найгірше, нещодавно вже несло і то дуже схоже. І навіть обіцянка з'явитися з будяками на цвинтар уже лунала.

По спині раптом, попри закутаність у тепле пальто, сипонуло морозом. Не тим, що буває від емоційного голоду, ще гіршим. Від скрадливого голосу привида моєї давно вбитої совісті: «А квітів Адка від тебе не дочекалася, навіть будячків. Отак слово тримаємо?».

Шет! Яких на фіг квітів на могилку?! Такі янголята живучі! Видужає, вже певно, і з лікарні вийшла! Ці зарази малолітні ще й мене переживуть, обидві!

«А живим подругам квіти ми принципово не даруємо?». Блін, коли знати, що допоможе, вкотре б власну совість прибила і власноруч закопала!

На останньому слові кидаю швидкий погляд на свої руки і завмираю шокована: у мене, схоже, шизофренія! Інакше *як* пояснити, що, поки я подумки сперечаюся сама з собою, стильна шкіряна рукавичка, жужмом запхана до кишені, а холодні пальці тикають тонюсіньким непрактичним стилосом в сенсорний екран мобільного?!

Залишилося набрати останню цифру. Стару сімку я викинула на виїзді з того клятого міста: коли хто із попереднього життя й захоче дістати — обломиться. І самій спокус менше: пам'ять на номери у мене паскудна. А от цей клятий номер, за яким і телефонувала всього кілька разів, ніби хто викарбував у підсвідомості.

Зараз скину номер. Вкотре? Бо що я їй скажу після того, як по-зрадницьки залишила спину неприкритою: «*Хай*, Адко! Як справи, мала? Із лікарні скоро випишуть? Шрами не дуже ниють? Нічого, що ні разу не навідала?»

Факінґ ю!

«А як не візьме? Привиди ж, той... телефонні слухавки не підносять? Скільки шансів їй давали лікарі?» — не вгамовується *май лавлі* совість. Професіоналка, зараза! Тож треба такою в'їдливою бути, щоб аж *мене* спромогтися дістати!

Натискаю на виклик. На зло своїй внутрішній заразі: хай переконається, що дівчисько живе, то, можливо, й заткнеться ненадовго! Не обов'язково ж говорити щось, просто тихенько від'єднатися, почувши замість нормально-байдужого: «Алло!», привітне: «Доброго дня!».

«На даний момент абонент не може прийняти ваш дзвінок... *Іте екскрапейт*...» — нащось вслухуюся в механічну довідку з півхвилини. *Янголя чортове*, хай тобі! Ти ж просто забула зарядити мобільний чи вимкнула його, аби не перешкоджав у чомусь важливому, правда? Чи посіяла телефон, дозволила витягти дрібному злодюжці й навіть не звернулася до міліції, га?

Дивно, що двох дівок — колишнє і теперішнє моє персональне нещастя — об'єднує лише те, що обидві *непрóсті*, тобто *крейзонуті*. В іншому ж, крім поведінки, ледь не негативи. Темноволоса, кароока Руслана із правильними рисами обличчя: через кілька років маска *малої* стане затісною, проте такій машкарі врода зайва. Й русява Адка із зеленувато-сірими очима, що не терпить темних кольорів. Он, минулої зими, наприклад, носила кумедну картату беретку, як ця дівиця, що гіпнотизує поглядом бетонний паркан.

Що?! Завмираю просто посеред пустиря, щедро втоптаного багатьма черевиками й чобітками. Тут не лише беретка, тут ще й ледь кучеряве пасмо волосся знайомого відтінку на лобі, ледь загострені вилиці. Якщо у неї ще й сірі очі...

Дівчина, врешті, перестає гіпнотизувати стіну й кидає швидкий прозорий погляд крізь мене. Дідько! Як у тому анекдоті: дві новини, одна не дуже, але терпима, інша — геть паскудна.

Так-от, перша: схожість із Адкою виявилася оманливою, той самий тип зовнішності, не більше. Очі в цієї кралі таки сірі, однак густо-сірі, мов хмари, що от-от розродяться зимною сльотою чи схожим паскудством. Без жодного зеле-

навого вогнику. Так, Ада далеко звідси, подалі від шаленого коловороту, що захопив усе місто й от-от вихлюпнеться назовні... Та мені з тої халепи не вилізти. І не те, щоб я таке велике цабе, тут інше — справа принципу для незримої, але уважної охорони.

Паскудна ж новина... Оця-от, оце-от... Тобто воно-вона — привид! Нє, я їх не боюся, принаймні не більше, аніж тарганів. Просто зустрічатися доводилося нечасто. Звісно, вони — не страшні створіння, а геть безпомічні, то все вигадки. Ніколи не зачіпають тих, хто могутніший, бо надто беззахисні. Проте факт їх появи саме тут вже бентежить, бо...

Бо є принципи, які жоден незаспокоєний дух порушувати не має права. Ніхто з них не стане з доброго дива просто так блукати удень, хай сонце й приховане хмарами та ранніми зимовими сутінками. І від цвинтаря далеко, і майже посеред людського натовпу. Тим паче, що відсутня й мітка зверхника, тобто того, хто дозволив з'явитися в світі живих!

А вже розглядати графіті поглядом істинного поціновувача, то для привида, навіть шизонутого, явний перебір. Ні, з мене доста божевільних знайомих! Ще цього бракувало!

Вона ж не те, що не вшивається, помітивши, що я можу її бачити, навпаки — байдуже відвертається від мене і ще раз уважно вдивляється у малюнок на стіні. І собі витріщаюся: невеличкий, але з виду досить затишний будинок. Реалістичненько так і навіть симпатично намальовано. Дівчина-привид підносить вгору руку, тримаючи у ній балончик із фарбою...

Я прибалділа: хіба від фантомної фарби можуть залишатися справжні сліди на стіні? Звісно, ні! Тоді хто в цьому місті зумів подарувати привидові балончики для графіті та ще й подарував йому силу, щоб ними скористатися? Ой, ні, не треба відповідати. Не може ж одна людина, навіть колек-

ціонуючи неприємності, влипати геть у всі історії? Правда ж, Руслонько, це не ти?

Сторонні думки витискають із голови акуратні літери, що з'являються, мов підпис під малюнком: «А» з перебитим хвостиком, позірно каліграфічна «n», задеркувата «g»... У мене ще є надія, що то справді підпис. Якийсь там «*янгол*», чорний, світлий, сумний чи будь-який інший, латиницею. Але наступна закарлючка мало нагадує «е». Можливо, «художницю» бісить мій уважний погляд і вона помиляється?

Принаймні на мить відривається від вправляння у каліграфії і красномовно робить рух у мій бік: «Послання не для тебе, упирице! Побачила більше, ніж досить. Тож іди донось... чи просто йди собі, не заважай, бо ще не встигну!»

Е?.. *ай'м* і сама *крейзі*? Сама не помітила, як здуріла?! Чи тепер це — норма, а мене скоро почнуть усілякі там потерчата лякати? Дрібнота, що на один зуб, тобто на одну, але дуже дієтичну, перекуску!

Потерчата... Раптом щось клацає в голові й стає зрозуміло все: і що то за послання, і для кого призначене, і навіть те, що якщо *донесу* за потрібною адресою, то мені пробачиться усе. Майже все...

Звісно, крім *списку*, що вже який день ношу з собою в якості гарантії, що не чіпатимуть, якщо не відсвічуватиму... Хоча все одно зачеплять, трохи пізніше, коли впораються із головними проблемами, залишивши дріб'язок на десерт.

Відшукають скрізь, куди б не поткнулася... Хоча, потенційна приреченість — це ще не привід кидатися в чорторий, або непорушно чекати на майбутніх переслідувачів. Хай то просто посеред вулиці чи на орендованій квартирі.

Що ж робити? Ні, не все так просто. Я знаю до кого мені тепер звернутися. Звісно, він — шарлатан. Бо не вірю я в існування реального «спеціаліста із чортівні», котрий має власне детективне агентство. Образність журналістів тут яв-

но через край. Здається, що й сам він не вірить в існування упирів. А це вже мені на руку. Бо де є великі гроші, там панує звичайна практичність. І тому свій список я йому не подарую, а продам... І не за гроші, звісно.

Ще раз озираюся на примару-художницю. Порожньо, наче нікого й не було. І тільки підпис під малюнком, зроблений кілька секунд тому, промовляє — не привиділося, забагато реальності, Інко, як для марева.

* * *

На стіні вивіска:

«Приватне детективне агентство «М.А.Г.»

Усі види детективних послуг. Вихід є завжди»

Криво посміхаюся. Гумористи. Теж мені Гендольф Сірий. Тупцяю на доглянутому ґаночку вже чверть години, уважно вивчаючи плитку під ногами. Нічогенька така плиточка. Певно, *мейд ін* Польща чи ще якась *Еуропа.*

До речі, мені не заважають. І правильно. Може, то у мене таке хобі — колекціонувати різні візерунки та витріщатися на вивіски?! Ось тут, наприклад, під ногами ледь стилізований *меандр*. Це, типу, кволий натяк для любих клієнтів чи просто випадковість?! *Ку-ул!*

Рішуче задираю голову, за звичкою широко посміхаюся камері спостереження вгорі. Хочеться помахати руцею, але стримуюся: то уже буде перебір та й, зрештою, гламурненький несмак. Одне вдавати з себе гламурну пані, інше — гламурну дурепу. Простягаю перед собою руку, штовхаю не пластикові двері, а справжні, добротні, дубові. Доволі легко піддаються, однак тільки-но роблю перших півкроку, переступаючи поріг, ледь стримуюся, аби не прикусити губу, тамуючи стогін.

Той, хто першим вигадав, що вампіри не можуть увійти в чужий дім без запрошення, був наївним мрійником чи

ідіотом, що, в принципі, в даному випадку синонімічно. Геть інша справа — заходити у *правильно* захищені приміщення. Це дуже боляче, однак *не неможливо*. Різниця помітна. Правда серед наших небагато мазохістів, бо після такого довгенько доводиться оклигувати. Я, схоже, виняток, тобто стовідсотковий прихильник садо-мазо... І тільки зараз дізналася про це.

Дідько. От засранець! А я ще вірила, що «спеціаліст із чортівні» — то образне???

Рішуче прошкую повз охорону, хоча всередині все аж затерпає від неприйняття мене енергетикою, яка заполонила весь простір між стінами. Мене ніхто не зупиняє. Правильно, не для цього ж я так довго на порозі тупцювала, аби вони не встигли про мене *біг босу* доповісти й вказівки вислухати. Але якщо пан детектив вважають, що оті міни на мармизах підлеглих, коли зустрічають потенційних клієнтів — то доброзичлива посмішка, то тут комусь варто окуляри подарувати. Хоча... Їм таки далеко до вигадливої гримаси-усмішки на моєму обличчі.

* * *

Звісно, на потиск руки як привітання з боку *непростого* я й не розраховую. Бо пан детектив, може, й не вірить в існування вампірів, але коли зміг протягнути так довго і навіть не збанкрутіти, то легко навчився вирізняти *чужаків*.

Але мене, несподівано зустріли не лише холодно-офіційною посмішкою, а й простягненою правицею. Горло наче стискають сухі лещаки, але я не відмовляюся від рукостискання. А де ж, *ай'м глет ту сі ю, міс*?

Тисячі шпичаків впиваються в шкіру моєї руки, якої торкнувся перстень. Та той біль ще можна терпіти, хай і стиснувши зуби. Але коли від місця дотику починають тілом мандрувати мурашки, стає не по собі. Чула ж про існування

охоронників, але таке зустрічаю вперше. Знаю наперед — мене зараз геть спустошить, вицмулить усю до краплі вкрадену-позичену енергію, зробивши безпомічною, мов немовля.

Але голодна паніка не поспішає накрити задушливою хвилею. Чомусь пригадуються світло-шоколадні очі однієї кришанутої, вхоплююся за той спомин, мов за рятівне коло, — й несподівано легшає. *Фа-ак*, чула, що дехто із наших отак підсаджується на певну людину, мов на наркотик. Звісно, надовго такої «їжі» не вистачить. Жертва швидко згорить, куди тій свічці, а дурневі-вампіру доведеться ломку переживати, яка людським наркоманам хіба у страшному сні намаритися може.

Та я ж так і не *скуштувала* Руслану, тому не можу сказати, яка її енергія на смак. І тому мені дивно стало, як один лишень спомин про людські очі допоміг не вмерти на місці. Хоча дивна слабкість оповила тіло, захотілося раптом залізти в ліжко, напитися гарячого чаю та влягтися спати.

Потиск рук раптово уривається. Мені мовчки підсовують фотель, жодного натяку на те, щоб я забиралася геть, бо мене ж розкусили. Ах, звісно, пану детективу просто достобіса цікаво: якого я сюди припхалася.

— Шановна пані!

— Інна, е-е-е-е — Станіславівна, — підказую, витворивши на фізії гримасу, що мала б символізувати посмішку.

Він посміхається одними лишень очима — чорними і бездонними, мов провалля. Відводжу трохи вбік очі, втуплюючись поглядом в його смолисте волосся. Так набагато легше розмовляти... Він продовжує:

— Наша фірма — шановна пані Інно, солідна організація. Закони поважаємо, трупів не переховуємо, із представниками правоохоронних органів і всякими контролерами не домовляємося. Це так, про всяк випадок — довідка на майбутнє.

І це говориться щиро — без непотрібної підробки під посмішку, солодко складені уста чи стиснуті долоні. М-да, і бровою не повів!

— Шановний пане детективе! Невже я схожа на дівчинку, що ледь досягла повноліття, й випадково довела до самогубства якогось перехожого, бо не здатна контролювати власні гормони? — ледь зводжу старанно вищипану брову. — На відміну від *декого* я давно вже беру дещицю, яку ніхто не відстежує. Це типу податків. *Шет*...

Якусь мить мене уважно розглядають. Потім теж піднімають брову, явно передражнюючи, хоча досить правдоподібно:

— Охоньки! Пані не дуже схожа на *потвору*, котра харчується задля розваги, бо власну енергію нема де діти... Хоча, знаєте, все можливо, через років десять-двадцять... Але якщо врахувати, як пані Інна вправно протистояла талісману, то висновок напрошується невтішний: чи матиме пані Інна оті десять років, якщо почне так часто пхатися туди, куди не варто?

Вау-у? *Окей!* Він мене розкусив, тільки глянувши. Маю аплодувати стоячи, чи як? Діагноз установлено точно, крім одного: мені й під старість не вдасться обійтися без полювання задля харчів. Надто далеко зайшла. Та цим зараз можна не перейматися, часу ще вдосталь.

— Пане Арсене, ви мене явно з кимось переплутали. Я, звісно, не янгол, але й до протилежного табору наразі не поспішаю себе відносити. Це — так, між іншим. По-перше, я не певна, що у мене є в запасі десять днів, не те, що літ. Відповідно, по-друге, грошей у мене, таких, аби оплатити ваш захист, немає. Звісно, дістати можу, яким чином, вам здогадатися, думаю, неважко. Не всі чоловіки у цьому місті, навіть багаті, позначені вашою проникливістю. Але ви, якщо не останній дурень, не виставите мене зараз за двері тільки

тому, що я не вповні людина. Чогось же я до вас припхалася, попри всі ваші пастки, і як вже почули — не за захистом.

— Не виставлю? — щире здивовання і холод в очах.

— Ага! Навіть у звичайних умовах не виставили б, бо добре знаю про ваше типу хобі — колекціонування корисної інформації. Але якщо від цієї інформації залежить ще й ваше життя, то...

Спеціально роблю паузу.

— Блеф, — це повідомляється не мені, а стіні навпроти столу.

Ну, так, може, і блеф.

— Пане Арсене! А як щодо формули «ворог мого ворога — мій трохи друг», нє, не проходить?

От я і скинула із себе машкару витонченої гламурної стерви, й мене у відповідь нагородили пронизливим поглядом. Так мене й підмиває вчепитися у його ледь звужені зіниці, по-о-овільно потягти на себе із денця очей емоції, паралізувати силу волі підступним ударом... *Ейс-с*?! Ні, «*ноу-у*!».

Добре, що в останню мить величезним зусиллям волі втрималася від спокуси. Це добре, що *бед бой* (плювати, що він — старший, я його *хлопчиськом* звати буду подумки — хоч така помста!) виявився хоч і вродженим *непрóстим*, але ненавченим. Лише поморщився, але так і не збагнув, що я тільки-но ледь не спробувала. Я ж не самогубця!

— Ох, які ви приказки знаєте, — глузливо кривиться. — Вирішили погратися? Що ж... А як ви дивитеся на таку техніку ведення бою: «нацькувати двох ворогів один на одного, а потім добити, того, хто виживе»? Дуже дієвий спосіб, перевірений. Повірте, панночко.

— *Вот? Панночко*? — він просто глузує, грається зі мною, наче кіт з мишею. Скаженію. — Чи «панно», чи «Інно Станіславівно»? А з *панночками* на дискотеці будете знайомитися. До речі, дуже рекомендую: дискотека й випадкове

знайомство — не найгірший спосіб марнування часу, особливо для приреченого. Принаймні, набагато симпатичніший, аніж марне сіпання.

Шет, він що, з каменю виточений? Нормальна людина від такого нахабства чи мене витурила за двері, чи хоч очі здивовано округлила б. А цьому *олд бастарду* цікаво, бачте, що я ще утну!

Робить вигляд, що недочув про приреченого, майже чемно веде розмову далі:

— Хоча... Стравлювати вовка й комара, Інно Станіславівно, сенсу небагато. *Себе* я вовком не вважаю. Тож прикиньте вагову категорію супротивника.

— Ніби я не в курсі, — смішечки-пересмішечки, але зараз в очах детектива не просто злість, а майже несамовита лють.

Оте «майже» — ключ, навіщо я витрачаю тут свій час.

— А чи в курсі шановний пан детектив, що потрапив до одного дуже особливого списку — «списку приречених», де більшість впливові люди цього міста?

— Невже? Таки приречених? А в списку зі мною поруч хто? Хоча б натяк, га?

Цікаво, він що, ніколи кулькових ручок зблизька не бачив? Чого аж так прискіпливо роздивлятися звичайну канцелярію?

— Можна й натяк. Такий собі Мстислав Маврикійович... Правда, він поки що живий. Біля його прізвища не стоїть плюсик, на відміну від інших прізвищ списку.

Схоже, мене зараз вдарять. Чи більш цивілізовано вчинять: пістолет із шухляди столу витягнуть... чи детективи револьвери більш полюбляють? Ніколи не цікавилася такими подробицями. Так от, зброю в правицю. Нахабну дівулю, що знепритомніє з жаху, після цього в кайданки і у підвал. Чи де там у престижному детективному агентстві задушевні розмови провадять?

Ні, ані поруху. Хіба очі... добре, що в його родині нікого із *наших* не було. І так непереливки.

— От що, панночко Інно, — він ще й глузує. — Якщо це — дешева провокація, або якщо тобі пообіцяли щось за мою голову... ну, там життя зберегти, очі на чиюсь смерть закрити... або гроші, чи владу... не знаю, що ти там цінуєш найбільше...Так-от, можеш вшиватися. Ніхто і пальцем у цій будівлі тебе не зачепить. Бо своїм натяком зараз даєш зрозуміти, що не простий мурашник розворушиться. Але ще однісіньке слово — і я вважатиму, що ти у грі. У *дорослій* грі, де питатимуть не по-дитячому... Ну?

— Спокійно, я — не провокатор! — Зараз я навіть не граю, просто кажу правду. — Знаєш, Арсене, насправді за те, аби мене усі-усі в спокої залишили, продала б кого завгодно й оком не кліпнула б. Але... не судилося. Це — четверте *факінг сіті* у моєму житті. Із двох мене вижили, із третього — вшилася доброю волею, подалі від компанії *зе бест фул*, яких тільки бачила...

На мить відчуваю справжню розслабленість. Виговорилася..

— Тож хто вони, оті твої борці за вітряки з інших міст, вампіроборці? — Арсен іронічно зводить вгору брову, мовляв, він розуміє їх добре. Бо такі як я вміють людей з себе виводити. Паралельно натискає кнопку селектора. Замовляє каву без цукру, попередньо не запитуючи мого бажання чи хотіння. Певно думає, що під такий напій сповідь вампірші йтиме легше. А цукор у каві тільки все зіпсує...

Я кривлюся:

— Скажеш таке, «вампіроборці»! От не повіриш! Просто світ вирішили рятувати, ще з одною такою ж крейзанутою, ну й відгребли по повній, а я ще наївною була, думала, від долі втекти зможу. Але відбігала своє: мене із твого міста доброю волею не випустять, а дозволити себе як болонку

на невидимому повідку волочити — зась, гордість не дозволить і... — роблю паузу, навіть з якогось дива зітхаю щиро, — ще дещо та дехто...

У двері чемно стукають. Арсен кидає коротке: «Так» і в кімнату заходить один з типів-охоронці з тацею у руках. На таці дві кави. Ставить перед нами. Майже безшумно щезає.

— Окей! Давай пити каву. Кава знаменита, найкраща у нашому місті. — Робить ковточок. Солодко мружиться і додає: — О, панно Інно, панно Інно! Знаєш такого вірша?

О панно Інно, панно Інно!
Я сам. Вікно. Сніги...
Сестру я Вашу так любив —
Дитинно, злотоцінно.
Любив? Давно. Цвіли луги...
О панно Інно, панно Інно,
Любові усміх квітне раз — ще й тлінно.

Тичина тут справжній. Еге ж.

Кліпаю здивовано очима. Що? Тичина? Вірші? Опаньки, та він не менш крейзанутий, аніж та ж сама Руслана чи моя Адка. От уже щастить мені на йолопів! Світ перевернувся, *непрóсті* йолопи.

Побачивши мою глупувату реакцію, криво посміхається:

— Ох, панно Інно, панно Інно, бачу тебе мій ліричний відступ не вразив? Шкода. Що ж... Тоді просто зараз ти доброю волею назвеш мені два-три прізвища, на твій розсуд, з того списку, який ти назвала «списком приречених», і я тоді поміркую: чи варто бруднитися.

Порозумілися? Ага. Точно, особливо після віршів Тичини! Щас!!! Я принципова противниця ультиматумів, особливо, коли вони стосуються мене коханої, але... Кава насправді пристойна, а той Арсен доволі цікавий сучий син, тож дозволяю собі трохи побути ніжною і пухнастою.

— Окей, Арсене! Хто тут у нас поруч з тобою? — Цитую з пам'яті. Тренувалася дорогою, запам'ятовувала. — Ага! *Олег Дмитрович Хмаренко.* Навряд чи тобі щось це прізвище скаже: дрібний прихвостень при серйозній людині. Цю серйозну людину я щойно називала — Мстислав Маврикійович. Той Олег, напевно, про щось зайве випадково дізнався. Плюсика навпроти прізвища Хмаренка немає. Тому... Поки живий. Далі. *Ілько Аврамович Голден.* Теж живий, поки. Як не надумає собі віку вкоротити, аби напівпаралізованим калікою не мучитися. Професія — синок впливового батечка, мажорчик... Першого січня розбився на власній машині ледь не на кривавий млинець. Добивати не будуть, але... батькові зараз не до ділових оборудок — прицільно вдарили, щоби з гри вивести.

О май гот! Пан детектив блідне до синяви. Так, ніби раптово вірить у щойно почуте. Чи це він долею когось із названих так переймається? *Ше-ет.* Ніби ж шістки поки що з колоди здала. Де помилилася?

— Товариство підшукали, блін. Я там ближче до кого із них стою у списку?

— До Олежика, — хм, невже йому справді полегшало? — Але це — не найгірші у тому переліку. Чесно. Й відносно везучі.

— Список, — вимогливо простягнена рука.

— Гарантії, — відгукуюся у тон.

— Які на фіг гарантії?! Хто тут їх дати зможе?! Що в моїй компетенції — зроблю. Схоже, панно Інно, ми з Вами й справді в однім запрязі, — переходить на «Ви» та морщиться. Можна подумати, я у захваті від перспектив бути в однім запрязі *з непро́стим.*

— А такі гарантії, Арсене, що коли раптом випадково я здохну, ти не відступишся. На рівних із ними битися не вийде, але неприємностей завдати зможеш більше, ніж я,

бо профі. — Прискіпливо втуплююся в його перстень і він все вірно розуміє: — І коли тебе питатимуть, звідки інфу взяв, то скажеш, що від такої-от, не думай у партизана гратися. Хай *знають*, хто зміг їм нерви попсувати...

— Здуріти: упирка, котра не боїться смерті! Аби лиш фейсконтроль зберегти... Везе мені на дивачок останнім часом. Звідки той список викопала, не скажеш?

— Скажу. У спадок отримала, — чортзна-що зі мною відбувається, бо стільки правди за раз ніколи не казала. Аж у горлі дере. — Від випадкового знайомого. Не шкірся, бо це правда. Зустріла чоловіка, *справжнього*, а він наче здурів: не тільки не проти був силу віддати, доброю волею до мене пхався. Ніби аж радів, що його спиваю. Самогубець. Хіба від життя відмовляються доброю волею? Потім виявилося, що спеціально це робив: сподівався, що роботодавець, коли зрозуміє, що він силу втрачає, викине, як зношену одежину і забуде. І таки викинув — не на волю, на кладовище. А наступного дня після похорону мені кур'єр бандероль приніс. Від покійного, ну, звісно, відправник — не привид. Коли надсилав, ще живий був. Там список лежав та деякі відеозаписи, як докази... Диски не зі мною. А от список...

— Стоп. Ти ж тут недавно, так?

— І?

— І те, що твій... знайомий... Імені ти не назвала, але, певен, за документами він — Дмитро, так? Здуріти! Ми ще й делікатні! «Знайомий», замість хоча б «*бойфренд*», — помер 31 грудня, ні?

— Так.

Подумки аплодую. Схоже, я прийшла за адресою. В голові складаю ще один список. Бонусів, яких назбираю за співробітництво з новим розумним та корисним знайомим.

— А перед цим твій Дмитро довго хворів, так? — ствердно киваю головою на уточнення. — А-я-я-яй, панно Інно!

Ти що, зовсім того, із смертельно хворим спати, ще й силу з нього тягти?!

— А що, — кліпаю віями часто-часто, куди там різним барбі! — Я ж не ґвалтувала його, він не проти був... А що хворий — то фігня. Бо я заразитися не можу... не липнуть до мене хвороби. Такий талант маю.

М-да, *фейс* у декого... Шкода, на айфон не зафільмуєш: розіб'є ж, зараза, дорогу техніку. Ну, трохи переграла. Але хай не забуває, з ким має справу. Але тон варто трохи змінити. Пояснюю:

— Та годі, Арсене, заспокойся: не спала я з ним, якщо ти про це. Є безліч інших способів для досягнення мети, я силу й по-іншому пити можу. До того ж не я його спершу до півсмерті довела, довелося давати трохи часу оклигати.

— Ага. Гарний спосіб «оклигування», із тобою сплутатися.

— Не просто випадково сплутатися, Арсене! Він спецом зв'язався, аби остаточно не видужувати: час тягнув, мовляв, мені краще, однак чогось не до кінця видужується...

— Тебе викриють рано чи пізно! — тепер на мене дивляться, як на божевільну.

— «Рано чи пізно»? *Вже* викрили, — він що, не втямив очевидного?

Арсен лишень на мить зосереджується, намагаючись розчовпти: знущаюсь, чи як?

— М-да, якщо ти у нас — майже ангел, то які ж тоді найгірші серед ваших? — задумливо запитує усе ту ж многостраждальну стіну.

Це мені щойно *комплімент* зробили, мовляв, я — не найгірша серед співродичів чи що? Такого панегірику в моїй колекції ще немає! *Кульно*!

— Ти в курсі, що твій приятель Дмитро вирішив підстрахуватися і частину інформації злив іншим людям? Поки не знаю кому, бо запізнився. Але це ще перед смертю.

Та, звичайно, вбили ж його не через зв'язок зі мною. Тобто не лишень через це. Але мене більше цікавить інше:

— Отже, чорний список приречених у тебе вже є і виходить, що моя інформація не цікава?

— Списку немає. Тому інформація цікава, інакше б... — у такому ж стилі витримує відповідь.

— То що, торг розпочато? — в моїх очах азарт.

Він кривиться, наче я йому лимон пропоную без цукру жувати, але киває.

* * *

— Ой, а я ще одне бажання забула!

— Ну? — навіть без обурення уточнює він. Голову від списку так і не відірвав. Ні, я розумію, що там зо три десятки прізвищ і біля двох третіх позначки про виконання вироку вже стоять, тобто є що аналізувати. Але з таким завзяттям він скоро оті рядочки на пам'ять зазубрить і замість віршів Тичини декламуватиме.

— У мене в попередньому місті залишилася подруга....

Упс! Схоже, мені із тою Русланою бажано й в гомеопатичних дозах не спілкуватися — шкідливо. Забалакуватися почала. Яка, на фіг, у такої, як я, подруга?!

— Тобто... У попередньому місті у мене залишилася *знайома*. Адка... ну, я в розмові про неї згадувала, коли про порятунок світу казала. Тобто звати по паспорту її Аделаїда, хоч вона себе не любить так називати...

— Зрозуміло. Знайомій *подрузі* двічі не пощастило. Хоча ім'я ще спробувати змінити можна.

Що за натяки, блін?!

— *Шат ап*, — майже ласкаво раджу йому, ледь наближаючи своє обличчя до його. — Вона — не звичайна людина і не вампір. Дівка — *непро́ста*, як і ти. — Киваю на перстень. — Вона випадково перейшла дорогу досить впливо-

вим людям... е-е-е-е, істотам... е-е-е-е, чорт! Впливовим покидькам тобто. Могла б пристати на пропозицію — стати домашньою улюбленицею одного з них в обмін на захист, але ж... Ми горді, блін! Одним словом, потрапила до лікарні. Таких, як вона, так просто не вб'єш. Повинна б уже поправитися, але.... Чомусь слухавку не бере, зараза мала.

— Я не займаюся захистом в іншому місті, Інно! І чи варто її сюди тягнути? Пожалій дівку, у нас зараз в місті кепсько, суцільна зона приреченості.

— Ой, так, — здригаюсь навіть без награності. Умгу, сюди тягнути не варто, бо ще із Русланою випадково познайомиться, ото нерозлийвода будуть! Але ж я іншого хочу: — Та невже боржників у тому місті не маєш?! Не повірю: це ж майже поруч, а ти, схоже, запасливий! Поки потрібна лишень інформація. Тільки більш-менш повна. Ну, ще там можна допомогти, якщо просто на очах її вбиватимуть, ґвалтуватимуть чи викрадатимуть, га?

— Знаєш, чому я не люблю мати справу з жінками? — він поступається.

— Думаєш, мене це справді цікавить? — моє здивування щире.

Він втягає повітря скрізь стиснені зуби. І прохає, саме *прохає*, а не наказує:

— А зараз просто щезни, гаразд? І не відсвічуй поки, якщо зможеш. Не знаю, як ти там із голодом впораєшся, але теперечки можуть вчепитися у найменший твій прокол... Дорогу бажано переходити на зелене, домовилися? Але й до параної не скочуйся. І ще одне: я своє слово тримаю, хай і про нашу спільну приреченість — то правда, тож зроблю, що можу.

Уважно вислуховую інструктаж, киваю в потрібних місцях. Мовчки на клаптику паперу записую номер свого мобільного. І так довела хлопа балачками та списками, хай трохи заспокоїться.

Потім ввічливенько прощаюся, типу, *гуд бай*, і прошкую до дверей.

— А, ледь не забув. Якщо у твоєї знайомої подруги — новий номер мобільного, тобі повідомляти, чи це — не принципово?

На мить завмираю, так і не розвертаючись на оклик. *Шеет*, вміє бити під дих, гад.

Однак кидаю, байдуже зронивши:

— Та повідом, хай. Хоч це і не принципово, але, хто знає, може, згодиться.

Прикриваю двері, але слух у мене гострий, тож чую іронічне хмикання. За фінальну репліку, схоже, «Оскара» мені не присудять. Бо майже за Станіславським — не повірили!

Василь

Оті СМС-повідомлення, вже не кажучи про ммс-ки й інші бздури, вигадав якийсь довбень, не інакше! Телефон має дзвонити, а не займатися чортзна-чим.

Переконати мене в іншому ніхто не зміг. Тож «усі свої» не марнували часу і набирали мій номер. А всяка дурнувата реклама від оператора й, дуже рідко, випадкові повідомлення від потрібних сторонніх миттю безжально стиралася: не люблю бруду. Так було до цього року, коли геть все перевернулося догори дригом — так, що й досі не збагнути, де голова, а де ноги.

Он, тільки-но перший місяць зими закінчився, а в пам'яті мого мобільного аж два повідомлення. Перше — нагадування, що я безробітний, тобто занесений до чорного списку в нашому місті. Хай знову маю роботу, але таке не стирають: я не надто злопам'ятний, просто деякі образи варто записувати. На майбутнє. Як нагадування та попередження!

Друге повідомлення отримав співгодини тому, але, щоб згаяти час, перечитую ще раз: «Лондонський літак запізнюється на півгодини. Ти там обережніше, гаразд? І ще, спасибі за все...»

І який висновок із такого геніального тексту маю зробити? Що новий шеф має мене за дурня, який зручно прилаштувавши машину на зупинці «для своїх» біля самого аеропорту, не дотумкав, що варто перевірити: чи не затримався потрібний літак? І то мене повчає той, хто сам ніяк не привчиться перед вхідними дверима запитувати: «Хто там?», — перш ніж ті двері на дзвінок відчиняти?

Дивно, але моє роздратування нещире. Навіть дозволяю собі легку посмішку. Добре, що водій відійшов до іншої машини з хлопцями з нашої охорони, то й нема кому здивовано зиркати.

Уявляю собі, як *шеф* підкреслено дбайливо вирівнює стоси паперів на столі. При цьому виглядає ледь знічено: функції «перехопити вже відправлене повідомлення й завернути його назад» на жодному айфоні нема. Розбиту чашку з кабінету вже прибрали, можливо, й клятої зіпсутої картини пощастило позбутися (а добре було б!). Ні сліду від недавньої істерики. Хіба що йому самому трохи соромно. То й добре, хай більше головою думає. Бо у його теперішньому стані емоції — то розкіш.

Хоча, треба зізнатися: як все врахувати, то тримається хлопець (ха, аж на три роки молодший, а ще більш досвідченого інколи вдавати починає!) не так, щоб і дуже зле. Інший би, взагалі півофіса вщент розніс чи якимсь дорогим спиртним накачатися спробував... А з Олега ще й люди будуть, як виживе, звісно. Але останнє — то й моя справа тепер, справа честі, до речі... Нічого, чортівня чортівнею, а далі побачимо, чия візьме...

Ой, дідько! Поки я тут філософствував, мої пальці самі собою тикали по клавішах. СМС-відповідь — ледь не перша у моєму житті: «Будь ласка. Спробуємо прорватися», — вже блукає десь там, невидимими хвилями. Функція: «Повернути зроблене назад», — відсутня і в моєму телефоні.

То хай йому грець! Звідки такі сентименти? Залізаю в список контактів і виправляю підпис «Олег» на «Олег Дмитрович». Панібратство із тим, кого маєш охороняти і хто за це виплачує гроші, ні до чого гарного не приведе.

Потім доведеться розтовкмачити це і самому *шефу*. Зараз йому не так охорона, як і дружнє сприяння необхідне Якщо почати відверто дистанцію тримати — ще й образиться, а об-

ражені — вони небезпечні. Хай уже потім, як усе владнається, поговоримо відверто про «тримання дистанції».

Коли ж до пуття, то й раніше «Олегом» я не повинен би був його кликати — «білий комірець», як-не-як. Але дуже хотілося спробувати на вошивість, чогось був певен, що почувши не надто поштиве звертання, почне викаблучуватися. Не дочекався.

Лишень — здвиг плечима. «Пофіг. Називай, як називається...» Ні натяку на спробу підставити. Тоді вперше відчув щось віддалено схоже на повагу... Довідчувався. Непомітно зблизилися настільки, що тепер в одних голоблях — хотів би, але не вирвешся ...

* * *

Зиркаю на годинник. Часу до приземлення літака якраз стільки, аби встигнути ще раз оглянути зал для прибулих: досить несподіванок від цього міста. Ну, хай я перестраховувач, але охорона панночки Ірини Мстиславівни, неповних дев'яти років від народження, може стати найвідповідальнішою справою у моєму житті.

Вилізаю з машини. Киваю хлопцям, що мирно теревенять біля пристойного, але непримітного мерсу коло виїзду з площадки. Недбальство миттєво зникає із їх поз. Водії обох авто без поспіху і нагадування опиняються на місцях.

Ледь косую на Дмитра, що аж їсть мене очима. Чомусь аж надто вислуговується, тримається так, мов увесь час чекає, що я йому тотальну перевірку салону влаштую, залізши навіть до аптечки і поцікавившись, чи щось там не протерміновано. Невже встигли нашугати, поки Мстислав Маврикійович до лікарні не втрапив, а чи в житті такий слабохарактерний? Доведеться, певно, потім поміняти на когось більш надійного.

Один із охоронців суне за мною, інший залишається на місці. Та знаю, що за кілька хвилин він буде майже біля входу

до аеропорту — якраз там, де не дуже впадатиме у вічі, але встигне зреагувати на погук. У кіно таке б виглядало видовищно, а тут, що набагато важливіше, настільки буденно, що зацікавило б хіба профі вищого ґатунку.

* * *

На щастя, в аеропорту все проходить без спецефектів. Потрібний *об'єкт* я побачив ще до того, як прискіплива митниця відпустила їх на волю, втиснувши в документи усі необхідні печатки і видавши просвітлені рентгеном валізи.

Тоненьке світловолосе дівча в пальтечку пастельних тонів, дбайливо закутане у теплий шалик, завмерло непорушно поруч із жіночкою бальзаківського віку, що усім своїм виглядом випромінює впевненість. Тільки в очах прихована тривога. Дівчина косує на яскраву зграйку галасливих ровесників, яких ніяк не втишать батьки. І головне, дивиться без заздрощів, цілком байдуже. Так декотрі перехожі ковзають поглядом по бездомних кішечках-песиках: підійти і погладити й на думку не спаде, і не тільки через можливу заразу, але й ногою не копнуть, бо не дуже та живність і заважає.

Ну, звісно, «забув» про дрібниці: одяг дівчати, хай і не ріже око веселковими барвами, коштує стільки, що й деякі дорослі модниці від заздрощів луснули б. Ніхто не змушує дев'ятирічну «справжню леді» поводити себе пристойно, погрожуючи карою: Ірина Мстиславівна уже й зараз така актриса, що куди там її екс-мачусі! А роль «гарної дівчинки» — її улюблена.

Хо, не дивно, що Олег від захоплення до неба не став підстрибувати, коли отримав таку підопічну.

Гувернантка Ірина, само собою, не довгонога білява дурепа, що ледве на десять років старша від вихованки, а пристойний фахівець. До речі, з кількома вишівським дипломами: і психолога, і педагога, і філолога. Така, можливо, інколи й журиться невизначеністю свого майбутнього, але на малій

точно не стане відігратися... Схоже, зараз навіть щиро співчуває своїй вихованці.

Підходжу. Ледь схиляю голову:

— Доброго дня, Ірино Мстиславівно. Доброго здоров'ячка, Анастасіє Павлівно. Сподіваюся, що політ був вдалим. Це — усі ваші речі? Чи не краще відійти трохи вбік, аби інші пасажири нам не заважали?

Іра мовчки киває. Гувернантка вітається, однак мимохідь ковзає поглядом мені за спину. Звісно, в обличчя мене вона знає, однак спілкуватися доводилося мало. Добре розумію, кого вона там вишукує. Але Олегу таки краще поки не з'являтися у надто людних місцях («Дуже мудро, бо там, де забагато дітлашні гасає без догляду, всяке може трапитися. Ще випадково хтось «смертельно» штрикне уламком іграшки...» — гидким голосом *пана детектива Арсена* зазначає моя параноя).

— Олег Дмитрович прохав, тільки-но вас зустріну, відразу набрати його номер і дати вам слухавку. Вам нема чого перейматися, Анастасіє Павлівно. Я дію виключно за його вказівками.

— Буду вам безмежно вдячна, — гувернантка ще насторожена, але, схоже, в мені вже не бачать лиходія. Даремно, до речі. Інколи краще пересолити із підозрами, якщо відповідаєш за таке дитя.

Дістаю слухавку, натискаю кнопку швидкого набору. Раптом Ірина, проти всіх правил, встряє у дорослу розмову:

— А *Олег* дуже-дуже заклопотаний на фірмі, так? Поки тато хворіє, він наглядає, аби все було гаразд? Тепер *він* прислав *вас* замість себе, так?

В її голосі неприхована ворожість. Якось не думав, що розманіжена мала може отак, по-дорослому, ненавидіти. На щастя, я поставив телефон на голосний зв'язок, тож на тому боці все добре чути. Це ж у нас Олег — профі із мирного розв'язання закручених морським вузлом ситуацій. Ще й інколи, схоже,

отримує від цього якусь збочену насолоду. От і зараз не витрачає час на привітання.

— Ні, Іро. Якби мова йшла про гроші й дорослі справи, то фірмі довелося б зачекати. Краще б я переконався, що з тобою й Анастасією Павлівною усе гаразд. Але я мав поспілкуватися із твоїм татом: йому стало трохи краще і він захотів побачити мене... Ми розмовляли про тебе. Лікарі кажуть, що твоєму таткові сьогодні не можна ні з ким більше розмовляти, бо якщо перевтомиться — йому стане гірше. Ти зараз умиєшся з дороги, поїси, перепочинеш. Й опісля я заїду за тобою і ми вирушимо до лікарні. Просто тихенько подивимося на тата, поки він спатиме, не станемо йому заважати поправлятися, добре?..

— Я не голодна, — бурмоче дівчинка тоном примхливого дошкільняти. — Ну, суп точно не буду!

Схоже, інші пункти плану у неї заперечень не викликають. Холодний злостивий полиск зникає із зеленавих оченят миттєво, аж сумніви беруть, чи мені не примарилось?

От цікаво, як Олегу щастить легко знаходити спільну мову ледь не з будь-ким і водночас не минати жодної халепи, у яку можна вскочити? От пощастило отримати у своє розпорядження шефа-феномена...

Олег перекидається кількома ввічливими репліками із Анастасією Павлівною. Підтверджує, що я дію суто за його розпорядженням, прямим текстом говорить, що дуже цінує її компетентність і сподівається на плідну співпрацю. Мимохідь зазначає, що пані Іренею вдома вони не побачать, бо Мстислав Маврикійович з нею розлучився. Тож чи не могла б шановна Анастасія Павлівна зараз виступити в ролі господині, подбавши, аби все було гаразд і з Ірою, і з самим будинком?

Анастасія Павлівна не змінюється на виду, але в очах з'являється особливий вираз: жодна кубіта, що власною

працею заробляє на хліб, не відмовиться хоч ненадовго відчути себе господинею багатого дому...

Тож коли ми наближаємося до машини, у нашому гурті панує ледь не гармонія. Чортівня чортівнею, але якщо виконувати певні правила, життя здається якщо не надто приємним, то цілком логічним.

* * *

Настрій трохи псує один із моїх помічників. Ледь помітно киває мені головою в кут стоянки. Там притулилася непримітна дев'ятка з тонованими вікнами. Звісно це далеко не чорний джип, який підлеглі Вдови використовують для демонстрації сили. Можливо, навіть сподіваються, що хтось з оточуючих не в курсі, хто там, усередині. Джипа немає, зате є дев'ятка.

Виїжджаємо. Дев'ятка чемно влаштовується за нами. Теж мистецтво, пасти когось без особливої нав'язливості.

Дмитро запитливо зиркає на мене: відриватися чи ні? Риси нашорошеного обличчя трохи загострюються, в очах — проблиск азарту. От уже ж пуцьвірінок, уявляє себе учасником детективу, ще й ловить від цього кайф. А те, що в салоні дівчинка й жінка, хвилювання не додає, нє?

— Слідкуй краще за дорогою та знаками, Шумахере. Тут вже один недавно доїздився. Як «заробиш» штраф від ДАІ, Олег Дмитрович суворо спитає, — попереджаю стиха.

Хлопець натяк розуміє. Азарт в очах тьмяніє, і він беззвучно зосереджується на дорозі, лишень украй-ока стежачи, як автівка вже із нашими хлопцями професійно відтирає небажаних супутників з дев'яткою. Мимохідь майнула думка, а може варто зупинитися, дочекатися «переслідувачів» і поцікавитися чемно: якого дідька лисого вони час на нас витрачають? Невже так важко збагнути, куди ми прямуємо цією дорогою, що веде простісінько від аеропорту до селища елітних котеджів? Чи не легше було «передати нас по естафеті», прозвітувавши,

що от виїхали, повідомте, коли повз вашу точку спостереження проїдуть? Інколи логіка навіть професійних переслідувачів буває вкрай непрофесійною.

А може, усе-таки варто з'їхати на досить пристойну ґрунтівку, що йде паралельно? Бо відчуваю себе ніби із голою спиною: машина супроводу відстала, ніяк не закінчить гратися у квача зі спостерігачами. Там теж профі, гади. Добре, що з боку здається, ніби їхнє головне завдання — нам нерви попсувати.

Поворот на ґрунтовий шлях ми минаємо, а я із подивом відчуваю полегкість від цього.

Але, коли до сторожового посту на в'їзді до селища залишається кілометрів десять від сили, Дмитро досить різко пригальмовує. Добре, що на моє прохання гувернантка пристебнула малу і сама перетяглась ременем безпеки.

Попереду — аварія. Вантажівка конкретно вписалася у дерево на узбіччі. Шкода дерева — гарний дуб був, міцний. Водія-ідіота шкода менше. Бо живий залишився, он, щось белькотить дорожньому патрулю. Дорога ж щільно вкрита якоюсь липкою гидотою. Чекати поки *оце* відчистять? Дівку заморожу, хай в салоні машини і тепло.

— Розвертайся, Дмитре. Давай назад, до роздоріжжя і на ґрунтівку...

Хлопець мовчки киває. На обличчі задоволення від того, що може перетнути подвійну смугу на очах даївців і навіть на штрафі зекономити.

— Перепрошую, усе гаразд? — неголосно запитує Анастасія Павлівна. Таким тоном у світському товаристві роблять зауваження про погоду. А от тонкі музикальні пальці на мить сильно, ледь не до болю стискають ремінець стильної торбинки.

Розумна кубіта. Якби комусь пощастило затягти мене у загс й ощасливити спадкоємицею, то не заперечував би проти такої няньки чи бодай вчительки для доньки.

Міг би просто заспокійливо посміхнутися їй в дзеркальце заднього виду. Але натомість напівобертаюсь й якомога привітніше киваю:

— Перепрошувати нема за що. Принаймні, поки що усе під контролем. Правда ж, Дмитре? Й обережніше: гальмо і педаль газу плутати не варто. Камікадзе із тебе ніякий...

Останнє звучить вже не так непривітно. Я не садист, аби посміхатися тому, кому несподівано приставляю до боку гостро заточений ніж.

* * *

Хлопець судомно гикає. Повертає голову у мій бік. Очі майже чорні від розширених зіниць, і в них навіть не ненависть, а чистий, без домішок, страх. Відчуваю легке розчарування: оце такі супротивники пішли...

Той же Сергій у такій ситуації рвонув би кермо убік, розсудивши, що ніж — не пістолет: вогнепальною зброєю або лякають, або наносять смертельну рану. А ніж, який повільно розрізає товсту зимову одежину — то більше засіб виховання, отже, поки що потрібен живим.

Але Сергій би й не підписався на викрадення дитини ніколи. Покидьок він першосортний, але із власним, досить дивним кодексом честі. Не те, що цей дрібний гнидик.

— Зупиняй на узбіччі, таваріщь, і то філігранно.

Дмитро слухняно пригальмовує. Але навіть на горде мовчання його не вистачає.

— Все одно здохнеш, суко! І не відразу! Ще тобі всі знущання пригадають і те, що з вовчими білетами вигнали! Вони ще трохи почекають там, попереду — і поїдуть у цьому напрямку: тут особливого вибору між дорогами немає: як не головна, то ця! Не встигнеш дотягти дівчисько до охорони чи до ментів, а пси твої зараз далеко! Ще пожалкуєш, Васю-паскуднику, що такий здогадливий!

Без замаху б'ю по губах. До крові. Додаю під дих, але поки упівсили. Нема чого надто дебоширити при дитині. Хай скаже спасибі, що насправді я повівся як останній дурень, випустивши з уваги очевидні речі. Не збагнув, що крім Удови за нами можуть полювати паралельно й інші. Ось про цих «інших» Дмитро зараз мені й розповість, тому й щелепу поки ламати не стану.

Важливо інше. Добре, що Ірина, якщо і в шоці, то в мовчазному, без рюмсання. До того ж здорова, ногами сама перебирати зможе, не на руках тягти.

— Анастасіє Павлівно, ось, візьміть мобільний. Там на кнопці під номером один — терміновий виклик до Олега Дмитровича. Зараз, не гаючись, берете Ірину Мстиславівну і йдете до головного шляху. Туди, де аварія, міліція, ті, кому просто цікаво. Набираєте Олежин номер, розповідаєте ситуацію. Бажано — на ходу. В жодну машину, якщо там не буде самого Олега, не сідаєте. Через лісосмугу, звісно, добиратися швидше, але там незручно через великий сніг. Візьміть ще якусь теплу одежу для Ірини, аби не замерзла. Але миттю! Я поки спробую затримати тих... штукарів. Слід виграти трохи часу. Тому з вами і не піду. Іриночко, слухайте Анастасію Павлівну — це єдиний шанс вижити.

Здається, так із дітьми і слабкими жінками розмовляти не радять. Але ні дівчина, ні гувернантка істерик мені не влаштовують. Кивають, хапають торбинки, жінка прихоплює ще якийсь пакет, і різко хряпають дверцятами.

— Тепер ти, гаденя, — кажу досить спокійно. Злість варто витрачати на більш достойних супротивників, а не на шісток. — Поїхали уперед, до тої вашої пастки, але по-о-о-о-вільно-о... Заодно розповіси, кому вистачило розуму підписатися на таке.

Машина незадоволено чмихає, зриваючись з місця. Дмитро отримує болючий укол у бік: машина — не його влас-

ність, щоб отак знущатися, ні, тепер м'якше, тихіше... Адреналін уже плавиться в жилах, тож на мить дозволяю собі усмішку: хлопець страшно лякається неглибокої подряпини й подумки жалкує про зіпсутий одяг. Усе ще не збагнув, що він смертник. І став ним не зараз, а тієї миті, коли згодився покращити хистке фінансове становище у досить нехитрий спосіб. Хто стане витрачатись на гонорар зраднику?

Так, виявляється хлопчик сплутався із моїми персональними противниками — братами Ярчуками, що вельми короткий час пропрацювали під моїм керівництвом. Хе! Як відразу не здогадався! Знайомий почерк. Те, що брати були найманцями у гарячій точці, мене відразу збентежило. А як побачив під час однієї справи, що не вміють дозувати жорстокість, силою загнав на повторний медогляд. Переконався, що справді сидять на колесах. Ага, я ж не нині вродився: переконували потім палко, що то тільки задля забави і колеса легкі. Дарма, хлопці! Це стало вироком. Голови не відірвав, просто на вулицю виставив, а таки дарма. От тепер відгукнулося. Японський бог, пожалів гівнюків.

— На чорта у партизана граєш, Дімоне? — вдавано поблажливо звертаюся до водія. — Скалічити тебе — і хвилини не займе. Та ти мене не дуже цікавиш. А розмовляти зі мною, коли брати побачать, що у машині нема дівчинки, не стануть — відразу почнуть вбивати. Виходу немає. Виживу я — виживеш ти. Ну, кажи: хто вам малу замовив?

Тетяна

Подорожування, особливо зимові, то винахідлива вигадка когось із господарів пекла.

Купа лахів, що сковують рухи. Холодний і водночас задушливий салон маршрутки. Водій — схильний до суїциду недоумок, що дивом отримав права і прилаштувався на роботу до автопарку, бо навряд чи з таким рівнем інтелекту зміг би назбирати на пристойний хабар даївцям. Супутники... краще змовчу, гаразд? Бо залишки здорового глузду підказують, що вони так само думають про мене.

Кінець подорожі полегшення не приносить. Льодяна ковзаниця, не встигнеш вибратися назовні, запинаючись об чиїсь брудні сумки в проході, відважує повноцінний ляпас. Прокліпавшись від мимовільних сліз болю й образи, втуплюєшся в брудні коробки автовокзалу зі сліпими вікнами. Намагаєшся відмежуватися від промерзлого й через те ще більш, ніж звично, роздратовано-байдужого натовпу. Нащось відзначаєш, що навіть дурнуваті рекламні банери підморгують уже знайомою гидотою.

Таке відчуття, ніби бачиш, на диво виразний, кошмар, де до дрібниць відтворена моя пост-новорічна мандрівка до клятого міста. «*Дежавю*», — у таких випадках кажуть розумні люди. Але, направду, хто назве розумним того, хто вдруге за місяць зважиться пережити таке добровільно?!

Уже не ховаючись, роздивляюсь навсібіч. Ніби сподіваюсь, що от-от звідкись вирине невеличка худенька фігурка у ледь завеликому чорному пальті. Русько, щоб ти жила довго й щасливо, де тебе янголи носять?!!

Відповіді на моє безмовне волання немає. Експеримент: постав себе в ідентичні до попередніх піддослідних умови, що отримаєш? Що, ідентичні наслідки? Абсолютно невірно.

А щоб його!

Ігнор щодо мене ця мала включила не сьогодні, а набагато раніше. Телефон у неї частенько поза зоною досягнення. Мої есемески — від нейтрального: «Як справи? Усе гаразд?» через «Ти як, ще жива там?» до лютих: «Русько! Будь на зв'язку в 20.00. Телефонуватиму» — стійко не помічаються адресаткою. Про існування Інтернет-кав'ярень, а там електронної пошти чи аськи, дехто взагалі «не здогадується». Кебети, певно, не вистачає.

Хоч ні, перебільшую. На першу есемеску мені таки відповіли: «Невже справді цікавить? Жива». І — тиша.

Кажу, зараза мала! Отак зі старшою «майже сестрою!» поводитися. Ну обізвала я її минулого разу ідіоткою альтруїстичною. І ще відмовилася розповідати про те, про що їй взагалі знати не варто. Розсердила вона мене не менше, аніж тими допитуваннями налякала. Я тоді просто втекла: сяк-так натягла куртку й чоботи, жужмом запхала рукавички й шалик до кишень. Грюкнула дверима так, що, напевне, в половини під'їзду штукатурка згори сипонула.

А ця навіжена в домашніх капцях вискочила на сходи навздогін. Ні, не втримувати-вибачатися. Тицьнула мені до рук забуту косметичку і *мовчки* повернула до халупи, котру тепер називає *домівкою*!..

Дідько, вже тоді, коли спускалася вниз сходами, чи не вперше по-справжньому пожалкувала, що забила на розвій *Сили*. А так би кілька не таких уже й складних замовлянь, пара пасів — і можна, фігурально, звісно, згрібати упертюху в оберемок і без особливих зусиль волікти хоч на край світу... «Отак-таки силою волокти *непрóсту*? Ще й таку, з якою досвідчені упирки воліють мирно жити, щоб випадково не нарватися?

А пуп не розв'яжеться?» — зацікавлено уточнює внутрішній голос. Інколи оця моя надобережна часточка «я» бісить й мене саму.

До речі, про упирок. Звісно, думати, що Руслана вештатиметься автовокзалом, навіть після СМС-попередження було дещо... наївним. А от білявку *Іннусю* спробувати вчепити можна. Певно, у неї тут постійна годівниця-їдальня.

Навіть на краще: не виникне потреби стримуватися. Звісно, розмазувати її по стінці, рятуючи звичайних людей, я не стану. Бо то відгонить дешевою голівудщиною. А от силою вибити кілька відповідей — любісінько. І за минуле презирство відіграюся, і за сни. Навіть якщо вона до останнього не має стосунку. Ніби заскладно трохи для таких, як вона, — влізати в чужі сновидіння.

* * *

Найгірше те, що сторонній не побачив би у тих снах нічого страшного. Прокинешся — поруч Ромко посопує. Одна рука на мені лежить, типу оберігає. Скільки не кажи, що мені така опіка спати заважає, не доходить. А в мене спокуса відразу. Розштовхати стиха, мовляв, Ро-омо-о, мені тут таке-е наснилося... Пожалій, одним словом.

Пожаліє, звісно. Навіть не скривиться, що розбудила. Непоганий хлопець, на диво нормальний, без тарганів у голові. Аби не схожість у рисах обличчя і надто світлі для карих очі, й не скажеш, що Руслана — його близька родичка.

Але смішно буде, якщо мене хлопець заспокоюватиме, а я на власний мобільний косуватиму: типу, чи немає часом вхідних повідомлень? Хоча і так знаю, що з учорашнього вечора ніхто мені СМС не надсилав. Та й учора лише мобільний оператор закинув чергову порцію рекламного мотлоху.

А варто очі заплющити, знову верзеться те саме — гидкий писк, хоча насправді у мене на повідомленнях стоїть цілком

пристойна мелодія. Номер відправника, звісно, незнайомий. В есемесці лишень декілька слів: «Щасливо відсидітися, боягузко!» або «Будь здорова й не кашляй, страхопудко». І це все про мене і для мене.

Гарячково стираю дурню. Потім, коли те саме сниться вдруге чи втретє за ніч, відправляю відповідь: спершу — погрози, потім — посилання куди подалі, навіть добірну брудну лайку. Допомагає, як мертвому кадило. Дідько, не надто вдала примовка для цього випадку. Та у примару, що строчить есемески, я не вірю, навіть уві сні.

Я розумію, що сплю, тож, врешті, наважуюся на те, що ніколи б не зробила у житті: дзвоню отому (майже впевнена, *отій*) нахабі. Надто все по-жіночому. Гудок, ще один... Шкірою відчуваю, як у абонентки спалахують очі злою втіхою... На мить стає цікаво: які вони — із дивними іскрами на дні, немов відбиття невидимої свічки, чи надто світлі, бляклі, ніби їх господарка ледь відсунула чергові лови, ладна трохи потерпіти голод, аби болісніше вщипнути мене. Та цікавість відсторонена: хто б то не був, мені нема про що з ним чи з нею говорити! Щосили тисну на відбій. Чортів номер — у фільтр. Хоч то — марна праця.

Пізно. Таємниче *воно* вже взнало про мою миттєву слабкість. Наступна есемеска: «А твоя «майже сестриця» сміливіша. Не бійся за неї: такі цікаві іграшки рідко ламаються».

Це — сон! Це просто сон?! Лежу на зіжмаканому простирадлі, нервово хапаю ротом повітря, мов рибина на суші. Поруч — Роман. Обіймає за звичкою. Захисник, холера ясна. А Руська — сама винна, по-людськи не схотіла, тож хай тепер сама випручується. А сни з есемесками, то крики моєї приспаної совісті чи ні?! Дурне запитання, ой, яке дурне запитання!

Бреду на кухню. Там у мене на верхній полиці біля вікна запас справжньої, а не розчинної кави. Зиркаю на годинник — пів на шосту... Пофіг! Коли хочу, тоді й кавую!

Стою біля підвіконня. Дивлюся, як ніч поступово тане, стікаючи сутінками, ковтаю, не відчуваючи гіркоти, вистиглий напій. В руках — сигарета. Знову порушу встановлену мною ж норму — лишень п'ять штук на добу, бо це вже друга після 00. Уважний погляд Романа, який прокинувся від того, що немає кого у сні оберігати. Схрестив руки, мовляв, ні кроку назад, поки не почую, у що ти вплуталася.

Цікаво, якби він про потерчат, енергетичних вампірів, привидів й інші радощі життя почув, то що — «швидку» із психлікарні викликав би? Чи вклав би у ліжко, заколисав, як маленьку, спробував заспокоїти, а тим часом між друзями гарного психіатра став напитувати? Тепер не взнати: не варто долю аж так випробовувати. Розповідаю якісь казенні дурниці, істерикою доводжу хлопа до сказу. Я це вмію. А виправдання згодом. Бо переконувати, що це кілька ночей кошмарів мене зробили такою, зараз не буду!

Роман ранку чекати не став: одягнувся, навіть дверима не грюкнув, обережно їх зачинив. Ще не пішов, а совість вже точить. Доведеться вибачатися, аж поки язик натомиться. Але не зараз. Бо знесилена, надламана зсередини. І замість паніки раптом середину затоплює лють і якийсь азарт: я приймаю правила гри. Врешті, моє боягузтво також має свою ціну. Настав час заплатити! І щось мені здається, що кредитор не дуже радий, що вплутав мене. Я йду в спальню, пробую заснути і таки засинаю. Вже без сновидінь...

* * *

Звісно, надовго мене не вистачило. Уже в маршрутці в голову полізли сумніви. На вокзалі ж настрій геть скотився нижче добре заквецяної талим снігом підлоги.

Ще й Інни на вокзалі не знайшла. Можна спробувати було б узяти її *слід* — відчувалося, що навідується сюди часто. Та спершу треба розібратися: вона така ж самогубця, як Рус-

лана, чи почувається надто сміливою, бо за нею хтось серйозний? Є ще варіант, що та *красуня* — приречена смертниця, добре про це знає, тож і гуляє наостанку. Куди не кинь — весело...

Тож вирішила спершу віддати інший борг — відвідати бабусю на кладовищі. Попрохати вибачення за оті дорогі квіти, покладені чужими руками. Бо можу горло надсадити, доводячи, що я любила її більше, ніж Руслана. Та справа в тому, що ота недовідьма і сперечатися не буде. Найгірше, вона і зараз любить мою бабцю Марту, бо не розуміє: як то перестати любити когось лише тому, що він помер? Така дрібниця?!

Чого мене понесло на цвинтар із важким наплічником? Чому не залишила речі в камері схову чи не завезла на квартиру до Руслани? А раптом те чортеня таки вдома, ціле-здорове і щиро здивується моєму візиту? Врешті, якби й двері ніхто не відкрив, перевірила б, чи не від них незнайомий мені ключ, що з доброго дива з'явився в косметичці.

Та в голові після декількох майже безсонних ночей шарварок, от і логіка кудись ушилася.

Блукаю засніженим кладовищем, тримаючи в руках живі лілеї (я таки зовсім здуріла, так?) і наплічник за спиною. Дивуюся найбільше тому, що між засипаних снігом могил чимало натоптаних доріжок. Невже і взимку хтось сюди приходить з доброї волі?

Усі сторонні думки миттю вивітрюються із голови, коли, врешті, знаходжу потрібний пам'ятник: надто пишний гранітний хрест — таточкові старання. Ох, і не сподобався б він бабусі! Здалеку бачу під ним наче якусь темну купу, не то ганчір'я, не то сміття. Купа ворушиться! Сили небесні! Звати на допомогу чи викликати міліцію по мобільному — таке навіть на думку не спало.

Кинулася під хрест, не розбираючи дороги. Букет у бік, повні чобітки снігу, волосся в усі боки з-під шапки стирчить...

Рятівниці в кіно виглядають охайніше. Ото сміху, якщо справді купу ганчірок якийсь бомж понатягував, а мені те ворушіння привиділося!

Сміх зачекає: не помилилася. Під хрестом — зламаною лялькою людська фігура. Вдивляюся і впізнаю. Бачила її до цього пару разів, але впевнена — то вона. Бо в її жилах тече моя кров. Хай та кров і дуже спаскуджена. І на щастя (ти певна, що оце — щастя? Клопотів замало?! — шпигає внутрішній голос) тітка ще жива.

Намагаюся згадати хоч щось про першу допомогу. У голові — лише розповідь Руслани про те, як вона зігрівала малу прояву серед степу. Гарячково нишпорю в наплічнику, відшуковуючи щось тепле і таке, аби не дуже шкода було.

Раптом вмикається розум: відьма я, врешті, чи хто?! На зцілення, може, і не вистачить сил, але збагнути, що з тіткою — має стати. Кістки цілі — можна сміливо перевертати й термосити. Взагалі, найсерйозніше — то переохолодження і те, що кров аж фонить якоюсь спиртовмісною гидотою. Накачалася. Ніхто її вбивати не збирався. Принаймні, фізично. Доведення до самогубства теж не причепити. Тут інше — закляття, неможливість фізично вийти за невидиме коло, що стискається над цим спаскудженим містом.

А тітка таки намагалася. Навіть бачу, як сіла на потяг. Проїхала кілька зупинок — стало так зле, що провідниця викликала «швидку», залишивши небораку на дрібній станції. У місцевій, з дозволу сказати, лікарні, де хіба пластир і йод є, ну, може, ще аспірин, залікувати не встигли, бо пацієнтці стало ліпше. Тож повернули назад додому, згідно місця реєстрації у паспорті. Повертали наче на вірну смерть. А тут напасть — іграшка виявилася не надто цікавою. Капец, і тітка якимсь дивом вляпалася в цю історію. Чорт, чорт, чорт! Поки не дізнатися... У скронях і так уже віддає призабутим болем. Не дуже сильним, так собі, щиголь по носі від неви-

димого, але могутнього спостерігача для надто самовпевнених відьом-початківців.

Ще вчора відступила б, може, ще й подумки вибачилася б... Те саме роблю і сьогодні, хоч добре знаю, що навряд чи кого обдурю такою примітивною машкарою. Але мені треба хоч дрібку часу...

— Ви як, йти зможете? — Господи! Яке ж дурне запитання!

Але «люба родичка» несподівано майже притомно киває, незграбно намагається підвестися. Невже впізнала мене? Чи то я змогла десь на денці душі нашкребти потрібну кількість доброї сили, щоб поділитися з нею. Тож їй тепер справді краще?

Питання можуть почекати. Бо таке просвітлення — тимчасове. Швидко одягаю на неї свого светра, подумки прощаючись із одежиною. Розтираю крижані почервонілі руки, ледь закусюючи нижню губу, щоб не дуже помітно морщитися від огиди.

«А Руська про це не думала б у таку мить...», — насмішкувато втручається внутрішній голос. Не зважаю. Персональній совісті очевидні речі, типу, я не Руслана й ніколи нею не стану, на щастя, можна повідомити і пізніше.

Виявилося, що дорога зовсім поруч. Дивно, як я примудрилася аж стільки блукати перед тим? Топографічний кретинізм прокинувся, чи що?

Помахом руки зупиняю першу, що трапляється, автівку. Машина на диво чемно завмирає поруч. Схоже, водій має що мені сказати, бо тягну майже бездиханне тіло серединою дороги. Так, з мене досить.

Уважно дивлюся в сердиті очі чоловіка, ледь помітно суплюсь — і він слухняно киває. Застигає за кермом, утупившись поперед себе на роз'їжджену дорогу. Сяк-так прилаштовую свою ношу, супутницю тобто, на задньому сидінні. Сама примощуюсь поруч — на всяк випадок. Із деяким зусиллям ловлю ледь розфокусований погляд водія у дзеркалі заднього

огляду. Надтріснутим голосом, що й сама ледь упізнаю, називаю адресу. Той слухняно киває і рушає.

Для чого я це роблю — не замислююся. На життя треба дивитися простіше. Дрібницям радіти. Хоч би тому, що хлоп виявився міцним і, попри мої невмілі вибрики, достойно впорався із керуванням. Я чесно сунула йому досить пристойну суму за послугу. Із принципу. О, так, принижуватися, щоб зекономити на поїздці, — ще цього мені бракувало!

Можна тільки порадіти, що Русьчина халупа недалечко... Чи з того, що дівчисько винайняло квартиру хоч і в будинку без ліфту, але на другому поверсі... Чи ото — з такого дива: на сходах є лампочка, хай і тьмяна...

Чому іще можна порадіти — на думку не спадає. Ноги трусяться, і не лише від зусиль дотягти родичку до помешкання. Бурмочу собі під ніс: «Ото *малій* сюрприз буде, якщо вона вдома! Цікаво: спитає, чи я знущаюся, чи мовчки кивне — «Проходь, будь, як вдома». Мовляв, готуй свій *правильний* чай, а сама тим часом розшукає чистий рушник й переодяганку для *тітоньки*? Може, краще й у двері не дзвонити, а відразу спробувати таємничим ключем відімкнути?»

Дізнатися про це мені не судилося: Руслани вдома не було. Це я зрозуміла навіть не торкнувшись дверного дзвінка. І магія тут ні до чого. Витягую з кишені ключі.

Перед дверима навпочіпки застигла тонка фігура у модному пальті. Здавалося, що зайді цілком комфортно у незручній позі і що вона не збирається найближчим часом кудись рушати. Час від часу відпрацьованим жестом закидає за вухо неслухняне пасмо фарбованого в блонд волосся і знову завмирає.

Перше бажання — притулити на диво мовчазну тітку до підвіконня на площадці сходів та вигнати нахабу під три чорти. Такі спонтанні рішення, зазвичай, найрозумніші, але втілити у життя не щастить.

Інна, врешті, помічає нас. Розтягує рота у непоганій підробці під щиру посмішку і неспішно розпрямляється:

— Ну, здрастуй, *родичко*! Невже справді пороху вистачило, щоб повернутися? Фа-а-кхгм... Не кажи тільки, що й *оце*, що із собою притягла, якийсь стосунок до *малої* має?! Хе, та це ж знайома особа! Крейзанутися можна, який той світ малий! Що стоїш, витріщаєшся? Відмикай двері. Стару прилаштуєш на диван, тільки спершу вимити доведеться... А ми тим часом побалакаємо собі та вирішимо, де оте *наше кришануте янголя* шукати і як витягати з халепи...

Що?! З яких пір *моє* персональне нещастя стало «*нашим*»?! Послати нахабу під три чорти не встигаю, бо приходить розуміння: вона — моя союзниця. На кращу, либонь, не заслужила. Дідько знає, яку вона для себе тут вигоду чує, але обирати нема з чого. Вона ж хоч у місцевому матеріалі тямить і знає від чого слід триматися подалі...

«Від усього!» — послужливо коментує внутрішній голос. Ігнорую, мовчки намагаюся однією рукою намацати в кишені клятий ключ, іншою підтримуючи свою *ношу*.

Інна з цікавістю спостерігає за моїм акробатичним етюдом. Потім дозволяє собі ледь помітну задоволену посмішку і прямує до мене — допомагати.

Дуже хочеться відважити їй ляпаса, аби зникли оті переможні сміхулечки в ледь примружених очах. Звісно, стримуюся. Хіба подумки підбадьорю себе, що отаке, з дозволу мовити, *співробітництво* — тимчасове. І згодом відіграюся на ній за все. Ой, і відіграюся...

Заспокоїтися не дуже вдається. Бо точно знаю: такими ж думками у цю мить тішить себе і моя випадкова *спільниця*.

Арсен

Повертаюся своїм позашляховиком додому. Нарешті, можливість перепочити. Ага, яке в сраці перепочити? Он у валізі на задньому сидінні купа роботи, що називається домашня для детектива. Сутінки накривають місто. Не люблю сутінків. Навіть не так. Ненавиджу їх. Всі силуети тоді розмиті, чітко-сірі, і навіть увімкнені фари не рятують від сірості. А ще он сніг сипле. Дрібний-дрібний. Якась та зима цього річ дивна, наче й не лютує: ні морозів шпарких, ні заметіль, однак щоденним снігом настійливо нагадує про себе. Важкий деньок видався. Вірніше, доба. Згадую собі перекошену від здивування, страху, розгубленості та люті фізію Олега в лікарні. Такого навіть я не сподівався... Дас іс фантастіш. Так, Мстислав Маврикійович рулить не по-дитячому, тобто вийняв з рукава туза, і той туз — Олег. Не можу знайти у тих вчинках логіки. Чому Олег? Невже і справді в тому нездариську, бо пішак він натуральний, щось є таке, що змушує сильних світу цього схиляти перед ним голови. Опікун, зараза. Хоча... Не заздрю зараз йому, ох зовсім не заздрю. Отримати такий спадок у вигляді не тільки грошей, а й просто смертельних ворогів, небезпек, проблем.

Криво посміхаюся, згадуючи перекошене ненавистю обличчя Іренеї, яка щойно дізналася про те, що Олега призначено опікуном і, звісно, дізналася від мене. Хіба я міг пропустити таку виставу? Її істеричний сміх і люта погроза, що всі, хто її підставив, і в тому числі старий козел, на якого вона витратила свої найкращі літа, ще пошкодують. Пустопорожнє бла-бла-бла...

Ой, дурний тебе піп хрестив, Іренеє, дурний. Сама ж в усьому вина. Таку оборудку пару літ назад провернути, одруживши на собі найбагатшого чоловіка в околиці і так спалитися. Могла ж отримати без зусиль усе. Всім уже відомо — Мстислав не жилець на цьому світі. І справа навіть не в діагнозі, бо згідно дурнуватого медичного висновку він мав склеїти ласти ще пару тижнів тому, а досі чомусь наперекір усьому живе. Тобто доживає. Та все ж піщинки з його годинника впевнено летять вниз. Мало залишилося, і єдине, що його досі тримало, це донька. Він її любить. Що б там не говорили про його загрубілість, черствість, бездушність, що він Термінатор, а не людина. Ех, навіть Термінатори вміють любити. А от Іренея, цікаво, крім грошей, хоча когось чи щось любила? При нагоді спитаю. Всі любові потребують, але не всі заслуговують. Мстислав її не любив — це факт, а вона його — й поготів.

Іренея — маленька зірка великої сцени. Ха! І що тобі зараз світить, дорогенька, — дулька і то без маку. Мстиславові юристи так все провернули, що ти тепер повертаєшся туди, звідки виповзла — у свою хрущовку на околиці міста з тарганами під шпалерами й у голові. Пусті твої погрози, красунечко, бо гроші роблять все, а тобі милостиво Мстислав погодився видавати лишень рівно стільки, щоб не померла з голоду та могла заплатити за комунальні послуги. Хочеш більше — йди працюй ручками чи неручками.

По смерті дружини Мстислава не одна першокласна фіфа та стовідсоткова стерва за ним полювала. І хоча Іренея мала майже офіційний статус коханки ще при живій дружині, проте згодом виявилося, що такий статус отримала не вона одна. Мстислав завжди вважав полігамні зв'язки з протилежною статтю для чоловіка нормою. Тож Іренеї довелося довго виборювати собі місце під сонцем. Проходити щось типу конкурсного відбору. Та Іренея доволі легко справлялася — то

погрозами, то помстами, то інтригами. Зрештою, в пригоді стала й мала Іринка. Ні, вона не сюсюкалася з нею, як інші, котрі намагалися типу увійти в довіру до малої, замінити там матір, граючи по суті роль, яку вони не розуміли, бо не любили зовсім ані Мстислава, ані малої... Деякі, вже зовсім крейзануті штучки, які думали, що чоловік у них в кишені через шикарне тіло та довгі ноги, нагло вимагали віддати дитину родичам чи відіслати куди подалі в якийсь приватний дитбудинок. Тоді Мстислав «посилав» наречених куди подалі. От Іренея і тут перевершила всіх. Вона просто ігнорувала присутність поруч з Мстиславом дитини. До речі, гарна тактика, бо донедавна Мстислав також те й робив, що малу ігнорував. Терпляче зносила ті недовгі часини, коли доводилося терпіти малу заразу. Так, не одна мисливиця на багатеньких Буратіно могла повчитися терпінню в Іренеї. Зрештою, коли прийшов час одружуватися, то Мстислав легко зробив вибір. Іренея виявилася єдиною з претенденток, хто не бісив малу Ірину, і єдиною, яка робила вигляд, що крім бутіків, парфумів, косметичних салонів, кредитних карток її ніщо не цікавить. Вона ніколи не давала порад чоловіку щодо бізнесу, нової марки авто чи друзів. Пустопорожня фарбована білявка з модельною зовнішністю та вітром в голові здавалася Мстиславу ідеальною дружиною. Але Мстислав забув одну важливу річ — Іренея була акторкою і вона так давно грала, що вже й забулася, як то не грати.

Коли Мстислав потрапив до реанімації, Іренея продовжувала грати невтішну і прибиту горем дружину, паралельно розуміючи далеко не порожньою головою — це її зоряний час, залишилося трішки потерпіти і вся ця імперія, створена її чоловіком, належатиме їй. Не знаю, які там плани вона собі складала, але в них уже точно не було місця малій Ірині. Щось напевне таке прочитав в очах дружини Мстислав, бо тиждень тому сам особисто, коли прийшов до тями, передзвонив мені і попросив простежити за коханою дружинонькою. М-дя, язик

мій — ворог мій. Позавчора та коза напилася в сауні і почала подрузі, так само п'яній в дим, скаржитися, типу дочекатися ніяк не може, коли цей старий гидкий козел ласти склеїть, а вона врешті стане вільною. А та мала зараза, донька його, для неї не перешкода. Бо хоча і на неї все в заповіті записане, та до вісімнадцяти років Іренея її офіційний опікун і розпорядник цілого статку. Але життя — річ непередбачувана, тому мала до 18-и може і не дожити...

Ах, звісно, ніхто б про цю розмову не довідався, якби не чудо-техніки айфон, який гламурна штучка Іренея з собою навіть в сауну притягла, щоб, тіпа, не пропустити дзвіночок з лікарні, про кончину мужа... А мої люди в тому дивотелефончику спеціальний жучок прилаштували, який не дзвінки прослуховує, а розмови, що ведуться поруч з телефоном... Якщо підслухають щось важливе, то я наказав своїм хлопцям відразу надсилати Мстиславу, навіть без мого на те дозволу. Хлопці — профі. От і надіслали. Тепер Олег на коні, а Іренея біля розбитого корита... Тілі-вілі, володарка морська!

Сніг налипає на лобове скло автівки, і я вмикаю двірники на всю потужність. Сутінки. Що ж, майже приїхав. Он і місто видніється. Праворуч на дорозі бовваніють якісь постаті — менша та більша. Кому в таку погоду вдома не сидиться? Мій мобільний починає гидко вібрувати у кишені, звук я спеціально вимкнув, щоб не заважав думати. Витягую, кидаю погляд на екран. Якщо щось неважливе, просто покладу назад до кишені. А щоб тобі:

— Алло, Олеже, слухаю! Що? Тваю-разтваю! — те, що я чую, не просто дивує мене. Я ціпенію від почутого, і разом з тим мої очі стають просто квадратними. Майже перед лобовим склом автівки нізвідки вичакловуються дві людські постаті. Що за ідіоти вирішили перебігати взимку перед самою машиною дорогу? Нехай то і пішохідний перехід, але ж зима... Тисну з усіх сил на гальма, чортихаючись в трубку, яку так

і тримаю біля вуха, забуваючи її опустити... І хоч з гальмами у машині все гаразд, і вона майже відразу зупиняється, та я розумію, що непоборна сила тертя тягне її вперед всією масою. Легке бабах, хрусь і по капоту машини сповзає темний силует людини...

Приїхали.

* * *

Вона лежить на задньому сидінні моєї автівки, лежить без пам'яті. Слава Богу — дихає. Мчу до лікарні, не розбираючи дороги, якщо зараз ще на когось наїду, то навіть цього не помічу. Тож треба таке. Перстень на руці ледь-ледь поблискує, наче хоче щось мені сказати. Та знаю я без твоїх підказок, що жива. Якого, скажи, милого в сутінках зимовими дорогами валандатися? Що вона тут робила? Що забула на пустирі? А може, вона йшла за пустир, де... Не встигаю додумати, під ногами вібрує телефон. Я від пережитого стресу кинув його під ноги. Хай зараза вібрує — не до нього. Дідько... Через ту заразу малу з голови Олегів телефонний дзвінок геть випав. Не встигаю навіть домислити щось розумне. Різко гальмую під приймальним відділенням «швидкої». Малу на руки. Господи, легка мов пір'їнка, вона що, повітрям харчується?

Слава богу, сьогодні чергує мій старий клієнт та лікар від бога Владлен Вікторович:

— Арсене, жити буде. Легкий струс мозку. Основні ліки — спокій та відпочинок. Залишай її у нас, треба день-два поспостерігати. Бо буває різне.

Активно заперечую. Щось мені здається, що ця мала просто колекціонує неприємності. Вже одного такого знаю. Тільки-но самого залишиш, відразу біда на порозі. Маю на увазі Олега, то через нього я не встиг вчасно зреагувати. Бляха-муха, мала Ірина з Василем з летовища досі не повернулася. Ні слуху, ні духу. Дві години минуло, як приземли-

лися... Але то потім... Кажу своєму сумлінню, що все таки це дорога, бо зима, мороз, сніг і все таке. Сумління затикається, однак не професійна чуйка. Біда на порозі — факт.

— Ні, пане лікарю! Я її краще додому заберу. До цієї красуні неприємності так і липнуть, мов бджоли до меду.

Владлен Вікторович не подає виду, однак ніяк не може второпати, чого я так опікуюся цією дівчиною. Нічого ж особливого, типу, не в твоєму стилі, Арсене. Сіра миша. Чи, може, ти злякався наслідків, але ж тобі сказали, що нічого страшного у неї нема. Хай ліпше в лікарні побуде, навіщо зайвий клопіт? Натомість говорить геть інше. Вихований, зараза.

— Звісно, можна й забрати, бо вдома умови для хворого кращі. А ще кажуть, що в рідній хаті, навіть, стіни допомагають. Але, Арсене, пам'ятайте, що нагляд лікарів протягом певного часу конче необхідний. Це щоби не пропустити складніші травми, наприклад, забій головного мозку чи внутрішньочерепну гематому. Якщо вранці пацієнтці болітиме сильно голова чи будуть приступи нудоти, блювання, сонливість або втрата свідомості чи порушення пам'яті — негайно до мене. Що посміхаєшся? — Бачачи мою криву посмішку, продовжує, — Забій голови — це тобі не жарти. Тож слухай далі. Можеш записувати або запам'ятовувати. Протягом семи днів не варто дивитися телевізор, читати книги, одне слово, не дуже навантажувати мозок, не зловживати кавою та алкоголем. Купи їй ліпше ківі та апельсинів замість шкідливого харчового набору з чіпсів та кока-кол. Зрештою, звари бульйону.

— Що? — не вірю своїм вухам.

Пан лікар безпомічно розводить руками. Дієта, блін.

Майже серйозно киваю головою. Ага, не стане вона напружувати мозок. Бляха-муха, може, то собі головою шандарахнутися і десь в якійсь лікарні сім днів перечекати, попиваючи бульйон та заїдаючи його ківі з помаранчами?..

* * *

— Чудо мале! Якого ти під машину полізло? Я ж тебе ледь не задавив! — запитую по-доброму її вранці, коли вона після дози вколотого в лікарні заспокійливого прокидається в моїй спальні у моєму ліжку. Не міг же ж я її в передпокої на тахті покласти!

Не думав, що такий сентиментальний. Однак таки прокліпав біля її ліжка на кріслі цілу ніч. Переконую себе, що просто я збив її, а тепер винним почуваюся. Але роблю це дуже непереконливо. Вона вночі у сні марила, сварилася навіть з кимось, сперечалася, кудись бігла, бо перебирала так ногами, наче спринт здавала. Навіть доводилося заспокоювати. За руку тримав, якісь дурні слова говорив. Смішна така, мов дитина. Струшую з себе млість, яка непробудно липне до мене через те, що поруч вона. Нє, це не якісь там тілесні бздури, типу бажання володіння тілом, хіть чи пристрасть, як у випадку з Нінель. Щось інше. Мені хочеться просто бути з нею поруч, оберігати, опікуватися. І не за гроші, а просто так. Чому? Господи, а я знаю? І он перстень на руці рівно світиться. Відчуває, що вона своя, і я йому вірю.

— Ну? — ще раз перепитую, дивлячись у теплі шоколадно-молочні очі.

— Ти хто? — голос кволий, трішки хриплуватий. — Де я? А Майя де?

Вона робить спробу підвестися, але не може. Стиха стогне:

— Голова. Боже, чого вона така важка? — Очей не розплющує, говорить майже пошепки, однак я все добре чую. — Ти той чорноокий чувак з ринку, в чорному пальті. Я тебе впізнала. Це ти мене вчора машиною збив?

Слава богу, вона все пам'ятає.

— Ага. Я, той самий чувак. А звати чувака Арсен. Якого милого ти зимою слизькими дорогами бігаєш, як коза-дере-

за?! Дякуй, що у мене реакція непогана, ледве встиг загальмувати.

— Вибач, — вона ще й вибачається, майже винувато. Хоча я й не злостиво її шпетаю. — Я не хотіла під колеса кидатися. Мала, ну та, пригадуєш, з ринку, в шалику червоному, Майєю звати, кинулася несподівано перебігати через дорогу, а я й за нею. Її встигла відштовхнути, зате ... Вибач, що через мене...

— Та ну тебе, — кажу вже веселіше. Вона мені подобається дедалі більше. Тепер таких дівок нема — не стогне, не скаржиться. Зрештою, чи багато ти непро́стих знаєш, Арсене? — Значить так. У тебе легкий струс мозку, і ти потребуєш догляду. Маєш вибір — або в лікарню, або залишаєшся у мене на пару днів. Будеш просто лежати і думати про прекрасне. Обіцяю не чіплятися. Я тебе збив і я за тебе відповідаю.

— Тобто, майже як у «Маленькому принці», відповідаємо за тих, кого...

Не встигає договорити, бо я її обриваю трохи завесело:

— Авжеж... тих, кого збили.

— Ох, — вона мені підігрує, відчуваю смішки в голосі, — наче у мене є вибір. Окей, поки голова не перестане бути важкою, залишуся в тебе. А крім мене на дорозі ти точно нікого не бачив?

— Ні! Хіба що сніг.

Вона морщить свого дитячого носа так кумедно, супить брови. Посміхаюся сам до себе. Добре, що вона закрила очі і цього не бачить, бо точно прийняла мене б за ідіота. У вхідні двері хтось дзвонить.

— Ти відпочивай. Я там бульйон зварив, — побачив би мене Олег, зі сміху вмер би. І Владлен Вікторович також. Я вранці на базар збігав, домашню курку купив і бульйон зварив. Хохма. — Подивлюся, хто там такий наполегливий,

а тоді спробуємо тебе посадити, нагодувати бульйоном та апельсинками. Помаранчі любиш?

Вона щось бурмоче під ніс про «сонечка для сонечка». Чи це означає так, а чи ні — не встигаю запитати, бо той, хто настирливо дзвонив у двері, зараз почав з усієї сили в них гамселити. Щільно прикриваю двері кімнати, в якій відпочиває мала.

— Та йду-йду вже, нетерпляче таке!

Про всяк випадок прихоплюю свій іменний:

— Хто там?

Знервований та злий голос Олега за дверима:

— Відкривай, Шерлок! Якого ти хріна мобільник вирубав? Ледве твою адресу роздобув.

Пригадую, що вчора вимкнув мобільний, щоб він малій не заважав спати та й мене не відволікав. Ловлю себе на дурній думці, що зараз те чудо в моїй спальні з якогось навіть мені невідомого дива раптом стало важливішим від усього — від списку, від Мстислава з його проблемами, навіть не дуже бентежить, як той телепень Олег так швидко роздобув мою домашню адресу. А може, й не такий вже й телепень, якщо зміг роздобути? Відчиняю двері та замість привітання:

— Ти чого, навіжений? Весь під'їзд на ноги підняв. Заходь... Тільки той... в квартирі тихо мені, не дуже верещи. До мене племінниця приїхала і в дорозі грип підхопила, відсипається.

Ото вже казкар... Не міг ніц ліпшого вигадати? Але Олегу схоже не до мене, і не до моїх фантазій, бо він навіть не пробує реагувати на слово племінниця. Випалює просто на порозі:

— Наш Василь та Анастасія Павлівна, гувернантка Мстиславова — мертві. Іра зникла. Досі ніхто на зв'язок не виходив...

Мене пересмикує від почутого. Майже силоміць заштовхую довбня до квартири. Такого сценарію я не передбачав. Всі конкуренти Мстислава мертві, а ті, що досі живі, чекають: хто його смерті, хто своєї долі (ага, прокляття, що впало на

сильних міста цього, ніхто не відміняв) ... «Біда одна не ходить, — казала колись моя бабуся. — Вона дітей водить». І схоже, тут їх цілий виводок...

Розклад... Перша, на кого падає підозра, Вдова? Але ж ні! Ніколи Марина так ницо не падатиме. Хоч вона і стерво найвищого ґатунку, але вибирає собі достойних суперників. Вона мені чимось нашого князя Святослава нагадує з його незмінним гаслом-попередженням перед битвою: «Іду на Ви!». От і списочок «потенційних покійників» оприлюднила. Не думаю, що вона не знає про те, що список у наших руках. Вона просто дозволила його поцупити... Поки я розмірковую, Олег усідається на моїй тахті, замовкає, втуплює очі у вимкнений телевізор навпроти.

М-да... Тут не позаздриш навіть ворогові. Дідько, щось він задовго мовчить, як для перелякано-схвильованого.

Я також мовчу. Та Олег все ж озивається. Голос спокійний, але я розумію наскільки важко йому дається спокій, бо на нього страшно дивитися.

— Так-так... Такі справи. Я відразу ж підняв на ноги і міліцію, і патрульників, і всі-всі охоронні місцеві та й немісцеві служби, приватні також. Але про це потім.

Він повертає у мій бік голову, і я бачу, що зараз почую таке, що краще б він мені цього не казав.

— Вчора померла Нінель. Напилася вдрабадан. П'яною видряпалася на дах торгового центру. Охоронник її туди не пускав, то вона сотку йому запхала — от і... Блін, спробував би не пустити — дружина мера, як не як. А на горі в одному місці загородження не встигли поставити. Посковзнулася і впала...

Говорив ніби буденно, наче про щось чуже, але в голосі було стільки шпичаків. Я мовчки чекав продовження:

— Внизу під торгівельним центром, звісно, як завжди — ідеальний порядок. Ніякого снігу тобто. Нінель впала на асфальт. Померла відразу.

Обережно перепитую:

— Ти впевнений, що їй не допомогли?

Киває ствердно головою, втупившись очима в екран телевізора:

— Впевнений. Є свідки. Семикласнику одному батьки новий айфон купили, от він і перевіряв опції. Випробовував і відеокамеру. Випадково зняв на відео, як вона спочатку ходила по даху, а потім підійшла до краю, посковзнулася і... Айфон і час зафіксував. 16.30. А в 16.27 вона мені телефонувала, хотіла зустрітися, а я навіть слухати її не став. Якби я погодився, то, може б, вона...

Олег замовк. Запхав голову в долоні. Його плечі почали здригатися. Він плакав, нечутно і сумно...

— Мені дуже шкода, Олеже. Але ти тут ні до чого. Вона сама вибрала свою долю.

— Сама? — він перестав труситися. Підняв на мене мокрі очі: — Ти впевнений? І це мені говорить «спеціаліст із чортівні»?

Олег залазить у внутрішню кишеню свого пальта, витягує два диски.

— На одному запис відео отого семикласника. Прошу тебе, подивися уважно, може, менти щось не догледіли, хоча і я дивися разів сто, але ж це ти у нас профі, а ми і поруч не стояли. На другому диску — то взагалі повна чортівня. Запис відеокамери в палаті Маврикійовича. Людина в комі з кимось розмовляє. Відповідає на питання, кається. Верзе всякі дурниці. Інтуїція мені підказує, що тут є якийсь зв'язок. Подивишся, добре?

— Подивлюся, Олеже, обіцяю. Але я б не дуже розраховував на щось надзвичайне. Люди помирають і без чортівні, просто так. Наприклад, через нещасні випадки.

Він ствердно кивнув головою. Синці під очима, сіре обличчя. Ніч не спав. І не просто не спав. Ох, чи не забагато

всього відразу на голову однієї людини? Ще вчора я вважав його своїм ворогом чи суперником, а зараз — друзі по нещастю. І я, здається, зараз його розумію. Він любив Нінель, любив...

— Так. Нещасні випадки. Життя. Нінель не повернеш. — Важко йому даються ці слова, ой як важко. — Тепер справа честі врятувати малу Ірину. Допоможеш?

Киваю ствердно головою і вмикаю свій мобільний. Тим часом Олегу хтось телефонує. Він майже миттєво прикладає трубку до вуха:

— Я. Слухаю? Що? Коли? Добре. Зараз буду.

Олег встає на рівні ноги і майже викарбовує кожне слово:

— Щойно в лікарні помер Мстислав Маврикійович. Ще один плюс постав у списку. Я до лікарні.

Згідливо киваю. Що тут скажеш? Хіба що:

— Мої співчуття. І той... Телефон більше не вимикатиму. Обіцяю.

Біля вхідних дверей Олег зупиняється, розвертається і дивиться якусь мить мені в очі. Не відводжу погляд вбік, хоча так і кортить, бо в його очах стільки всього: страху, люті, ненависті, суму, болю.

— Я — наступний, Арсене. Відчуваю. Але як ніколи гостро відчуваю й інше: насправді цілком справедливо опинився у тому списку. Допоможи мені знайти Ірину, а там, як вже складеться...

Киваю ствердно:

— Нічого, Олеже! Ми ще поборемося.

Частина шоста

Падіння в небо

Руслана

Мені наснилося небо. Вірніше, навіть не так: я у небі. Тобто крокую по ньому. Все довкола чисте і світле. Багато ніжних правильних звуків, літають великі метелики, бавляться діти та переливчасто сміються. «Коли падаєш у небо, стаєш дитиною», — шепоче на вухо блакитний метелик завбільшки з долоню, котрий мандрує разом зі мною. Я здивовано оглядаю себе. Я ж не стала дитиною? Він читає мої думки. Бо хмикає сумно, так тільки у снах метелики можуть хмикати. «От іще! Вирости спочатку! До речі, як твоя голова?» До чого тут моя голова? Здивовано стенаю плечима. «Упс! Як це до чого? Не болить?» Метелик розмовляє голосом Тетясі — жах. Голова не болить. «І не болітиме, — каже метелик голосом Тетясі. — Бо білий колір дає надію». Нічого не розумію зі сказаного, але ствердно киваю.

Йду білою доріжкою. Ноги мене ведуть до білого-білого саду. Заходжу туди. Білі дерева, біле листя, біла трава, білі

яблука, білі ворони та білі голуби. І біла жінка, красива та велична у своїй всемогутності, сидить на білій лаві під білою вербою. Схоже, це єдина доросла людина в цьому дивному царстві. Вона б могла бути матір'ю Бога або його сестрою. Чи матір'ю когось іншого. Бо й небо має подвійне дно.

Жінка уважно дивиться на мене, але я чомусь ніяк не можу роздивитися її обличчя, хоча звідкись знаю — вона неймовірна.

— Як воно, бути людиною? — раптом запитує.

Відповідаю:

— Треба вміти навчитися бути милосердним.

— Ти знаєш, як? — вона дивиться уважно на мене. І тільки зараз розумію, що у неї різнокольорові очі — одне темно-каре, інше світло-сіре.

Мені здається, що знаю, але я мовчу, спостерігаючи, як перед очима білий колір раптом сіріє, перетворюючись на сутінки, і тут прокидаюся...

Перед тим як заснути, Арсен нагодував мене, як маленьку — бульйоном із ложечки. Спровадив свого гостя досить швидко, а тоді взявся за мене. Дивно, але я навіть не пручалася. Просто сиділа і чемно відкривала та закривала рот. Потім були чищені помаранчі, чай на травах і зовсім несерйозні розмови-балачки. Щось розповідав про свого дідуся, згадував дитинство. Ця вся опікунська метушня очевидно дуже вплинула на мене, бо навіть не пригадую, як і коли заснула.

Прокинулася в спальні Арсена, майже у темряві. Світло від ліхтарів пробивалося крізь штори до кімнати. Визирнула у вікно. Не дуже високо. Четвертий-п'ятий поверх, очевидно. На стіні навпроти намацала вмикач. Кімнату залило м'яке тепле світло. Ага, двоспальне ліжко. Я на ньому спала, однак через слабкість якось було не до розглядання кімнати. М-дя — ложе кохання (Арсен любить комфорт і, напевне,

дівчат також, бо, скажіть, нафіг одному чуваку таке велике ліжко). Неждано в середині заворушився дивний хробачок ревнощів. До чого б це, адже він мені ніхто? Ага, запищала моя совість голосом коханої майже родички Тетясі, точно, і навіть не подоб... Тю, сама на себе тюкнула і змусила своє внутрішнє Я заткнутися. Біля ліжка на акуратному столику лежали на тарілці апельсини, які я так і недоїла, та стояла, типу прикраси, листівка з білим ведмедем. Той чомусь трохи здивовано дивиться на світ, тримаючи в одній лапі повітряні кульки, в іншій коробку цукерок. Під ведмедем срібний надпис «Тобі». Ги-ги, ну й смак в Арсена чи в тої курки, яка йому цю фіговину втюхала. А видався наче нормальним чуваком. Не втрималася, взяла листівку, хоча знаю, що чуже читати неправильно. Хто ж тобі, любчику, такі шикарні послання дарує? Мілена чи Еврідіка? Чомусь мені хотілося, щоб всередині виявилася дурнувата банальщина, типу тих недолугих поетичних зізнань з валентинок, які я вчора читала в супермаркеті. Капєц, таки вчора, а здається, що вічність минула. От що буває, коли шандарахнешся головою. Час не завжди стискається у атом, інколи він видовжується до безконечності. Оце сказанула — і то від одного погляду на дурну поштівку. Так, Русланко, добре таки тебе влупило. Беру до рук цей шедеврик поліграфічного мистецтва, розкриваю. Йоли-пали:

«Вітаю, Спляча красуне! Ти так солодко спала, що не наважився тебе будити. Вибач за листівку, нічого ліпшого, щоб ти все-таки прочитала — не зміг придумати. Відлучився у справах. Замкнув тебе в хаті саму, щоб часом не надумала від мене дременути. Тебе ж без нагляду залишати не можна. То під машину вскочиш, то ще куди. На кухні знайдеш їжу. В решті квартири — розваги. Якщо, звісно, знайдеш. Це ж сумне гніздо холостяка, а не торгівельний центр. Коротше, роби в квартирі, що хочеш — тільки не спали. І ще одне... Не сумуй там без мене. Арсен».

Постскриптумом дописано:

«Якщо болітиме голова чи стане погано, дзвони мені негайно за номером» Перелік цифр...

І внизу смайлик: :-)

Посміхнулася сама до себе. Ось тобі і послання від «закоханої дурепи». Тепла хвиля накрила мене. Ну не ідіотка, га? Ловила себе на тому, що разів п'ять перечитала листівку. Так, дорогенька Русланочко, спокійно! Він не герой твого роману, ба — більше. Він взагалі — не герой. Ото вже вигадав — «Болітиме голова — телефонуй»! Ошелешено завмираю, тримаючи в одній руці картку, а другу прикладаючи до голови. Щойно дійшло — мене взагалі нічого не болить, тим більше голова. Пригадався сон і смішний метелик, що хмикає та розмовляє Тетясиним голосом.

«Білий колір дає надію, тому й не болить».

* * *

Сиджу посеред просторої вітальні й скляними очима втикаюся в екран телевізора. Клубок, наче чогось не дожувала, застряг у горлі. І несила його ані проковтнути, ані викашляти. Дихаю повільно, наче боюся сама себе, наполохана несподіваним відкриттям. Питається, нафіга я вмикала той дівідішник? Нафіга... Можна ж було взяти книжку, детектив якийсь легкий чи пригоди. Он книжкова полиця, вщерть заповнена і класикою, і сучасниками... Так, ні. Кіна їй захотілося, і то, кіна без реклами. Обійшла Арсенову квартиру і зрозуміла, що мені в ній майже всюди подобається. Я б змогла тут жити. Нічого зайвого — все для життя. У вітальні на журнальному столику знаходжу розсипані візитки:

«Арсен Григорович Мальчук, президент приватного детективного агентства «М.А.Г.». Комплекс послуг для юридичних та фізичних осіб. Чесність, законність, конфіденційність».

От і маєш. Скільки інформації можна почерпнути про людину тільки зі змісту її візитки! Враз стає смішно, бо уявляю собі Арсена в ролі Шерлока Холмса — з люлькою в зубах та в довгому чорному пальті. Цікаво, чи грає він на скрипці?

Фу-ти, кіноманка. Рука сама потягнулася до купки акуратно складених дисків, пронумерованих сухими цифрами: «1», «2», «3»... Нє, щоб узяти ті, що поруч з рожевими крикливими наліпками: «Термінатор-4», «Пила», «Мовчання ягнят», «Зелена миля», «Людина дощу». Може, якби довше їх порозглядала, то й Фелліні знайшовся б. Суміш смаків Арсена мене не дивує. Сама така — люблю різне...

«1», «2», «3»... Як у страшнючій лічилочці з фільму:

Раз-два, раз-два — Фредді впіймав малюка,

Три-чотири, три-чотири — замикайтеся в квартирі,

П'ять-шість, п'ять-шість — Фредді схоче, Фредді з'їсть...

Диск №1.

Записи новин за якесь там грудня, підтверджене оперативними відеозйомками. Жінка-диктор млявим, хоча й професійно добре поставленим голосом, повідомляє, що вчора увечері на швидкісній трасі при виїзді з автозаправки розбився син відомого бізнесмена... Відео по гарячих слідах. Нажахані очі роззяв — машину наче пропустило крізь м'ясорубку. Завивання «швидкої», патрульна служба, міліція... Цікаво, коли звичайна людина втрапляє в таку ж біду, також стільки галасу? Очевидець події каже, що авто виїжджало з автозаправки і просто не загальмувало... Гальма відмовили чи мозок? Потім йде нарізка з оперативного допиту свідків. Чоловік середнього віку час від часу нервово потискує плечима.

— Та той, заправив му цілий бак. І вроді всьо, той, було. Тобто той, справне. І загальмував, і, той, рушив з місця. Той, протер йому лобове шкльо і, той, він, е-е-е-е, пішов, купив

собі сігарет і, той, рушив на виїзд. І, той, чомусь не загальмував перед фурою. Всьо...

Запис із автозаправки. Позашляховик лендкрузен, ага, в новинних зйомках його не впізнати — купа непотрібного залізяччя впереміш з якоюсь чорною липкою сумішшю та брудним снігом, заїжджає на АЗС. Нічого наче незвичайного. Все, як розповідав заправник. Зупинився, водій вийшов з машин, пішов до каси, заплатив, купив сигарети, прийшов назад, сунув «за труди» заправнику пару гривень, сів у машину, рушив з місця. Все, більше нічого. Далі під'їхала інша машина — сріблястa «тойота». Та щось мучить мене в цьому відео. Не можу зрозуміти що. Переглядаю ще раз, а тоді вдруге, втретє. Вмикаю уповільнення...

Машина зупиняється ... Водій виходить... Заправляльник протирає лобове скло, тоді переходить до заднього... Стоп-кадр. Маленька, ледь помітна тінь спереду машини. Скло добре протерте, і тому незле видно, що там хтось віддзеркалюється. Збільшую зображення...

Ціпенію...

Диск №2.

Ще одна аварія. Цього разу на околиці міста. Білий день, ожеледиця, багато снігу і багато крові. Не одна жертва. Відразу три... Заступник губернатора зі своїм прес-секретарем, котрий був за кермом та дуже перспективна модель, а злі язики кажуть, що коханка заступника губернатора (ага, журналістка не соромлячись так і сказала — типу сенсація) ... Той самий професійно-байдужий жіночий голос за кадром — водій не впорався з гальмуванням, очевидно. Бо якого йому було вирулювати та врізатися у складені обабіч дороги бетонні блоки. Видно, не дуже дбайливо вони були складені, бо від удару верхній посунувся, потягнув за собою ще один і просто розчавив машину і тих, хто у ній знаходився... Оперативна

зйомка фіксує не лишень понівечене залізо, а й свідків цієї ДТП. Збуджені голоси оповідають, що бачили.

— Висока швидкість, занесло на кризі, удар в бетон і...

Майже одна і та ж версія від усіх.

Ставлю на уповільнений перегляд. Стоп. Усередині все холоне. Мимохідь у натовпі вихоплюю знайомі очі.

Диск №3.

№4...

№5...

Тут і диск з аварії за моєї участі. Тієї, що біля Олегової фірми сталася, коли я малого Богдасика на руках виносила...

Диск №6.

Учорашня дата. Свіжачок...

Напевно, якась любительська зйомка. Бо камера ледь помітно тремтить в руках оператора. Торговий центр, нічого особливого — входять і виходять люди, цілі компанії, родини, парочки. Раптом камера різко бере вгору. Ловлю себе на думці — тут немає звичного позакадрового галасу, можливо, відзнято на мобільний. Засніжений дах торгівельного центру. Точніше не сам дах, а на ньому літній майданчик. Он навіть дві спущені парасольки забули забрати і вони сумують, присипані снігом. Але не це привертає увагу, а людська постать. Об'єктив камери зображення наближає... То жінка, молода, гарно вбрана. Красива білявка і, здається, п'яна. Тримається за доволі високу огорожу однією рукою. Це щоб випадково хтось не вилетів, її такою високою зробили? Друга рука біля вуха, схоже розмовляє з кимсь по мобільному. Потім невдоволено щось кричить у слухавку. Тоді забирає мобілку від вуха та пальцями сердито починає клацати по кнопках. Прикладає слухавку до вуха, знову клацає — знову до вуха і так п'ять разів поспіль. Не

розумію, чому того, хто знімав, так зацікавила ця молода особа? Наприкінці стане зрозуміло, але поки... Тільки уривки жіночого розпачу, бо той, хто на тому кінці чи дроту, чи мобільних хвиль слухавку не бере, не хоче розмовляти. Тоді білявка сердито кидає телефон собі під ноги. Стоп. Раптом огорожа закінчується. Тобто між стіною і загорожею метр якоїсь пустки, наче випадково не вистачило матеріалу, а потім несподівано прийшла зима та випав сніг. У нас таке буває, весною долатають. Жінка зупиняється на цьому прольоті. Підходить до самого краю. Господи, я, здається, знаю, що далі буде. Стоїть, дивлячись униз. «Якщо довго вдивлятися в безодню, то безодня починає вдивлятися в тебе». Щось шепочуть її губи. Можливо, навіть ті самі слова, про які щойно подумала я. Тоді раптом робить різких півкроку назад. Ху, слава богу. Не самовбивця! Кажу сама собі й не вірю в те, що кажу, бо очі стежать за жінкою-білявкою в красивій білій шубці. Вона розкидає руки в сторони, піднімає голову догори, кричить щось в небо, і раптом її права нога не втримує рівноваги і посковзується. Білявка добре розуміє, що сталося, бо ж сила тяжіння несе її вниз, але вона відчайдушно старається зберегти рівновагу, махаючи руками, мов підбитими крилами птаха. Камера в руках того, хто знімає, здригається і, на мить випереджаючи падіння, мчить вниз, на розчищену бруківку перед торгівельним центром. І от вона вже лежить внизу, обличчям долі. Біла шуба, біле волосся на чорній бруківці... Все.

І знову випуск новин, і той самий безбарвний голос каже, що сьогодні стався нещасний випадок у торгівельному центрі. З даху будинку випала двадцятитрирічна дружина мера міста (от чому її знімали — дружина мера все-таки). Жінка була напідпитку і нехтуючи усіма правилами безпеки видряпалася на дах. Де була в той час її охорона та чому охорона торгівельного центру пропустила жінку на дах, де ще досі незавершені будівельні роботи, невідомо? Версія про самогубство чи

навмисне вбивство не розглядається, оскільки знайшовся випадковий свідок, який зняв момент падіння на мобільний...

Звичним рухом вертаю зображення назад. Якраз на той момент, коли білявка спіткнулася. Уповільнюю зйомку. Жінка розводить у сторони руки, підводить догори голову, несподівано права нога слизькається і її хилить вбік, але вона обов'язково втрималася б, якби не... Ціпенію... Маленька рука, мов крило метелика.

Майже силоміць запихаю в дівідішник останній диск з колекції, але не вмикаю, бо мій погляд перечіплюється через аркуш паперу.

«Список приречених» — кричить заголовок...

Один, два, три, чотири... тридцять. Прізвище, ім'я, по батькові. Майже всі з того списку мертві. Я знаю, я це щойно бачила на екрані плазми. В горлі пересихає від того, що я, здається, щойно знайшла останнього пазла для своєї картинки. Серед приречених — і Арсен Григорович Мальчук, власник цієї квартири, і Олег Дмитрович Хмаренко, і Мстислав Маврикійович, і ще пару імен без плюсиків чи хрестиків (як на цвинтарі) ...

З очей котяться сльози. Навіть не роблю спроби стриматися. Мені шкода це місто, його мешканців. Його прокляли, просто так, заради звичайних меркантильних інтересів і зробили це... Не привиди, не потерчата... Люди.

* * *

Він гладить мене по голові, наче малу дитину, витирає рукавами свого вовняного светра мої вологі очі. Я ж не можу стриматися. Від того, що мною так опікуються, стає ще гірше. Він пригортає мене до себе:

— Якщо так дуже треба — то поплач. Кажуть, це не тільки додає зморшок, а й лікує.

А потім ми п'ємо чай у його кухні, чай зі свіжими круасанами, які наче щойно з печі. Де він їх узяв опівночі? Утім, не

дуже цікаво. Просто дуже смачно. Я так і тримаю той клятий список, не випускаючи, в правій руці. Арсен поглядає у мій бік і сумно посміхається. Від учорашнього блиску мачо не залишилося й сліду, звичайний втомлений життям чоловік. Таким він мені подобається ще більше. Так, подобається, і хай Тетясин голос заткнеться в моїй голові назавжди.

— Все гаразд?

Киваю ствердно замість словесної відповіді.

— Голова як, не болить?

— Це справжнє? — замість відповіді — запитання і список простягнутий перед собою.

— Так. Справжнє. Ти бачила записи на дисках.

Це навіть не запитання, стверджування. Я — бачила, і не тільки диски...

— А ти диски переглядав?

— І не раз.

— Ти також бачив їх?

— Кого, кого я мав бачити, Руслано?

— «Руслано», ти назвав мене Русланою? — здивовано витріщаюся на нього. Ми наче не знайомилися.

— Ти забула, що я детектив. Мала з ринку тебе Ланою кликала, а на твоєму ранці висить брелок з латинською буквою R. Чи я помилився і ти Уляна чи Роксолана?

— Ні. Не помилився. Руслана. — Переводжу погляд в кімнату, де телевізор. — На одному з тих дисків я, свідок того, що сталося.

— Ти?

Киваю ствердно головою.

— Диск номер п'ять. Там, де розбивається на машині Ілько Аврамович. Дівчина, що стоїть спиною до камери і тримає дитя на руках, то я.

Дивиться на мене серйозно. Вірить. Чи не вперше хтось зі звичайних людей сприймає мене серйозно. Руки досі тремтять.

Чай неквапом підношу до губ, трохи розплескавши, але Арсен не звертає на це жодної уваги, дивиться не кліпаючи на мене, очікує.

— Олега, зі списку, я також знаю. Випадково познайомилися. Може, ти мене зараз вважатимеш божевільною, але.... Тут таке! Я з іншого міста. В новорічну ніч мене сюди наче хтось покликав і я пішла, тобто поїхала рейсовим автобусом. Таке зі мною інколи трапляється. У дитинстві, коли моїй мамі радили віддати мене в спецзаклад для тих, що несповна розуму, вона тільки віджартовувалася — у дитини багато уява, може, майбутній письменник чи художник росте. Я завжди, Арсене, чула неіснуючі голоси і бачила мертвих людей, чи їх фантоми. На щастя, я доволі швидко зрозуміла, що звичайним, тобто нормальним людям не варто знати те, що бачу я і не бачать вони. Мій рідний брат, Ромко, на відміну від мене, абсолютно нормальний. Він від першого маминого шлюбу. Його батько працював будівельником. Випадково придавило на будові. Мама одружилася вдруге. Мій тато — круглий сирота, ні батьків, ні родичів. Виріс в дитбудинку. Його мама померла під час пологів у лікарні. Була без документів, коли його народжувала. Така історія. Коли мені виповнилося чотирнадцять, я вирішила, що мій так званий дар нікому не потрібен. Бо крім дня є ще ж ніч. Тобто сни.. Це взагалі окрема розмова. Знаєш, ліпше не спати, аніж у снах бувати там, де буваю я.

Сьорбаю чай. Дивина, почала говорити і руки перестали тремтіти. Арсен уважно слухає. Ні крихти іронії чи насмішки. Це вперше я сповідуюся перед людиною, яку заледве знаю. Ну і що! Я взагалі вперше сповідуюся. Приходячи до церкви на сповідь, ми воліємо, щоб священик, який приймає сповідь, виявився чужим дядьком. Тоді сповідь стовідсотково щиріша.

— Так. Я вирішила, що варто спробувати це припинити. Тобто голоси, дивні сни, видіння... Начиталася дурнуватих романів і... Перерізала собі вени. Мені було чотирнадцять.

Що я могла про життя знати? Отож! Та мене врятували, навіть більше — якихось пару хвилин, я була там, куди не варто живим зазирати. Тепер *Воно* на вулицях цього міста, і я його щойно бачила на твоїх дисках.

Знову сьорбаю чай, кусаю апельсиновий круасан. Сонечко заховане для сонечка. Маленька Майя. Сумно посміхаюся, згадуючи малу, і продовжую:

— Я в чотирнадцять ледве не вмерла та... Мені допомогли вижити, але попередили, що частинку талану, коли вирішила сама забрати у себе життя, я таким чином втратила... Хай. Через рік після цього, десь пару днів перед Різдвом, саме пора зимових канікул була, я захворіла на ангіну, а батьки взяли в турфірмі путівки на гірськолижний курорт в Туреччину на всіх... Подарунок! А тут — температура в дитини за сорок. Тож вирішили, що і брат не поїде. Бо хто ж тоді мене малу нерозумну пильнуватиме? Вранці я прокинулася вся в сльозах, майже навколішки благала батьків не їхати. Поїхали. Списали все на гарячку. А мені снився сніг, і снилося, що я у ньому тону, замерзаю, помираю... Батьки з курорту не повернулися. Засипало лавиною. Вже роки пройшли, а тіл так і не знайшли. І не знайдуть.

Зітхаю. Арсен накриває мою руку, яка знову по-зрадницьки починає тремтіти, своєю. Тією, що на ній перстень. Перстень торкається шкіри руки — і такий спокій та умиротворення вливаються в мене. Підводжу на нього очі і дивне розуміння заполоняє голову:

— Ти також?

— Так, — шепоче.

Він мене розуміє, бо він такий самий, як я...

— Тож жили ми з братом самі. — Продовжую вже спокійно. — Він уже на той час закінчив школу і вчився в університеті. Перевівся на заочний, знайшов роботу, згодом відкрив свою власну справу. У нього золоті руки — вміє все.

Одружився... Тепер його дружина Тетяна має клопіт з такою дивною персоною, як я. І хоча ми з нею не колежанки нерозлийвода, та інколи мені здається, що та, з вигляду, ворогиня більше мене розуміє, аніж ті, що колись казали, що кохають чи типу дуже сильно поважають.

Я ж школу закінчила будь-як. Робіт, певно, зі сто змінила. Так досі і не пристала до якогось берега. Хоча навчання у школі мені доволі легко давалося. Я наперед знала, чи питатиме мене вчителька, чи ні. Також знала, який номер білета витягну на іспиті... Однак школу ледве закінчила. Чому? Навіть не знаю. Вважала, що моє знання — то брехня, а так хотілося бути справедливою. Бачиш, як мене далеко закинули спогади!

Чаю у мене в горнятку на денці. Арсен це помітив, підлив ще заварки, води. Не відмовилася.

— Тоді, дорогою до вашого міста, автобус зламався. Я вирішила йти пішки, посеред степу несподівано натрапила на мале дитя. Дівчинка, років шести-семи, пухнасті білі рукавички зі сніжинкою — єдине, що чітко пам'ятаю. Звісно, я вирішила малу врятувати, щоб не замерзла посеред зими. Почула гуркіт машини, кинулися ми на дорогу і ледь не під колеса Олега. От так і познайомилися.

— А дівчинка? — він запитує так тихо й обережно, що я майже вірю, що запитання мені привиділося. Дивлюся на нього очікувально. О, ні, таки запитав.

— Дівчинка? А дівчинка розтанула, наче дим... Мовби й не було.

— А потім?

— А потім Олег привіз мене до себе в офіс, бо його квартиру спалили... Назвав сестрою приятеля. А згодом була ота аварія, що на диску записана... І також дитина. Хлопчина, трьох-чотирьох років. Богдан...

Я встаю рішуче зі свого місця:

— Пішли, я дещо тобі покажу...

Вмикаю дівіді-плеєр. Вставляю один із тих дисків, що переглядала. Уповільнений перегляд. Тицяю пальцем в екран. Стоп. Ціпеніє вже Арсен...

* * *

Він спішно вибіг у коридор, приніс чорну шкіряну сумку, відкрив її, добувши з неї пластикову папку. Сів навколішки поруч. Відкрив її, дістав дві світлини, запхав мені до рук:

— Упізнаєш?

З обох фоток на мене дивилися очі Майї. Обидві фотографії щиро посміхалися, лишень на одній — Майя була вбрана в літню блузочку на короткий рукав, а на іншій — в теплий светр під шию. І ще — зачіски. На одній — волосся зібране та забране назад, на іншій — воно заплетене в дві тоненькі кіски. Але щось вносило дисонанс в ці дві фотографії. Посмішка? Зуби Майї... В однієї — вони росли правильно, майже ідеальний прикус, в моєї, що з ринку — неправильно...

— Це різні дівчата?! — я не знаю чи запитувала чи стверджувала це.

Арсен згідливо кивнув головою. Ткнувши пальцем на фотку Майї з секонд-хендівського ринку:

— Ця з дитбудинку... А ця ...

Не договорив. Я закрила йому долонею рот.

— Я знаю. — Файл з документами на давно мертву Майю досі лежить в моїй квартирі. — І решта діток також у двох примірниках?

Киває головою на папку.

— Так. Всі. Розплідник.

Мій голос зрадницьки тремтить:

— Яка мерзота вигадала це — руками дітей жар загрібати, вершити примарне правосуддя?

Тетяна

Дві доби вже немає вдома цієї малої зарази. Вірніше, дві доби, як ми у неї господарюємо, а не бути її може й більше. Злить мене майже все. Насамперед те, що Руська таки знала, що я повернуся сюди і нахабно підкинула мені запасний ключ від квартири у косметичку. Звідки вона це знала, звідки, га? Тепер, напевне, потішатиметься, коли повернеться: «А бачиш, Тетясю (ненавиджу таке її звертання), ти така ж передбачувана, як усі!» Може, уголос і не скаже, але очі точно таке промовлятимуть. Та я вже ладна й таке приниження прийняти, тільки б це диво горохове віднайшлося.

А ще ця фарбована коза поруч. Намагаюся тримати себе в руках і не дуже реагувати на її сміхулечки саркастичні. То родичкою обзиває, то комендантшою... Та куди від неї дінешся? Бо й вона з якогось дива через мою таки родичку дуже потерпає. Он оббігала все місто, шукаючи, дізнавалася, наводила довідки серед своїх та чужих. Глухо.

Наче це кляте місто з'їло Руську. А може, і з'їло?

А повітря висить — не зимове повітря, а якась пелена закатруплення... Мобільний малої досі поза зоною досяжності. Іще Роман погрожує приїхати. Наче мені проблем з його сестрицею мало? Ледве його стримую, прикриваюся вже не так опікою над клятою родичкою, як бізнесовими справами. Ще ним тут переймайся?!

Дожилася! Навіть у міліцію ходила заявляти, що родичка, тобто сестра зникла, бо хто знає, може, вона до них випад-

ково потрапила? Руська вміє й таке встругнути, нахамила комусь у погонах, а тепер туалети драїть у відділку.

А менти від душі веселилися, коли я до них припхалася:

— Дамочко, шановна, а ваша родичка повнолітня?

Звісно, однак, якщо вважати, що у двадцять років розуму у неї мов у десятилітньої, то ні.

— А скільки її часу немає? Коли вона у вас зникла?

Ну, дві доби. А може, й більше, я знаю хіба.

— Тоді не морочте голову, дамочко. Ваша родичка десь завіялася з коханцем, телефон вимкнула, щоб такі як ви не набридали. І ми її розуміємо, дамочко, бо ви як чиряк на дупі. Ідіть з богом. У нас тут он убивства, зґвалтування, крадіжки та нещасні випадки, а ви з фігнею усякою пхаєтеся.

І що тут скажеш? Інка он вчора обійшла всі лікарні, трупарні та притулки для безхатченків. Глухо теж. Якийсь неприємний вужик заповзає в голову і настирливо шепоче: «Тетясю, — говорить, сволоч, голосом Руськи, — а коли мене не знайдете, що робити будете?» На середині міста! Дістало все.

Сьогодні вранці прокинулася і, врешті, зрозуміла, що в отій всій, наче типово дурній ситуації є найбільш реальним. Поділилася з Інкою, а з ким іще? Не з тіткою ж. Ця після перемерзу, коли й приходить до тями, то щоб попити та поїсти і знову впадає в сплячку. Як ведмедиця. Повторюю ще раз своє припущення. Інка нашорошується:

— Тань, той, — коли вона налякана або схвильована, то я — Таня. — Ти впевнена, що вона саме там, а не впхалася ще в якусь халепу?

І так щиро запитує... (Ну що вони всі, і в тому числі я, знайшли в тому малому вредному пуцьвірку — одні неприємності від неї!) Інна зазирає в очі, хапає за руку.

Різко висмикую свою, наче боюся обпектися чи забруднитися. Але *тій*, схоже, навіть діла немає до такої моєї реакції,

вона просто хвилюється. Злить мене її реакція. От уже ж вміє собі мала знаходити друзів. І страшку не побажаєш мати за приятельку упирку, тобто *віддану* упирку. Надто гостро відповідаю:

— Інно, дай ся на стримання! Впевнена? Я ні в чому не впевнена. Хіба тут, в оцьому дурдомі, у чомусь чи у комусь можна бути впевненому? Ти на тітку подивися? Хіба вона нормальна? — Гепаю щосили рукою по столу, аж горня перевертається та витікає з нього недопитий чай. Та Інка продовжує дивитися на мене очікувально, наче каже — ти докази мені давай, а не якісь там емоційні сплески.

— Руська, мала зараза, точно в це влізла. Щоб його, поклик душі у неї. Всіх не врятуєш, і чому саме *вона* має це робити? Ніби сильніших і достойніших мало?

Схоплююся з місця. Відкриваю верхню шухляду кухонного столу. Дістаю з неї той клятий малюнок з будинком і двома дітлахами на передньому плані. На звороті підпис — «Зозулята зими».

— А це, по-твоєму, що? Це — доказ від Руслани. Мені вона цей малюнок показувала.

Інка перелякано вихоплює його з моїх рук.

— *Крейзі шет!*

— Точно. Дідько. А найгірше те, що я знаю цей будинок. І знаю його мешканців. Я там була.

— *Ку-ул*?! Зашибісь тобто. — Іронія і недовіра в очах Інки враз змінюються щирим здивуванням та навіть проблисками поваги. — Була? І будинок тебе випустив?

Ага. Справжній *кул*! І їй знайомий той будинок? Кидаю сердито:

— І впустив, і випустив, і до божевільні я не втрапила. Бачиш — жива, але... Знайомство з його господинею мені, крім лиха та неприємностей, нічого не дало.

Напружую всю силу волі, щоб не чортихнутися. Чортівні і так забагато довкола. Інка продовжує питально дивитися

на мене, типу, розповідай, бо зараз ми з тобою, Тетяно, і так в одній команді, як не крути. З цього лайна нам вибиратися разом, і кожна дурниця має значення.

І я розповідаю, правда, досить поверхово, про свій досвід спілкування з моєю колишньою вчителькою англійської Георгіною Іпатіївною, про будинок, змовчую про некромантію. Просто кажу, що після року навчання мене батьки знову забрали жити до себе. Інка, звісно не зовсім усьому вірить, але робить поправку, що, може, я й не все сказала, але найвагоміше все ж не приховую. Натомість випалює:

— *Георгіна* Іпатіївна? Ти нічого не плутаєш, *родичко*? — дістала вона такими звертаннями конкретно, але вже майже не звертаю уваги. — Не *Марина* Іпатіївна, яку ще Вдовою в цьому місті кличуть? Тобто ті, в кого інстинкт самозбереження збій дає, поза очі, звісно?

Стенаю плечима. Кажу, що Георгіна якось згадувала, що є у неї сестра-близнючка та не більше. Якусь мить мовчимо. Я беруся витирати на столі розлитий чай та збирати брудні горнята, Інка продовжує розглядати малюнок невідомого маляра, час від часу поправляючи завченим рухом волосся. Раптом озивається стиха:

— А я, здається, знаю художника, який це намалював.

Вона тикає пальцем у підпис під картиною.

— Це дівчина. Мертва дівчина...

Вона переповідає свій сон, і ми вже не сумніваємося, що Руслана таки встигла влізти в цю невеселу історію, і запросто може зараз перебувати в тому проклятому будинку.

Кульно, тьфу ти, нахапалася! Круто тобто.

— Завтра, якщо Руслана не з'явиться, я піду в гості до своєї улюбленої вчительки, — хай тобі, героїня! Хто тягне мене за язик?

Що я роблю? Пхатися простісінько дідькові в зуби? Але знаю, що коли не почну щось робити, з тією малою, *майже*

родичкою, щось трапиться — до кінця днів собі не пробачу, що бодай не спробувала втрутитися. Переконую себе, що роблю це не так для неї, як для себе і для свого коханого чоловіка.

— Таню, я піду з тобою. — Інка несподівано стає серйозною та зосередженою. І я розумію, що мої відмовки чи бодай якісь заперечення — не приймаються. То констатація. Вона продовжує: — Бо крім тої всієї чортівні існує ще одне. І заради цього, по-моєму, наша Руслана і влізла туди. Знаєш, якщо це її ангел-охоронець, то у нього своєрідне почуття гумору. Причина тут одна — *потерчата*...

— Зозулята зими? — перепитую інерційно, згадуючи нашу з Руською останню розмову. І те, як вона мене випитувала про потерчат. Руслана точно в це влізла.

— Я з вами. — Від дверей кухні слабкий голос. Мов тінь стоїть *тітка*. Вона на диво швидко відновлюється. — Чуєте, я з вами. Бо там живі діти, не тільки мертві. Розплідник.

Ми з Інкою перезираємося. Я мовчки ставлю на вогонь чайник, відкриваю алюмінієву коробочку, у ній чай зроблений за особливим рецептом.

— Іди, тітонько, чай за рецептурою бабусі Марти пити, і розкажеш нам про розплідник, і про те, яким чином ти туди встигла запхатися. І помізкуємо, що далі робити.

* * *

— Авжеж. А я думаю, кого ж це будинок упізнав та впустив до середини? Таких обраних не так і багато. А це ти. Моя Тетянка, моя найбільша надія та найбільше розчарування. Несподіванка велика. Але, дівчинко моя, що за товариство ти собі надибала? Молодій особі з просто грандіозними перспективними здібностями та задатками запізнаватися з таким непотребом навіть не пасує, вже не кажу про приниження чи про зіпсовану карму.

Георгіна Іпатіївна сидить поруч з каміном в розкішному темно-коричневому шкіряному кріслі, припертому широкою спиною до стіни. В каміні потріскує сухе ломаччя. Горить спокійний вогонь. В цій кімнаті наче нічого й не змінилося. Роки не владні над плином життя у цій хатинці. Георгіна наче очікувала когось і встигла приготуватися, бо і її поза, і складені театрально руки, і навіть вбрання промовисто кричать про це. Та якогось дива неочікувано припхалися не ті, ще й будинок впустив їх. Різнобарвні очі Георгіни прискіпливо оглядають наш гурт. Незмінна акуратна зачіска. Доглянуті нігті на руках. Навіть зморшок на обличчі час не додав. Убрана в сліпучої білизни сукню аж до землі. Простягає руку перед собою, майже завченим рухом:

— Прошу сідати, якщо вже прийшли — поговоримо. Хочу почути, що через надцять років потрібно від мене моїй колишній учениці та її супроводу, — говорить саркастично. Схоже, вона добре знає моїх супутників і вони їй не просто нецікаві, а навіть огидні. Задиркувата та завжди надто язиката Інка цього разу ховає очі. Тітка, хоч і дивиться перед собою, але не на Георгіну, а кудись убік.

Еге ж. Гарний у мене супровід. Бояться, що Георгіна їх, невчорашніх, зурочить чи що? Раптом згори, очевидно, з другого поверху лунає якийсь галас та дзвінкий дитячий сміх. Георгіна навіть не зауважує цього. Ми перезираємося та сідаємо в крісла. Настрій у господині оселі не дуже, тож, якщо хочемо бодай щось дізнатися про Руслану, мусимо поводитися стримано.

— Так, Тетянко! Розчарувала ти мене і то дуже-дуже. Ти мала тільки ту книгу переглянути і все. Про незрозуміле мене запитати... Ех, от чого ти пробувати почала? Невже бабуся Марта тебе не попереджала про наслідки?

— Попереджала? — У мені закипає злість. — Шановна, Георгіно Іпатіївно, ви дали в руки первісній людині гранату,

наче іграшку для забави. Але ж вона, та людина, ще зовсім незріла, от і смикнула за кільце. Добре, що поруч опинилася бабуся Марта, а то б я і залишилася там, де зараз ваша мама. Але це між вами і мною. Я зараз тут з іншого приводу. Слово честі, з власної волі я ніколи б не стала сюди приходити.

Роблю паузу. Вдих-видих, веду далі.

— Я знаю, що, можливо, повела себе по-дитячому, коли минулого разу пішла від вас без пояснень. Однак те, чого ми не розуміємо, завжди лякає навіть більше, аніж те, що справді є жахливим чи огидним. Цього разу я дуже старатимуся, щоб знову не дременути, може, тому ці дві хоробрі пані зі мною.

Киваю в бік Інни та тітки. Хоробрі пані мають вигляд зовсім не хоробрих, і мені аж самій стає цікаво — хто кому швидше допомагатиме. Боже, казала ж, що піду сама. Інка в кріслі заклякло втупилася в сплетені на колінах руки і не зводить з них очей. Тітка далі продовжує розглядати стіну поруч з каміном.

— Мені, звісно, дуже приємно, що ви дозволили нам...

— Я? Дозволила? — Георгіна різко обриває мене. — Ти добре знаєш, що будинок впускає та випускає не тільки тих, кого запрошено, а й тих, кого має за своїх. І у твоєму випадку мій дозвіл не має значення. Що ж, дорогенька ученице, я не почула від тебе нічого нового, тому кажи, що вам від мене треба, і забирайтесь геть. Думаю, будинок не заперечуватиме.

— Е-е-е-е... Чи могли б ми поговорити з Мариною Іпатіївною?

Коли сказати, що Георгіна здивувалася і була заскочена несподіваним запитанням, — то нічого не сказати. Вона просто пополотніла вся, встала різко з крісла, що аж вогонь у каміні перелякано зашипів і кімнатою наче прошелестів вітер.

Ми також позривалися зі своїх місць.

— Що? — прошипіла вона. Мені здалося, що почула вона щось інше, бо я повторила своє запитання. А тим часом поза нашим спинами почувся якийсь галас та шум.

— Так-так, нам би також хотілося бачити Марину Іпатіївну. На дзвінки вона чомусь не відповідає, її секретар-референт верзе якісь нісенітниці про кінець світу. Ви не захворіли часом, шановна? — голос чоловічий і досить спокійний.

Ми розвернулися. Три дорослі постаті. Дві чоловічі, а між ними — Руслана, наша Руська. Жива-живісінька.

— Доброго вечора, шановна Марино Іпатіївно! — Говорив уже інший чоловік, той, що праворуч від Руслани. Він міцно тримає малу заразу за руку, наче боїться, що вона може дременути куди подалі. І правильно боїться. Ця може. Хай би дременула, я б не стала заперечувати. Тільки недалеко. Аби я змогла наздогнати і надавати стусанів.

Мене від несподіванки заціпило. Інка ж здивовано та зацікавлено оглядає трійцю, котра щойно непрохано увірвалася в будинок. Але вся трійця, здається, їй знайома. Бо вона, врешті, вийшла зі стану шоку й ожила.

— Доброго, що? — Георгіна чи Марина, дідько, хто ж з них зараз перед нами? Досі я була певна, що Георгіна. Вона ж називала мене своєю ученицею! Не має значення хто, але ця особа зараз не просто сердита. Вона люта, і я відчуваю це. Начебто крім мене ніхто ще не в'їхав, що не просто розгнівив жінку, а розгнівив ще когось чи щось. — Шановні! Ви як увійшли?

— Anguis in herba, Марино Іпатіївно! А всі гади люблять молоко, а коли це молоко ще й не просте, а золоте, то... — Ото супутника собі Русланка підшукала. Говорить наче грається. Так і хочеться крикнути йому — цить, чоловіче, це не звичайна жінка, вона і півслова невлад сказаного не пробачить. А він ще й шкіриться.

Та нічого такий. Чорні очка, таке ж волосся... Спортивний. Симпатичний навіть. Та це занадто для нашої Руськи. Ох, що ж це таке? От я ідіотка. Про що зараз думаю?

Чоловік веде далі:

— Ох, а у вас гості. Не зліться так. Злість вроду псує. До того ж ви самі винні. Розумію, обереги оберегами, але живою охороною, тобто з крові та плоті, нехтувати не варто. Я ж вас попереджував.

Марина чи Георгіна, біс її знає хто, посміхається криво. Здається, вона опанувала, врешті, себе:

— Забирайтеся геть, хлопці — і ви, Олеже Дмитровичу, і ви, Арсене, забула, як там вас далі, шановний, та й супутницю свою і отих трьох задрипанок з собою прихопіть. Хай мені карму не псують. Немає нам про що говорити. Я з приреченими до страти не розмовляю. — Від голосу аж іскри летять, але не гарячі, а холодні, мов шматки льоду.

Вона гордо піднімає голову, розправляє плечі, рукою показуючи на двері. В очах-проваллях — нескінченність. Я тепер розумію Інку, яка так вперто ховає свої очі. В погляді Марини — смерть.

— Ох, Мариночко Іпатіївно, навіть в найпохмурішій казці приречений до страти має право на останнє бажання. Невже ви нас позбавите цього невеличкого щастя? — той, що тримає Руську за руку, видно, зовсім утратив розум, чи він її не боїться насправді, чи просто від того, що вона його називає приреченим, у хлопа остаточно дах поїхав?

— Останнє бажання? — Марина чи Георгіна перепитує вже більш спокійно. Не можна сказати, що вона остаточно заспокоїлася, але принаймні притихла.

— Так. Останнє. — Це вже говорить інший чоловік. Він має вигляд дуже втомленого, і погляд також не наляканий чи зна-

віснілий, просто байдужий, наче його це все не дуже цікавить, а він за інерцією грає якусь тільки йому відому роль.

Марина-Георгіна сплітає руки на грудях.

— Що ж, можна. Але щоб потім на мене ніхто не скаржився і не проклинав. Зараз остання можливість у всіх піти звідси живими. Поки що дорога вільна.

Вона спеціально робить паузу. Ніхто навіть не поворухнеться. Клену себе за свою дурнувату хоробрість. Тітка наче приросла до місця, Інка також. Тільки той, що поруч з Русланою, щось шепоче їй на вухо, і вона заперечно хитає головою. Спадає тиша.

— Ти, Тетяно, і ти, — тицяє пальцем Марина-Георгіна на Руслану, — ви можете йти, бо це — не ваша історія і навіть не ваша провина, вам тут не місце. Мені безневинні не потрібні.

Руслана витріщається здивовано на мене, наче щойно побачила. Її не так дивує моя присутність тут, як те, що Марина-Георгіна мене знає. Стенаю у відповідь плечима і бурмочу ледь чутно:

— Георгіно Іпатіївно, я без Руськи нікуди не піду.

Руслана мовчить, а вона, схоже, нікуди не піде без Нього. Всі залишаємося стояти і мовчки чекати.

— Що ж, якщо ви такі всі вперті, то... Розпочнемо виставу. — Вона тричі, таки театрально, плескає в долоні. Гучно щось ляскає в домі, змовкають ураз всі звуки. Не чути потріскування вогню, ні завивання вітру за вікном, ані шурхотіння дерев за вікнами, навіть нашого подиху не чути.

— То яке остання бажання у тебе, Арсене? — трохи втомлено запитує Георгіна-Марина.

Чорноокий, що стоїть поруч з Русланою, витягує з внутрішньої кишені чорного пальто складений аркуш паперу, розгортає його і читає вголос:

— Список приречених. Що це, Марино? Навіщо?

— Навіщо? — Марина здається розчарована поставленим запитанням. — Як це навіщо? Погань потрібно карати. І як я це робитиму, хіба не все одно?

— Не все одно? — повільно розтуляє пошерхлі губи інший супутник Руслани. Сірі очі раптово темнішають, і щось піднімається з їхнього денця. Дивно, вважала, що парубійко зламаний, але і з ним не все так просто. — Хай так, що я в тому списку, хай... Не про це мова. Але таким чином всіх можна ввести до твого списку. І тоді на землі не залишиться взагалі людей. Не сумно буде?

— Добре було б, — злісно відповідає Георгіна-Марина. Її очі яро блищать, я аж перелякано сковтую слину. Тепер зрозуміло, як почувається жертва перед катом із сокирою.

— Добре? Ви кажете — *добре*? — Це знову Арсен. Дивно, хлопи зовсім різні, але в цю мить чимось схожі. — Добре... — наче не дочув і уточнює, бо вважає відповідь безглуздою. — А діти? Якого ти їх приплела до цієї історії, Жінко! Яке ти маєш право вершити правосуддя?

Той, кого Георгіна назвала Арсеном, просто вже не може спинитися. Він махає аркушем паперу.

— Ледь не півміста за якихось два місяці вибито. Добре, багаті комусь дорогу перейшли, але ж б'ють і тих, хто поруч! Чи не занадто це? Тільки Бог може вирішувати кому жити, а кому ні?

Після цих слів Марина розпливається просто в приголомшиво-страшній посмішці:

— Бог. А я і є Бог. Не віриш? Я мусила ним стати. Бо хто він такий насправді, той ваш сліпий та німий Бог, який дозволяє так легко злу заходити до вас у хату, до вас у душу?

Частина сьома

Anguis in herba

Олег

Настільки все паскудно, що думав — гірше вже не може бути. Наче хтось з потворним почуттям гумору знічев'я взявся зав'язувати вузлики на моїй, і так не дуже веселій, долі... Скільки я не спав? Добу, дві? Три... Бо ніби молоточок стукає в голові, тільки-но вона торкається подушки. Тіло ж вимагає спочинку. «Нінель мертва? Нінель мертва!» Не думав, що мене аж так зачепить. Наче ж викинув її з голови, майже переконав себе — назавжди. Та наркомани, очевидно, колишніми не бувають... Вона — мій наркотик, і я — нінелезалежний. Був? Щоразу закриваючи очі, силуюся пригадати її обличчя. Свідомість гарно жартує наді мною. Замість обличчя тільки запах — запах справжньої жінки. Так пахне кохання? Так пахло кохання? Коли вона зраджувала, коли назавжди йшла до іншого, коли поверталася ненадовго, коли... Осмикую себе. Не продовжуй. Все в минулому. Вона мертва. І потвора, яка її убила, зараз поряд, у цій кімнаті.

Арсен з Русланою стоять поруч, тримаються за руки... От тобі й мала! Не послухала — ні розумних порад, ні картань. Зробила так, як мала зробити. Такі не чують розуму. Такі слухаються серця. Арсен — виродок, за плечима стільки всього і брудного, і по коліна залитого кров'ю ворогів. Коли побачив цих двох разом, її та Арсена, то чомусь не дуже здивувався. Щось таке те мале горе могло витворити. Але Арсен? Хіба вона для нього? Як доба: темна ніч та білий день, частинки одного цілого? Звідкись наперед знаю — він не стане її ображати, відчуває вилупок, що вона з тих небагатьох дівчат, котрі вміють по-справжньому кохати. Зрештою, я не дозволю. Стану його тінню і пильнуватиму.

Кохання? Омана, а чи насправді воно є?

«Ех, що ти знаєш про кохання, друже? Що?» Голосить моя совість. Ти ба, ще жива. Здається стовідсотково переконав себе, що вона вкатруплена, давно сконала. А бачиш, як мало треба, щоб її оживити. Горнець живої води... Кохання? Тьху. «Слухай, заразо! — відповідаю. — Чи взагалі воно існує, те кохання? Невже прив'язаність до когось і є ним?» Існує-не існує. Ти ба! Заговорюю зуби власній совісті. Ліпше б я впав із того будинку і розбився замість Нінелі. Яка користь від мене? Роблю все на автоматі зараз. Якби не Арсен, чи взагалі Іринку вдалося б урятувати? Навіть не Арсен, Руська. То вона на Іренею вивела, виходить, інколи корисно чути неіснуючі голоси. Іренея? Її не шкода, зовсім не шкода... Червоний зашморг на шиї так їй пасував, гарно виглядав разом з печаттю болю та страху на обличчі. Такий вигляд має смерть.

Так. Смерть. У цьому місті сильно пахне нею. Вона має і запах, трохи солодкавий запах... Ванільний.

Та навряд чи є в тому всьому хоч щось містичне. Чи Арсен з Русланою це розуміють? Дивлюся в їхній бік. Що за здатність у цих двох усе містифікувати. Правда, віра у міфи

в Арсена досить умовна, він міцно стоїть обома ногами на землі. А от Руслана...

Ту слід час від часу осмикувати, щоб не знялася на крила та й не полетіла. «*Крейзі енджел*», — безгучно, так, ніби лається найгіршими словами, привітала Руслану ота самовпевнена з виду і дуже розгублена насправді, білявка. Ледь стримався, аби не гримнути, щоб у дзеркало глянула: сама точно не янгол, навіть не кришонутий... Тут таке товариство, що янголам краще подалі триматися. Ото команда-рятівників зібралася. Але в тебе немає інших помічників, Олеже.

Та чи вони так потрібні? Може, просто, як пропонує зараз Георгіна, розвернутися і піти геть і десь за кухлем пива дочекатися свого кінця. Всередині курва-совість ніяк не заспокоїться: «Ти здурів? А мала Іринка? А Руслана? Ти ж не довіриш її цьому, ще вчора найзапеклішому ворогу? Ти й за неї відповідаєш!» Перед ким, цікаво? І головне, чому я, той, хто не зміг уберегти власну сестру, знову і знову маю за когось відповідати?! Чому мені ще довіряють? На це питання відповідь не отримаю, але існує інше, важливіше.

Тому залишаюся стояти на місці. Я мушу знати — ЧОМУ?

Я знаю Марину Іпатіївну давно, знав і її покійного чоловіка... Не може людина ні з того ні з сього в один момент збожеволіти та перетворитися на серійного вбивцю. Правда ж? Хіба що збочене сумління хворої людини, яка в якийсь момент просто втратила здоровий глузд і почала колекціонувати смерть, виправдовуючи вчинки благими намірами. Чим вистелена дорога до пекла, знають усі, як і те, що це дорога в один бік.

— Господи, що тут роблять Тетяна та Інка? І що за стара з ними, наче знайома? — шепоче надто голосно Руслана, додаючи поспіхом для нас: — Тетяна — дружина мого брата, майже офіційна, а Інка... це Інка.

Це тільки вона вміє так оригінально знайомити.

Схоже, дружину брата Марина Іпатіївна трохи знає, як і тих, що в перших рядах. Правда Тетяна Вдову чомусь Георгіною називає. Та... Розбиратися наче ніколи — хто тут Марина, а хто Георгіна.

І Георгіна-Марина починає розповідати, чітко карбуючи слова, наче акторка на сцені:

— Я не знала матері. Тільки батька, сильного, розумного, дужого, справжнього мужчину. Може, тому я ніколи не була одруженою, бо не змогла знайти когось бодай схожого на нього. Всі навіть наближено не дотягували до цього ідеалу, а розмінювати свою красу, молодість та розум на будь-що не стала. Навіщо? Завжди вважала себе самодостатньою жінкою. А коли ти самодостатній, то не потребуєш нікого біля себе, тобто маю на увазі насамперед нікчем чоловічої статі.

Батько помер досить молодим. Раптово. Серцевий напад, хоча знаю, які дурнуваті чутки сновигали містом. Його називали «чорнокнижником» за любов до чорного вбрання та до книжок. Вигадували, що він продав душу нечистому — і той просто в певний момент її забрав собі. Маячня! Він був не схожим на інших, був кращим. А кращих у нас не люблять. Як там в Умберто Еко: «Лише малі люди здаються нормальними». Батька я поховала у нашому садку, як він заповідав. Під яблунею. Мені тоді виповнилося двадцять два роки і після закінчення педінституту я стала працювати у місцевій школі вчителькою англійської мови.

Вона замовкає. Обводить наш гурт очима. Наче сканує — чи всі уважно засвоїли урок. Вчителька! Георгіна-Марина — чи Марина-Георгіна. Здогад влітає в голову одкровенням. Ніякої Марини насправді ніколи не існувало, а була тільки ОДНА:

— Сестра Марина народилася як дві краплі води схожою на мене — обличчям, усмішкою. Я була старша, правда, лишень на десять хвилин та все ж... Мама померла відразу після того, як нас народила. Батько звинувачував у цьому не-

дбальстві лікарів. Бо ж мама доволі довго лікувалася, щоб подарувати коханому дитину. І вже коли покинули будь-які спроби — сталося диво і мама завагітніла. Та це насправді було не диво. Батько, майже відразу по її смерті, випадково знайшов мамин щоденник, а там — зізнання. Її така бажана вагітність та здоров'я дитини — взамін на життя. Щоб відчути чар материнства, вона пішла на це.

— З ким домовленість? — несподівано озивається старша жінка, яка стоїть поруч з молодою особою, яку Георгіна називала Тетяною.

Георгіна здивовано витріщається на неї. Хто посмів перебити вчительку? Здається, вона зараз поставить бешкетника в кут. Та натомість відповідає доволі стримано, очевидно, приречені до страти мають право бути тупими.

— З ким? А саме з Тим, *дорогенька*, на кого ти подумала. Ти ж до нього також зверталася, пригадуєш? Однак у долі особливе почуття гумору, і оскільки мамина домовленість, навіть ціною власного животіння, розповсюджувалася тільки на одне дитя, то Маринка померла майже вслід за мамою.

Георгіна зітхає. Повертає обличчя до вогню. Ми мовчимо, здається, ніхто навіть не дихає.

— Тоді батько й захопився некромантією. Одного разу я застала його за цим заняттям. Мені тоді виповнилося заледве п'ять. От з цього моменту я себе дуже добре пам'ятаю. Він дозволив мені бути присутньою на цьому ритуалі.

Вона розвертається. Її очі прискіпливо сканують ту ж саму стару особу, котра щойно її запитувала:

— Ти повинна знати про цей обряд. Усі нормальні відьми про нього знають. І ваша Марта знала. Так-так, Тетяно, твоя бабуся Марта змогла тебе повернути назад тільки тому, що вміла і знала як. І якби ти тоді не втекла від мене, то все пішло б по-іншому. Я лишень хотіла, щоб вона і мене навчила вчасно обривати зв'язок із тим світом...

Тепер починається справжня чортівня, схоже. Тут саме час підключитися Арсену з його славою спеца по цих справах та малій Руслані, якій час від часу ввижаються неіснуючі діти та вчуваються нереальні голоси.

— Обряд називається «Мовчазна вечеря»? — несміливо перепитує та, що Тетяна.

Георгіна сумно посміхається. Акторка! Бо зараз вона зовсім не схожа на жорстоку, егоїстичну та божевільну жінку, яка ледь не вигубила півміста.

— О, саме так. Моя улюблена ученице! Основний ритуал «Мовчазної вечері», пам'ятаєш, схожий з ритуалом викликання духа померлого. Єдина відмінність полягає в тринадцятиденній підготовці до ритуалу. Те, що пов'язує живого і мертвого, в цьому випадку — це любов. Здивовані? Авжеж, всюди вона потрібна, усім вона потрібна. І в потойбіччі також. Любов. Збираючись викликати мертву кохану, мою маму, батько для ритуалу вибирав завжди якусь дату, котра була знаковою і для мами, і для нього. День її народження, тоді я вперше її побачила, річниця весілля, день його народження, день першого знайомства, їх першого поцілунку і так далі. В тих, хто по-справжньому любить, так багато спільних дат. Божевільне то було видиво. Відтоді, якщо батько дозволяв, я могла говорити з мамою, чути її голос, зовсім нереальним це здавалося, наче не насправді, а тільки в голові. Та з часом я звикла до цього. Однак, я не могла обійняти матусю за шию чи пригорнутися до неї. Бо видиво відразу зникало. А одного осіннього мокрого вечора мама раптом прийшла не сама. Це був день мого народження і, відповідно, день її смерті. День Народження Георгіни та її сестри-близнючки Марини. Мама привела з собою Маринку. Я була щаслива. Ми гралися, багато розмовляли. Мені так не вистачало спілкування з однолітками. До школи я ще не ходила, в садок — також. Тато працював удома — він був чудо-

вим перекладачем. Перекладав на німецьку та англійську та з німецької та англійської наукову літературу. І заодно пильнував мене. А для душі він мав маму, марив нею, жив тими їхніми дивними зустрічами, а я — просто плід кохання чи німе нагадування про те, що вони втратили одне одного через дитину. Інколи я навіть заздрила Маринці, що вона поруч з мамою, а я залишаюся тут з батьком, якого прозивають у місті не інакше як відьмаком. Мама, навіть на тому світі, залишається мамою. От вона й вирішила поправити ситуацію, час від часу приводячи з собою сестру. Та була дзеркальною копією мене. Тільки у мене — сірі очі, а в сестрички — чорні...

Георгіна простягнула руку до фото над каміном. Там в дорогій рамці стояла фотографія її батьків — мама та тато молоді й щасливі. Поруч, фото, на якому старший чоловік між двома однаковими дівчатами.

— Фотошоп, Марино? Диво сучасних комптехнологій! — іронічно резонує Арсен.

Марина вдає, що не почула.

— Некромантія — дивна наука. Тетяна це добре знає. Жарти тут недоречні. Але, повернемося до моєї розповіді. Одного разу я попрохала маму залишити Маринку надовше. Я дуже просила. І Маринка залишилася зі мною. Я і вона в одному тілі. Це було прекрасно. Я вже не була самотньою. Тепер у мене є справжня сестра — менша і улюблена Маринка.

Георгіна блиснула своїми різнобарвними очима та обвела нас усіх ними. Навіть я майже вірив у цю маячню. Господи, що може зробити з людиною хворий розум? Які тільки фантастичні історії він не викидає на-гора.

— Зараз сестричка спить. Утомило її це місто, і ви — нікчемні люди — також її втомили. І мене, по правді, теж. Батько помер раптово — уві сні. Я вже казала — серцевий напад.

І ми з Маринкою залишилися самі. Та, на жаль, крім знань з некромантії, ще слід мати природній хист до цього, щоби вміти керувати стихіями вогню, води, повітря, землі. Батько нам цього не передав. Не встиг чи не хотів? Ми час від часу робили кволі спроби зв'язатися з батьками, однак, на жаль... О, так-так, Тетянко, я підсунула тобі цю книгу невипадково. Думала, може, ти чи твоя рідня нам допоможуть. Ти втекла. А ми, вирішивши, що це доля, врешті, заспокоїлися. Я вважала себе сильною та впевненою. Мені цілком вистачало гарної роботи, учнів, величезної батьківської бібліотеки у його кабінеті та своєї сестри. Це так важливо мати поруч когось, ким опікуєшся та кого любиш. Маринка ж у нас геть інша. Вона така, як мама. І закохалася по-справжньому. Богдан так нагадував їй нашого тата — мужній, добрий, розумний, щедрий, син заможних батьків. Вони одружилися, коли Маринці виповнилося двадцять п'ять років. І все було б гаразд, наче доля посміхалася, чи, може, мамина молитва, чи татові благання допомагали. Але отой фатум нематеринства, схоже, переслідував і Маринку. Перша її дитинка народилася мертвою, друга вагітність закінчилася викиднем. Що вона пережила в тих безкінечних спробах завагітніти! Богдан, врешті, не витримав — просив її зупинитися, переконував взяти дитину з дитбудинку. Але в Мариночки це вже перетворилося в манію — «Я зможу. Я зможу!», повторювала вона безконечно. І лежала на збереженні, лікувалася, їздила в різноманітні світові клініки — все марно. І усюди бачила одне і теж: тисячі абсолютно здорових стерв, жінок, жіночок, дівчат, які вбивають ще не народжених власних малят просто так, наче розважаються, вважаючи себе вершителями доль. Чи хоча б одна з них замислювалася над тим, як то бути до народження вже мертвим? І що робити душі, яка потрапила в таку пастку? І чоловіки тут не кращі, вони спонсорують ті вбивства. Хіба є справедливість, любі мої!

Георгіна-Марина гнівно обводить нас очима. Якщо вона й божевільна, то дуже добре маскується. Десь читав, що роздвоєння особистості — це така собі втеча від спогадів.

Жінка зупиняє очі на Арсенові:

— Агов, Арсене? Скільки ти дав тій п'яній курві на аборт? Скільки тепер коштує смерть ненародженого дитяти? — тоді витріщається на мене: — Чи ти, Олеже? Просто так відвернувся від вагітної жінки. Список, Арсене, приречених, кажеш, список? Ви всі — убивці. Що, Господь — милосердний? Та невже? Він тут відсутній чи напівприсутній. Бо, коли, здавалося, що вже немає надії, Марина завагітніла. У сорок два роки. Вона дізналася про це, коли її чоловік був у відрядженні. Він мав повернутися, а вона готувала йому вечерю. Готувала своїми руками, що робила не дуже часто, бо для цього, як і для всієї хатньої роботи, в найбагатшої родини міста була прислуга. А далі ви обоє добре знаєте, що сталося. Богдана вбили на порозі його ж будинку, коли Маринка вибігла його зустрічати. У неї на очах. «Замовне вбивство», яке досі залишається не розкритим. Що, Арсене, пригадуєш, як вона тебе найняла для того, щоб ти знайшов убивцю? Ти гроші взяв, але нічого не зробив. Маринка так важко все переживала. Після вбивства чоловіка очуняла на п'ятий день у лікарні, Богдана вже поховали. І вона залишилася сама — без коханого і без дитини. Викидень... Довго приходила до тями. Важко нам дався з нею той період відновлення. Скільки разів ми намагалися повернути її Богдана, як це робив тато для мами. Та не всі двері, коли стукаєш, відкриваються, навіть коли просто несамовито гамселиш у них, збиваючи руки до крові...

Георгіна взяла з журнального столика сигарети, закурила одну. Затяглася. Не втрималася цього разу Руслана:

— А до чого тут живі діти, Георгіно? Га? Добре, з твоєю чи з вашою помстою я ще погоджуся, ні, не погоджуюся, але мо-

жу спробувати зрозуміти... а живі діти. Отой ваш, так званий *розплідник*...

— Розплідник? — Георгіна недобре лайнулася під ніс. — Що за кретин таке вигадав? Ми з Маринкою просто вирішили взяти на утримання, тобто під опіку, декількох дітей із сиротинців. Чи ти думаєш, дівчино, що їм в дитбудинках краще, аніж в домашніх умовах? Ти ж, хай і дурна, але не така брудна, як решта... Увімкни мозок! А взагалі-то, не пхайся, бо це не твоя історія, і мені нема ніякого діла до *тебе*, хтось дуже сильний тебе береже. І перестань тримати за руку цього кретина. У нього на лобі великим буквами написано — «Вбивця!» Відкрий очі і уважно подивися йому в душу.

Руслана раптово висмикує свою руку з долоні Арсена. Підходить до Георгіни-Марини майже впритул. Дивиться на неї прискіпливо.

— Кретина, кажете? Та ви на себе з боку подивіться, *шановна*! — Мала розлючена. Про страх і мови немає. — Навіщо було чіпати потерчат? Чим вони завинили, гадино? Мало їм дісталося?! Я на власні очі бачила, як малі діти вбивали дорослих дядь і тьоть. І *ти мені* після цього казатимеш, стерво, що любиш дітей?!

Овва! Оце Руслана! Точно, нам малу не підмінили?! Тетяна блідне так, що Інка перестає вдавати статую і робить мимовільний рух — підтримати. Я притримую за плече Арсена. Бо той от-от побіжить рятувати Руську. Справді, кретин! Пхатися між двох розлючених жінок?! Аби лише б собі зашкодив, я б ще й прискорення надав, але зараз Руслані не треба заважати.

Георгіна хижо посміхається.

— Ну якого ти лізеш, мала, в чужі оборудки? — Мовить це із м'яким докором, але очі з ненавистю, не як до нас — дрібноти, а як до рівної супротивниці, видають із головою. Не така вже Вдова й гарна акторка. — Бачила вона! І що з то-

го, що ти бачила? Ти ж єдина поміж людей і можеш їх бачити. А, ще ця — упирка Інна. Та вона — пішак, вівця, і не людина зовсім. Не на того цього разу поставила, золотесенька Іннусю. І це твоя не перша осічка? А перша де, відпочиває в лікарні? Ховаєш очі? Я про тебе все знаю, як і про кожного з вас. А ти, *мале*, заспокойся. Хто в твою маячню повірить? Нещасні випадки ще ніхто не відміняв. А якщо по правді, то... Правосуддя мають чинити ображені.

Вона підносить руку з цигаркою до губ, і всім видно, як руки в Георгіни-Марини дрібно тремтять. Жінка навіть не намагається струшувати попіл з цигарки і той сірим смутком падає на її білосніжну сукню.

— У тих малих непрості долі. Від кожного з них відмовилися батьки, й аби лише це... Ми збирали їх довго. Підбирали тільки найважчих, — чомусь несподівано Марина почала виправдовуватися перед Русланою. Що таке є в тій малій, яка навіть останню наволоч змушує хоч трохи ставати схожою на людину?!

Руслана випалює дуже емоційно та зболено:

— Що, збирали важких дітей? А може, врешті, зізнаєтеся? Що вам втрачати? Хоч смертникам не бійтеся правду сказати! Невже, брехати не набридло?! Сюсі-пусі, ми з Маринкою дітлашат шкодуємо!

Мала розійшлася, кляпом не заткнеш. Хоч яка, на фіг, *мала*?! Зараз дорослішою виглядає, ніж ми усі. Сміливішою — точно. Живим залишуся, треба буде перспективних женихів у місті перетрусити: нема чого таке диво покидьку Арсену віддавати! Йопт... про що думаю, аби хоч на трохи відгородитися від слів дівчини, що печуть, як вуглинки?!

— А насправді підбирали дітей дуже схожих на тих, які вже мертві. — Руслана сковтує, схоже, слова боляче деруть горлянку. — Що, правда очі коле?! Як ти їх заставляла це робити, що казала: «Давай, Майю, дівчинко, пограємо в квача.

Ти — маєш наздогнати ту тьотю в білому пальтечку і...» Тьотя тоді полетить, мов підстрелений лелека, каменем вниз із дахівки будинку? І мала не пам'ятатиме цього, бо поруч за руку її триматиме жорстоке та ображене на всіх за передчасну смерть потерча. Чим ти потерчат до малих прив'язала? Здогадуюся. Довелося довгу роботу проробити, майже детективну. О, шановна, ти гарно їм зуміла промити мізки. *Мамою*, напевне, дозволила називати, так? — Руслана не відступається, напосідається на Марину. Ця полотніє, стає одного кольору зі своїм платтям. — Чи, може, розкажемо ще одну цікаву історійку. Як ти через маленьку дівчинку передала для одного поважного пана «в подарунок» типу для його доньки пластилінову цяцьку, всередині з оригінальною начинкою у вигляді прокляття. А якби дитя вкололося? Ти про це не думала?

— Але ж не вкололося? Заткнися, навіжена! Я просто хочу справедливого правосуддя. — Георгіні, врешті, вдається взяти себе в руки. Вона кидає недопалок собі під ноги і майже сичить на Руслану: — Хай там що, дівчино, але кожен отримає те, на що заслуговує.

— Заслуговує, кажеш? Ну ти і стерво! Потерчата також мають душу, заморожену душу, але таку, яка прагне одного — не помсти, а того, хто б її, ту душу, зігрів. Зозулята малі, викинуті сердитою мамою з гнізда на холодний сніг. Не в чужі гнізда, а на сніг. То ти їх викинула. Тому запитую тебе, Марино чи Георгіно, чорт знає, як тебе там називати, на *що* заслужила ти? — Руслана підбігла до Арсена, вихопила з його рук список, тоді повернулася до Вдови і заходилася махати ним перед носом жінки. — Подивися скільки ти людей вигубила. Тільки тому, що не змогла народити? Тільки тому, що твого чоловіка вбили?

— Тому? Ні. Тому, що зло має бути покараним. Це застереження для усіх смертних: наші вчинки це непросто хід ви-

гідних для нас оборудок, це дія, за яку доведеться або розплачуватися, або навпаки — отримати нагороду, — Георгіна несподівано почала виправдовуватися, але дуже кволо. — Зло має бути покаране, і, поки ваш Бог мовчав, я виконувала його роботу. Я мусила стати Богом.

Руслана вже не могла зупинитися. Перелякано та захоплено ми всі дивилися на цих двох — малу дрібну дівчину з світлим променем в очах і поруч жорстока та чорна Георгіна. А ми — статисти чи «група підтримки», яку Руслана притягла з собою, сама того не відаючи, бо страшно ж іти на таке самотою.

— Богом, ти? Ох, це занадто навіть для божевільної. Бог не каратель, він — милосердя! Пані Марино, але як з тим, що зветься другий шанс? Кожна людина, навіть найбільший покидьок, мусить його мати. Прощати не один раз, а сімдесят разів по сім. Це в Біблії записано, Жінко! Ти ж позбавляєш цього, не даючи подекуди й другого.

Георгіна починає сміятися. Вона регоче так, наче щойно почула смішний анекдот:

— Не будь наївною, дитинко. Професійний кілер ніколи на стане вихователем в дитсадку. Чи тобі, мо', шкода тупої ляльки Іренеї або того малолітнього придурка Ілька з гаманцем замість мізків? Горбатого могила справить. «Сімдесят разів по сім!» — це перебір! Я ж — санітар. Чищу місто від інфекції. Гангрена — смертельна хвороба, якщо не ампутувати хворий орган, то вона з'їсть весь організм. — Георгіна втомлено запалює ще одну цигарку.

— Марино, а ти ж не зупинишся ніколи, правда? — Це вже озивається Арсен. — Ти продовжуватимеш убивати? Але ніколи самотужки, завжди руками інших. І мені чомусь здається, пані Вдово, що коли ти досягнеш свого, тобто навпроти усіх прізвищ з твого списку стоятимуть хрестики, ти напишеш новий Список. І знову почнеш полювання. Бо алкоголізм,

як і бажання мстити, не лікується, ти це знаєш. А щодо так званої справедливості від тебе, то дивна вона якась. Всі зі списку підібрані за незбагненним принципом, тобто там...

— Ви мене втомили. — Різко обриває Арсена Георгіна. — Так-так, пане детективе, у списку й ті, хто міг бути причетним до вбивства не лишень дітей, а й мого Богдана. Все. І *Мала* щойно доступно тобі все пояснила, якщо тільки ти не дебіл. Крапка, шановні.

Вона підводиться зі свого місця, обтрушує попіл з плаття:

— Досить розмов! То наче бесіда глухого з німим. І вона мені остогидла. Ще раз повторюю для недалеких: *Я* не вбиваю просто так. Я за торжество справедливості. Кожен отримає те, на що заслуговує. І ви також.

Її очі зупиняються на Тетяні, потім перебігають на Руслану.

— Тільки вас, дівчата, мені трохи жаль. Ви єдині, хто може постраждати випадково. Але, що вдієш, у вас був шанс піти. Я попереджала.

Вона гучно плескає в долоні. І на горі раптом зчиняється шум. Згори вниз сходами спускаються діти. Їх семеро.

Вони загороджують собою Марину від нас. Раптом нізвідки кімнату починає заповнювати якась газоподібна пелена. Разом з нею простір кімнати заповнює музика — звуки органа надто голосно б'ються об стіни кімнати. Стоїмо якусь мить заворожені тим, що відбувається. Арсен найшвидше приходить до тями, хапає Руслану за руку і тягне за собою до дверей. Та виривається:

— А діти, Арсене, вони ж справжні! Їм же... боляче і страшно!

Мала залишається собі вірною. Не думати про себе, думати про слабших.

— Тут зараз не буде чим дихати і ні їм, ні собі ми не поможемо! — Кволо старається її переконати Арсен. Тоді ма-

хає на неї рукою, хапає в оберемок, закидає собі на плече і голосно кричить в простір кімнати, стараючись перекричати Баха:

— Утікайте звідси, рятуйтеся всі.

Арсен хапається за ручку дверей. Двері замкнені. Тоді ми з ним підбігаємо до вікон — на них решітки. Коли ж вона встигла їх поставити? Ще вчора наче не було. Тьху ти! Намагаємося відчинити вікна, хоча б свіжого повітря сюди впустити. Ті наглухо забиті. Хапаю стілець, б'ю ним по шибі з усієї сили. Він відстрибує від неї, мов м'ячик. Протиударне скло, твою мать.

— Ще є вікна на другому поверсі, — підказує хтось.

Газ видряпує очі і ті нещадно сльозяться, давлюся кашлем і раптом відчуваю, як довколишній світ зачинає крутитися у дивному танці, вогні свіч зливаються в одне, спалахують яскравою зіркою і різко згасають. Не ладен побачити хоч щось, не ладен ворухнутися чи хоч зробити ковток тої отрути, яка зараз замінює повітря. Я вже далеко від пожежі: «хоч би не гаяли час на мене — і самі не встигнуть утекти, а Руслана запосядеться рятувати...» — думка лінива, бо мені геть не страшно.

Дратує лиш те, що не маю сил затулити вуха: по них боляче б'є страшний регіт божевільної жінки, який перекрикує навіть музику та панічні крики людей, котрі потрапили в пастку.

* * *

— Брате? День...

Євка завжди недолюблювала вітатися «по-людськи». Як не шпетила її мати, не змогла видресирувати. «День...», «вечір...» — то й усе вітання.

Горло дере так, що я й слова кинути не годен. Киваю. Роздивляюся довкола.

Оце і є пекло, так? Тобто без жодних жахіть. Певно, моя сестра не заслужила на щось жахливе. А от мені за що таке послаблення? Чи це — побачення з родичкою перед віковим засланням до киплячих казанів? Але за що і така приємність мені стогрішному — побачення?

Біла порожня кімната. Жодної цятки — ні чорної, ні будь-якої. Як на мене, забагато тої білоти — очі сльозяться. Та навряд чи це кого обходить. Навіть сестричка тримається так, ніби її все цілком влаштовує: і майже порожня біла-білісінька кімната, і те, що я от-от шию зверну, намагаючись збагнути, що мене непокоїть найбільше.

Дідько! Допетрав тільки-но. Тут же немає дверей. Жодних, навіть найвужчої шпарини. Звідки ж тут взялася сестричка?! І чому її зовсім це не бентежить?! Он видивляється в стіни так, ніби перед нею — аркуш паперу, з якого треба прискіпливо вибрати єдиний-неповторний, той, що вартий найвдалішого малюнка.

Знаю такий її стан. Нічого не турбувало, тобто не турбує, крім паперу, олівців й решти дорогоцінного художнього мотлоху.

Чекаю. Невже вона збирається малювати тут, просто на стінах?! Хто знає, що за це їй буде, але ж навряд чи по голівці погладять і цукерочкою пригостять. А сестричка спокійнісінько лізе до наплічника, витягає звідти... кілька балончиків із фарбами. Стріпує головою, забираючи неслухняні пасма під картату беретку. Щось штрикає у грудях: дуже схоже на жест однієї знайомої малолітньої дурепи, яка от-от закохається в покидька. До речі, той покидьок, значно краще за мене знав би, що робити у цій-от замурованій диво-кімнаті, з якої вийти зась. Останнє одкровення настрою не додає.

Але якщо Руслани тут, поруч з нами, немає... одне із двох: чи живою залишилася, чи опинилася у кращому місці. Бо янголят, безперечно, пильнують, вони — велика рідкість. На-

віть якщо вони дещо кришонуті, як стверджують її супутниці... Та хоч би її з раю не спровадили, коли й там візьметься справедливість відстоювати!

Та поки думати про те нещастя не випадає: вона деінде, а поруч сестра. Що б зі мною не зробили потім, зараз мені дали шанс порозумітися. Хто знає, за які заслуги.

— Єво... — думки сипонули в усі боки, хоч би одненьку за хвіст вхопити! Може, мене от-от виженуть звідси утришия, а я тут дорогоцінні секунди витрачаю, тобто бекаю-мекаю.

— Єво... Ти ж графіті не цікавилася, ніби, ніколи? Чого ж тепер?..

Геній, блін! Про найважливіше спитав! Невже Арсен і крихти не помиляється, коли мене так образно характеризує?!

Але Євка киває. Серйозно-серйозно, без посмішки. Ніби я й справді про щось важливе розпитую.

— Так, не цікавилася! Але знаєш, братику, на снігу малювати ще гірше. Не тому, що зима намагається створене тобою швидко стерти і забути. Ще швидше, ніж люди... І не тому, що боїться. Ото сміху було б, якби зима мене боялася, правда?

Я під вимогливим поглядом великих сірих очей ствердно киваю: «смішно, дуже, живіт від реготу надірвеш...»

Єва неквапом ховає балончики назад до наплічника. Залишає лише два — із синьою і червоною фарбами. Нащось запитально дивиться на мене, немов питає згоди. Німо погоджуюся.

Вона підходить до стіни, на мить завмирає. От-от має з'явитися перша лінія. Однак вона не закінчила розмову, а розмовляти під час важливої роботи не любить.

— Якби не твоя Русланка, не знаю, щоб і робила. Звісно, викрутилася б якось, але це були тільки зайві зусилля... От, скажи, кому ще з живих, крім Руськи, на думку спало зі мною фарбами поділитися? Ох, Олеже! Як я за фарбами сумувала!

Це моя Євка. Її погляд, рухи, гримаски, он, губу нижню закусує. Саме вона, а не облуда, яку мені могли просто так підсунути. Та, зрештою, хто заради мене став аж таку майстерність виявляти?

«*Моя* Русланка»? Дідько, сестричка мене навіть до тимчасових подружок ревнувала. З Нінеллю взагалі розмовляти відмовлялася, лише посміхалася ввічливенько так, що аби хто із слабшими нервами, а не моя «кохана», то заїкою став би на місці. А тут говорить із симпатією, ледь поблажливо, як про молодшу сестру.

— Єво... — я маю обов'язково роз'яснити сестрі, що Руслана — не моя дівчина, ніколи нею не була і навряд чи колись схоче закохатися в такого довбня, як я? Пояснювати це сестрі? *Мертвій* сестрі?!

Навіть якщо це — передсмертна маячня. То час краще використати продуктивніше. Ще раз намагаюся сказати важливе:

— Єво, пробач мені.

— За що? — її здивування таке щире, що на мить ранить болючіше, ніж відверта образа.

— За все пробач: що не зміг захистити, що сидів тоді біля реанімації, і не за тебе молився, а думав, як помститися покидьку, бо чомусь певен був, що ти зможеш видряпатися. Не можна ж так, Господи, із дівчам чистим чинити, за єдину дурницю — на відкуп життя. Євко, я — ідіот, тобто месник, блін... Помстився так по-дурному за тебе, що ще гірше зробив і собі, і всім довкола. Та найболючіше, що мене не було поруч, коли тобі робилося погано, ще там, за життя. Вибач, що була самотньою... що мені було ніколи. Вибач, що любив, але так і не сказав, що ти — найкраща сестра, що... Ти ж через образу на мене не можеш... ну, зовсім піти? Аби спокій отримати врешті? Що маю зробити, аби тобі хоч трохи легше стало, що?!!

Диви-но, думав, що на півслова не спроможуся, а тут ледве зупинився від надміру емоцій. Заткнув пельку майже силоміць: зможе вибачити — хай каже, як спокутувати? А коли — ні, то що? Тоді і не знаю, як далі жити, але слова намарно переводити у такому разі не варто.

— Дурний ти, Олежику, хоч і старший брат. — Сестра зітхає зовсім по-дорослому. Невже дівчата ростуть і тоді, коли ідуть назавжди? Чи я й справді завжди був дурнем, бо не помічав, що вона доросліша, ніж її вважали, і знову й знову лажався, як із тою ж Русланкою?

— З чого це ти взяв, що я тебе звинувачую? Невже, насправді так думаєш?! То й добре, що зможемо порозумітися, хоч отак-от. Однак, не тебе я тут бачити хотіла. Не місце тобі тут. Зарано надто... А щодо нас з тобою? То таке: тобі ж теж не завжди медово в житті бувало, а я за своїми малюнками і не помічала цього. Хоч теж тебе дуже люблю. Незважаючи на те, що ти дурень. А до того, що я досі тут, ти не маєш жодного стосунку. То хіба тільки твоя Руслана в силі зрозуміти.

Вона зітхає і рішуче проводить першу лінію, ще одну, ще...

Е? Прямокутник? Сестричку потягло ілюструвати підручник із геометрії?

— Що це? — замість запитати про те, яким чином Руслані вдалося передати привиду справжні фарби, питаю перше, що на язик упало. Нащо мені це знати. То не моє, то з галузі чортознавства, а у цьому Арсен експерт — не я.

Євка здивовано витріщається на мене, промовисто говорячи: «Що за довбень?»:

— Двері, звісно ж, братику! — і майже розпачливий потиск плечима.

Ну як можна таку простісіньку річ не розчовпти?!

— Тобто для нас двері? — Обережно запитую та роблю крок до неї. Чи може людина збожеволіти вже на тому світі,

після того як померла? Чи, може, тут у них так прийнято — самому собі робити двері, як вихід? Нічого мудрішого вигадати несила. Однак саму я її нікуди не відпущу! Ні, вже доста, хай терпить охорону!

— Ці двері, Олежику, для мене і для малих. Дехто їх «зозулятами зими» кличе. Дивно, правда? Але все ж воно краще звучить, аніж потерчата.

Отут уже я знизую плечима. Я нічого не розумію, це щось зовсім для мене чуже. Євка ж продовжує:

— Хіба таке можна чинити, нехай навіть з мертвими дітьми, скажи-но, братику? Це не по-людськи зовсім. Отак збаламутити й так доволі хиткий світовий порядок? Та нічого. Я допоможу і вам, і дітям. Недаремно ж я досі тут чекаю. Здається, нарешті, дочекалася. Пора неупокоєним душам спокій віднайти. Тому я їх через ці двері вестиму, братчику. І через двері проведу, спокійно. Жодненького не забуду. А тобі поки зарано з нами, Олежику, справді рано, вибач...

Хочу заперечити, страх, як хочу. Чому це «рано»? Я ж так від життя втомився?! Але Євка знає мене, мов облупленого. Де ті курси, де навчають молодших сестричок старшими братами вертіти?

— Братику! Я ж без тебе не впораюся! — і сльози на віях. — Мало ж пройти через двері, треба ще спокусу прибрати — на той бік нам з дітлахами просочитися, а до світу живих тобі повернутися. Олежику! Ти ж сам питав, що можеш зробити? Допоможи!

— Як? — Маніпуляторка мала. Ледь усміхаюся і відчуваю, що стає легше. Від того, що вона не ображається, що поводить себе так, ніби ми вчора бачилися. І я вже встиг її за вухо смикнути, аби із матір'ю не почала сперечатися, і вихідний усій сім'ї не псувала, й диск із улюбленим фільмом принести на знак вибачення.

Вона простягає мені балончик із червоним маркуванням. Коротко пояснює, що вимагається від мене та від тих, хто до цієї кімнати не встиг потрапити. Слухняно повторюю, демонструючи, що все збагнув. Дуже хочеться доторкнутися до Єви, невже не заслужив? Вона ледь винувато відсторонюється:

— Зарано, Олежику, чесно, зарано для тебе. Не квапся, гаразд? Без тебе сумно, але як надто квапитимешся, розминемося. Я на тебе зачекаю, слово честі. І поки чекатиму, малюватиму картини. Ага! Найсправжнісінькі картини — не малюнки якісь там. А потім хвалитися буду, домовилися?

Мене вмовляють, як улюблену, але вередливу дитину. Дуже важко не поступитися. Але не втримуюся, питаю, хоч і відчуття таке, ніби б'ю нижче пояса:

— Сестричко, а там, за дверима, тобі не страшно буде одній? І там справді зможеш малювати?

Знову ця надто доросла й водночас надто знайома посмішка:

— Трохи страшно, братику. Але це добре, бо коли переступати важливий поріг зовсім без страху, пуття не буде. І коли я в теперішньому своєму становищі змогла малювати, то *там* точно зможу... Зрештою, навіть не це важливо. Врятувати душі мертвих дітей — ось що важливо. Ви ж там живих дітей, що не встигли зозулятами зими стати, хоч Марина мала і на них лихі плани, не ображайте. І себе, брате, не давай ображати. А за Руську не хвилюйся: її хіба божевільний образить по-справжньому, та й той потім каятиметься. Хтось сильний та справжній вашого янгола береже. Передай їй, що янголів бережуть ті, що бережуть Янголів. Вона зрозуміє.

Стою заціпенілий. Так, я не зрозумів: хто тут старший, хто мудріший і хто кого заспокоює?

Але Єва уриває себе, збагнувши, що забагато мені наговорила. Тоді раптом не втримується, доторкається до моєї

правиці — на щастя, її пальці крізь мою руку не проходять, як то відбувається в голівудських жахликах, лише обпікають крижаним холодом. Я стримуюся і не морщуся, тож дівча і не здогадується, що мені неприємно та боляче.

— Нам час, Олеже. І будьте там усі, чуєш? Просто будьте!

— Вірунько, Майє, Бодьку, Бориску, Лілько, Машо, Данько! Де ви там усі?! Час, малі, час! Хто хоче останню лінію провести?!

Це вже не до мене.

* * *

До стіни, де були намальовані двері, майнуло сім тіней. Невже вони весь той час, поки ми з Євкою розмовляли, були поруч, у залитій холодним світлом кімнаті, де начебто й найменшій тінці нема де притулитися?! На мить стає моторошно: не вміють ті режисери у культових жахликах народ по-справжньому лякати.

Семеро невеличких постатей хлопчаків і дівчаток інколи можуть налякати гірше за будь-яких кіношних монстрів. Думку, що *це — найсправжнсінькі монстри,* встигаю перехопити на підльоті. Так, аби ніхто з присутніх не помітив. Дітлашата як дітлашата. Ту ж Віруньку хоч зараз перед камерою став, аби у рекламі йогурту чи цукерок знімалася: симпатична і точно не зніяковіє. Хіба що то буде даремне гайнування кінострічки чи на що там зараз знімають?

Малі недовірливо косують у мій бік. Однак та, що її назвали Майєю, не втримується, починає торохтіти, ковтаючи по півслова:

— Ой-ой, там такий вогонь! Їм же боляче буде! Не хочу, щоб боляче було, тільки не Лусі, а? Вона мене пиліжками із помаланцами плигостила! Сонечка для сонечка. От! Та й інші боляче не лобили. Не тлеба боляче їм, будь ласка?

Боже! Там і справді вогонь. Я не можу кинути їх напризволяще! Принаймні живих дітей та Руслану. Цього Євка мені не простить — це вже точно.

Озивається Євка:

— Тихо-тихо, Майє, не плач! Звісно, ні Русьці, ні її друзям, ні дітям, що з вами не пішли, не має бути боляче. Але вберегти їх можемо лише ми. І лише тим, що зараз домалюємо разом ці двері, і підемо у них — не озираючись. А Олег причинить за нами двері — і побіжить допомагати і Руслані, і діткам у будинку, аби не боліло.

— І мамі Марині не болітиме? — тихо запитує кучерявий худенький хлопчик. Здається, Бориско.

Коли б моя воля, то тій суці перед смертю ще не так заболіло б! Добре, ми з Арсеном, хай і з натяжкою, але винні — треба менше з бабами валандатися. Однак, до смерті її чоловіка жодного стосунку не маємо, бо ж знаю добре, хто вбив та за що. Так, покійний далеко не янгол, навіть навпаки. І його сумління не те що по коліна, по шию в крові. А от що тобі, Марино, зробили дівчата — Руська та її компанія? Очевидно, просто опинилися не в тому місці і не в той час. Але от чого я геть не розумію — то це діти. Наче ж з добрими намірами всиновлені діти, що Марину навіть мамою почали кликати?! Діти, яких Марина ще не встигла вбити?! Їх нащо в офіру приносити? Що то за помста така збочена?

Євка, певно, думає про те саме, однак не сперечається: *нікому* не болітиме, якщо малі нам допоможуть. Дорослі дітям і після смерті брешуть — на тому цей довбаний світ і тримається!

Двері домальовані. Сестра повертає ручку — двері легко піддаються, без скрипу та інших спецефектів. Ніби й дивного нічого немає у дверях між світами. Тільки за порогом — не світло, за порогом — туман. Принишклі малі починають

перешіптуватися і посміхатися. Євка ще нашорошена, але в очах полегкість. Певно, щось там, за порогом, є таке, що мені просто не розгледіти. Мабуть, і справді рано туди зазирати усерйоз?

Сестра пропускає малих поперед себе — усіх сімох. Вони чемно переступають поріг, не озираючись, як їм і наказували. Євка на мить завмирає. Дорослі часто порушують свої ж настанови — тож на мить сестра озирається і сумно посміхається мені: схоже, не таке вже й веселкове буття нас чекає попереду, як мені моя молодша сестричка щойно розписувала. Однак вибір свій ми вже зробили.

— Хай щастить, братику!

— Хай, Євко!

Дурнувате прощання, дурнуваті обставини. Зате все щиро.

Двері зачиняються, перетворюючись на простий малюнок на стіні у кімнаті з білими стінами без натяку на вихід. Веселі перспективи тут провести вічність замайоріли на горизонті. Бо якщо сестра помилилася щодо моєї долі?

Рішуче перехоплюю балончик із фарбою у ліву руку — права, до якої Евеліна необережно доторкнулася, усе ще німує. Підходжу ще напівкроку ближче: хочеться зробити усе як слід. Хрест поверх дверей. Не простий — сварга, як Єва і прохала.

Поки не варто думати, чому фарба для запечатування вибрана саме червона. І *чим* доведеться запечатувати примарні двері насправді, в реальності, аби їх точно не можна було відчинити...

* * *

— То капєц, Олеже! Тобі ще сплячого красеня зображати не набридло?! Хто, думаєш, цілуватиме?! — і ляпас, правда, не сильний, але, схоже не перший. Мушу поставити собі ще одного хрестика до списку «за що маю помститися Арсену, ко-

ли ця історія позаду лишиться». Але плин думок різко уриває його сухий кашель, що рве горлянку насмішнику. Схоже, у цьому будинку розпочалися справжні неприємності. І тому не час розлежуватися.

І вже точно знаю, що не прийшов би до тями, попри всі методи народної медицини пана детектива, аби не Русланка. Звісно, дівчина не стала мене цілувати. Обзиваємо її божевільною, а вона буває практичнішою за всіх нас: десь роздобула респіратор, притисла до моїх губ. Кілька судомних вдихів відносно чистого повітря — і вдається слабко поворушитися. Допомагають дві думки: що, як і далі слабуватиму, Руслана собі респіратор не зодягне, так і задихатиметься, мене до тями приводячи. Яка тоді з мене допомога?

Руслана

Диск № ...

...останній.

Людина в реанімації. Чоловік. Заплющені очі, худе змарніле обличчя одного кольору з білизною. Трубочки, дротики причеплені до тіла. Зараз в комі. Доживає. А про «доживає» шепочуться між собою лікарі. Хоча він не може їх чути, принаймні вони в цьому впевнені. Його смерть вже доконаний факт, залишилося тільки вписати до паперів годину та хвилини. Біля нього вже навіть медсестри не чергують. Для чого? Лишень камера спостереження, про всяк випадок. А «всяк випадок» — то візит іншопланетян, очевидно. Відео записується на диск — вимоги охорони того чоловіка. А чоловік, очевидно, з когорти сильних світу цього. Бо навіть при майже мертвому медперсонал уголос висловлюється доволі стримано з переляком в очах. Наче нічого особливого в усьому цьому немає. Бо все, як у всіх хворих — процедури, крапельниці, обхід лікарів, розмови, невтішні висновки. Але..

Хтось з охорони, видно, що інерційний профі, таки передивлявся відео і...

Коли в палаті порожньо, починається найцікавіше. Майже мертвий чоловік розмовляє сам з собою. Та я вже якось звикла, що можу бачити те, чого інші не бачать, чути те, що інші не чують.

— Відпусти мене. Доню, благаю! Я хочу на той світ — хай навіть до пекла.

— До мами, татусю? — дитячий голос нізвідки. Уважніше вдивляюся в екран.

— Можна й до мами. Думаю, мені вона вже простила. Бо по-справжньому, як з'ясувалося згодом, любила мене тільки вона. Всі решта — використовували.

— А ти?

— Я?

Холоне всередині від почутого. Господи, на екрані телевізора наче фільм жахів транслюють. З'являється картинка. Мала сидить майже біля голови непритомного чоловіка. Звісила ноги, махає ними, вони короткі й не дістають до підлоги. Симпатичне русяве дівчатко років семи, кучерики вибиваються з-під поношеної червоної шапочки, щербата посмішка. Вона мені когось нагадує, вже я її бачила колись... І все б нічого, таке миле дівчатко, якби не... Воно мертве. Потерча. Через напівпрозору фігуру малої можу добре розгледіти стіну за її спиною. Клубок, колючий і неприємний, застрягає в горлі. І ні туди, і ні сюди. Згадую, де я бачила ту малу. Господи, це ж вона. Те саме дівча, котре замерзало тоді посеред степу, коли мене покликало до цього клятого міста. Але воно ж тоді було зовсім не прозоре чи ні? Чому ж тоді крім тебе його ніхто не зміг побачити? Ціпенію. Уважніше вдивляюся в екран, роблю звук гучнішим.

— Тату, ти мене більше любиш, правда, більше аніж Ірку? Ірка — погана. Вона жадіна-гавядіна, бо не хотіла дати своєї іграшки погратися.

— Доню моя! Віруню, я вас обох люблю. Пробачте мені, дівчатка, що не зумів стати для вас батьком, хоч якимсь батьком. Не тримай мене тут, Віруню. Відпусти.

— Я не можу, тату. Не можу. Я не хочу бути сама. Я так довго була сама, поки мене та тьотя не підібрала. Вона каже, що коли ми її слухатимемо, вона стане нашою мамою. Але ж у мене вже є мама. І тато є... Хіба може бути у людини дві мами?

— Ні, не може, маленька. — Чоловік ледь говорить, майже шепоче, з останніх сил напевне. — Тому давай, сонечко, підемо з тобою до мами разом: ти і я.

— Ти мене не обдуриш? Дорослі так часто брешуть. От і наша нова мама також бреше. Каже, що буде нас любити, коли ми її слухатимемо, а насправді вона нікого крім себе не любить.

— Як, доню, звати твою нову маму?

— Вона ще не моя, кажу ж, вона хоче стати нею. Її звати тьотя Марина, інколи вона себе називає Георгіною. Хіба можна називатися двома іменами відразу? Вона — погана. Вона каже, що ти вбив її чоловіка, її дитинку, мене і маму. Але коли люблять, то хіба тоді вбивають? Ти ж любиш мене, татку, правда?

— Люблю.

— А Ірку?

— І тебе, й Іринку люблю. Бо ви мої донечки.

— Ірка погана. Чому ти її любиш? Вона гуїстка.

— Хто?

— Гуїстка. То наша нова мама так називає тих, хто тільки себе любить.

— Ні, вона не егоїстка. Вона бідна перелякана дівчинка. Ви з нею сестри. Ти також маєш її любити.

Мала опускає очі на підлогу, нервово махаючи ногами.

— Донечко, не сердься. Я тебе люблю, моя маленька. Як мені гірко, що не можу тебе зараз пригорнути. Як мені прикро, що був таким довбнем і так багато в житті втратив через всяку дурню, яка називається владою, грішми... Не сердься, моя солодка. Будь ласка.

— Добре, не буду. Таточко мій любий.

Я аж слину заковтую нервово від зобаченого. Напівпрозора дитина пригортається до майже мертвого чоловіка.

Кілька хвилин вони мовчать. Нарешті, озивається чоловік:

— Ти знаєш, де зараз твоя сестричка? Ти щось про це говорила, Віруню?

— Знаю. — Дуже мляво відповідає мала. — В маленькій хаті. Там ще на подвір'ї стара дитяча гойдалка стоїть, з дерев'яним півником на горі. Але вона та гойдалка поламана і на ній не погойдаєшся. Татку, ти мені зробиш гойдалку, правда? І я буду на ній гойдатися.

— Зроблю, доню, зроблю! Гойдалка з півником, кажеш?

— Ага, з півником. А чого ти питаєшся і то не вперше? Тобі мене мало? — Мала напускає в голос жалю. — Тату! Я тебе до Ірки не впущу. Так і знай! Ага-ага! Не пущу! Я тебе їй не віддам. Чуєш? Ти мій тато, тільки мій.

— Добре-добре, маленька моя. Тільки твій. Спокійно, серденько, я буду тільки твій, робитиму все, як ти захочеш, тільки допоможи Іринці, врятуй її.

Мала якусь мить щось обдумує. Тоді простягає руку до обличчя чоловіка, до його очей. Гладить по щоці. Нахиляється і цілую в чоло.

— Якщо я допоможу Ірці, то ти будеш тільки моїм татом і відмовишся від неї? Обіцяєш?

— Так, тільки твоїм, відмовлюся. Але вона має залишатися живою, в цьому світі, бо інакше піде за нами.

Господи, на які тільки брехні не підуть дорослі тільки, щоб стало по-їхньому.

— Я не хочу, щоб Ірка йшла з нами. Нас чекає мама, тебе і мене. Ірка — чужа, тому хай тут остається. Вона тебе не любить. Такі дурниці про тебе говорила. Що ти ніби тільки гроші любиш. Дурна, правда? А ти мене більше від грошей любиш, так, татку, так?

— Так, доню.

— Від мільйон мільйонів.

— Ще більше.

— Ой, татусечку мій, який ти у мене! Я завжди дбатиму про тебе.

Вона поправляє на ньому ковдру. Гладить по голові.

— Дякую, донечко. Ти хороша, дівчинка.

— Ти мені дістанеш таку ж іграшку, як в Ірки, добре?

— Звісно. Навіть кращу.

— Ура-ура! Ти у мене, таточку, найкращий. Я так Ірці й скажу — тато мене любить, а тебе ні. Бо він з тобою ніколи не грався. А зі мною він і розмовляє, і каже, що гойдалку купить, і гратиметься. Так, тату?

— Так. Доню!

— То я йду.

— Йди, серденько та чимшвидше повертайся назад. Добре?

— Не переживай. Я допоможу Ірці, бо ти так хочеш. А чому та тьотя, яка тримає Ірку в себе, казала, що ненавидить тебе? І навіщо їй здалася Ірка?

— Яка тьотя, доню? Марина?

— Ні! Мама Марина тут ні до чого. Тьотя така, молода, модна, світле волосся. Красива, але дуже лиха. Ім'я має навіть дурніше від Ірчиного. Е-е-е-е, Іренея...

Арсен досі уважно слухає все, що я йому переказую. Він не може чути і бачити малу Вірку на екрані, тільки чує слова Мстислава. Після імені Іренея, увесь ціпеніє. Зривається на ноги... Хапається за слухавку. Тицяє пальцем по ґудзиках телефону.

— Олеже, то я. Йди в дупу зі своїми оперативниками. Я знаю, де мала. Будинок батьків Іренеї, знаєш де? Та я тебе не про мертвих батьків питаю, а про будинок. Ти там колись бував? Харе! Дорогу пам'ятаєш? Чо питаю? Давай так: Говорю я і питаю я, твої одкровення і прес-конференції залиши-

мо на потім. У дворі батьків гойдалка стара стоя... Що? Пішов у задницю, коментаторе! Так стояла чи ні? Оригінальна така: з півником дерев'яним на горі? Звідки знаю? Чи тобі не пофіг? Знаю просто. Ага-ага! Супер. Не ти супер, ідіоте! Бери всю свою рать, оперативників також, ментів, пантів, бандитів, можна й «швидку» заразом і хто там під рукою і між ногами в тебе валандається і дуйте в те село, до будинку з гойдалкою та півником. Малу викрала Іренея. Тримає в старій батьківській хаті. Інформатор мій! Ага! — Арсен дивиться сумно на мене. — Надійний інформатор. Чесний. Таких тепер майже не залишилося. Всьо. Кажи мені адресу, я також виїжджаю. Ага, хочу тій сучці в очі перед смертю подивитися. Чиєю смертю? Та своєю ж! Чи ти забув про список? Несподіванка, точно. Бо Марина Іпатіївна тут чиста. Слухай, познайомлю тебе згодом зі своїм інформатором, гаразд? А зараз до роботи, поки не пізно.

Арсен вимикає телефон. Я зриваюся на ноги:

— Я з тобою.

— Ні-ні! Не треба, Русечко. Це може бути небезпечно. Ти й так багато зробила.

— Оскільки «це» зробила Я то мушу їхати з тобою і, будь ласка, розкажеш мені дорогою про ту вашу Марину більше, добре?

* * *

Звичайно, ми з Арсеном приїхали найпізніше. Пізніше від оперативників, від міліції, від Олега. Ото сюрприз для нього буде, коли «інформатора», тобто мене побачить.

На засніженому подвір'ї стояла майже мертва конструкція, що колись, може, й була гойдалкою. Її верх прикрашав дерев'яний півник, колись червоний. Фарба на ньому пооблуплювалася, і він виглядав таким нещасним, наче його доїдав лишай.

Арсена тут усі знають і нас спокійно пропускають до хати.

Жінка-білявка висіла на червоній мотузці посеред порожньої темної кімнати, вікна якої знадвору забиті дошками. Очевидно тому, що було темно, хтось увімкнув світло і тьмяна від бруду лампочка утворювала на світлій голові вішальниці брудну пляму. Мотузка прив'язана до гачка, на який колись кріпили абажур. Принесли драбину. Тіло треба було зняти для судмедекспертизи.

— Собаці — собача смерть, — безжально ледь чутно цвікнув крізь зуби Арсен. Я аж похолола від тих його слів. Стало враз непривітно і холодно.

Жертва розвернута до нас спиною, елегантні білі чобітки ледве не сягають підлоги, роблячи над нею кволі гойдання. Світла норкова шубка, шкіряні білі рукавички на руках і мобільний затиснутий в правиці.

Я легко торкаю Арсена за плечу:

— Іренея!?

Я не запитую, я стверджую. Та Арсен ствердно киває.

— А мала де, тобто Іринка? — згадую слова Віруньки, яка обіцяла батькові, що Ірку врятує.

— А ти що тут робиш, Господи?! — За спиною чується знайомий голос. Розвертаюся. Пожований, втомлений, про таких кажуть, наче з хреста знятий, Олег.

— І я тебе рада бачити, Олеже. Але я не Господь, на жаль. Ірина жива?

— Олеже, не починай! — Арсен підносить вгору руки, бачачи, що той зараз зачне плести дурниці. — Іринку знайшли, вона жива?! І що тут у вас відбувається? Але спершу, давай вийдемо на вулицю, а то я тебе знаю.

Виходимо. Стаємо біля старої, засипаної снігом, гойдалки. Олег відразу зривається на крик:

— То ти мені скажи *що*? І де дівчинка?! Була тут, але зараз — *де*?! Може, свого інформатора запитаєш? — Я про всяк

випадок ховаюся за спину Арсена. Відразу розумію: роблю дурницю. Олег мене не вдарить, якщо навіть дуже цього захоче. Бо поруч Арсен. Кутики вуст в Олега смикаються. Наче це я йому боляче зробила.

Олег переводить подих та ніяк не заспокоїться.

— Де ти відкопав це диво горохове, Арсене? От, бідова дівка! Руслано, я ж тебе додому відправив! Думав, помудрішала, на вокзал поїхала, тобто додому! Бляха-муха. Дитячий садок. Наче у нас і без дівок проблем мало... — Олег ніяк не вгамується. — Ой, Арсене-Арсене! То, певне, і є, типу племінниця з чужого міста, що застудилася, га, детективе? — на мить крізь страшну втому пробивається гірка іронія.

Я майже нічого не розумію. А от Арсен трохи ніяковіє, однак вчасно бере себе в руки та в тон Олегу відповідає:

— Ні, що ви, Олеже Дмитровичу, — це молодша сестричка вашого друга з іншого міста, в якої автобус зламався, а ви підібрали бідолаху посеред степу зимового! — Арсен криво посміхається і вже більш спокійніше продовжує: — Не заводься, Олеже. Ну, збрехав я. Так і ти про неї брехав раніше, і що тепер? Руся нам допомагає. То вона на Іренею вивела.

— Вона значить вже «Руся»? Ще не «Русенька»? — Олег сердиться і недовірливо свердлить мене очима. Типу, як це ходяче нещастя, до якого неприємності липнуть, мов до жуйки чоботи, може щось корисне втнути.

Я трохи перелякано ствердно киваю головою.

— Ірка де? Що і сліду немає? — Арсен повторює питання.

— Казав же: не знаю. Приїхали — тут порожньо. Двері навстіж. Купа слідів довкола хати, переважно здорових чоловіків та одні жіночі, від підборів тобто. Певне Іренеїні. А чоловіки, схоже, похапцем звідси драпали. Якийсь безлад в тому всьому відчувається. Та найцікавіше тут інше, бо з покидьками-викрадачами ми якось розберемося. Якщо Іренея замовник, то й список свити, яка їй допомагала, відомий.

Так от про інше. Це дві пари дитячих слідів, які ведуть від будинку і губляться на розчищеній дорозі. Більші й менші. Що, інформаторе, може, нам дасте підказку?

Олег примружує почервонілі від безсоння очі. Можливо, аби не помітили у них проблиск надії. Арсен уриває його:

— Дасть-дасть. Потім. Ти розказуй краще, як все було.

— Та як? Зайшли в будинок, а там... Іренея посеред кімнати на мотузці гойдається. Совість замучила чи, може, хто й допоміг? А поруч, майже під її ногами, колишній тілоохоронець. Сидить, обійняв себе руками, труситься весь, очі вирячив, наче привида побачив. І весь сивий. Хоча хлопці з охорони, які його добре знають, стверджують, що ще вчора був чорнявим. Пацану тільки-но двадцять п'ять стукнуло. Ми до нього, розпитувати стали, та де там — почав плакати і жалібно вити. Ні слова не сказав. Повезли в лікарню. Здурів чоловік, помішався. І ще от, — Олег виймає з кишені іграшку: — Ірчина стара забавка, під вікном знайшли. Вона з нею ніколи не розлучалася. То подарунок її мами. Тож те, що Ірину тут тримали — однозначно правда. А от куди ділася?

— Ми, здається, знаємо куди ділася, — відповідає Арсен. — Вона в Марини.

— В Марини? Тобто як, тобто у *Вдови*?! Чекай-чекай, Арсене, при чім тут Марина? — Олег здивовано витріщається на нас. — Ти ж сам казав — Марина не причетна, то все мачуха, Іренея тобто. Ну?

— Олеже Дмитровичу, шановний! Ви все одно не повірите. — Арсен говорить спокійно і враз, злісно та майже пошепки додає: — І більше на Руслану не кричи. А то я тобі язик відірву. Зрозумів? Що витріщився? Поїхали.

Олег стоїть якусь мить здивований та ошелешений почутим. Арсен смикає його за рукав:

— Ну, бовване, агов! Тільки час гаємо. І не запитуй зайвого, бо тут зараз починається ота чортівня, яку ти так не лю-

биш і в якій ти не спец. Але перед цим, маленьке прохання. — Арсен щось шепоче Олегу на вухо.

Той навіть не здивовано, а просто ошаліло дивиться на Арсена. Крутить рукою пальцем біля скроні, але таки йде прохання виконувати. Повертається в будинок. Ми сідаємо в машину і мовчки чекаємо.

Їдемо також мовчки. Арсен за кермом, я спереду біля нього, Олег позаду. Арсен кудись телефонує, говорить якусь дурню, з якої я ніц не второпаю та й не дуже прагну, бо про інше думається. Тоді через пару хвилин ми зупиняємося біля двоповерхового будинку, майже на околиці міста. Арсен заходить у крамничку на першому поверсі. Вгорі вивіска. «Чарівні речі». Олег зневажливо пхикає:

— Крамниця для довбнів! І чого це ти, Руслано, туди не попхалася? Там твої «побратими» мешкають.

Зневажливо пхекаю, ніби мене це мало цікавить. Знаю ж наперед, тільки-но спробувала б — мене Арсен миттю на вулицю спровадив би. Колись мене Тетяна вигнала зі схожої крамниці. Дідько, чого це вони вважають, що якщо більше за мене знають, то можуть командувати? А як тоді мені самій вдосконалюватися, коли ініціативу виявляти забороняють?!

Олега обманює моя поступливість. Тож він від забороненої крамниці переходить до «покупця»:

— Ну ти й вчудила, мала! І, знаєш, це ще я можу якось зрозуміти та прийняти — бажання пригод, адреналінчик у крові. Але не його. Він, тобто Арсен, не для тебе, мала! Тобто з ним жодній порядній дівчині зв'язуватися не варто. Він покидьок, чуєш?! Руки, ноги, душа — все в крові.

Олег починає читати нотації. Каже, коли мене поруч з Арсеном побачив, то мало інсульт не дістав. А далі за текстом, бо: якщо вирішила залишитися в «цьому чортовому місті», то могла б собі бойфренда ліпшого підшукати, а не гада

останнього. О'кей, якщо Арсен покидьок, то якого ти, Олежику, з ним водишся? І не кажи, що тільки й стосунки у вас, що продавець-покупець. Бо впевнена, тільки-но гроші запропонуєш за пошуки Ірини, то Арсен пошле так далеко, що звідси не видно. Він зараз не гонорар відробляє, зовсім ні... Ех, Олеже-Олеже! У самого он проблем вище неба — вкатруплена коханка чи й кохана, викрадена мала, котрою маєш опікуватися та до того всього ще й сумління, яке догризає через смерть сестри, а він попри це не забуває мені нотації почитати.

Дарма, Олеже, думаєш, що я не розумію, ким є Арсен. Я не ідіотка. Все я бачу і все розумію, однак... Не все так паскудно насправді. Арсен не пропащий, він може стати кращим, тільки треба його підштовхнути в правильний бік. Так, я не нянька і не учитель. Та, зрештою, вони йому навряд чи знадобляться, а от друг справжній... Блін, можна ж спробувати, нє. За «спробувати» мені ж нічого не буде? Чи буде? Ото знайшла про що думати після побаченого та почутого.

Не втримуюся. Обриваю різко Олега, несила сперечатися:

— Давай про це потім, Олеже, добре!? Є важливіші речі.

* * *

Та, зрештою, хто знає, що воно зараз важливе? Мені біля Арсена спокійно та надійно, і я чомусь стовідсотково впевнена — він мене не скривдить, а поки я поруч, не ображатиме й інших. Тетяська б обов'язково цю ситуацію прокоментувала так: «Закохана дурепа». Ще ні, а далі побачимо...

Зрештою, ми з Арсеном чимось схожі. Він, правда, голосів не чує. Але бачить багато такого, на що прагматики, типу Олега, закривають очі. Найгірше, що й Олег це побачити зміг би, якби зумисне в інший бік не відвертався, а так щоразу доводиться пояснювати, що ж *насправді* перед очима маємо.

Приїхали. Знайомий будинок зі знайомого малюнка Євки.

Коли дійшли до вхідних дверей будинку різко зупинилися. Бо раптом нізвідки посеред зимової стужі, холодного снігу перед порогом засніженим з'явилася змія. І непроста змія, бо Олег згодом нам розтовкмачив: то одна з найотруйніших у світі, австралійська тигрова. Отрута діє миттєво. Вона не намагалася поки нападати. Просто перегородила нам вхід і прискіпливо дивилася то на одного з нас, то на іншого. Олег поліз різким рухом до кишені, звісно за пістолетом. Змія насторожилася і витріщилася на нього. Арсен ледь чутно прошепотів: «Ще один зайвий рух, супермене, і ти труп. Замри, ідіоте!» Олег, очевидно, в душі чортихався та посилав Арсена якнайдалі, однак таки послухав. Змія і далі продовжувала свердлити Олега очима. Не вірила вона йому. Їй він здавався поміж нас найменш благонадійним. Це дало можливість Арсену непомітно вийняти зі своєї кишені маленьку пляшечку з білою рідиною та тарілку. Він почав переливати рідину в мисочку. Змія змінила об'єкт дослідження, не мигаючи втупилася в Арсена. Та дивилася вона зовсім не вороже, мені здалося, що навіть зацікавлено... Чи вона почула запах, чи була надто голодна, але коли Арсен обережно поставив перед нею мисочку з білою рідиною, вона жадібно заходилася пити. Через тридцять секунд змія лежала бездиханно біля миски.

— Ти страшний чоловік, Арсене, — сказав втомлено Олег. — Добре що ти мені не ворог.

Арсен стенув плечима. Мене ж цікавило геть інше.

— Звідки ти знав як і чому?

— Я давно живу в цьому місці, дівчинко. — Проста як ніч відповідь. — Під нашими ногами на камені вигравірувано: «Anguis in herba». З латиниці — змія в траві.

— Це з того чарівного магазину рідина? — перепитую. — Там що?

Олег мовби не чує нашої розмови, веде своєї, наче виправдовує всі дії приятеля:

— Можемо, Арсене, потім щось схоже провернути з Мариною. Красиво! Сипнув в молоко ціанистого калію і жертві гаплик... Але оригінальних собі охоронців Марина вибрала. Не з трояндами ж нас зустрічати, особливо коли гості непрохані. От і спустила Цербера, тобто змію.

— Ага, точно! Олеже, ти такий глубокодумаючий, що просто фініш! — Я не втримуюся від іронії. — Які змії-охоронці в наших широтах при мінусовій температурі?

Олег зневажливо хмикає. Щоб ми не сказали — не віритиме, бо все на світі обов'язково має звичайне наукове пояснення. Піднімаємося сходами. Олег попереду. Арсен зупиняється, шепоче мені на вухо так, щоб Олег не чув.

— А у мисці звичайне материнське молоко, Русько, розбавлене мертвою водою. — Говориться наче про щось геть буденне.

Відьмак, блін.

Арсен уважно дивиться якусь мить на мене, наче прочитав останні мої слова:

— Мій дід з *непро́стих*, Русланко, як і ти. Пам'ятай про це, дівчинко. Ми з тобою нерізні, зовсім нерізні.

Тим часом Олег гукає з-за вхідних дверей будинку:

— Ходіть вже, а то найцікавіше пропустите. В хаті, схоже, аншлаг.

А потім... Завертілося все, наче в каруселі.

Крик, вереск, органна музика... Божевільна жінка реготала так, що кров застигала в жилах. І поки Арсен з Олегом намагалися вибити вікно, Тетяна з Інкою накинулися на Марину без заклять та прокльонів, а по діловому — з кулаками. Діти, живі справжні діти налякано стояли, не дуже розуміючи, що відбувається. Бо, може, вони й були проінструкто-

вані про те, як себе поводити, та, певно, стількох гостей відразу Марина не чекала.

* * *

... Боже, як паморочиться в голові, середину розриває кашель, сльозяться очі. Що за фігню випустила в повітря ця божевільна? Краєм ока бачу, як звідкись на обличчях дітей з'являються респіратори. До мене підбігає стара знайома, мала Майя: «Ланко, на, — тицяє в руки мені респіратора. — Забели нас звідси. Нам стлашно». За її спиною наче на прив'язі бачу перелякані очі потерчат. Потерчата — це також діти, хай давно мертві, але душі в них справжні. Майя майже силоміць утискає мені в обличчя респіратора. Натягаю його, хоча розумію, що то не дуже добрий захист. Треба звідси забиратися. Роззираюся. Діти в масках — добре. Тетяна, Інка та й Марина кашляючи сплелися в один вузол і борсаються там...

Олег лежить під вікном, схоже зімлів. Вогонь в каміні горить ще сильніше, мені здається ще трохи і його язики вирвуться на волю і тут все вигорить чи зірветься, коли газу набереться замкнутому просторі критична маса.

— Тут підвал є? — запитую Майю, бо розумію, що з будинку нас не випустять. Все наглухо зачинене. А діти тут давно, то, може, і...

— Є, — Майя хапає мене за руку і тягне кудись по коридору. В кухні тицяє пальцем на килим. — Там.

Я все розумію. Відкидаю килим вбік. Беруся за ручку ляди і піднімаю її. Звичайна тобі пивниця, дерев'яна драбина веде вниз. Немає коли довго роздивлятися чи роздумувати:

— Майє, дівчинко! Веди всіх дітей сюди, тихо спускайтеся драбиною та чекайте на мене. Скажи, що так треба. Нагорі ще хтось з живих є?

Майя ствердно киває головою.

— Вілуня та Ілка. Вони нечемні і мама їх покалала.

Кидаюся сходами на другий поверх. Метушня, кашель, крики, полум'я, божевільні звуки органу заповнюють собою простір. В одній з кімнат — дві перелякані дівчинки, сидять обнявшись. Тут ще не дуже смердить, хоча запах і сюди почав добиратися, бо малі прикривають обличчя долонями, покахикуючи. Респіратори їм не видали. Бунтівниці не заслуговують пощади. Малі здивовано витріщаються на мене.

— Вставайте, дівчата! — Не рухаються. Вони мені не вірять. Кажу чарівне слово. — Іринко, мене Олег прислав. Бери сестричку і спускайтеся в пивницю на кухні. Бігом.

Чарівне слово «Олег» діє блискавично. Мовчки встають і дріботять за мною слідком.

Внизу коїться чортіщо. Якимось дивом Інці з Тетяною вдалося оглушити Марину, але газу в кімнаті зібралося стільки, що розумію — ще трохи і всім гаплик. Дівчата корчаться від кашлю та сліз. Кличу їх за собою. Доводжу до кухні, тицяю в бік відкритої ляди. Вони все розуміють без слів, тягнучи попід руки напівживу жінку.

— То моя рідна тітка, та сама, — ледве видавлює з себе Тетяна.

Махаю рукою — все потім, потім...

Тепер Олег та Арсен. Арсен досі намагається висадити вікно. Олег непритомний на підлозі. Арсен казав, що той пару діб не спав, тож йому невеликої дози брудного повітря вистачило, щоб зімліти. Зриваю з себе респіратор, притуляю до обличчя Олега. Гидкий роздираючий запах починає виїдати очі, викашлювати легені. Стараюся глибоко не вдихати. Олег наче очунює. Розтовкмачую хлопцям, щоб мене зрозуміли, куди всі поділися. Хапаємо з Арсеном Олега попід руки і сунемо до пивниці. Правда, з мене помічниця нікудишня. Бо основне робить Арсен, я просто дрібочу ззаду. Краєм ока бачу, що Марина-Георгіна починає ворушитися. Цю змію

ніщо не бере — ні газ, ні бійка. Може, і справді треба було її напоїти Арсеновим молоком, як радив Олег? Перед дерев'яною драбиною вниз Олег вклякає. Зриває з себе респіратор, тицяє його в руки Арсену і ще щось червоне.

— Вдягни. Вернися до неї. Візьми шнурок.

Я нічого не розумію. Але Арсен, схоже, зрозумів усе. Він чіпляє респіратор, рукою показуючи вниз, натякаючи щоб ми спускалися. Олег йде першим, майже силою його туди запихаю. А сама слідкую за Арсеном. Він тримає в руках довгий червоний шнурок. Схожий на той самий, на якому повісилася чи повісили Іренею. Марина намагається стати на ноги, їй це ледве вдається. Арсен за допомогою шнурка закільцьовує Марину. Кавалки нерозбірливих слів долітають до мого вуха. Перстень на його пальці горить лихим вогнем. І я розумію — це закляття. Змія потрапила в пастку. Арсен біжить в мій бік.

— Це її затримає. Ми встигнемо заховатися. Давай, Русько. Будинок от-от вибухне.

Спускаємося вниз. Там тісно від людей. Ледве всі вмістилися. Закриваємо ляду над головою. Ляда дерев'яна, і стає зрозуміло, що це наче клітка для нас чи пастка. Бо якщо будинок вибухне — це нас навряд чи врятує. Запах починає добиратися і сюди.

Мовчимо у темряві. Що тут можна ще сказати? Здається, приїхали. Загнали себе в кліку.

Раптом озивається Олег.

— Хтось має мобільний. Мій ще вранці здох, батарея сіла.

— *Шет!* Думаєш, ти один такий розумний? — Відкликається Інка. — Антена тут відсутня. Це ж передпокій пекла, друже!

— Та я не про це. — Говорить сердито Олег. — Мені б підсвітити.

Інка вмикає свій, сенсорний. Він блимає якимось дуже холодним синім світлом. У нас обличчя наче в передсмертних

масках. Діти перелякано збилися в купку. Ловлю себе на думці, що чомусь не бачу потерчат. Вони просто щезли.

Олег щось наче шукає на стіні. Тоді дотягується до верхньої полиці, шарпає одну дошку на себе і... Перед нами розчиняються потайні двері, а за ними — ще одна кімната. Олег йде попереду, підсвічуючи собі. То навіть не кімната, зала. Посередині овальний стіл, на ньому скляна куля. Товсті чорні свічки стоять на підлозі навколо столу. Їх тринадцять. Таке відчуття наче тут працює витяжка, бо повітря чисте, навіть прохолодне, без неприємного задушливого запаху. Так, тут мусить бути добра витяжка, бо, очевидно, ці свічки палилися довго. Попід стінами стелажі: один з книгами, інший з баночками та мішечками. Навпроти завішене якоюсь шматою величезне дзеркало, майже на всю стіну.

— Це кімната для обрядів некроманта, — зі знанням справи каже Тетянчина тітка.

Арсен з Олегом вертаються до дверей, щоб їх зачинити, бо запах і сюди починає добиратися. Але марно. Двері герметично закриваються тільки з того боку. Все відбуваються стрімко. Тітка Тетяни кидається до дверей. Вибігає з них, замикає нас, залишаючись з того боку. Тетяна гамселить щосили в двері.

— Відкрий, відкрий. Не треба, тітонько. Ми щось придумаємо.

— Не треба нічого придумувати, Тетянко. — її ледве чути за броньованими дверима. Це моя офіра, розплата за все... Хтось має запечатати ті кляті двері, запечатати кров'ю. Прощавай, мала! Я люблю тебе.

— Тітонько, не треба, благаю, не треба.

У відповідь — тиша.

Я беру Тетяну за плечі. Вона плаче, навіть не соромлячись цього. Дозволяючи себе жаліти. Навіть сильним інколи слід плакати, щоб не забувати — вони також люди.

— *Звідки* ти знав про двері? — запитує Олега Арсен.

— Ти все одно не повіриш. — Той стомлено і сумно говорить. Раптом його губи ледь кривляться: плакатиме?! Ні, то усміх такий... вперше бачу, що він взагалі вміє усміхатися, хоч так, із болем. — Сестра підказала. Так, Арсене, сестра. Та сама, що померла шістнадцятирічною, але й після того не кинула малювати... Тобі, Руслано, вона просила передати, що дітей, тих, що *справжні* зозулята, вона забрала з собою. Щоб ти не переймалася цим: забрала їх туди, де вони хоч комусь потрібні. А отже, вже й не зозулята ніби. І ще одне. Просила тобі передати, дурня, можливо та все ж: «Янголів оберігають ті, що оберігають янголів?» Ага-ага, згода. Повна маячня, але Євка сказала, що Руслана зрозуміє.

І я розумію, я все розумію.

— Сподіваюся, що хоч щось із цього марення, яке мене запам'ятати примусили, ти збагнула? — на мить із колишньою задиркуватістю уточнює хлопець.

Збагнула. Губи сіпає від вдячності до дівчини, яка *змогла* зламати порядок.

— А малі, оці-от, наші справжні, — Олег продовжує інструктаж більш впевнено, — хай поскидають з себе ті речі, які їм особисто дарувала Марина. Так вона тримала біля живих мертвих. «Тлін до тліну», — так Євка сказала. Що з тими речами робити, ти ж знаєш? — то вже до мене чи то твердження, чи запитання.

Я розпачливо стинаю плечима.

— Я знаю, — майже хором кажуть Тетяна та Інка.

Правда, Інна пошепки додає кілька слів на адресу турботливої *матінки*, щедрої та ніжної, яка схильна приймачатам *такі* обновки дарувати. Її калічена англійська рятує погано: була б справді невинною *малою* — спаленіла б від брудної лайки. Але тут і Тетяся, забувши про маску справжньої леді, схвально киває.

Арсен здивовано й трохи збентежено дивиться на Олега. Так, ніби прогледів раніше щось дуже важливе, тож тепер визирає в усі очі

Я згадую малюнок з підписом «Зозулята зими», який намалювала Єва, мертва сестра Олега. Більше ми не встигаємо ні про що подумати, ні про що запитати. Бо світ розриває потужний вибух. І я кудись провалююся.

Післямова

Олег

Бувають дні, коли мрієш, щоби життєві неприємності обмежувались чимось звично-буденним. Як-от позапланова перевірка податкової, недбалість підлеглих чи медово-в'їдливий голос у слухавці — то директриса школи, в якій навчаються мої вихованки: «Олеже Дмитровичу, це добре, що Ірина так любить… сестричку і заступається за… е-е-е Вероніку. Але, якби це м'якше сказати, — звісно, що *м'якше*, адже щоразу сама директриса телефонує, бо спонсорські немаленькі вкладені в цю приватну школи, от гроші й відпрацьовує справно. — Тобто, шановний пане Олеже, погодьтеся, ваша Вероніка досі, попри щоденні співбесіди з найкращим психологом міста, який у нас працює, залишається дикою кішкою. Ну тобто агресивною дещо… надміру. Можливо, деякі її, е-е-е-е, тобто манера поведінки провокує однокласників на неоднозначні вчинки… ні-ні, все розуміємо, дівчинка не зовсім домашня, їй важко звикати… але, може, ви також зі своєї сторони, тобто порозмовляєте з дівчатами…»

Розмовляю, регулярно.

Та це все будні і проблеми буденні. А от що робити, коли телефонує Мала і зі *справжньою* радістю повідомляє наступне: «Брат Ромка нарешті зміг приїхати! Уявляєш, Олеже! Тетяся зраділа дуже-дуже! І він зрадів, що з нами все гаразд, хоч і виду не подає — увесь такий насуплений».

Незнайомому Ромці щиро співчуваю. Лихо у нього багатооке. Одної Руслани вистачить, аби не сумувати. А тут ще такий подарунок долі — «майже дружина» також з конкретним прибабахом у голові. І дивне оточення його дівчат: подруга-упирка, *типу хлопець* Руськи — Арсен, неоднозначний тип, слід сказати.

А тепер Роман, очевидно, ще й зі мною познайомитися схоче. «Подякувати» щиро, коли дізнається, кому зобов'язаний зміною сімейного стану, який перетворив його в один момент на двічі батька.

Бо Арсен уже приходив. Просто до офіса. Схоже, хотів набити пику «улюбленому» клієнту просто на його, клієнта, робочому місці. Претензії висував: «Руся обох всиновлює, уявляєш?! *Обох*! Благодійник, блін, вишукався, дякую красно!»

Не втримався, зробив очі невинні: «Як *всиновлює*?! Мова йшла про взяття під опіку, так і документи оформлялися. І ти ще дякувати маєш мені, а не лаяти, бо твоя мала спершу відразу трьох хотіла, так я Тетяну ледве вмовив хлопця собі взяти. Як там його, Бориско, здається. Тетяна ж спершу лишень на дівчинку погоджувалася, Марійку, бо мовляв, на якусь Марту та дуже схожа, а що ім'я інше — то й добре, бо доля інша буде...»

Арсен після почутого так офігів... кхм, тобто *здивувався*. Тьху ти, тепер доводиться за кожним словом слідкувати... Звідки у малих дівчат така чіпка пам'ять на дурниці? Так-от, так «*здивувався щиро*», що розвернувся і пішов геть. Навіть

про останній гонорар забув спитати. А я не встиг нагадати. Тож має привід ще раз завітати сюди. І ліпше не сьогодні.

Відриваюсь від паперів, підходжу до вікна, вдивляюся у брудну зимову вулицю. Потім повертаюся до компа, вишпортую із-під стосу паперів диск і ще раз уважно переглядаю сюжет, який недавно транслювали по місцевому телебаченню.

Про трагічну загибель відомого підприємця, благодійниці місцевого масштабу, бла-бла-бла... і просто гарної людини, яка, попри нелегку долю і втрату близьких, змогла замінити нещасним осиротілим діткам маму, обладнавши в своєму розкішному особнячку сімейний дитбудинок... бла-бла... Звісно, це неповторна Марина Іпатіївна... Передача побудована так, аби й дурню стало зрозуміло: про жодне замовлення на вбивство і мови не може бути. Звісно, на Землі інколи й з янголами трапляються нещасні випадки.

Обережніше треба бути, людоньки, витік газу — не жарти, хай йому, вогонь не вибачає найменшого недбальства. Навіть засмучено-глибокодумну мармизу головного пожежника міста показали.

Кілька схвильованих слів про те, що, можливо, вельмишановна благодійниця змогла б таки врятуватися, якби не визволяла діточок. *(Може, варто вшанувати пам'ять хвилиною мовчання чи прослозитися?)*

Та, на щастя, знайшлися добрі люди, які в пам'ять про вельмишановну добродійку, пожаліли дітей, котрі знову осиротіли, не дозволили нещасним пережити ще одне потрясіння, тобто повернутися назад до притулків сирітських, оформили опіку... Молодці, правда? Тож, давайте, любі глядачі, не забувати, що обласна програма з усиновлення все ще діє і брати приклад із небайдужих та свідомих городян! Таких, як Марина Іпатіївна. Хай земля їй буде пухом...

* * *

Русланка, як побачила той сюжет уперше, просто дар мови втратила. Потім сказала кілька слів... Таких, що після почутого довго німували всі ми, здивовано витріщаючись на нашу Малу й прикидаючи, від кого вона аж так свій лексикон розширила. Начебто, *аж такого* (брехня на брехні) вона навіть від нас не чекала.

Поки її шпетили на три голоси — ідилія, блін, Арсен з Інною, ще й із Тетяною на додачу, вперше знайшли спільну мову! — я ще раз пригадав кілька найвдаліших моментів. Гарно журналюги спрацювали, недаремно такі гроші здерли, зарази!

Звісно, в репортажі, жодного слова про те, що ці «гарні люди», котрі опікунами бути взялися, опинилися випадково замкненими у підвалі спаленого «через недбальство» будинку. І також мовчок про ще один обпалений до невпізнання жіночий труп... Досі перед очима сліди запеченої крові на білій стіні, дивно, що саме та стіна вціліла після вибуху, не вигоріла зовсім... І то навіть не сліди, а кров'ю намальований хрест, дивний такий. Схожий на той, який мене вчила малювати Євка.

А після пожежі дехто із благодійників тиждень у лікарні вилежувався, разом із комашатами за компанію... Руслана мала б там і більше «відпочивати»: Арсен наполягав, я, звісно, був не проти. Та тут її «майже родичка» нагодилася: мовляв, вдома під наглядом рідних та друзів швидше одужає, тож перевели нещастя наше на домашній «ліжковий режим». Ох, важко нам з нею було, все кудись бігти поривалася, ледве втримали. І якби не шантаж із мого боку та Арсенові вмовляння, то...

* * *

— Милуєшся гарно створеною легендою? І дорого коштує отак баки усім забити? — єхидно так, за моєю спиною.

Блін, точно у пророки треба подаватися: приперся тут дехто, ніби інших справ немає! Але спершу, мабуть, звільню декого з власних працівників. Я ще не настільки божевільний, аби давати розпорядження без попередження пана детектива до себе пропускати! Ініціатива ж тут точно вимагає покарання.

Озираюся на голос:

— І тобі доброго дня! Не повіриш, не дуже. Ще коли обіцяли перший іміджевий сюжет створити за півціни, про співпрацю домовився. Тож тепер відпрацьовують, то й по всьому. Хто знає, що про мій імідж тепер самі телевізійники думають, але якось не сильно обходить. Аби містом чутки про дітлахів-убивць не розходилися... — і без переходу, із таким же сарказмом луплю у відповідь: — Ну як, Арсене, ти майбутньому родичу сподобався?

Шкода, але брат малої Ромка, схоже, не з тих, хто з півоберта кулакам волю дає: принаймні на обличчі Арсена жодних слідів «знайомства». Хоча, коли врахувати про всі новини, що посипалися на бідну Ромкову голову, це не дивно. Бо він відтепер стає опікуном двох сиріт, та плюс до всього і його сестриця обзавелася також відразу двома вихованцями, навіть заміж не вискочивши спершу... Тут уже не до рихтування зовнішності майбутнього зятя. Добре, коли без сердечних ліків чи народного знеболювального у сорок градусів обійдеться.

Арсен кривиться і щось бурмоче про дурбеликів, котрими жінки можуть вертіти, як їм заманеться... Бо аби така крутійка згодилася офіційний шлюб оформити, то ладні й чужих дітлашат виховувати...

А в дзеркало спершу глянути не хочеш, шановний? Пригадую добре, як мала кричала, що не дасть дітей ще більше калічити і віддавати до притулків знову. Так, Арсен наче й намагався до логіки апелювати: ну, хто дасть опіку дівчині, що

недавно сама повноліття справила, незаміжня, не має стабільної роботи і достатку?!

Та хіба Руслана когось слухатиме? Коли папери на опіку подавали, приправивши їх щедро американською валютою, то на такі «дрібниці» очі чиновники миттю закрили. Ну, так, каюся: ота «приправа» — моя заслуга. Так, діяв виключно з власних інтересів, бо сподівався, що з таким «додатком» Арсен до Русланки не поткнеться. А вона з часом, з моєї подачі, познайомиться зі справді достойним чоловіком... Мрійник я, одначе...

І тижня не витримав пан детектив. Тепер вишукує цікаві цяцьки у дитячих крамницях і уважно приглядається до трирічного Богдана та трохи старшенької Майї. Здається, всі вони вже збагнули, що Руську якось доведеться ділити, тож тепер притираються...

Добре, що мала про мої плани не дізналася, бо із дурнуватою гордістю ще й від допомоги відмовилася б.

Із матір'ю Василя сам особисто зустрівся. Завинив я цьому хлопакові дещо. Тож гроші на похорони дав, сказав, звісно, що таким сином пишатися має... Ну, розповів дещо, не зовсім правду... Як її Василь допомагав діткам-сиротам. Тепер вона виховуватиме Данька — стверджувала, що копію малого Василька. Не певен, що той шкет на фото, *маленький Василечко,* якого мені показували, хоч чимсь на дорослого Василя схожий чи на заморене мишеня, котре чортова Марина тільки-но під опіку взяла і, слава Богу, не встигла *до справ долучити.* Та хай уже і схожим на Васька вважається, аби і з нього людина добра виросла.

Бо Руслана за долю малого дуже хвилювалася. Могла і третього собі залишити. Ху, їй аби з двома впоратися. Он, у лікарні, навіть старшою сестрою Майї вважали. Але яким робом їй вдалося Тетяні аж двох нав'язати — дивуюся досі...

Ну, Віруську мені довелося взяти — Ірка вчепилася, не віддерти: сестра, та й усе. Мовляв, точно знає. Правда, тепер скубаються час від часу, коли думають, що я не чую, однак перед іншими Іринка сестричку молодшу відчайдушно боронить: не займайте — *моє*, та й по всьому.

Ще однією «сиріткою», Лількою, лікарка-педіатр у лікарні зацікавилася. Бо чужих дітей рятувала, а свою одиначку не вберегла... І то не від хвороби, якби ж то... П'яний водій, який божевільно мчав через зебру, малу не помітив на переході.

Тож почала рудій бешкетниці пряники й яблучка приносити. Руслана дізналася — піввечора роздумувала так активно, що ледь не рип мізків чути було. Потім вердикт винесла:

— Вона, та лікарка, наче непогана людина. Звісно, якщо глибше копнути, певно, когось по житті ображала та дурниці різні чинила. Куди без цього? Та *нашу* Лільку не ображатиме, впевнена. Зрештою, Інці ще зарано малечу доручати, хай погуляє поки...

Арсен після цього повітрям вдавився так, що довелося по спині гамселити. І знову до мене претензії, мовляв, спина в нього не казенна, щоб по ній усі калатали. Тетяна зо дві хвилин допитувалася у «*шановного Всесвіту та провидіння*», за які гріхи їй аж таку зовицю послано, що ладна упирок перевиховувати та їм дітей на вдочеріння підсовувати?! Руслана, схоже, так і не втямила, *чого* ми всі збаламутилися: вона ж якраз пропонувала Інку дитиною *не* ощасливлювати, а не навпаки. Добре, що та білявка фарбована не дізналася, якого щастя ледь уникнула.

Ніби всі заспокоїлися трохи. Поступово сяк-так життя налагоджується. І от, маєш — поганий знак: Арсена принесло без попередження.

Похмуро потираю праву руку — нещодавно з'явилася така звичка: після пожежі рука час від часу німує, а біля кисті

п'ять невеличких плямок зосталося, то сліди від «безболісного» Євчиного опіку. Схоже, що ця відзнака назавжди.

* * *

Арсен має вигляд підозріло задоволений. І майже не криючись, хвалиться новиною:

— Я Русланці один цікавий телефонний номер підсунув, сказав, що для *панни Інни* він дуже важливий. Від мене може і не взяти чи викинути — дурнувата кубітяча гордість. А от від малої не втримається — візьме. Тож незабаром Інка забереться звідси і в місті трохи легше дихати стане, — у темних очах Арсена спалахує вовчий вогник — впевненість, що перемога прикриває будь-які вчинки, котрі робляться задля її досягнення.

— Слухай, Арсене, ти там той, список не почни складати, кому варто з міста забратися. Бо такі-от списки інколи людьми керують не згірше, ніж ваші магічні витребеньки...

— Не починай, — ледь морщиться у відповідь, але це може видатися слабкою заміною прохання, тож не продовжую.

Мені ж та Інна, хай і симпатії до неї не маю, однак в борщ не плюнула. Тож не дуже є діло до намагання її із міста випхати. А контролювати, з ким мала товаришує, справа безнадійна. Невже Арсен і досі цього не розуміє? Та вона запросто когось ще незвичайнішого в приятелі запросить, аби не сумувати. Тож хай самі зі своїми мансами розбираються.

Підходжу до вікна. За календарем — пізня зима. А на вулиці замість снігу — сльота, так, ніби от-от з'явиться розпашіла і винувата Весна: мовляв застрягла в корку, тож вибачайте. А до справ ладна взятися хоч зараз. Настрій мав би остаточно зіпсуватися, але стає легше від думки, що зима майже позаду.

Арсен щось бурмоче про глобальне потепління, певно, ображений, що його геніальний план не зацінили. Хай і так, та на душі стає трохи... весняніше.

Якась школярка під вікнами скидає рукавички, дістає із торбочки шматок білої крейди — певно, поцупила в школі, і починає щось виводити на асфальті. Спершу боюся побачити там прямокутник. Щось останнім часом мені не по собі від картин, де двері вималювані. Але ні, на асфальті — квіти і метелики. Дивно, навкруги повно офісів, а художницю малолітню охорона не виганяє. Арсен і собі зазирає мені через плече. Нехай, навіть не дратуюся.

Раптом пригадую, що в нижньому ящику столу — набір кольорової крейди: Ірина захопилася щось останнім часом таким кресленням, а мені під руку в якійсь крамниці трапилося. Викликаю секретарку, пояснюю завдання, тицяю майбутній подарунок.

Очі в жіночки... ні, не в п'ятак, більше і, певно, навіть кругліші. Але, звісно, свою думку про розумові здібності шефа вона не озвучує. Киває і йде віддавати презент «художниці».

— Ти також поведений трохи, Олеже! — Не втримується Арсен. Однак в голосі не роздратування, а щось схоже на повагу.

Знизую плечима. Ображатися чомусь не хочеться. Може, і поведений, але хай наприкінці зими втомлене місто трохи прикрасять кольорові метелики і квіти.

Я сам не відразу розумію, що кутики моїх губ невпевнено, майже забувши, як це воно, посміхатися, сунуться догори...

Руслана

— Не обманюйся, *літл енджел*. Історія, ніби й закінчилася, але, може, саме в цю мить десь поруч з'явилося нове потерча чи нова божевільна богиня.

— А може, саме в цю мить хтось десь поруч зробив усе можливе і неможливе, аби врятувати дитину?

Сперечаюся з Інкою для годиться. Певно, настрій не для дискусій. Позираю на дитячий майданчик — Богданка і Майю ніхто із ровесників не ображає.

Задираю голову до неба, ще сірого й непоказного, але вже пропахлого справдешнім весняним запахом.

— Весна, Інно! От-от надійде справжня весна! Чуєш, пахне нею!

— За календарем ще зима, янголе. Хоч навряд чи ти календарям віриш... А те, що збіжить трохи часу, — і прийде знову зима, не лякає?

— Хай та зимова панна нас боїться! — Пирхаю трохи демонстративно. І не витримую, хоч і хотіла відкласти важливу розмову до завтра: — Інно, якщо, звісно, хочеш, мо', даси номер мобільного?

— У мене мобільні не нумеровані, *май діа*, — не забарилася відповідь. Інна раптом стає зовсім серйозною. — То як мене з міста виставлятимуть, янголятко? З почтом чи без? Який сценарій придумали?

— Не знаю. Ти ж сама хотіла поїхати кудись, де спокійніше, — нащось починаю виправдовуватися, а Інка задоволено мружиться. — Просто номер сказали тобі передати, мов-

ляв, важливий для тебе... На словах додати, що Адка твоя живуча, куди там кішці. І що їй ще не набридло пробачати тих, хто її зрадив, однак не варто затягувати з вибаченням... Це що, шифр?

— Майже, — Інна із півхвилини уважно вивчає аркушик із записника з єдиним рядком цифр. Потім нащось розриває папірець на дрібні клаптики і закидає їх до найближчої смітника. Дивно, була впевнена, що просто під ноги кине.

— Передай своєму *кул бою*, що і так збиралася вшиватися із вашого гадючника, міг би й не клопотатися: не зіпсую його *крезі лавлі гєрл*. Бо дещо надто погано псується. Бувай, Руслано. Порадила б триматися подалі від таких приятелів і пригод, але на біса слова даремно витрачати? *Майже родичці* привіт передавай. Не така й погана, як хоче видаватися...

— Інно, — попереджаю чесно. — У мене дуже гарна пам'ять на цифри. Шукати, де краще живеться, твоя справа. Але якщо ти через якийсь час не зателефонуєш, аби сказати, чи все гаразд, то я наберу оцей-от номер, сама попрохаю пробачення, *за тебе*, чуєш? І про тебе ж розпитаю! Я знаю, що номер мій у тебе є: Тетяна дала, коли ви мене шукали.

— Отже, якщо не телефонуватиму Адці, то спекаюся одним махом обох вас? — Світло-блакитні очі холодні, аж трохи боляче від такого погляду. — У мене ж — пам'ять *реалі бед*. Ні твого номеру, ні тим більше чийогось іншого не пригадаю вже через п'ять хвилин. Бувай, Руслано. Хоч ти маєш рацію: до наступних холодів ще є час. Тож живи... Може, ті холоди наступного разу прийдуть трохи пізніше...

Вона рвучко підводиться з лавки і йде геть. Не обертається, звісно. Мов на подіумі викарбовує на високих підборах.

Про погану пам'ять вона бреше. І, вже звісно, коли збираються чийсь номер навічно забути чи просто не запам'ятовувати, то не ворушать губами, повторюючи цифри про себе...

— Хай щастить у пошуках спокою, Інно... — бурмочу стиха.

— Лусько, глянь! — розвертаюся до мого сонечка-Майї, що тицяє замурзаним пальчиком кудись угору.

Куплена недавно блакитна повітряна кулька летить вгору, до низьких сірих хмар. Певно, доведеться купувати ще одну? Але Майя посміхається:

— Я подалувала небу. Йому сподобалося. Бач, усміхається?

— Гайно, — підтверджує мовчазний Богданко.

Так, гарно, бо хмари стали не такими щільними, де-не-де проглядають блакитні клаптики. Зовсім по-весняному.

Інка не помилилася: я не вірю календарю. І знаю, що ця зима — уже позаду для всіх нас.

А от щодо прийдешніх холодів вона помиляється: я їх не боюся. Так, звісно, прийде. А після осені знову буде зима, і, може, комусь знадобиться моя допомога... Важливіше інше: чи зможу втримати літо тепле у своїй душі і хто буде поруч зі мною в ту мить, оберігатиме.

Поки що поруч — діти. *Мої* діти. Кулька, весняна кулька вгорі, і небо, що трохи несміливо вчиться посміхатися.

У наплічнику озивається мобільний. Така мелодія в мене стоїть на близьких. Намагаюся вгадати, поки витягаю телефон: це Таня, повідомити, що остаточно помирилися з Ромкою, чи Арсен, що вигадав якусь важливу справу, аби не сказати просто, що встиг засумувати і хоче почути мій голос?

— Алло, привіт! І той... Давай цього разу без реверансів, Русько. Я дуже скучив за тобою... І за тобою, і за малими.

м. Запоріжжя / м. Львів
2012 рік

Зміст

Діти на снігу. *Галина Пагутяк*. 5

Частина перша
Місток між старим і новим роком. 7

Частина друга
Секунди у сніжному годиннику. 65

Частина третя
Зазирнути за край 135

Частина четверта
Тіні вчинків 186

Частина п'ята
Детективне агентство «М.А.Г.». 232

Частина шоста
Падіння в небо. 284

Частина сьома
Anguis in herba. 309

Післямова. 353

Літературно-художнє видання

КОРНІЙ Дара, ВЛАДМИРОВА Тала
Зозулята зими
Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *К. В. Шановалова*
Відповідальний за випуск *Т. М. Куксова*
Редактор *Г. В. Пагутяк*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *Т. О. Романова*

Підписано до друку 26.12.2013. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Minion». Ум. друк. арк. 19,32.
Наклад 7000 пр. Зам. №10161.

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
у друкарні «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51.
Тел.: + 3 8 057 717 53 57

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ
ДП з іноземними інвестиціями «Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля"»
61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: *trade@bookclub.ua*
www. trade.bookclub.ua

Київська філія
04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: *kyiv@bookclub.ua*

Одеська філія
65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: *odessa@bookclub.ua*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
служба роботи з клієнтами:
тел. +38 (057) 783-88-88
e-mail: support@bookclub.ua
Інтернет-магазин: www.bookclub.ua
«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Корній Д.
К67 Зозулята зими : роман / Дара Корній, Тала Владмирова ; передм. Г. Пагутяк. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. — 368 с.

ISBN 978-966-14-6542-7

Ніч. Степ. Сніг. Зима. І в яку історію ти знову вплуталася, Руслано? Що (чи хто?) вело тебе, коли опинилася новорічної ночі посеред засніженого безмежжя й наштовхнулася там «випадково» на самотню маленьку дівчинку, зовсім замерзлу? Довкола нікого. Ані живих, ані мертвих. Лишень стужа, місяць вповні та замети. Що маля тут робить, одне-однісіньке?

З цієї зустрічі починається химерна, загадкова та зовсім не казкова зимова історія. Провінційним містечком прокочується серія загадкових вбивств, у які виявляються вплутаними малі діти, давно мертві діти... Хтось безжальний та жорстокий, вважаючи себе Богом, склав сценарій помсти, і він не зупиниться, поки не вб'є останнього зі «списку приречених».

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР

Несподіваний, повний трагізму, пристрасті і зірок роман

Вона — Зоряна, Зірка. Він — Сергій, Лічозір. Ці двоє дивні, і вони не могли не зустрітися, хай навіть ця зустріч принесла обом страждання. Історія їхнього кохання почалась як чудесне визволення зі світу самотності, страху та гріха. Ці двоє пізнали божественну радість і єднання душ. Але невдовзі настануть часи туги, і вони мають подолати їх любов'ю, якої ще не було: ось вона, беріть, володійте, ця зірка — для вас.

Захопливе поєднання містичного та реального!

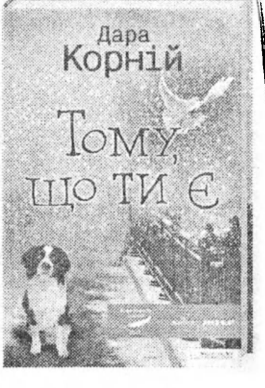

Ніколи не рано закохатися. Сашко з дитсадка марив Оксаною, та вони прожили життя нарізно. Ніколи не пізно щось змінити. Особливо коли двома долями опікується володар часу Числобог! А отже, Оксана не стрибне з мосту Скупого кохання, так і не пізнавши справжнього почуття… Але яку дату обере Сашко, щоб виправити минуле: день її весілля чи єдину ніч, яку вони провели разом?

Дара Корній

Тала Владмирова

Зозулята зими

Напередодні Нового року українським провінційним містечком прокочується хвиля загадкових смертей. Гинуть «сильні світу цього» та ті, хто їм вірно служить, виконуючи справно не завжди морально-законні накази. І кожного разу неподалік, начебто зовсім випадково, опиняються маленькі діти... Згодом з'ясується, що вони... давно мертві!

У цій історії безліч загадок і дивних персонажів. Потерчата, упирі, відьми, ворожбити, чорнокнижники... Та вони майже янголята в порівнянні з реальною людиною, яка придумала та написала сценарій вбивства і тепер майстерно смикає маріонеток за мотузочки...

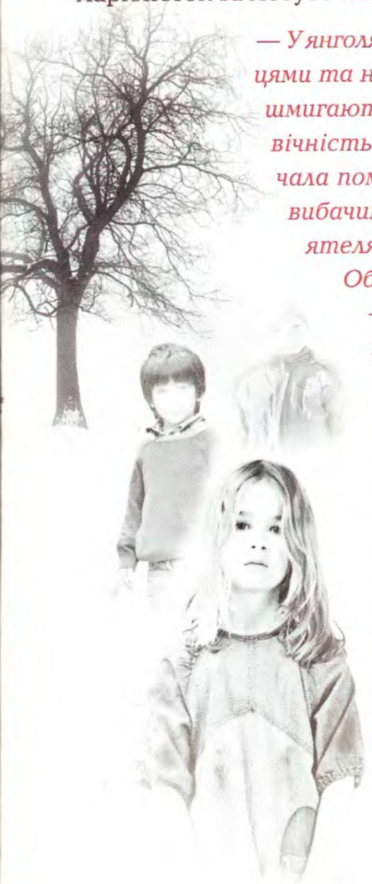

— У янголят?! Тобто у безгрішних створінь із крильцями та німбами, що цілісіньку вічність безжурно шмигають з хмарки на хмарку і всю оту кляту вічність щасливі?! І часто, шановна, ти зустрічала поміж дітьми безгрішних створінь, ладних вибачити геть усе, і дорослим, і родичам, і приятелям?..

Обриваю Інну різко:

— Але і монстрів, ладних вбивати всіх, хто трапиться під руку, серед малих не зустрічала!

Не всі дітки після смерті стають ангелами. Не тому, що вони встигли нагрішити, декому просто доведеться чекати, поки не буде покарано тих, хто їх скривдив.

Галина Пагутяк

www.trade.bookclub.ua
www.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-6542-7

9 789661 465427